ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

10

ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1948

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α' ■ *ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ* 10 ■ *ΟΚΤΩΒΡΗΣ* 1948

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ

Τοῦ σ. ΝΙΚΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Ἐδῶ καί ἐνάμιση μῆνα γίνεται στό Βίτσι, στήν περιοχή του ἡ πιό σημαντική μάχη ἀπό τότε πού ξανάρχισε ὁ πόλεμος γιά τήν ἐθνική ἀπελευθέρωση ἀνάμεσα στό Δ.Σ.Ε. καί τούς μοναρχοφασίστες. Ἐκεῖνο πού χτυπᾶ ἀμέσως στό μάτι εἶναι τό γεγονός ὅτι ὁ «νικητής» στό Γράμμο μοναρχοφασισμός ἔπαθε τήν πιό σοβαρή ὡς τά σήμερα ἧττα του ἀπό ἕνα στρατό, πού τόν εἶχε κιόλας στά λόγια ξεκάνει.

Ποῦ ὀφείλεται τό γεγονός αὐτό πού ἔχει τεράστια σημασία γιά ὅλη τήν ἐξέλιξή μας; Ἡ ἀπάντηση εἶναι εὔκολη. Ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἀμερικανοκρατία, ξέροντας πολύ καλά ὅτι δέ μποροῦσαν ποτέ νά στηριχτοῦν στίς μάζες, γιατί ἡ πολιτική τους χαντάκωσε τή χώρα καί τό Λαό, στηρίχτηκαν σέ δυό παράγοντες γιά νά ἐξασφαλίσουν μιά γρήγορη ἀποφασιστική νίκη. Πρῶτο, ξαπόλυσαν στή χώρα μιά τρομοκρατία πού ἀπόβλεπε νά ἰσοπεδώσει καί νά ἐκμηδενίσει μέ τόν ὁδοστρωτῆρα τοῦ αἵματος καί τῆς δολοφονίας καί τή σκέψη ἀκόμα γιά μιά ὁποιαδήποτε ἀντίσταση ἀπό μέρους τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Δεύτερο, συγκέντρωσε μιά τόση καί τέτοια συντριφτική ἀριθμητική καί ὑλική στρατιωτικοπολεμική ὑπεροχή πού πίστευε ὅτι στή Βόρεια Πίνδο θἄδινε εὔκολα καί γρήγορα τή χαριστική βολή στό Δ.Σ.Ε.

Ἡ ἀμερικανοκρατία καί ὁ μοναρχοφασισμός ἀπότυχαν καί στά δυό. Ἀπότυχαν, δέν μποροῦσαν παρά ν' ἀποτύχουν γιατί ἐφαρμόζουν καί δέν μποροῦν παρά νά ἐφαρμόζουν μιά ἀπόλυτα ἀντιλαϊκή καί ἐθνοκτόνα πολιτική, πού δέ μποροῦσε ποτέ καί μέ κανένα μέσο νά κάνει τό Λαό μας νά σκύψει τό κεφάλι.

Καί ἔτσι σήμερα ὁ μοναρχοφασισμός ἀντιμετωπίζει τήν πιό σοβαρή κρίση του: Ἀπότυχε στό μέτωπο. Καί στά μετόπισθεν ἄρχισε νά σπάει μέσα στίς πλατειές λαϊκές μάζες ἡ ταλάντευση καί ἡ ἀμφιβολία πού ἡ ἀντίδραση εἶχε καταφέρει νά σπείρει μέ τήν τρομοκρατία της καί μέ τήν ψευτιά της ὅτι τόσο καταθλιπτική εἶναι ἡ ἀμερικανοκρατία καί ἡ ἰμπεριαλιστική της ἐπέμβαση, πού τίποτε δέ μπορεῖ νά τῆς παραβγεῖ.

Ὁ σκληρός πόλεμος στό Γράμμο καί στό Βίτσι τ' ἀνάτρεψε καί τά χάλασε ὅλα. Ὁ Δ.Σ.Ε. στό Βίτσι ἀπέκρουσε τήν ἐχθρική ἐπίθεση, τοῦ ἀπόσπασε τήν πρωτοβουλία, ἐπιτέθηκε, τόν ἀνάτρεψε καί τόν νίκησε σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις. Αὐτό ἄλλαξε κά-

πως σημαντικά τά πράγματα καί ἀποκάλυψε σέ ὅλο τό βάθος της τή μοναρχοφασιστική κρίση.

Ποιά εἶναι τά γνωρίσματα τῆς κρίσης αὐτῆς; Πρῶτο: Οἰκονομικά ὁ μοναρχοφασισμός χαντάκωσε τήν Ἑλλάδα γιατί τήν ξεπούλησε χοντρικά στούς ἀμερικανούς, πού ρημάζουν ὄχι μόνο τή βιομηχανία μας μά καί τήν ἀγροτική οἰκονομία, τό στάρι, τόν καπνό, τή σταφίδα, τά σῦκα, τό λάδι μας. Ἐνῶ ταυτόχρονα καταδικάζουν τό λαό στήν πεῖνα καί τόν ἀφανίζουν. Οἱ ἀμερικανοί φτιάνουν μόνο ἀεροδρόμια, δρόμους καί λιμάνια πού τούς χρειάζονται γιά τούς ἰμπεριαλιστικούς ἐπιθετικούς σκοπούς των.

Δεύτερο: στρατιωτικοπολεμικά ὁ μοναρχοφασισμός καί στά 1948 ἀπότυχε καί ἔφτασε κι' ἐδῶ σ' ἕνα ἀδιέξοδο. Φτάνει νά ποῦμε ὅτι καί ὁ Κιτριλάκης πῆρε φύσημα κι' ὅτι σήμερα τή στρατηγική τῆς ἀντίδρασης τή χαρακτηρίζει πλήρης σύγχιση καί σπασμωδικότητα.

Τρίτο: πολιτικά, ὁ μοναρχοφασισμός μᾶς παρουσιάζει τό γνωστό κυβερνητικό καί κοινοβουλευτικό ἐξάμβλωμα πού δείχνει τέτοια χρεωκοπία καί ἀνικανότητα πού ἀναγκάζει τό Μάρσαλ νά δηλώνει στό Παρίσι ξετσίπωτα στό λακέ του Τσαλδάρη· Ἀπό δῶ καί πέρα τ' ἀναλαμβάνω ἐγώ ὅλα, ἐγώ εἶμαι Ἑλλάδα.

Τέταρτο **καί αὐτό εἶναι σήμερα τό βασικό καί ἀποφασιστικό**: ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἀμερικανοκρατία περνᾶν μιά βαθειά καί ἀγιάτρεφτη ἠθική κρίση. Οἱ πλατειές λαϊκές μᾶζες ἄρχισαν νά ξανασηκώνουν κεφάλι. Ὁ «Ἑλληνικός Βορρᾶς» τῆς Θεσσαλονίκης ἔγραφε πρίν ἀπό λίγο: δέν ὑπάρχει λευκή καί κίτρινη ἀπεργία. Ὅλες οἱ ἀπεργίες εἶναι κόκκινες. Καί ἔχει ἀπόλυτα δίκηο. Κανένας μοναρχορεφορμιστής προδότης, πού κάθησε στό σβέρκο τῶν ἐργατῶν γιατί βούτηξε στό αἷμα τῶν γνήσιων συνδικαλιστῶν ἐργατῶν, πού παράδωσε στό ἐχτελεστικό ἀπόσπασμα, δέ θά μπορέσει ποτέ νά πνίξει τή συνείδηση καί τή θέληση γιά πάλη τῆς ἐργατιᾶς μας. Δίπλα στίς λαϊκές μᾶζες ξυπνοῦν καί τά στρατευμένα παιδιά τοῦ λαοῦ. Ὁ φαντάρος καί ἐθνοφρουρίτης θέλουν καί ζητᾶν εἰρήνη καί ἡσυχία. **Τό καινούριο σ' αὐτό εἶναι ὅτι σήμερα οἱ φαντάροι καί οἱ ἐθνοφρουρῖτες, περνᾶν ἀπ' τά λόγια στά ἔργα.** Ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός βρωμᾶ σήμερα ἀποσύνθεση καί πτωμαΐνη πού μᾶς ἔρχεται καί ἀπ' τούς ἀξιωματικούς πού προχτές ἀκόμα ἐξετέλεσαν στήν Καστοριά οἱ Σοφούλης καί Κιτριλάκης σύμφωνα μέ τήν ἀμερικάνικη καί ἐγγλέζικη διαταγή. Ἐνῶ ὁ Μάρσαλ διαλαλεῖ: Μήν ὑποκύπτετε στήν πίεση τοῦ λαοῦ. Μήν κάνετε καμμιά ἀποστράτευση.

Αὐτήν τήν κατάσταση παρουσιάζει σήμερα ὁ μοναρχοφασισμός. Ὄχι ὅτι εἶναι θανάσιμα πληγωμένος. Αὐτό ὄχι ἀκόμα. Γι' αὐτό καί ἄλλου καί στό Βίτσι ξανασυγκεντρώνει δυνάμεις ἀνασυντάσσεται δεκαπέντε τώρα μέρες γιά νά ξαναδαγκώσει. Μά τά δόντια του εἶναι τώρα σπασμένα. Καί στό χέρι μας καί μόνο στό χέρι μας εἶναι νά τόν βγάλουμε νόκ ἄουτ καί στή νέα του προσπάθεια.

Τί πρέπει νά κάνουμε σήμερα ἐμεῖς;

Πρῶτο: Πιό ἐπίμονα καί πιό ἀκούραστα νά δουλέψουμε μέσα στό λαό καί κυρίως στίς κατεχόμενες περιοχές γιά νά τόν ξεσηκώσουμε στή μαζική πάλη γιά τό ψωμί καί τό μεροκάματο, γιά τήν εἰρήνη καί τήν ἡσυχία. Γιατί γύρω μας σέ ὅλες τίς Λαϊκές Δημοκρατίες ν' ἀνθεῖ ἡ ζωή, ἡ χαρά, ἡ παραγωγή, ἡ εἰρήνη καί μεῖς ν' ἀλληλοσκοτωνόμαστε; Ποιός φταίει; Ἐμεῖς; Ἑκατό φορές προτείναμε τό χέρι καί ἑκατό φορές θά τό ξαναδώσουμε. Θέλουμε ἔντιμη δημοκρατική συνεννόηση. Θέ-

λουμε ειρήνη καί ήσυχία. Θέλουμε Ἑλλάδα, δίχως ἀμερικανούς καί ἐγγλέζους καταχτητές. Ποιός ἀντιδρᾶ; Ποιός ἀποκρούει τή συνεννόηση; Ποιός θησαυρίζει ἀπτό τό αἷμα πού χύνεται; Ὁ Λαός τά βλέπει ὅλα αὐτά καί ξανασηκώνεται. Πρέπει νά τόν ὀργανώσουμε νά παλαίψει μαζικά γιά τό ψωμί καί τήν ἡσυχία του. Ἔρχεται ἕνας φριχτός χειμώνας. Μποροῦμε στό κρύο σάβανό του νά τυλίξουμε τό μοναρχοφασισμό ἀντί νά ἐξοντώσει αὐτός καί μέ τήν παγωνιά τίς πλατειές μάζες.

Δεύτερο· Μέ ὅλες τίς δυνάμεις καί ὅλα τά μέσα νά ριχτοῦμε στή δουλειά μέσα στούς φαντάρους, τούς ἐθνοφρουρίτες καί τούς τίμιους ἀξιωματικούς γιατί καί αὐτοί εἶναι πολλοί γιατί καί αὐτοί εἶναι πατριῶτες καί βλέπουν τά αἴσχη καί τόν ἐθνικό ἐξευτελισμό ἀπτήν ἀμερικανοκρατία. Καμμιά ἄλλη φορά οἱ συνθῆκες δέν ἦταν τόσο εὐνοϊκές γιά μιά καλή δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Αὐτοῦ μέσα κρύβονται τεράστιες γιά μᾶς δυνατότητες. Καί πρέπει νά τό ὁμολογήσουμε ἐδῶ ἀνοιχτά. Τή δουλειά αὐτή τήν ὑποτιμήσαμε καί τήν περιφρονήσαμε. Καί αὐτό μόνο μᾶς ἔβλαψε. Ἄν ὁ κάθε Πολιτικός Ἐπίτροπος πείσει τόν κάθε μαχητή καί κάθε μαχήτρια, τόν κάθε ἀξιωματικό, ὅτι ἡ διαφωτιστική καί διαλυτική δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό εἶναι ἀστείρευτο κεφάλαιο καί βασική προϋπόθεση γιά τή νίκη τότε θά κάναμε θαύματα. Τί πρέπει νά γίνει; Πρέπει μέ ὅλα τά μέσα καί τούς τρόπους πού διαθέτουμε νά ριχτοῦμε στή δουλειά αὐτή. Ὁ φαντάρος, ὁ ἐθνοφρουρίτης καί ὁ πατριώτης ἀξιωματικός ἔχουν πειστεῖ ἀπτή ζωή ὅτι δέ μποροῦν νά μᾶς νικήσουν. Τώρα πρέπει νά τούς πείσουμε καί γιά τοῦτο: ὅτι ἀπό μᾶς δέν ἔχουν νά φοβοῦνται τίποτε. Ὅτι ἄν ἔρθουν σέ μᾶς ξοφλᾶν μέ τόν πόλεμο. Ὅτι εἶναι εὔκολο νά ξεκάνουν τούς φασίστες ἀξιωματικούς καί τούς δολοφόνους ἀπτήν ἀστυνομία μονάδας (ΑΜ) καί νἄρθουν σέ μᾶς. Ὅτι ὅσο πιό γρήγορα καί πιό μαζικά ἔρχονται σέ μᾶς, τόσο πιό γρήγορα θἄχουμε ειρήνη καί θά πᾶν στά σπίτια τους. Αὐτοῦ βρίσκεται σήμερα ἕνας ἀπτούς βασικούς κρίκους τῆς νίκης. Καί ἐδῶ θά δείξουμε ἄν καί στόν τομέα αὐτόν μποροῦμε νά βγοῦμε παλληκάρια. Ἡ ἅμιλλα πού ἁπλώνει σήμερα στό στρατό μας γύρω ἀπτά δίχρονα τοῦ Δ.Σ.Ε. πρέπει ν' ἀγκαλιάσει ἀποφασιστικά καί τόν τομέα αὐτόν.

Τρίτον: Στό Βίτσι δείξαμε ὅτι μποροῦμε νἄμαστε μαστόροι ὄχι μόνο στήν ἄμυνα, ὅπως στή Βόρεια Πίνδο, μά καί στήν ἐπίθεση. Πρέπει, καταχτώντας πιό καλά τήν πολεμική τέχνη καί βελτιώνοντας ἀδιάκοπα τήν πολεμική ἐπίδοσή μας, νά συνεχίσουμε ἀδιάκοπα τίς μικρές καί μεγάλες ἐπιθετικές μας ἐπιχειρήσεις. Νά μήν ἀφήσουμε στόν ἀντίπαλο οὔτε λεφτό ἡσυχία. Μέ μιά διήμερη ἐπιθετική κίνηση, στίς 20—21 τοῦ Σεπτέμβρη ἀναγκάσαμε τόν ἐχθρό δεκαπέντε τώρα μέρες ν' ἀνασυντάσσεται καί νά συγκεντρώνεται. Ὁ Διοικητής μας πρέπει καθημερινά νά γίνεται πιό ἱκανός γιά συνδυασμένους καί σύνθετους ἐπιθετικούς ἑλιγμούς. Πρέπει νά μάθουμε πιό μαστορικά καί ἀποτελεσματικά νά χρησιμοποιοῦμε συνδυασμένα τίς διάφορες μορφές πάλης καί τά ὅπλα πού διαθέτουμε. Λοχαγός, διμοιρίτης, ὁμαδάρχης, πρέπει νά μάθουν, ὅτι βασικό στήν ἀποστολή τους εἶναι νά ἐξασφαλίζουν, παντοῦ καί πάντοτε, κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες, τήν ἑνότητα δράσης, τή συνοχή τῆς μονάδας πού διοικοῦν. Ὁ μαχητής καί ἡ μαχήτρια πρέπει πάντα νἄχει μ' ἐ-

παφή, νά διατηροῦν τή μαχητική ἑνότητα μέ τό διοικητή τους. Νά μή σκορπᾶν ποτέ ἄταχτα γιατί τότε παθαίνουμε τίς μεγαλύτερες ζημιές κι' ἔχουμε τίς πιό σοβαρές ἀπώλειες. Ὁ μαχητής καί ἡ μαχήτρια καθημερινά πρέπει νά καλυτερεύουν τή γνώση καί τή χρήση τοῦ ὅπλου καί τῆς χειροβομβίδας τους. Ὁ ὁπλοπολυβολητής καί ὁ πολυβολητής πρέπει νά δουλέψουν πιό καλά καί δραστικά μέ τό δυνατό ὅπλο πού κρατᾶν. Καθημερινή ἀρτίωση στή γνώση, χρήση τοῦ ὅπλου πρέπει νά δείχνουν καί οἱ ὁλμιστές καί πυροβολητές μας. Κανένας μας δέν μπορεῖ νά ξεχνᾶ σήμερα ὅτι ἡ καλή ὀχύρωση καί τό ἀτομικό ὄρυγμα βοηθᾶν καί αὐτά γιά τή νίκη. Οἱ πολεμιστές πού ἐξασκοῦνται καί βελτιώνονται τώρα στήν ἀντιτανκική καί ἀντιαεροπορική πάλη κρατᾶν βασικούς μοχλούς γιά τήν ἐπιτυχία. Οἱ ἀντιτανκιστές μας πρέπει νἄχουν γιά σύνθημα: κανένα ἀμερικάνικο τάνκς δέν πρέπει νά περάσει. Οἱ ἀνιχνευτές, σαμποταριστές καί ἐλεύθεροι σκοπευτές μας δέν πρέπει νά δίνουν οὔτε λεφτό ἀνάπαυση καί ξεκούραση στόν ἐχθρό. Ἡ νάρκη πρέπει νά μπαίνει πιό μαστορικά καί νά συνδυάζεται μ' ἐνέδρα. Ἡ ὑπονόμευση πρέπει νά ἐφαρμόζεται πιό συχνά γιατί ἡ ἔκρηξη μέ πυροδότηση φέρνει πιό καλά ἀποτελέσματα. Οἱ ἐλεύθεροι σκοπευτές πρέπει νά σημαδεύουν πιό εὔστοχα, κυρίως τά μοναρχοφασιστικά σκυλόψαρα. Οἱ ἀνιχνευτές μας πρέπει νά φέρνουν κάθε μέρα γλῶσσες. Καί οἱ Πολιτικοί Ἐπίτροποι πόλεων πρέπει νά κάνουν ν' ἀκουστεῖ ἀπειλητική καί ἀποτελεσματική ἡ παρουσία τοῦ Δ.Σ.Ε. στίς πόλεις, ἔτσι ὅπως τόσο ἡρωϊκά τὄκανε ὁ Μήτσος Βαμβακᾶς γιά τή Θεσσαλονίκη.

Μέσα ἀπτή φωτιά στό Σμόλικα καί στό Γράμμο καί τώρα στό Βίτσι, ὁ Δ.Σ.Ε. ἄντρωσε καί ἀψήλωσε ποιοτικά σέ σημαντικό βαθμό. Οἱ διοικητές Μεραρχιῶν καί Ταξιαρχιῶν μαζί μέ τούς Πολιτικούς Ἐπιτρόπους των πρέπει, καθεμέρα νά μαθαίνουν καί νά καταχτᾶν τήν πολεμική τέχνη, νά ἐξασφαλίζουν μιά καλύτερη ἐπιχειρησιακή ταχτική ἡγεσία στήν ἐχτέλεση τῶν σχεδίων καί τῆς γραμμῆς τοῦ Γεν. Ἀρχηγείου. Ὁ πόλεμος εἶναι ἡ πολεμική ἀκαδημία μας καί δίχως μάθημα καί ἀδιάκοπο θεωρητικό συγχρονισμό καί βελτίωση δέν μποροῦμε καλά νά πολεμᾶμε. Αὐτό νά εἶναι τό σύνθημα γιά τούς ἀνώτερους διοικητές.

Ἐμεῖς πολεμᾶμε γιά τήν εἰρήνη καί τήν ἡσυχία γι' αὐτό καί προτείναμε ἀκούραστα ἔντιμη δημοκρατική συνεννόηση. Οἱ ἀντίπαλοί μας τό εἶπαν αὐτό ἀδυναμία. Ἐμεῖς δείξαμε ὅτι αὐτό εἶναι δύναμη. Καί οἱ φαντάροι κι' ἐθνοφρουρῖτες εἶδαν καί πιστεύουν στή δύναμή μας αὐτή. Τή δύναμη καί τή θέλησή μας αὐτή θά τή δείξουμε καί στή Γενική Συνέλευση τοῦ Ο.Ε.Ε. Καί ἡ δύναμή μας αὐτή δέν μπορεῖ παρά νά ἐπιβληθεῖ τελικά γιατί ἐκφράζει τόν πόθο τοῦ λαοῦ καί τό μοναδικό συμφέρον τῆς πατρίδας μας.

Ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. καθόρισε ὅτι ἡ ὅλη πολιτικοστρατιωτική ἐξέλιξη μᾶς φέρνει μπροστά σέ μιά ἀποφασιστική καμπή. Σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά αὐτό εἶναι ξώφθαλμο. Καί σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά αὐτό βρίσκεται στά χέρια μας, τήν καμπή νά τήν κερδίσουμε ἐμεῖς. Φθάνει ὅλοι μέχρι τέλους νά δίνουμε ὅλα ὅσα μποροῦμε καί ν' ἀνταποκρινόμαστε στό πολεμικό προσκλητήριό μας: ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ! ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

2 Ὀχτώβρη 1948

ΑΜΥΝΑ - ΕΠΙΘΕΣΗ

ΓΡΑΜΜΟΣ-ΕΛΙΓΜΟΣ-ΒΙΤΣΙ

Τοῦ ἀντιστράτηγου ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ (Γούσια)

Ὁ Δ.Σ.Ε. στό Σμόλικα—Γράμμο ἔδωσε τή μεγαλύτερη μάχη ἀπό τή μέρα τῆς ἵδρυσής του. Μάχη πού κράτησε 70 μέρες. Οἱ ἀγγλοαμερικάνοι κατακτητές μέ τούς μοναρχοφασίστες προδότες ἦταν ἀναγκασμένοι νά δώσουν τή μάχη μέ τίς κύριες δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. στή Β. Πίνδο. Σκοπός τους ἦταν νά ἐκμηδενίσουν τίς κύριες δυνάμεις μας καί ἔτσι θά προχωροῦσαν εὔκολα στή συντριβή τοῦ λαϊκοεπαναστατικοῦ κινήματος τῆς χώρας μας καί στήν ὁλοκλήρωση τῆς ὑποδούλωσής της. Γιά νά πραγματοποιήσουν τούς πιό πάνω σκοπούς τους συγκέντρωσαν ὅλες τίς δυνάμεις πού διέθεταν καί ἄφθονα μέσα πυρός πού ἀπεριόριστα χορηγοῦσαν καί μετάφεραν οἱ ἀμερικάνοι. Ὁ Δ.Σ.Ε. δέχτηκε τή μάχη νά τή δώσει στό χῶρο τῆς Β.Πίνδου. Γιατί ὁ ὄγκος τῆς Β. Πίνδου μέ τό μεγάλο του βάθος, τίς ὑποχρεωτικές του διαβάσεις, τήν ἔλλειψη συγκοινωνιακοῦ δικτύου, ἔδινε τή δυνατότητα στίς δυνάμεις μας καί πλεονεκτήματα, παρά τό ἄνισο τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων καί μέσων—1 πρός 10 γιά τούς ἄντρες καί 1 πρός 50 στά μέσα—νά δώσει τή μάχη, νά χαλάσει τά σχέδια τοῦ ἐχθροῦ καί νά πετύχει τίς ἐπιδιώξεις πού ἔβαλε τό Γ.Α. μας.

Οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Γ.Α. ἦταν α) Νά δεσμεύσει καί νά φθείρει στόν ἀνώτατο βαθμό τίς κύριες δυνάμεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. β) Νά δώσει ἔτσι τή δυνατότητα στίς δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. πού δροῦσαν στίς ἄλλες περιοχές καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στή Θεσσαλία, Ρούμελη, Πελοπόννησο καί Ἤπειρο ν' ἀναπτύξουν στό ἀνώτατο δυνατό ὅριο τίς δυνάμεις στό χῶρο τους δημιουργώντας στόν ἀντίπαλο καταστάσεις πιό ἀπειλητικές ἀπ' αὐτήν πού ἀντιμετώπιζε στό Γράμμο. γ) Νά διατηρήσει βασικά ἀξιόμαχες τίς κύριες δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. πού δροῦσαν στό Σμόλικα—Γράμμο γιά νά μπορέσουν στήν κατάλληλη στιγμή νά ἐλιχθοῦν καί δράσουν πρός τήν κατεύθυνση πού θά ἔκρινε κατάλληλη τό Γ.Α.

Ἐδῶ καλοῦνται τά τμήματά μας νά δώσουν μιά μάχη σκληρή, πεισματάρικη, διαρκείας, μάχη γεροῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Ἐδῶ ὁ Δ.Σ.Ε. ἔπρεπε νά περάσει ἀπό τήν ἀντάρτικη τακτική, πού ἔδινε μάχες μικρῆς διαρκείας καί μετά ἔκανε τούς ἐλιγμούς του, σέ τακτικό στρατό. Τώρα ὁ Δ.Σ.Ε. ἔχει ἀνδρωθεῖ ἀριθμητικά μά καί ποιοτικά ἀπό τήν πλούσια προηγούμενή του δράση, εἶναι τακτικός στρατός προετοιμασμένος καί ἕτοιμος νά δώσει τή μάχη καί νά ἐκπληρώσει τούς σκοπούς τοῦ Γ.Α.

Γιά νά πραγματοποιηθοῦν οἱ σκοποί πού ἔβαλε τό Γ.Α. μας ἔπρεπε σωστά νά καθορίσουμε καί τήν τακτική πού θά ἀκολουθούσαμε. Καί ἡ τακτική πού ἀκολουθήσαμε ἦταν ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας.

Ἀπό ποιά στοιχεῖα καθορίζονταν ἡ ἐνεργητική ἄμυνά μας. α) Ἀπό τή σωστή διάταξη τῶν δυνάμεών μας πού ἔπρεπε νά δοθεῖ στόν ὀρεινό ὄγκο τῆς Β. Πίνδου. Ἀρχίζοντας τό χτύπημα καί τό μάτωμα τοῦ ἐχθροῦ μέ ἐλαφρά τμήματα ἀπό τίς βάσεις ἐξόρμησής του. Μέ τό δυνατό κράτημα καί γερό χτύπημα ἀπό τήν πρώτη ὀχυρωμένη γραμμή πού θά εἶχε σά συνέπεια κάθε σπιθαμή γῆς νά τήν πληρώνουν ἀκριβά σέ αἷμα. β) Ἀπό τή γερή ὀχύρωση τοῦ ἐδάφους ἀρχίζοντας ἀπό τά χαμηλότερα σημεῖα καί συνέχεια σ' ὅλο τό βάθος τοῦ ὀρεινοῦ ὄγκου τῆς Β. Πίνδου. Αὐτό μᾶς ἔδινε τή δυνατότητα νά εἶναι ἡ ἀντίστασή μας ἰσχυρή, διαρκείας, νά αἱμορραγήσουμε τόν ἐχθρό μέ ὅσο τό δυνατό λίγες δικές μας ἀπώλειες. γ) Ἀπό τή γερή βάση πυρός πού θά διαθέταμε νά μπορούμε παρά τίς λίγες δυνάμεις νά πλαισιώσουμε τριπλάσιο ὁπλισμό σέ ὁπλοπολυβόλα, πολυβόλα, ὅλμους ἀπ' ὅτι προβλέπει ἡ κανονική σύνθεση. Τή βάση πυρός νά τήν ἀξιοποιήσουμε σημαντικά σέ βαθμό πού νά μήν ἀφίνουμε νεκρή γωνία καί ὁ ἐχθρός νά θερίζεται. δ) Νά χρησιμοποιήσουμε τό στοιχεῖο τῆς κίνησης. Ἐλαφρά τμήματα, τή στιγμή πού οἱ ἐχθρικές δυνάμεις φθάναν κοντά στίς δυνάμεις μας ἀντίστασης, νά κολλοῦσαν στά πλευρά, νά τόν χτυπήσουν μέ ἀποτέλεσμα νά δημιουργεῖται σύγχιση στόν ἐχθρό καί μ' εὐκολία νά τόν θερίζουν, τά πυρά τῶν τμημάτων μας ἀντίστασης. ε) Ἀπό τίς ἀντεπιθέσεις πού ἔπρεπε νά γινόταν τή στιγμή πού ὁ ἐχθρός ματωμένος, τσακισμένος τελικά ἔσπαζε σ' ἕνα σημεῖο καί πήγαινε νά πιάσει. Ἔτσι θά ἀνατρέπονταν καί θά γύριζε μισοδιαλυμένος στή βάση του μέ τρομερές ἀπώλειες. στ) Ἀπό τό γερόναρκοπόλεμο. Βάζοντας ναρκοπέδια κοντά στίς θέσεις τους τῆς κατεύθυνσης πού κινοῦνταν γιά ἐπίθεση, στά μετόπι-

σιδέν του μέ ἀποτελέσματα νά ἔχουν τρομαχτικές ἀπώλειες καί σοβαρό ἀντίκτυπο στό ἠθικό τους. ζ) Ἀπό τίς νυχτερινές κρούσεις μέ ἐλαφρά τμήματα πού θά εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά τούς κρατᾶ σέ διαρκῆ κινητοποίηση καί ἐκνευρισμό. η) Ἀπό τίς καλές συνδέσεις πού ἔπρεπε νά πετύχουμε παρά τά φτωχά μέσα. Τηλεφωνική ἐπικοινωνία μέχρι λόχο, ραδιεπαφή καί μέχρι τάγμα, ἀκόμα καί μ' ἄλλους τρόπους, συνδέσμους, τροχιοδεικτικές, φωτοβολίδες κλπ. Αὐτό θά βοηθοῦσε νά ξέρουμε κάθε στιγμή τήν τακτική κατάσταση καί νά γίνονται γρήγορα οἱ ἐπεμβάσεις τῶν διοικήσεων καί οἱ κατάλληλοι συνδυασμοί. θ) Ἀπό τόν ὀργανωτικό ὀργασμό πού ἔπρεπε νά παρουσιάσουμε σ' ὅλους τούς τομεῖς. Στή συγκρότηση καί προετοιμασία καινούργιων τμημάτων ἀπό νεοστρατολογημένους. Στή γρήγορη ἀνασυγκρότηση τῶν τμημάτων. Τήν ὅσο τό δυνατόν καλή τοποθέτηση τῶν στελεχῶν καί κυρίως τῶν καινούργιων πού θά τούς δίναμε μεγαλύτερα τμήματα πού ἀπό τίς ἀπώλειες θά γινόνταν συχνά ἴσως καί κάθε μέρα. Ἀπό τήν καλή πολιτική ἰδεολογική δουλειά πού ἔπρεπε νά εἶναι συνεχής καί προσαρμοσμένη κατά τή διάρκεια τῶν μαχῶν. Αὐτό θά βοηθοῦσε στό δυνάμωμα τῆς ἑνότητας τῶν τμημάτων καί θ' ἀνέβαζε σέ ἀνώτερο βαθμό τή μαχητική τους ἐπίδοση. Ἀπό τήν καλή ὀργάνωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν τμημάτων σέ πυρομαχικά καί τρόφιμα, ξεπερνώντας τίς δυσκολίες τῶν μεγάλων ἀποστάσεων καί τήν ἔλλειψη ζώων. Ἀπό τήν καλή ὀργάνωση τῆς μεταφορᾶς τῶν τραυματιῶν καί τῆς Ἰατρικῆς βοήθειας.

Αὐτά ἦταν τά βασικά στοιχεῖα πού συγκροτοῦσαν τήν ἐνεργητική ἄμυνα καί αὐτά ἔπρεπε νά κάνουμε γιά νά πραγματοποιήσουμε τίς ἐπιδιώξεις τοῦ Γ.Α. μας.

Κατά τή διάρκεια τῆς μεγάλης αὐτῆς μάχης ὅλα αὐτά τά κάναμε ὅμως παρουσιάσαμε σοβαρές ἀδυναμίες καί λάθη σ' ὅλους τούς τομεῖς καί συγκεκριμμένα α) Στή διάταξη κάναμε λάθη. Δέν τάξαμε ἔγκαιρα σέ βασικά σημεῖα τίς δυνάμεις πού ἔπρεπε καί μάλιστα βασικά σημεῖα δέν προσέχτηκαν. Ἀδυναμίες παρουσιάσαμε ἀπ' ὅλες τίς διοικήσεις γιατί τό σημεῖο πού δίνονταν ἀπό τή διαταγή νά πιάσουν αὐτές, μέ τόν ἴδιο γενικό τρόπο μετέδιδαν τή διαταγή καί στά κατώτερα στελέχη. Αὐτά ἀπό ἔλλειψη πείρας καί ἀντίληψης τοῦ ἐδάφους δέν τοποθετοῦσαν σωστά τό τμῆμα τους, δέν τοποθετοῦσαν καλά τή βάση πυρός, ἄφιναν πολλά κενά, νεκρές γωνίες. Τήν ἀδυναμία αὐτή ὁ ἐχθρός τήν ἐκμεταλλεύονταν καί μ' αὐτό τόν τρόπο μᾶς πῆρε ἀρκετές θέσεις. Δέν προσέχαμε τά σημεῖα ἐπαφῆς τῶν τμημάτων καί δέν ἐξασφαλίσαμε καλά τήν ἐπαφή πυρῶν. Οἱ διοικητές τῶν ταγμάτων ἀκόμα καί οἱ ταξίαρχοι ἔπρεπε νά μελετήσουν καλά τό ἔδαφος, τίς ἰδιομορφίες του, νά καθορίσουν σωστά τή θέση τοῦ τμήματος τους καί τό πῶς θά ταχθεῖ ἡ βάση πυρός. β) Στήν ὀχύρωση δείξαμε πολλές ἀδυναμίες κυρίως στήν ἀρχή. Τά πολυβολεῖα τά φτιάχναμε στίς κορφές μόνο, χωρίς πεδίο βολῆς, ἤ ἀρχίζαμε ἀπό χαμηλά, χωρίς νά ἔχουν βάθος καί μέ τρόπο τέτοιο πού δέν ἀλληλοϋποστηρίζονταν Στό πρῶτο τμῆμα πού κινοῦσε ὁ ἐχθρός γιά ἀναγνώριση φανερώναμε τίς θέσεις μας μέ τήν ἐκδήλωση ὅλων τῶν πυρῶν. Ἔτσι ὁ ἐχθρός τίς ἐπισήμαινε καί μέ τό βομβαρδισμό τίς ἐξουδετέρωνε. Δέ φτιάχναμε ψεύτικα πολυβολεῖα. Ἀκόμα ἄλλα πού δέν θά τά ἐκδηλώναμε, ὥστε τή στιγμή πού θά κινοῦνταν ὁ ἐχθρός ἀπ' αὐτή τήν κατεύθυνσ νομίζοντας ὅτι εἴμαστε ἀδύνατοι, νά τοῦ δίναμε γερό χτύπημα. γ) Τό χτύπημα τοῦ ἐχθροῦ ἀπό τά πλευρά μέ ἐλαφρά τμήματα τήν ὥρα πού πλησίαζε στίς θέσεις ἕτοιμος γιά ἐπίθεση, δέν τό πετύχαμε πάντοτε. Γιατί πολλές φορές χτυπιοῦνταν ἀπό τά σημεῖα πού ξεκινοῦσαν καί εἶχαν ἀπώλειες προτοῦ φθάσουν στήν ἀποστολή τους κι' αὐτό γιατί δέν καθορίζονταν ὅσο τό δυνατόν ἀπρόβλητοι ἄξονες κίνησης. Ἄλλοτε πήγαιναν ἀργά, πού ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἐχθρός εἶχε προλάβει ν' ἀναπτυχθεῖ καί νά ἐπιτίθεται κατά τῶν θέσεων μας.

δ) Ἡ σοβαρότερή μας ἀδυναμία ἦταν τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν. Γενικώτερα ἡ ἀδυναμία μας ἦταν ὅτι δέ λύσαμε τό ζήτημα τῶν ἐφεδρειῶν στό βαθμό πού μπορούσαμε. Ἔτσι θά δινόταν ἡ δυνατότητα στή διοίκηση νά διαθέτει ἰσχυρή ἐφεδρεία γιά νά μπορεῖ νά ἐκμεταλλευτεῖ τίς εὐνοϊκές καταστάσεις πού δημιουργοῦνταν κατά τή διάρκεια τῆς μάχης καί νά πραγματοποιήσει μιά σειρά ἄλλες ἐπεμβάσεις πού ἔπρεπε νά κάνει. Ἀλλά καί ἀπό τίς ὑπάρχουσες δυνάμεις μποροῦσε νά ἐξοικονομηθεῖ δύναμη ἄν προσέχονταν καλύτερα ἡ διάταξη. Μερικώτερα ὅλες οἱ διοικήσεις εἶχαν τήν ἀδυναμία νά θέλουν νά πιάσουν ὅλα τά τσουγκάρια Ἔτσι βάλαμε ὅλη τή δύναμη σέ διάταξη καί ἡ διάταξη γινόνταν ἀραχνοΰφαντη χωρίς νά κρατᾶμε δύναμη ἐφεδρείας γιά ἐπέμβαση τῆς διοίκησης. Ἐνῶ ἔπρεπε κάθε διοίκηση νά δεῖ τά βασικά σημεῖα τῆς διάταξής της νά τά κρατήσει γερά, ἐλαφρότερο τμῆμα σέ δευτερεύοντα σημεῖα καί ἐξοικονομῶντας ἔτσι ἀρκετή ἐφεδρεία νά τήν τοποθετήσει σέ καλό καί ἐξασφαλισμένο σημεῖο γιά νά μήν φθείρεται πρίν ριχτεῖ στή μάχη καί νά μπορεῖ νά τή χρησιμοποιήσει κάθε διοίκηση στήν κατάλληλη στιγμή οὔτε ἀργά οὔτε γρήγορα. Τέτοιες ἀδυναμίες ἀρκετές παρουσιάσαμε.

ε) Μεγάλη ἀδυναμία δείξαμε στά μέτρα ἀσφάλειας σέ σημεῖο πού ὁ ἐχθρός τό ἐκμεταλλεύτηκε καί μᾶς ἔκανε ἕνα σωρό αἰφνιδιασμούς. Ὅ,τι πέτυχε ὁ ἐχθρός κυρίως μέ τόν αἰφνιδιασμό τό ἔκανε, γιατί δέν παίρναμε τά ἀνάλογα μέτρα ἀπό τά ὕποπτα σημεῖα

του στίς προωθημένες θέσεις νάχει κάθε ὁμάδα διπλοσκοπιά, τό βασικώτερο δέν προωθούσαμε μικρό τμῆμα κοντά στίς ἐχθρικές θέσεις. Ὅπου ἔγινε αὐτό, ποτέ τό τμῆμα δέν αἰφνιδιάστηκε.

στ) Τά στελέχη μας δέν μελετοῦσαν τόν ἐχθρό, τίς κάθε φορά προθέσεις του καί τακτική του, τούς τρόπους πού θά τόν ἀντιμετωπίσουν. Δέν ἔπρεπε μέ τόν τρόπο πού σήμερα ἀντιμετωπίστηκε ὁ ἐχθρός, μέ τόν ἴδιο νά ἀντιμετωπίζεται καί αὔριο. Ἔπρεπε νά βρεθεῖ καινούργιος. Ἀκόμα στήν ὥρα τῆς μάχης οἱ διοικητές μας δέν καθόριζαν σωστά τή θέση τους ἔτσι ὥστε μέ γερά ὀργανωμένα παρατηρητήρια νά ἔχουν ἄμεση ἀντίληψη τῆς κατάστασης, νά μποροῦν ἀμέσως νά ἐπεμβαίνουν καί νά ρίχνουν τό βάρος ἐκεῖ πού χρειάζεται χωρίς νά χάνουν τήν κατάσταση ἀπό τό ὑπόλοιπο τμῆμα. Ἡ πονηριά καί παραπλάνηση τοῦ ἐχθροῦ σά στοιχεία τῆς τακτικῆς μας ἔλλειπαν.

ζ) Ἀδυναμία παρουσιάσαμε ἀκόμα στίς συχνές ὑπαγωγές τμημάτων τακτικά κάτω ἀπό τή διοίκηση ἄλλων Μονάδων π.χ. παίρναμε λόχο τόν ὑπαγάγαμε τακτικά σέ ἄλλο τάγμα καί τάγματα σέ ἄλλη ταξιαρχία. Αὐτό ἔβλαψε γιατί χάναν τούς δεσμούς τά τμήματα καί δέν γίνονταν καλή ἡ χρησιμοποίησή τους ἐπειδή ἡ καινούρια διοίκηση δέ γνώριζε τά στελέχη καί γενικά τό τμῆμα.

Τά στελέχη μας στάθηκαν στό ὕψος τῆς μεγάλης τους ἀποστολῆς. Ἀποφασιστικοί, τολμηροί, ψύχραιμοι, παντοῦ τό παράδειγμα. Μέ τό παράδειγμά τους ἐμπνέουν τούς μαχητές τους. Πολλά μας στελέχη πέσαν ἤ τραυματίστηκαν διοικώντας τό τμῆμα τους στή μάχη. Ἀξέχαστοι θά μείνουν οἱ ἥρωες διοικητές Εὐρυπίδης Κατετάνος (Πάνος), Μενέλαος Τυπάδης, Τουρκοβασίλης, Λάμπρος Πολίτης, Ντίνος κλπ.

Οἱ μαχητές μας καί μαχήτριες πολέμησαν ἡρωϊκά σάν ἀντάξια παιδιά τοῦ ἡρωϊκοῦ λαοῦ μας. Ὁ ἡρωϊσμός τους εἶναι χωρίς προηγούμενο Δέν εἶναι ἕνα ἤ δυό τά παραδείγματα. Πρόκειται γιά ὁμαδικό ἡρωϊσμό πού θά γραφεῖ μέ χρυσά γράμματα στίς ἡρωϊκές σελίδες τῆς ἱστορίας τοῦ λαοῦ μας.

Μ' αὐτόν τόν τρόπο καί μ' αὐτά τά μέσα πολέμησε ὁ Δ.Σ.Ε. τό μισθοφορικό στρατό τοῦ Τροῦμαν μέ τήν τεράστια ὑπεροχή του σέ μέσα καί τόν νίκησε.

Παρά τίς ἀδυναμίες καί λάθη τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. στή Β. Πίνδο ἀνταποκρίθηκαν, πραγματοποίησαν βασικά τούς σκοπούς τοῦ Γ.Α. μας.

Ἐπέφεραν τρομαχτική φθορά στόν ἐχθρό. Παράγοντας τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, ὁ Γιωργούλης σέ ἄρθρο του γράφει ὅτι οἱ ἀπώλειές τους ξεπερνᾶν καί αὐτές τοῦ ἀλβανικοῦ πολέμου. Ἀγκιστρώσαμε τό σύνολο σχεδόν τῆς ἐχθρικῆς δύναμης μέ ἀποτέλεσμα ν' ἀναπτυχθεῖ πλούσια δράση στή Θεσσαλία, Ἤπειρο, Πελοπόννησο, Ρούμελη. Διατηρήσαμε τίς κύριες δυνάμεις μας γερές, ἀξιόμαχες καί ἱκανές νά πραγματοποιήσουν στήν κατάλληλη στιγμή τόν ἑλιγμό. Τά τμήματά μας βγῆκαν πολύ δυναμωμένα ἀπό τή σκληρή δοκιμασία μέ πλούσια πεῖρα ἔτσι πού σήμερα εἶναι ἱκανά ν' ἀντιμετωπίσουν ὁποιαδήποτε κατάσταση καί ν' ἀφομοιώσουν πενταπλάσια δύναμη ἀπό αὐτήν πού ἔχουν.

ΕΛΙΓΜΟΣ

Στίς σκληρές μάχες τῶν 70 ἡμερῶν πού δώσαν τά τμήματά μας στό Σμόλικα—Γράμμο, πραγματοποίησαν τίς ἐπιδιώξεις τοῦ Γ.Α. μας. Συνέχιση τῆς μάχης στό χῶρο αὐτό δέν μᾶς συνέφερε. Γιατί ὕστερα ἀπό σκληρό ἀγώνα 70 ἡμερῶν τά τμήματά μας εἶχαν πολύ κουραστεῖ καί γιατί ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων δέν μᾶς ἐπέτρεπε ν' ἀναμετρηθοῦμε τελικά σ' αὐτό τό χῶρο. Ἔπρεπε νά ἑλιχτοῦμε σέ ἄλλο χῶρο, πού θά μᾶς ἔδινε τή δυνατότητα νά κάνουμε περισσότερους ἑλιγμούς καί νά χτυπήσουμε ἐχθρικούς στόχους.

Ὁ ἑλιγμός ἐπιβαλλόταν νά γίνει ἀπό τό Μονόπυλο—Γκίνοβα, Ἀλεβίτσα—Πολυάνεμο πρός Βίτσι, γιατί ἡ ἐχθρική διάταξη δέν εἶχε βάθος καί μετά τό πρῶτο σπάσιμό της μπαίναμε σ' ἐλεύθερο χῶρο. Ἀκόμα γιατί σέ μιά βραδυά τά τμήματά μας χωρίς μεγάλη ταλαιπωρία θά καταλάμβαναν ἕνα καινούριο χῶρο, σάν τό Βίτσι, πού μᾶς ἔδινε τή δυνατότητα γρήγορα ν' ἀνασυγκροτηθοῦμε καί ν' ἀρχίσουμε τή δράση.

Ὁ ἑλιγμός ἀποφασίστηκε νά γίνει τή νύχτα τῆς 20 πρός 21 Αὐγούστου. Οἱ προϋποθέσεις τῆς ἐπιτυχίας του καθορίζονταν α) Ἀπό τόν αἰφνιδιασμό. Τόν πετύχαμε μέ τό παραπάνω. Καί πετύχαμε γιατί δώσαμε τήν ἐντύπωση στόν ἐχθρό ὅτι θά συνεχίσουμε τή μάχη γι' ἀρκετό καιρό. Γιατί μετά τόν αἰφνιδιασμό πού πάθαμε στήν Μπάτρα, τά τμήματά μας ἀπό 10—15 Αὐγούστου ἀντιμετώπισαν τόν ἐχθρό ἀποφασιστικά στό 2522—2442, στήν Κιάφα, Μαύρη Πέτρα, Ἀρίνα, Χάρο, Πύργο Κοτύλης κλπ. ἐπιφέροντας στόν ἐχθρό τρομακτικές ἀπώλειες. Ἔτσι στίς 19 Αὐγούστου ὅλα τά τμήματα κρατοῦσαν τή διάταξη καί μάχονταν σκληρά σ' ὅλο τό μέτωπο. Τήν ἴδια νύχτα μέ μεγάλη ταχύτητα ἀποσύρονται ὅλα τά τμήματα παίρνοντας ὅλα τά ὑλικά τους καί καλύπτονται στό χῶρο Ψωριάρικα—Σλήμνιτσα—Ραμπόλο Δάσος. Ἀφίσαμε μόνο ἐλαφρά τμήματα ἀπό Ἀρίνα μέχρι 2522 πού ἦταν καί τά πιό ἀπομακρυσμένα ἀπό τό σημεῖο ἑλιγμοῦ, γιά νά διατηροῦν τή φυσιογνωμία τοῦ μετώπου, ἐνῶ τ' ἄλλα τμήματα πού ἦταν κοντά στό χῶρο ἑλιγμοῦ κρατοῦσαν ἀποφασιστικά τίς θέσεις τους. Μέ τόν τρόπο αὐτό πού ἀντιμετωπίσαμε τόν ἐχθρό τόν ξεγελάσαμε καί ἔπαθε τέτοιο στρατηγικό αἰφνιδιασμό, πού καί μετά τό πέρασμά μας δέν ἀντιλήφθηκε τί ἔγινε καί ἐπί δυό μέρες βομβάρδιζε θέσεις δικές μας πού τίς εἴχαμε ἐγκατα-

λείψει.

β) Πέτυχε ὁ ἑλιγμός καί μπορέσαμε νά περάσουμε τόσες χιλιάδες μέ πάρα πολλά ζῶα, ὑλικά κ.λ.π. χάρη στήν καλή ὀργάνωση. Παρά τό ὅτι ὁ χρόνος ἦταν λίγος στή διάρκεια τῆς μέρας τῆς 20 Αὐγούστου πραγματοποίησαν τά στελέχη μας ἄθλο. Κατόρθωσαν νά προετοιμάσουν τά τμήματα ἠθικά γιά τή μάχη πού δίναμε. Νά ὀργανώσουν τά φορτία. Νά ὀργανώσουν τήν κίνηση τοῦ τμήματος καί κάθε στέλεχος νά πάρει τή θέση του ὥστε νά κρατήσουν τή συνοχή τοῦ τμήματος κατά τήν κίνηση. Μπόρεσαν ὅλα τά τμήματα τίς ἀπογευματινές ὧρες νά μποῦν σέ διάταξη πορείας καί μόλις νύχτωσε ὅλες οἱ φάλαγγες φτάνουν στό Μονόπυλο καί ἡ κάθε μιά ἔπαιρνε τή σειρά της. Ἡ τέτοια προετοιμασία μᾶς ἔδωσε χρόνο, δέ χάσαμε οὔτε λεπτό σέ καθυστέρηση, ἡ δέ φάλαγγα μέ γρηγοράδα κινοῦνταν. Αὐτός ἦταν ἕνας παράγοντας γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἑλιγμοῦ.

γ) Τό βασικώτερο γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἑλιγμοῦ ἦταν νά σπάσουμε τήν ἐχθρική διάταξη γιά νά περάσουμε. Τό σημεῖο πού θά δίναμε τό χτύπημα ἦταν τό φυλάκιο τῆς Γκίνοβας. Ἐδῶ ἔπρεπε νά ἐξοντώσουμε τόν ἐχθρό, νά καταλάβουμε τό φυλάκιο γιά νά μπορέσει ἡ φάλαγγα νά προχωρήσει. Ταυτόχρονα θά κάναμε ἀπασχόληση τοῦ ἐχθροῦ στήν Ἀλεβίτσα. Ἔπρεπε κατά τήν ἡμέρα τῆς 20 Αὐγούστου μαζί μέ ὅλη τή γενικώτερη προετοιμασία τό κύριο βάρος νά τό ρίξουμε στήν προετοιμασία τῶν τμημάτων πού θά κάνουν τήν ἐπίθεση. Ἡ ἐπίθεση ἔπρεπε νάναι κεραυνοβόλα, μέσα σέ 1 ὥρα τό ἀργότερο ἔπρεπε νά καταλάβουμε τό φυλάκιο καί χωρίς καθυστέρηση ἡ φάλαγγα νά προχωρεῖ. Τήν κύρια ἀποστολή γιά τήν κατάληψη τοῦ φυλακίου ἀναθέσαμε στή 16 ταξιαρχία καί σέ τμήματα τῆς 107 ἀναθέσαμε νά ἀποσχολήσουν τόν ἐχθρό ἀπό τήν Ἀλεβίτσα. Ἔγινε ἡ ἠθική καί ὀργανωτική προετοιμασία τῶν τμημάτων. Ἔγινε κατά τή διάρκεια τῆς μέρας ἡ ἀναγνώριση τοῦ στόχου ὥστε χωρίς καθυστέρηση ἀμέσως νά ἐπιτεθοῦν τά τμήματα. Τά τμήματα ἐπίθεσης ἀκολουθοῦσαν τό ἕνα πίσω ἀπό τό ἄλλο μέ τόν ἀπαραίτητο ὁπλισμό ἕτοιμα σέ διαδοχικά κύματα νά πέφτουν στόν ἐχθρό ὥστε τό ἀποτέλεσμα νάναι κεραυνοβόλο. Πράγματι τά τμήματα ἐπίθεσης ἡ ὥρα 22 καί 54 ἄρχισαν τήν ἐπίθεση κατά τοῦ φυλακίου Γκίνοβας. Ὁ ἐχθρός ἦταν ὀχυρωμένος μέ 4 σειρές πολυβολεῖα. Οἱ μαχητές καί τά στελέχη κατανοώντας τή σοβαρότητα τῆς ἀποστολῆς τους μέ ἀκρίβεια ἐφαρμόζαν τή διαταγή πού τούς δόθηκε. Πλησίασαν τόν ἐχθρό στά 30 μέτρα χωρίς νά γίνουν ἀντιληπτοί, κάναν τήν ὁρμητική τους ἐπίθεση μέ χειροβομβίδες καί πάντζερ πάνω στά ἐχθρικά πολυβολεῖα. Μέσα σέ λίγη ὥρα εἴχαν καταληφθεῖ τά περισσότερα πολυβολεῖα καί σχεδόν τό σύνολο τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων εἶχε ἐξοντωθεῖ. Ἐνῶ ἡ μάχη συνεχίζεται, τό ρῆγμα πού δημιούργησαν τά τμήματά μας μεταξύ Ἀλεβίτσας καί φυλακίου Γκίνοβας τό ἐκμεταλλευόμαστε καί ἡ φάλαγγα ἀπό ἄνοιγμα χιλίων μέτρων περνάει κάτω ἀπό τά ἐχθρικά πυρά. Προτοῦ ξημερώσει, ὅλη ἡ φάλαγγα πέρασε πρός Πελυάνεμο μέ λίγες ἀπώλειες ἐνῶ ἀντίθετα ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες σοβαρές. Ἔχασε σέ νεκρούς ἕνα ὁλόκληρο λόχο. Ὁ ἀποφασιστικός καί γρήγορος τρόπος πού ἐνεργήσαμε γιά τήν κατάληψη τοῦ φυλακίου τῆς Γκίνοβας καί ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ θύλακα πού δημιουργήσαμε μεταξύ Ἀλεβίτσας—φυλάκιο γιά τό πέρασμα τῆς φάλαγγας στάθηκαν ἀποφασιστικοί συντελεστές γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἑλιγμοῦ.

Ὁ ἑλιγμός ἔδειξε τή μαχητικότητα καί τήν τεράστια δύναμη τῶν τμημάτων μας, τό γερό ἐπιθετικό τους πνεῦμα, τήν ἱκανότητά τους νά πέφτουν ἀποφασιστικά σέ ὀχυρωμένο στόχο καί σέ λίγη ὥρα νά τόν καταλαμβάνουν, ἱκανότητα νά κινοῦνται γρήγορα καί μέ συνοχή.

Μέ τόν ἑλιγμό βάλαμε τή σφραγίδα στή νίκη τοῦ Γράμμου γιατί ἀφοῦ φθείραμε τόσο πολύ τόν ἐχθρό μέ τίς κύριες δυνάμεις μας περνούσαμε στά πλευρά καί νῶτα του, ἕτοιμοι γιά καινούρια δράση.

Γιά τόν ἐχθρό, ὁ ἑλιγμός ἦταν τό ἀποκορύφωμα τῆς ἀποτυχίας του. Γιατί ὕστερα ἀπό τόση αἱμορραγία, προετοίμαζαν τό στρατό τους ὅτι λίγο ἀκόμα θέλουμε καί τελειώνουν τά βάσανα. Καί ἐκεῖ πού περίμεναν τήν ἐξόντωσή μας, χτυποῦν στό κενό. Ὁ γεροπροδότης Σοφούλης δέν κατάλαβε στήν ἀρχή τί συνέβηκε καί βιάστηκε νά δηλώσει ὅτι ἡ μάχη τῆς Ἑλλάδας τέλειωσε. Συνῆρθαν γρήγορα καί δήλωσαν ὅτι ἔχουν ν' ἀντιμετωπίσουν καινούργιο Γράμμο στό Βίτσι. Τώρα εἶναι ὑποχρεωμένοι στό σαραβαλιασμένο στρατό τους νά τούς ποῦν ὅτι ἀρχίζουν ἀπό τήν ἀρχή... καινούριο Γράμμο, πού αὐτό θά πεῖ ἄλλες 25 χιλ. ἀπώλειες. Ὁ Στρατός τους πλήρωσε ἀκριβά καί ξέρει τί ἐστί Γράμμος καί δέν εἶναι διατεθειμένος νά τόν ἐπαναλάβει.

ΜΑΖΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Περνώντας τά τμήματά μας στό Βίτσι γρήγορα ἀνασυγκροτοῦνται, παίρνουν διάταξη στό χῶρο τοῦ Βίτσι. Τά τμήματά μας κάνουν τίς συνελεύσεις, τά ἀκτίφ τους, συζητοῦν γύρω ἀπό τή μάχη τοῦ Γράμμου, βγάζουν τά συμπεράσματά τους καί ἑτοιμάζονται γιά καινούριες μάχες. Ἀπό τήν πεῖρα τῶν μαχῶν τοῦ Γράμμου βγῆκε ὅτι ἡ τακτική μας πρέπει νά συμπληρωθεῖ. Δέν θά ἀντιμετωπίζουμε τόν ἐχθρό μόνο μέ τήν ἐνεργητική ἄμυνα ἀλλά θά κάνουμε μαζικές ἐπιθετικές ἐνέργειες. Τίς ἐπιθετικές ἐνέργειες θά παίρνουν μέρος οἱ περισσότερες δυνάμεις μας καί θά τίς ἐκδηλώνουμε μετά τά πρῶτα γερά χτυπήματα πού θά δίνουμε στίς ἐχθρικές φάλαγγες πού κινοῦνταν πρός

τό χῶρο μας ἤ θά παίρναμε τήν πρωτοβουλία γιά διεισδύσεις καί χτύπημα στόχων.

Πράγματι ὁ ἐχθρός μετά τό φιάσκο πού ἔπαθε μέ τόν ἑλιγμό τῆς 20 πρός 21 Αὐγούστου συγκεντρώνει δυνάμεις καί ἀρχίζει τήν ἐπίθεση στήν ἀρχή πρός τό κυρίως Βίτσι καί ἀπό τίς 30 Αὐγούστου μέ ἰσχυρές δυνάμεις ἐπιτίθεται πρός Μάλι Μάδι. Παρά τό ἀνοχύρωτο τοῦ ἐδάφους ἐπί 10 μέρες τόν ἀντιμετωπίζουν τά τμήματά μας καί στίς 10 πρός 11 Σεπτέμβρη τά τμήματά μας ἔκαναν τήν πρώτη μαζική ἐπιθετική ἐνέργεια. Στίς 20 πρός 21 Σεπτέμβρη κάνουμε δεύτερη ἐπιθετική ἐνέργεια πού τά ἀποτελέσματα ἦταν ὀλέθρια γιά τόν ἐχθρό.

Τό χαρακτηριστικό τῶν ἐπιθετικῶν μας ἐνεργειῶν ἦταν ὅτι τό κύριο χτύπημα δίνονταν μέ σοβαρές δυνάμεις στά πλευρά καί νῶτα τοῦ ἐχθροῦ. Γιά νά τό πετύχουμε αὐτό, τά τμήματά μας ἔπρεπε νά κινηθοῦν μέ ταχύτητα ἀπό τά διάκενα τῆς ἐχθρικῆς διάταξης χωρίς νά γίνουν ἀντιληπτά καί μέ ἀποφασιστικότητα ταυτόχρονα νά πέσουν ἐπάνω στόν ἐχθρό. Ὁ τέτοιος τρόπος ἐνέργειας ἔφερε τήν ὁλοκληρωτική διάλυση τῶν ἐχθρικῶν τμημάτων. Συγκεκριμένα καί ἀναλυτικά γιά τίς δυό βασικές μας ἐνέργειες:

1) Τ ή ν π ρ ώ τ η ἐ π ι θ ε τ ι κ ή ἐ ν έ ρ γ ε ι α ἐκδηλώσαμε στίς 10 πρός 11 Σεπτέμβρη στό χῶρο τοῦ Μάλι Μάδι. Ἔγινε σέ κατάλληλη στιγμή γιατί ὁ ἐχθρός εἶχε αἱμορραγήσει σοβαρά στίς 10 μέρες πού τόν ἀντιμετωπίσαμε ἀμυντικά. Στό χῶρο αὐτόν ὁ ἐχθρός διέθετε τήν 8η ὀρεινή, τήν 73, τήν 22 καί τήν 45 ταξιαρχίες. Ἡ ἐπίθεση γίνεται μέ 4 δικές μας Ταξιαρχίες. Σκοπός τῆς ἐπίθεσης ἦταν νά ἀνατρέψουμε τόν ἐχθρό ἀπό τίς θέσεις πού πῆρε καί νά τόν ἐξοντώσουμε. Γιά νά πετύχουμε τό σκοπό αὐτό ἐνεργήσαμε: α) Μιά Ταξιαρχία μέ εὐρύ ἐπιθετικό ἑλιγμό ἀπό Πολυάνεμο νά περάσει στά νῶτα τῆς ἐχθρικῆς διάταξης στήν Ἁγία Κυριακή, νά καταστρέψει τά ἐχθρικά πυροβόλα καί μέ ταχύτητα μέ τίς κύριες δυνάμεις ἀπό τά νῶτα νά ἐπιτεθεῖ καί καταλάβει τό ὕψωμα Μπούτσι πού αὐτό θά εἶχε σά συνέπεια νά ἀποκλείσει ὅλες τίς ἐχθρικές δυνάμεις στό χῶρο τοῦ Μάλι Μάδι β) Δυό διλοχίες θά ἐπιτίθενταν ἀπό Γιάματα στά πλευρά τοῦ ἐχθροῦ πρός 1228 πρός Μεσπίνα συνέχεια Μπούτσι. γ) Δυό διλοχίες θά χτυποῦσαν πλευρικά ἀπό Κουλέ κατάληψη Μεσπίνας—Μπούτσι. δ) Ἕνα τάγμα χτύπημα μετωπικά καί πλευρικά ἀπό Μάλι Μάδι πρός Ραμπατίνα καί ε) Μέ τάγμα μετωπικά καί πλευρικά ἀπό Μπούτσι πρός Πόποβο—Νίβα. Τίς ἐπιθέσεις μας θά βοηθοῦσε τό πυροβολικό μας καί ἡ γερή βάση πυρός τῶν ὅλμων καί πυροβόλων μας.

Ἡ πρώτη ἐνέργεια πού ἦταν καί βασική τῆς 107 Ταξιαρχίας δέν πέτυχε γιατί δέν ἔδειξε ἡ διοίκηση τήν ἀποφασιστικότητα πού χρειαζόνταν καί ἀγκιστρώθηκε μέ τίς ἐχθρικές δυνάμεις τοῦ Πολυανέμου, ἐνῶ ἔπρεπε νά τίς ἀπασχολήσει καί ταυτόχρονα νά διεισδύσει. Μετά τήν ἀποτυχία τῆς διείσδυσης ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης ἀλλάζει τήν κατεύθυνση τῆς 107 Ταξιαρχίας καί κατευθύνει τήν κύρια δύναμή της στό ρῆγμα πού δημιουργεῖται Κουλέ—Μεσπίνα μέ σκοπό νά καταλάβει τό Μπούτσι ἀπ' αὐτή τήν κατεύθυνση. Τά τμήματά μας μπόρεσαν τήν πρώτη μέρα νά καταλάβουν τή Μεσπίνα—Ραμπατίνα, τό 1228 καί ν' ἀποκόψουν τίς ἐχθρικές δυνάμεις τῆς Πόποβα Νίβας. Τή δεύτερη μέρα καταλαμβάνοντας ὅλες τίς θέσεις τῆς Πόποβα Νίβας, ὁ ἐχθρός τ' ἀφήνει ὅλα καί διαλυμένος ἀποφεύγει τήν αἰχμαλωσία ἀπό λάθη τῶν τμημάτων μας πού δέ φράξαν τίς χαράδρες. Τήν τρίτη μέρα ὁλοκληρώνεται καί ἡ κατάληψη τοῦ Μπούτσι καί ὁ ἐχθρός πετάγεται μέ τεράστιες ἀπώλειες ἀφήνοντας ὅλα τά ὑλικά του στόν κάμπο. Στή σκληρή αὐτή μάχη τῶν 80 ὡρῶν πετύχαμε νά πετάξουμε τόν ἐχθρό στόν κάμπο, νά τοῦ ἐπιφέρουμε τεράστιες ἀπώλειες. Δέν πετύχαμε τήν ὁλοκληρωτική του ἐξόντωση κι' αὐτό ἀπό λάθη καί ἀδυναμίες. Χάσαμε τουλάχιστο 1.500 αἰχμάλωτους πού τούς εἴχαμε στό χέρι.

Ποιές εἶναι οἱ κύριες ἀδυναμίες. α) Δέν πετύχαμε τόν ἑλιγμό ἀπό τά νῶτα γιατί δέν ἐνήργησαν ἀποφασιστικά τά τμήματα αὐτά, χωρίς ν' ἀγκιστρωθοῦν στόν Πολυάνεμο, γρήγορα νά γλυστρήσουν στά μετόπισθεν. Αὐτό θά εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά τελειώσουμε τήν πρώτη μέρα μέ καταστροφικά ἀποτελέσματα γιά τόν ἐχθρό. β) Τά τμήματα πού ἐνήργησαν ἀπό Γιάματα, στά πλευρά τοῦ ἐχθροῦ, ἐνῶ μέ ταχύτητα κατέλαβαν τό 1228 ἀντί νά πιάσουν γερά τά σημεία αὐτά καί νά συνεχίσουν τό χτύπημα στόν ἐχθρό ἀσχολήθηκαν μέ τή λαφυραγώγηση, μέ ἀποτέλεσμα νά τούς ριχθεῖ ὁ ἐχθρός, νά σπάσει τήν ἐπαφή τῶν δυό διλοχιῶν καί νά χαθεῖ σέ μιά διλοχία ἡ συνοχή της πράγμα πού ἄφησε χαράδρες χωρίς ἔλεγχο καί ἔτσι ὁ ἐχθρός γλύτωσε τή μαζική αἰχμαλωσία. Τήν ἀδυναμία περισυλλέγοντας λάφυρα ἀπό τμήματα ἐπίθεσης παρουσίασαν καί τ' ἄλλα τμήματα. Αὐτό εἶναι ἔγκλημα, μποροῦμε νά ποῦμε, γιατί ὄχι μόνο θά χάσεις τό σκοπό πού ἔβαλες, ἀλλά μπορεῖ νά ἐξοντωθεῖ καί ὅλο τό τμῆμα σου. Γι' αὐτό ποτέ τά τμήματα ἐπίθεσης δέ γυρίζουν κεφάλι στά λάφυρα. Μ' αὐτό τό ζήτημα ἀσχολοῦνται εἰδικά τμήματα πού καθορίζει ὁ διοικητής. γ) Τά στελέχη μας μαθημένα ἀπό τίς ἀμυντικές μάχες πού δώσαν, μόλις καταλαμβάνουν μιά θέση προσέχουν πολύ πῶς θά τήν κρατήσουν, ἀφήναν σοβαρή δύναμη, μέ ἀποτέλεσμα νά μειώνεται ἡ δύναμη πού θά συνέχιζε τήν ἐπίθεση καί νά τραβάει ἡ μάχη σέ μάκρος. Ἐδῶ χρειάζεται, μόλις τοῦ δώσουμε τό πρῶτο χτύ-

πημα, μὲ γρηγοράδα νά συνεχίζουμε ἄλλο χτύπημα, προτοῦ τοῦ δώσουμε χρόνο νά συνέλθει. Αὐτός εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος νά ἰσχυροποιήσουμε καί τήν πρώτη θέση πού πήραμε. Τό πολύ-πολύ ν' ἀφήνουμε ἐλαφρή δύναμη, ποτέ ὅμως νά μή γίνεται σέ βάρος τῆς δύναμης πού θά συνεχίσει τήν ἐπίθεση. δ) Τό τμῆμα πού ἐνήργησε ἀπό Μπούτσι δέν ὀργάνωσε καλά τήν ἐπίθεση, μέ ἀποτέλεσμα νἄχει ζημιές χωρίς νά μπορέσει νά κουνήσει ἀπό τίς θέσεις του τόν ἐχθρό πού καί αὐτό μέ τή σειρά του μᾶς καθυστέρησε. ε) Πολλοί διοικητές, κυρίως διμοιρίτες καί λοχαγοί, χάναν τά τμήματα ἀπό τά χέρια τους γιατί δέν ξέραν σωστά κατά τήν ἐπίθεση καί τήν κίνηση νά μποῦν στήν κατάλληλη θέση πού νά μή χάνουν τό τμῆμα. Παρασύρονταν πότε ἀπό δῶ, πότε ἀπό κεῖ ἤ γίνονταν ἀκροβολιστές μέ ἀποτέλεσμα νά μήν μπορεῖ τό τμῆμα αὐτό νά συνεχίσει τήν ἀποστολή του.

Παρά τίς ἀδυναμίες αὐτές ὁ ἐχθρός ἔπαθε σοβαρή ζημιά καί τοῦ φέραμε πίσω τή νέα ἐκστρατεία πού εἶχε ἐκδηλώσει.

2) **Ἡ ἐπίθεση τῆς 20 πρός 21 Σεπτέμβρη.** Ὁ ἐχθρός βρισκόνταν σέ κακά χάλια μετά τήν πανωλεθρία τοῦ Μάλι Μάδι, ἰδίως ἡ 3η Ὀρεινή καί ἡ 22 ταξιαρχία. Οἱ ἄντρες τους σκόρπισαν στά χωράφια καί τά χωριά, χωρίς ὅπλα, γυμνοί. Ὁ ἐχθρός εἶχε ἀνάγκη νά ἀνασυγκροτηθεῖ καί νά προετοιμαστεῖ γιά καινούργια προσπάθεια. Σέ μᾶς ἔμπαινε νά μήν τοῦ δώσουμε τό χρόνο τῆς ἀνασυγκρότησης, νά τοῦ δώσουμε ἄλλο ἕνα γερό χτύπημα πού νά ἀποτρέψουμε κάθε προσπάθειά του, ἄν ἦταν δυνατό, γιά τό 1948. Τό κύριο χτύπημα καθορίστηκε νά δοθεῖ στήν Ἀρμπένισκα—Βρύση—Νίτσα—Γιάννη Κεφάλι—Πλατύδρομο. Τίς δυνάμεις αὐτές ἔπρεπε νά περικυκλώσουμε καί ἐξοντώσουμε. Πρός Φαλτσάτα ἀπασχόληση τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων. Καί πρός Μπίκοβικ-Τούμπα—Σκέρτσα, ἀπασχόληση μέ διείσδυση, κατάληψη Καζάνι γιά νά στρέψουμε τήν προσοχή τοῦ ἐχθροῦ καί νά πετύχει ἡ κύρια ἐνέργεια. Γιά τήν ἐπιτυχία τῆς κύριας ἐνέργειας διαθέσαμε: α) Μιά ταξιαρχία πού μέ τάγμα θά διείσδυε καί θά ἔπιανε τό Ἑβραίου Κεφάλι στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ πού ἀπό κεῖ θ' ἀπασχολοῦσε τίς ἐχθρικές δυνάμεις ἀπό Μεσοποταμία καί ταυτόχρονα θά χτυποῦσε ἀπό τά νῶτα τόν Πλατύδρομο. Μέ ἄλλα δυό τάγματα θά χτυποῦσε καί θά ἐξόντωνε τόν ἐχθρό ἀπό Πλατύδρομο καί Γιάννη Κεφάλι. Μιά ταξιαρχία θά ἔκανε μέ ἕνα λόχο διείσδυση στήν Κορομηλιά συνδεόμενη μέ πυρά μέ τά τμήματα τοῦ Ἑβραίου Κεφάλι καί μέ τίς ἄλλες δυνάμεις πλευρικά καί μετωπικά θά ἐξόντωνε τόν ἐχθρό ἀπό Ἀρμπένισκα —Νίτσα Βρύση γ) Μιά ταξιαρχία μέ τάγμα θά χτυποῦσε τά ἐχθρικά πυροβόλα στήν Ἁγία Κυριακή καί μέ τίς ἄλλες δυνάμεις θά χτυποῦσε στό Στάροβο καί σέ συνέχεια θ' ἀπασχολοῦσε τόν ἐχθρό στή Φαλτσάτα. δ) Ἄλλη ταξιαρχία μέ διείσδυση θά καταλάμβανε τό Καζάνι, θ' ἀπασχολοῦσε καί θ' ἀπομόνωνε τόν ἐχθρό ἀπό Τούμπα—Σκέρτσα, θ' ἀπασχολοῦσε τό Μπίκοβικ, μετά τήν κατάληψη τοῦ Καζανιοῦ ὁλοκλήρωση τῆς κατάληψης τοῦ Μπίκοβικ. Ἔτσι θ' ἀπασχολοῦσε ὅλες τίς ἐχθρικές δυνάμεις στόν τομέα αὐτόν, ἀκόμα ν' ἀνάγκαζε τόν ἐχθρό νά προσανατολίζει κι' ἄλλες δυνάμεις γιά νά μήν πρόσεχε τήν κύρια ἐνέργεια.

Ἡ ἐπιχείρηση προετοιμάστηκε, ἔγιναν οἱ ἀναγνωρίσεις ἀπ' ὅλα τά στελέχη. Οἱ διεισδύσεις ὅλων τῶν τμημάτων πέτυχαν· καταλαμβάνονται τά ὑψώματα Ἁγίας Κυριακῆς, τό Στάροβο, τό Ἑβραίου Κεφάλι, μπαίνουν στήν Κορομηλιά. Ὁ ἐχθρός τά ἐγκαταλείπει, φεύγει προτροπάδην, ἀφοῦ πιάστηκαν ἀρκετοί αἰχμάλωτοι. Οἱ στόχοι Πλατύδρομος, Γιάννη Κεφάλι, Ἀρπένισκα, Βρύση Νίτσα καταλαμβάνονται ἀργά τή νύχτα. Ἐν τῷ μεταξύ ἀπό τά τάνκς ἀπωθοῦνται τά τμήματά μας πού διείσδυσαν στά νῶτα καί ἐπειδή δέν πῆραν τά μέτρα τους γιά τά τάνκς, συμπτύσσονται ἀκανόνιστα. Ἔτσι ὁ ἐχθρός εἶχε μέν σοβαρές ἀπώλειες, πιάσαμε καί ἀρκετούς αἰχμαλώτους ὅμως δέν πετύχαμε τήν ὁλοκληρωτική ἐξόντωσή του. Ἀπό τόν τομέα τοῦ Καζανιοῦ, πέτυχε ἡ διείσδυση καί τά τμήματα φτάσαν κοντά στόν ἐχθρό. Γίνεται ἡ ἐπίθεση χωρίς νά συντονίσουν τήν ἐπίθεση τά τμήματά μας μέ ἀποτέλεσμα νά μήν πετύχουμε τήν κατάληψη τοῦ Καζανιοῦ. Πέτυχαν ὅμως τό σκοπό πού τούς βάλαμε, νά συγκρατήσουν τίς ἐχθρικές δυνάμεις.

Καί ἡ δεύτερή μας ἐπίθεση στό Βίτσι παρουσίασε ἀδυναμίες. Οἱ κυριώτερες εἶναι:

α) Ἔπρεπε ἡ ἐνέργεια νά γίνει μέ ταχύτητα καί νά μή παραταθεῖ. Γι' αὐτό ἡ διεύθυνση τῶν ἐπιχειρήσεων ἔπρεπε νά καθορίσει τά ὅρια τῆς διάρκειας πού αὐτό θά βοηθοῦσε ὅλα τά στελέχη νά καταλάβουν τή σημασία τῆς γρήγορης ἐνέργειας. β) Ἐνῶ οἱ διεισδύσεις πέτυχαν τήν ὥρα τῆς ἐπίθεσης δέν δείξαν τά στελέχη μας τήν ἀπαιτούμενη ἀποφασιστικότητα καί γρηγοράδα. Δέ ρίχναν τά τμήματα διαδοχικά στόν ἐχθρό ἀλλά κομματιαστά κι' ἔτσι δέν ἦταν δυνατόν νά σπάσουν γρήγορα τίς ἐχθρικές θέσεις. γ) Δέν πάρθηκαν μέτρα κατά τῶν τάνκς τή στιγμή πού εἴχαμε τά μέσα, μέ ἀποτέλεσμα νά αἰφνιδιαστοῦν τά τμήματα ἀπό αὐτό τό ὅπλο. δ) Ἀρκετοί διοικητές ταγμάτων χάναν τή συνοχή τῶν τμημάτων τους. Αὐτό εἶναι σοβαρή ἀδυναμία καί πρέπει νά γίνει σοβαρή δουλειά πάνω στά στελέχη μας γιά νά μάθουν νά κρατᾶν καί διοικοῦν τό τμῆμα τους σ' ὅλες τίς φάσεις τῆς μάχης.

Καί μέ τήν ἐπίθεσή μας αὐτή ἐνέργεια προκαλέσαμε σοβαρές ἀπώλειες στόν ἐχθρό

δημιουργήσαμε σοβαρή κατάσταση στό στρατό του καί τούς άξιωματικούς του πού με τό πρώτο τό βάζουν στά πόδια. Τώρα γιά νά συγκρατήσουν τήν κατάσταση δικάζουν άξιωματικούς έπί δειλία, έκτελοϋν στρατιώτες. Παράλληλα ήρθε και ό γερωπροδότης Σοφούλης νά τούς κάνει ένέσεις. Παρ' όλο πού δηλώνουν ότι θά διαλύσουν τούς άντάρτες στό Βίτσι βρίσκονται έπί 20 μέρες περίπου σέ άπραξία.

'Απ' όλες αυτές τίς μάχες στό Γράμμο, μέ τόν έλιγμό, τίς μαζικές έπιθετικές ένέργειες στό Βίτσι, ό Δ.Σ.Ε βγήκε πιό δυνατός. 'Από τά θετικά καί άρνητικά του διαθέτει πλούσια πείρα καί είναι έτοιμος νά πολεμήσει κάτω άπό όποιεσδήποτε συνθήκες.

Παράλληλα μ' αυτό, τά τμήματα τοϋ Δ.Σ.Ε. άντιμετωπίζουν τόν έχθρό στή Μουργκάνα, τοϋ προξενοϋν αιμορραγία καί μέ τόν επιδέξιο έλιγμό περνάν στά Ζαγόρια καί άναπτύσσουν πλούσια δράση στο Σμόλικα καί Γράμμο. 'Έτσι ό έχθρός είναι άναγκασμένος ν'άντιμετωπίσει πρόβλημα Γράμμου.

Τά τμήματα τοϋ Κ.Γ.Α.Ν.Ε. άναπτύσσουν πλούσια δράση στή Θεσσαλία. Μπαίνουν στήν Καλαμπάκα, Τρίκκαλα, στόν Τύρναβο στήν 'Αγυιά, στή Λάρισσα, προσχωροϋν χιλιάδες καινούργιοι μαχητές. 'Ο λαός άναθαρρεϊ καί οί άντιδραστικοί πανικόβλητοι φεύγουν γιά τήν 'Αθήνα. Γιά τόν έχθρό δημιουργιέται πρόβλημα Θεσσαλίας. Γιά νά συγκρατήσουν τήν πανικόβλητη άντίδραση δηλώνουν ότι θά ξεκαθαρίσουν καί τή Θεσσαλία.

Στή Ρούμελη έκεί πού διατυμπάνιζαν ότι διέλυσαν τούς άντάρτες, τά τμήματά μας άναπτύσσουν πλούσια δράση. 'Ο έχθρός άντιμετωπίζει τόν έφιάλτη τής Ρούμελης.

'Η πλούσια δράση τών τμημάτων τής Πελοποννήσου τούς έχει καταταράξει, ή πανικόβλητη άντίδραση πιέζει νά γίνουν έπιχειρήσεις στήν Πελοπόννησο. Δηλώνουν ότι θά κάνουν έπιχειρήσεις, όμως μέ τά χάλια πού έχουν, τίποτε γιά φέτος δέ μπορούν νά κάνουν

Καλή δράση άρχισαν τά τμήματά μας στήν Κεντρική Μακεδονία καί στήν 'Ανατολική πού θά δημιουργήσει σοβαρή κατάσταση στό μοναρχοφασισμό.

Αυτό ήταν τό άποτέλεσμα τής μάχης τοϋ Γράμμου. 'Ο Δ Σ Ε. νά βγεί πιό δυνατός καί νά άναπτύσσει πλούσια δράση σ' όλη τήν 'Ελλάδα. 'Ενώ ό μοναρχοφασισμός μπλεγμένος μέσα σ' αυτήν τήν κατάσταση νά κάνει σπασμωδικές κινήσεις καί νά μήν ξέρει πιό παλούκι νά πιάσει νά βγάλει. Στό στρατό του έχει χάλια. 'Ύστερα άπό τήν αιμορραγία οί φαντάροι δέν θέλουν νά πολεμήσουν. Θέλουν νά φύγουν. Φαίνεται καθαρά άπό τίς έπιχειρήσεις στό Βίτσι, άπό τούς αιχμαλώτους πού πιάσαμε.

Στό λαό τής σκλάβας 'Ελλάδας, άναπτερώνεται τό ήθικό του καί παρά τίς δύσκολες συνθήκες παλεύει, όργανώνοντας άπεργίες στέκεται στό πλευρό τοϋ Δ.Σ.Ε 'Από μάς τώρα έξαρτάται, άπό τή δράση μας νά έκμεταλλευτοϋμε τήν κατάσταση γιά τήν έπιτάχυνση τής άποσύνθεσης τοϋ μοναρχοφασιστικοϋ στρατοϋ. Γιά τήν ποσοτική καί ποιοτική μας άνάπτυξη πού αυτό θά μάς έπιτρέψει νά φέρουμε γρήγορα σέ τέλος τήν άποστολή μας, γιά νά χαρίσουμε τή λευτεριά στόν πολυβασανισμένο λαό μας.

6)10)48

Η ΛΑΪΚΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΤΑΧΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

ΒΑΣΙΛΗ ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ, ὑποστράτηγου
Πολιτικοῦ Ἐπίτροπου τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου

«Πολέμα καί μάθαινε,
μάθαινε καί πολέμα»
(Ν. Χοντόσωφ)

Ἡ μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου μᾶς ἔδωσε πλούσια πεῖρα στόν τομέα τῆς στρατηγικῆς, τῆς ταχτικῆς καί τῆς τέχνης τῶν ἐπιχειρήσεων πού πρέπει νά μελετηθεῖ καί νά δουλεφτεῖ ἀπό ὅλους τούς ἀξιωματικούς τοῦ Δ.Σ.Ε. γιά νά ἐπεξεργαστοῦμε καλύτερα τήν πολεμική μας θεωρία, ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νἄχουμε στό μέλλον περισσότερες ἐπιτυχίες καί νά πραγματοποιήσουμε τό στρατηγικό μας σκοπό, τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας. Ἰδιαίτερα ὁ Γράμμος μᾶς ἔδωσε πλούσια πεῖρα στά ζητήματα τῆς ταχτικῆς καί δικαίωσε τή γραμμή τοῦ Κόμματός μας καί τοῦ Γ.Α. γιά τή λαϊκοεπαναστατική ταχτική μας.

Ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης στήν εἰσήγησή του στή σύσκεψη τῶν Κομματικῶν, πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν στελεχῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. στίς 15/1)48 τόνιζε ὅτι «Ἡ δική μας ταχτική εἶναι λαϊκοεπαναστατική καί ἀποτελεῖ ἕνα δημιουργικό, ζωντανό, εὐλύγιστο συνδυασμό τῆς ταχτικῆς τοῦ ταχτικοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ μέ τήν ἀντάρτικη ταχτική». Τό ἕνα σκέλος ἀπ' τήν ἐπαναστατική στρατιωτική πολεμική ταχτική μας εἶναι ἡ ταχτική τοῦ ταχτικοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ πού σημαίνει ἀντιπαράθεση μέ τόν ἐχθρό σέ καθαρά ταχτικές μάχες, ὕπαρξη «μόνιμου» μετώπου, διαρκές μάτωμα τοῦ ἐχθροῦ μέχρι τήν ἐξάντλησή του γιά νά δημιουργήσουμε τίς προϋποθέσεις νά περάσουμε στήν ἀντεπίθεση καί νά τόν χτυπήσουμε ἀνατρεπτικά. Τό ἄλλο σκέλος ἀπ' τήν ἐπαναστατική στρατιωτική πολεμική ταχτική μας εἶναι ἡ ἀντάρτικη ταχτική πού σημαίνει κίνηση, ταχύτητα, ξάφνιασμα, παλληκαριά καί πρωτοβουλία, ἀναπάντεχα χτυπήματα ἐκεῖ πού δέ μᾶς περιμένει ὁ ἐχθρός καί βαθειές διεισδύσεις στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, καταστροφή τῶν συγκοινωνιακῶν του μέσων κλπ. μέ σκοπό νά κρατᾶμε τόν ἐχθρό σέ ἀδιάκοπο συναγερμό, σύγχιση καί ἐκνευρισμό. Ἡ ἀντάρτικη ταχτική παίζει σήμερα βοηθητικό ρόλο στό Δ.Σ.Ε. μά ἔχει πρωταρχική σημασία γιατί δεσμεύει σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα σοβαρές δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ καί τοῦ ἀνατρέπει τά σχέδια ἐνῶ ἀπ' τήν ἄλλη μεριά βοηθᾶ τό Δ.Σ.Ε. νά πραγματοποιήσει τίς δικές του στρατηγικές ἐπιδιώξεις. Στό Γράμμο ἐφαρμόσαμε μέ ἐπιτυχία γιά πρώτη φορά στά δυό χρόνια τῆς ὕπαρξης τοῦ Δ.Σ.Ε. τήν ταχτική τοῦ ταχτικοῦ ἐπαναστατικοῦ Στρατοῦ. Ἑβδομήντα μέρες δώσαμε σειρά ἀπό μεγάλες μάχες μέ ὁλοκληρωμένη διάταξη καί μέτωπο πρός ὅλες τις κατευθύνσεις. Ἔτσι στό Γράμμο καί στόν τομέα τῆς ταχτικῆς εἴχαμε ἕνα καινούργιο ποιοτικό ἀνέβασμα τοῦ Δ.Σ.Ε. Οἱ μαχητές καί οἱ ἀξιωματικοί τοῦ Δ.Σ.Ε. μέσα στή δοκιμασία τοῦ Γράμμου ἔκαναν ἕνα σοβαρό βῆμα στήν κατάχτηση τῆς τέχνης τοῦ Λαϊκοεπαναστατικοῦ πολέμου.

Ἡ ταχτική πού ἐφάρμοσε τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο στό Γράμμο ἦταν ἡ ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας. Στήν ἡμερήσια διαταγή του τῆς 22)6)48 τό Γενικό Ἀρχηγεῖο τοῦ Δ.Σ.Ε. καλοῦσε τούς μαχητές καί τους ἀξιωματικούς, νά δώσουν ἐξοντωτικά χτυπήματα στό μοναρχοφασισμό, νά δείξουν τήν ἠθική καί στρατιωτική ὑπεροχή τους καί κατάληγε: «Ἔργο δικό σας εἶναι νά χρησιμοποιήσετε τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, προξενώντας στόν ἐχθρό μεγάλες ἀπώλειες μέχρι τή μεγάλη ἐκείνη ὥρα πού ἡ τελική μας ἐξόρμηση θά θάψει ὁριστικά τό μοναρχοφασισμό».

Τό Γ.Α. καθόρισε τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας γιά τούς παρακάτω λόγους:

α) Γιατί ἡ γενικώτερη στρατιωτικοπολιτική κατάσταση ἐπέβαλε στό Δ.Σ.Ε. νά φθείρει, νά κουράσει καί νά ματώσει τόν ἐχθρό σέ τέτοιο σημεῖο ὥστε νά δυσκολυνθοῦν κατόπι οἱ ἐπιθετικές μας ἐνέργειες.

β) Γιατί ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων στό Γράμμο ἦταν 1: 10 σέ ἀνθρώπους καί περισσότερο ἀπό 1: 50 σέ πολεμικό υλικό. Ὁ συσχετισμός αὐτός ἀπαιτοῦσε τή χρησιμοποίηση τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας μέχρι τή στιγμή πού θά ἐκδηλώνονταν σοβαρά σημεῖα κάμψης τοῦ ἐχθροῦ.

γ) Γιατί ὁ ὀρεινός ὄγκος τοῦ Σμόλικα καί τοῦ Γράμμου μέ τή γεωγραφική του διαμόρφωση καί τήν ἔλλειψη τῶν συγκοινωνιῶν μᾶς ἔδιδε τή δυνατότητα νά προξενήσουμε στόν ἐχθρό μιά ἐξαντλητική αἱμορραγία, νά τοῦ κόψουμε τήν ἐπιθετική του προσπάθεια γιά νά περάσουμε στήν ἀντεπίθεση

δ) Καί τό σοβαρότερο γιατί ἡ ἠθικοπολιτική ὑπεροχή τῶν μαχητῶν καί στελεχῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. τοῦ ἐπέτρεπε νά δεχτεῖ ὅλο τό βάρος τοῦ ἄφθονου ὑλικοῦ τῆς ἀμερικανοκρατίας, νά ἀντέξει κάτω καί ἀπ' τίς πιό δύσκολες συνθῆκες καί νά πραγματοποιήσει τήν ἐπιδίωξη τοῦ Γενικοῦ μας Ἀρχηγείου, τό μάτωμα καί τήν κάμψη τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, τήν ἀποτυχία τοῦ στρατηγικοῦ σκοποῦ τοῦ ἀντιπάλου καί τή δημιουργία τῶν προϋποθέσεων γιά τήν πραγματοποίηση τῶν δικῶν μας σκοπῶν.

Στή δικιά μας τακτική τόσο τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας ὅσο καί τῆς ἐπίθεσης ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι ὁ π α ρ ά γ ο ν τ α ς ἄ ν θ ρ ω π ο ς. Αὐτός κράτησε τό Γράμμο καί τό Σμόλικα 70 μέρες Χωρίς τήν ἀνώτερη ἠθικοπολιτική ὑπεροχή τοῦ Δ.Σ.Ε. ἦταν ἀδύνατο νά κρατήσουμε στό Γράμμο καί νά δημιουργήσουμε αὐτή τήν ἐποποιία στόν ἀπελευθερωτικό ἀγώνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας δέν εἶναι καινούργια στήν ἱστορία τῶν πολέμων. Ὅμως στούς λαϊκούς ἐπαναστατικούς πολέμους πού τό κύριο χαρακτηριστικό τους εἶναι ἡ ἀπόφαση τοῦ λαοῦ νά νικήσει ὁπωσδήποτε τόν ἀντίπαλο παρά τήν ὑλική του ὑπεροχή, γιατί διαθέτει τήν ἠθικοπολιτική ὑπεροχή, ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας ξεφεύγει κατά πολύ ἀπ' τά ὅρια τῆς ἄμυνας ἔστω καί τῆς ἐνεργητικῆς καί γίνεται ἡ τακτική πού κουράζει, ματώνει τόν ἀντίπαλο καί ταυτόχρονα συγκεντρώνει τίς δυνάμεις γιά τήν ἀντεπίθεση καί τήν ἀνατροπή. Ἡ ἐνεργητική ἄμυνα στόν ἐπαναστατικό πόλεμο—καί τέτοιον κάνει ὁ Δ.Σ.Ε.—κρύβει μέσα της τά στοιχεία τῆς ἐπίθεσεις πού στήν πορεία τῆς ἐξέλιξης τῶν ἐπιχειρήσεων μετατρέπεται σέ ἀντεπίθεση καί ἀνατροπή. Ἡ ἐνεργητική ἄμυνα περικλείει μέσα της ὀργανικά τό στοιχεῖο τῆς κίνησης πού στήν ἀρχή εἶναι μικρό, ἐκδηλώνεται μέ λίγες δυνάμεις καί στήν πορεία ἀναπτύσσεται σέ μεγαλύτερες καί γενικώτερες ἐπιθετικές ἐνέργειες. Στην οὐσία ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας γιά τό Δ.Σ.Ε εἶναι ἐπίθεση καί θά μπορούσαμε νά τήν ὀνομάσουμε ἐπιθετική ἄμυνα.

Χρειάζεται νά δοῦμε πῶς ἐφαρμόστηκε ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας στό Γράμμο καί τί διδάγματα μᾶς ἔδωσε γιά νά τή χρησιμοποιήσουμε στίς καινούργιες μάχες πού ἔρχονται. Γιά νά γίνει αὐτό πρέπει νά ἐξετάσουμε τά παρακάτω στοιχεία πού συγκροτοῦν καί ἔχουν σχέση μέ τήν ἐνεργητική ἄμυνα: α) Ἡ ἐνεργητική ἄμυνα καί ἡ γενικώτερη διάταξη τῶν δυνάμεών μας. β) Ἡ ἐνεργητική ἄμυνα καί ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους, ἡ ὀχύρωση σέ σχέση μέ τήν τακτική μας. γ) Ἡ ἐνεργητική ἄμυνα καί τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν. δ) Ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί οἱ ἐπιθετικές μας ἐνέργειες καί ε) Ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, ὁ ρόλος τῶν διοικητῶν καί τῶν στελεχῶν μας.

Ἡ ἀνάλυση τῶν στοιχείων αὐτῶν θά μᾶς δώσει τή δυνατότητα νά δοῦμε τίς θετικές πλευρές καί τίς ἀδυναμίες πού δείξαμε στόν τομέα τῆς τακτικῆς στή μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου.

* * *

Ἡ διάταξη τῶν μονάδων μας παίζει σπουδαῖο ρόλο στην τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας. Στό ζήτημα αὐτό ἔπρεπε νά παλαίψουμε στό Γράμμο ἐνάντια σέ μιά «θεωρία» πού ὑπάρχει σέ κάμποσα στελέχη μας νά θέλουν νά σκορποῦν τίς δυνάμεις μας σέ ὅλα τά σημεία τοῦ ὁρίζοντα, νά θέλουν νά πιάνουν ὅλα τά τσουγκάρια καί ἔτσι νά φτιάχνουν μιά ἀραχνοΰφαντη διάταξη πού μπορεῖ ἀπό ὁποιοδήποτε σημεῖο νά τή σπάσει ὁ ἐχθρός.

Ἡ διάταξη τῶν δυνάμεων στό Γράμμο ἔγινε βασικά μέ διαταγές τοῦ Γεν. Ἀρχηγείου (Ε.Π. 194 καί Ε.Π.Ε. 215) πού συγκέντρωναν τίς κύριες δυνάμεις μας στούς βασικούς ὀρεινούς ὄγκους. Χωρίς τή διάταξη αὐτή δέν θά μπορούσαμε νά κρατήσουμε 70 μέρες στό Γράμμο. Στίς διαταγές αὐτές ὑπάρχουν καί τά ἑξῆς ἀρνητικά σημεῖα: α) Δέν εἶδαν σωστά τή διάταξή μας σέ σχέση μέ τόν Τάλιαρο. Δέν μπῆκαν οἱ δυνάμεις πού ἔπρεπε ἐκεῖ καί οὔτε ἡ ὀχύρωση τῆς θέσης αὐτῆς προσέχτηκε. Καί ἀπ' αὐτό τό σημεῖο προχώρησε ὁ ἐχθρός πρός τό κεντρικό μας Μέτωπο. β) Δέν ἀπόφυγε ἡ διαταγή τό σκόρπισμα τῶν δυνάμεών μας. Ἡ διαταγή ἔπρεπε νά ἀφήσει εὐκίνητες δυνάμεις γιά νά ἁρπάζουν τόν ἐχθρό ἀπ' τό ξεκίνημά του καί νά τόν ματώνουν συνέχεια μέχρι πού νά φτάσει στίς κύριες γραμμές ἀντίστασης ὅπου θά ὑπῆρχαν καί οἱ βασικές δυνάμεις ἀντίστασης. Ἀντίθετα ἡ 16η ταξιαρχία τάχθηκε στό Μοναχίτι καί ἡ 103 ταξιαρχία στά Ζαγόρια. Αὐτό ἦταν λάθος. Οἱ δυνάμεις αὐτές ἔπρεπε νάπιαναν ἀπ' τίς πρῶτες στιγμές ἄλλα βασικά σημεῖα τοῦ μετώπου ὅπως π.χ. Τάλιαρο, Παλαιοκρίμινι, Πύργο Στράτσανης κλπ. γ) Ἡ δ ι α τ α γ ή δ έ ν ε ἶ δ ε τ ό π ρ ό β λ η μ α τ ῆ ς δ ι ά τ α ξ η ς σ έ σ χ έ σ η μ έ τ ί ς ἐ φ ε δ ρ ε ί ε ς μ α ς κ ι' α ὐ τ ό ε ἶ ν α ι β α σ ι κ ό λ ά θ ο ς. Μποροῦσε, παρ' ὅλο πού τό μέτωπο ἦταν ἐκτεταμένο νά γίνει μεγαλύτερη οἰκονομία δυνάμεων γιά νάχουμε 1 1)2—2 ταξιαρχίες σέ ἐφεδρεία. Ἡ γνώμη μου εἶναι πώς ἂν ἡ διάταξη ἀπ' τήν ἀρχή γίνονταν σωστά, θά ἔπρεπε νάχουμε τήν παρακάτω διάταξη:

1) Μιά ταξιαρχία στό[...] τομέα [...]
2) » » στόν τομέα [...]

3) Μιά ταξιαρχία ἐφεδρεία στά χέρια τοῦ Δ.Μ. γιά νά μπορεῖ νά ἐπεμβαίνει στό ἀριστερό μας.

1) Μιά ταξιαρχία σύν τάγμα στό Σμόλικα

2) Μιά ταξιαρχία στόν Πύργο Στράτσανης, Γκόλιο καί Κάμενικ

3) Μιά ταξιαρχία σύν Σχολή ἀξιωματικῶν ἐφεδρεία στά χέρια τῆς 670 Μονάδας.

Οἱ ἀδυναμίες καί τά λάθη πού παρουσιάσαμε στή διάταξη τῶν δυνάμεών μας μᾶς ἔφεραν ἀρκετές δυσκολίες καί ἐπικίνδυνες καταστάσεις ὅπως π.χ. ὅταν ὁ ἐχθρός προχώρησε στό κέντρο καί συνέχισε τήν ἐπίθεσή του πρός Προφήτη Ἠλία καί Ταμπούρι στό Σμόλικα, ἀναγκαστήκαμε νά δώσουμε κάτω ἀπό δυσμενεῖς συνθῆκες τίς μάχες στά Λευκάδια καί στό Γόβρο. Καί ἔτσι ἐνῶ κρατήσαμε γερά στό Κλέφτη καί τήν Πολιάνα ἀφήσαμε στόν ἐχθρό νά προχωρήσει ὕστερα ἀπ' τόν Τάλιαρο πρός τό Κίρκουρι καί τόν Προφήτη Ἠλία Φούρκας.

Ἐδῶ ὅμως δέν πρόκειται μόνο γιά τή γενικώτερη διάταξή μας. Ἡ ἐνεργητική ἄμυνα συνδέεται στενά καί μέ τή μερικώτερη διάταξη στό λόχο, τάγμα καί ταξιαρχία. Βασικά στοιχεία στή διάταξη τῶν κατώτερων μονάδων εἶναι: α) νά πιάνονται τά κύρια ὑψώματα, β) πάντα νά ὑπάρχει ἐφεδρεία π.χ. στήν ταξ. τάγμα, στό τάγμα λόχος καί στό λόχο διμοιρία. Στό Γράμμο ἀφέθηκαν σχεδόν χωρίς μάχη ὑψώματα ὅπως ὁ Τάλιαρος, ὁ Πύργος Στράτσανης, τό Παλαιοκρίμινι, ὁ Προφήτης Ἠλίας Πενταλόφου κλπ. πού εἶχαν ἐπίδραση στίς παραπέρα μάχες. Τό Γ.Α. δέν ἐπέμεινε ὅσο ἔπρεπε στίς παρακάτω μονάδες στό ζήτημα τῆς ἐφεδρείας καί ἐπηρεάζονταν ἔτσι εἴτε ἀλλοιῶς ἀπ' τίς ἀπαιτήσεις τῶν διοικητῶν τῶν μονάδων νά «κλείσουν» ὅλες τίς τρύπες.

* * *

Ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους—ἡ ὀχύρωση εἶναι ἕνα ἀπ' τά βασικά στοιχεία στήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας. Ὁ σ. Βλαντάς στό Νο 9 τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» μίλησε πλατειά γιά τό ζήτημα τῆς ὀχύρωσης κυρίως ἀπ' τήν τεχνική του πλευρά. Ἡ θέση πού βάζει τό ἄρθρο αὐτό ὅτι δηλ. δέν ὑπῆρχε ἀπ' τήν ἀρχή ἕνα ἑνιαῖο σχέδιο γιά τήν ὀχύρωση εἶναι βασικά σωστή. Φυσικά ἔγιναν πολλά γιά τήν ὀχύρωση πού ἔπαιξε τό ρόλο της στή μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου.

Ὅμως θά μποροῦσαν νά γίνουν πολύ περισσότερα.

Στό ἄρθρο αὐτό θά πιάσουμε τό ζήτημα τῆς ὀχύρωσης ἀπ' τήν ταχτική του πλευρά. Ἡ ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας ἀπαιτοῦσε:

α) Πολλά καί ὅσο τό δυνατό καλά ὀχυρά.

β) Ὄχι γραμμική μά κλιμακωτή σέ βάθος ὀχύρωση.

γ) Ὀχυρά μέ καλά πεδία βολῆς.

δ) Ἀσφάλεια, καμουφλάζ τῶν ὀχυρῶν μέ ψεύτικα πολυβολεῖα, ἐκδήλωση τῶν πυρῶν μας κατά τέτοιο τρόπο πού νά μή προδίνονται ἀπ' τήν ἀρχή ὅλα τά πολυβολεῖα μας (π.χ. νά μή βαρᾶν ἀπ' τήν πρώτη στιγμή ὅλα τά πολυβολεία μας). Ὅπου εἴχαμε τέτοια ὀχυρά ὅπως π.χ. στόν Κλέφτη καί ἀλλοῦ ὁ ἐχθρός ἔσπαζε ἐπανειλημμένα τά μοῦτρα του καί ὁ Δ.Σ.Ε. δημιουργοῦσε μέ τήν παληκαριά καί τήν τέχνη του ἀθάνατα μνημεία. Ἀφέθηκαν ὅμως σοβαρά σημεία ὅπως ἡ μισή Ἀλεβίτσα, ὁ Τάλιαρος, ὁ Προφήτης Ἠλίας Ὀξυάς κ.λ.π. ἐντελῶς ἀνοχύρωτα καί τό λάθος αὐτό πληρώθηκε μέ αἷμα.

Ἡ ὀχύρωση τοῦ ἐδάφους στό Γράμμο, ἔχει ἄμεση σχέση μέ τή βάση πυρός καί τήν ταχτική χρησιμοποίηση τῶν ὅπλων μας. Στό Γράμμο χρησιμοποιήσαμε μεγαλύτερη δύναμη πυρός ὅπως δυό ὁπλοπολυβόλα στήν ὁμάδα μάχης (πού δέν εἶχε πολλές φορές περισσότερους ἀπό 6—7 μαχητές, καί ἔτσι σπάσαμε μερικές παληές ἀρτηριοσκληρωμένες ἀντιλήψεις σχετικά μέ τόν ὁπλισμό τῆς ὁμάδας, 5—7 ὅλμους κατα τάγμα, 8—10 πολυβόλα κατά τάγμα κλπ. πράγμα πού εἶχε σοβαρή ἐπίδραση στίς μάχες. Ὁ Γράμμος ἔδειξε ὅτι μποροῦμε νά μεγαλώσουμε πολύ τή δύναμη πυρός τοῦ Δ.Σ.Ε. Ὅλες οἱ τεχνικές δυσκολίες πού ὑπάρχουν, μεταφορά πολεμοφοδίων κλπ. μπορεῖ νά ξεπεραστοῦν.

Τί ἀδυναμίες δείξαμε στή βάση πυρός στό Γράμμο;

α) Δέν μπορέσαμε νά χρησιμοποιήσουμε τό πυροβολικό μας στήν ἔκταση πού ἔπρεπε ἀπό ἔλλειψη βλημάτων.

β) Ὅλα μας τά βαρειά ὅπλα, ὅλμοι, πολυβόλα, δέν ἦταν τοποθετημένα σωστά καί οἱ μαχητές καί ἀξιωματικοί μας δέν ἤξαιραν στό βαθμό πού ἔπρεπε τίς τεχνικές καί ταχτικές τους ἰδιότητες.

γ) Οἱ ὁλμαρχίες καί εἰδικοί λόχοι πολυβόλων ὑπῆρχαν μόνο σέ μικρή κλίμακα. Καί ὅμως οἱ σχηματισμοί αὐτοί παίζουν σπουδαίο ρόλο στην ταχτική της ἐνεργητικῆς ἄμυνας.

Ὁ Γράμμος ἔδειξε τή μεγάλη σημασία τοῦ πυροβολικοῦ μας πού ἔχει πραγματικά μέλλον γιά τό Δ.Σ.Ε. Ἄν διαθέταμε ἐκεῖ 60—70 ὀρειβατικά πυροβόλα μέ 100.000 βλήματα ὁ μοναρχοφασισμός δέ θά ἀνέβαινε σέ καμμιά περίπτωση στό Γράμμο καί ἡ νίκη μας θἄταν ἀκόμα μεγαλύτερη. Τό πυροβολικό εἶναι σοβαρό ὅπλο ἄμυνας καί ἐπίθεσης καί τώδειξε στό Γράμμο. Τά προβλήματα τῆς ταχτικῆς του χρησιμοποίησης καί τοῦ συνδυασμοῦ μέ τό πεζικό εἶναι πάντοτε φλέγοντα γιά τό πυροβολικό τοῦ Δ.Σ.Ε.

Ἡ δύναμη πυρός, τό σχέδιο καί ἡ βάση πυρός εἶναι προβλήματα πού παρουσιάζονται στό Δ.Σ.Ε. μέ καινούργια μορφή ὕστερα ἀπό τή μάχη τοῦ Γράμμου. Ἡ Λαϊκοδημο-

ναστατική τακτική μας ἀπαιτεῖ μεγάλη δύναμη πυρός. Αὐτό τό κατάλαβαν οἱ μαχητές καί τά στελέχη μας στό Γράμμο. Πλάϊ στήν παληκαριά πού εἶναι ἀπεριόριστη στό Δ.Σ.Ε. καί τήν πολεμική μαστοριά πού διαρκῶς σφυρηλατεῖται ἀνάμεσα στά στελέχη μας, χρειάζεται καί μεγάλη δύναμη πυρός. Στήν ἄμυνα καί στήν ἐπίθεση. Ὁ μοναρχοφασιστικός ἀντεπαναστατικός στρατός στηρίζεται μόνο στή δύναμη πυρός πού τοῦ χορηγοῦν ἄφθονα οἱ ξένοι καταχτητές καί γι' αὐτό τήν παθαίνει. Ὁ Δ.Σ.Ε. πού σάν ἐπαναστατικός στρατος ἔχει ψυχή πρέπει νά προσθέσει στήν ἠθικοπολιτική ὑπεροχή του μεγάλη δύναμη πυρός καί ἔτσι ἐξασφαλίζει τούς ὅρους τῆς νίκης.

***

Ἡ μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου ἔδειξε γιά ἄλλη μιά φορά τή σημασία τοῦ προβλήματος τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Ἄν ὁ Δ. Σ. Ε, διέθετε στό Γράμμο σάν ἐφεδρεία 5-6 ταξιαρχίες θά μποροῦσε νά ἐπιτύχει καλύτερα στρατηγικά ἀποτελέσματα.

Στό ἄρθρο ὅμως αὐτό δέ θά ἀσχοληθοῦμε μέ τίς στρατηγικές ἐφεδρεῖες ἀλλά μέ τό ζήτημα τόσο τῆς ἐπιχειρησιακῆς ὅσο καί τῆς ταχτικῆς ἐφεδρείας σέ σχέση μέ τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Π. Γ. τῆς Κ. Ε. τοῦ Κ. Κ. Ε. τῆς 25)8)48 σωστά ὑπογραμμίζει: «Ὑποτιμήθηκε ἀπαράδεχτα ἀπ' τά πάνω μέχρι τά κάτω τό ζήτημα τόσο τῆς ἐπιχειρησιακῆς ὅσο καί τῆς ταχτικῆς ἐφεδρείας. Ἔτσι σέ κρίσιμες στιγμές ὅταν ὁ ἐχθρός ἔκανε διείσδυση δέ διαθέταμε ἐφεδρεῖες γιά νά τόν χτυπήσουμε στήν κίνησή του, πλευρικά, γιά νά ἀνατρέψουμε καί ἐκμηδενίσουμε τά τμήματά του πού ἔκαναν τήν κίνηση. Τό ζήτημα αὐτό ἔχει πρωταρχική σημασία καί πρέπει ἡ κάθε διοίκηση ἀπ' τά πάνω ὡς τά κάτω νά τό λύσει μιά γιά πάντα».

Οἱ διοικήσεις μας στό Γράμμο δέν καταλάβαιναν τή σημασία τῆς ταχτικῆς ἐφεδρείας. Ἡ ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας ἀπαιτοῦσε α) Νάχουμε ἐφεδρεῖες σέ κάθε Ταξιαρχία καί Τάγμα γιά νά ἀντιμετωπίσουμε κάθε σπάσιμο πού θά μᾶς ἔκανε ὁ ἐχθρός καί β) για να ἐκμεταλλευτοῦμε κάθε εὐκαιρία πού μᾶς δίνονταν νά τόν χτυπήσουμε ἀπ' τά πλευρά καί τά νῶτα, νά τοῦ προξενήσουμε μεγαλύτερες καταστροφές καί νά ἀντιτρέπουμε κάθε φορά τίς προσπάθειές του.

Ὁ Γράμμος μᾶς δίδαξε ὅτι πρέπει **νά ἐξοικονομοῦμε μά καί νά τοποθετοῦμε σωστά τήν ἐφεδρεία.** Ἔχουμε περιπτώσεις πού οἱ διοικήσεις τοποθετοῦσαν τήν ἐφεδρεία σέ μέρη πού τή σφυροκοποῦσε ἀδιάκοπα τό ἐχθρικό πυροβολικό καί ἔτσι χάνονταν πρίν ἀκόμη ἀποφασίσει νά τή χρησιμοποιήσει ὁ διοικητής. Ἐνῶ σέ ἄλλες περιπτώσεις ὅπως στήν 107 Ταξιαρχία πού δροῦσε στήν Ἀλεβίτσα, ἡ ἐφεδρεία τοποθετοῦνταν μακρυά ἀπ' τό μέτωπο καί δέ μποροῦσε νά χρησιμοποιηθεῖ στήν κατάλληλη στιγμή, ὅταν τό ἐπέβαλλε ἡ ταχτική κατάσταση. Ἔπειτα μπαίνει τό ζήτημα νά διαλέξει ὁ διοικητής τήν κατάλληλη στιγμή χρησιμοποίησης τῆς ἐφεδρείας γιά νά μήν μπεῖ στή μάχη πρόωρα ἤ ἀργά. Αὐτό φυσικά ἐξαρτᾶται ἀπ' τήν ἱκανότητα καί τήν ταχτική ἀντίληψη τοῦ διοικητή πού θά τό ἐξετάσουμε πιό κάτω.

Ἡ ὕπαρξη γερῆς ἐφεδρείας στά χέρια τῆς διοίκησής μας δίνει τή δυνατότητα νά ἐφαρμόσουμε καλά τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί νά τή συνδυάσουμε μέ τό στοιχεῖο τῆς κίνησης πού εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά δώσουμε πιό δυνατά χτυπήματα στόν ἐχθρό. Στήν ἐνεργητική ἄμυνα τό στοιχεῖο τῆς κίνησης ἐκδηλώνεται στήν ἀρχή ὄχι μέ μεγάλες δυνάμεις μά μέ ἐλαφρά τμήματα πού **διαρκῶς παρενοχλοῦν τόν ἐχθρό, δέν τόν ἀφήνουν ἥσυχο ἐμποδίζουν τίς ἐνέργειες, τόν ἐκνευρίζουν** καί στήν πορεία τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀνάλογα καί μέ τήν ἐξάντληση τοῦ ἐχθροῦ περνᾶμε σέ κίνηση μέ μεγαλύτερες δυνάμεις. Ἡ δράση τοῦ τάγματος Ζάρα κάτω ἀπό τήν Πολιάνα πρός Μόλιστα πού διαρκῶς παρενοχλοῦσε τόν ἐχθρό μέ ἐπιθετικές ἐνέργειες ἦταν παραδειγματική. Ἡ δράση τῶν ἀνιχνευτῶν, τῶν ἐλεύθερων σκοπευτῶν σέ συνδυασμό μέ τό ναρκοπόλεμο εἶναι ἀπαραίτητη στήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας. **Καί χωρίς ἐφεδρεία δέ μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ ὅπως πρέπει ἡ ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί δέν ἀποδίδει ἐκεῖνα πού περιμένουμε.**

***

Τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας θά τήν ἐφαρμόσουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ μαχητές τοῦ Δ.Σ.Ε. Καί ἀπό δῶ βγαίνει ὁ ρόλος τοῦ διοικητή καί τῶν ἀξιωματικῶν μας σέ σχέση μέ τήν ταχτική αὐτή. **Στό Γράμμο δοκιμάστηκαν γιά ἄλλη μιά φορά ὅλα τά στελέχη μας.** Ἔδειξαν τίς ἱκανότητές τους, τίς ἀδυναμίες καί τά προτερήματά τους. Διοικητές σάν τόν τιμημένο μας νεκρό σ. Πάνο (Εὐρυπίδη Καπετάνο) πού ὑπεράσπιζαν ἐπί βδομάδες τόν Κλέφτη μέ παληκαριά καί μέ ἀποφασιστικότητα ἀλλά καί μέ σύνεση καί πρωτοβουλία ἀποτέλεσαν πρότυπο διοικητή στό Γράμμο. Ἡ μάχη αὐτή ἔδειξε:

α) Ποῦ πρέπει νά στέκεται ὁ διοικητής τήν ὥρα τῆς μάχης γιά νάχει μιά πλήρη εἰκόνα κάθε στιγμή τῆς κατάστασης καί νά ἐπεμβαίνει. Ὁ διοικητής πρέπει νάχει ἄμεση παρατήρηση, νά συνδέεται στενά μέ ὅλα τά τμήματά του, νάχει κοντά τίς ἐφεδρεῖες. Χρειάζεται νά προφυλάγεται γιά νά μπορεῖ νά διευθύνει καλύτερα τή μάχη. Μά καί νά μπαίνει στήν

πρώτη γραμμή όταν τό ἀπαιτοῦν οἱ περιστάσεις. Τό Ταμποῦρι τό κράτησε ὁ 'Υποστράτηγος 'Υψηλάντης σέ μιά δύσκολη στιγμή μέ τό ὁπλοπολυβόλο στό χέρι.

β) Φυσικά ὁ διοικητής πρέπει νά πολεμᾶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα μέ τό μυαλό καί νά νικᾶ τόν ἀντίπαλο καί μέ τό μυαλό. Αὐτό δέν τό καταλαβαίνουν πολλές φορές οἱ διοικητές καί οἱ Π. Ε. Πολεμᾶν στήν πρώτη γραμμή σάν ἀκροβολιστές, δέν ξέρουν τί γίνεται στό ὑπόλοιπο τμῆμα τους καί κινδυνεύουν χωρίς λόγο. Δέ σπᾶνε τό κεφάλι τους γιά νά ἀνακαλύψουν πονηριές, στρατηγήματα, τεχνάσματα. Δέ δουλεύουν τήν πολεμική τέχνη. Ξεχνᾶν αὐτό πού λέει ὁ ἥρωας τῆς Σοβ. Ἕνωσης Ν. Χοντόσωφ στό βιβλίο του «Στήν Ἀνίχνευση» «Πολέμα καί μάθαινε. Μάθαινε καί πολέμα. Νά ἡ ταχτική μας». Ὁ διοικητής δέν πρέπει νἆνε μόνο παληκάρι. Πρέπει ταυτόχρονα νά μαθαίνει καί τήν τέχνη τοῦ πολέμου, νἆνε μάστορας στόν πόλεμο. Νἆνε, ὅπως ἔλεγε ὁ σ. Γούσιας σέ μιά σύσκεψη ἀξιωματικῶν πού παραβρέθηκε, «όχι παληκάρι ἀκροβολιστής, μά παληκάρι σά διοικητής». Τέτοιους καλούς διοικητές ταγμάτων στό Γράμμο εἴχαμε τόν Πάνο, Ἀλευρᾶ, Ἀχιλλέα, Κόλια Νικηφίδη, Ζάρα κλπ.

γ) Ὁ διοικητής πρέπει νά προσέχει τά στελέχη του, ποιοί κάνουν γιά ἄμυνα καί ποιοί γιά ἐπίθεση νά'τούς μαθαίνει τόν πόλεμο καί μέ τήν ἴδια του τήν πεῖρα, νἆναι ψύχραιμος καί ἀποφασιστικός, εὐλόγιστος ὅταν χρειάζεται. Ἡ πεῖρα τῶν μαχῶν τοῦ Γράμμου ἔδειξε ὅτι καί τά πιό γερά ὀχυρά ἦταν ἀνίσχυρα ὅταν οἱ διοικητές καί Π.Ε. δέν κρατοῦσαν στά χέρια τους τόν παλμό τῶν μαχητῶν τους. Ἔπειτα ἀπ' τό μπαράζ τοῦ πυροβολικοῦ πού τάραζε καί τά πιό γερά νεῦρα, ὁ ἱκανός διοικητής μποροῦσε νά συγκρατήσει τήν ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ καί μέ λίγες δυνάμεις ἐφόσον κρατοῦσε τήν ψυχραιμία του, ἐμψύχωνε καί ἐνθουσίαζε τούς ἄνδρες του. Ὁ διοικητής πρέπει νά προσέχει ἰδιαίτερα τά κατώτερα στελέχη του, τούς ὁμαδάρχες πού αὐτοί εἶναι οἱ πραγματικοί στρατηγοί στή μάχη. Νά τούς βοηθᾶ καί ἐκλαϊκεύει σ' αὐτούς τήν πεῖρα μας, νά τούς δίνει συγκεκριμμένες ἀποστολές.

δ) Ὁ διοικητής καί ὁ Π.Ε. πρέπει νά προσέχουν πολύ τήν ἰδεολογικοπολιτική προετοιμασία στήν ἐνεργητική ἄμυνα. Δέν εἶναι μικρό πρᾶμα νά δέχεται ὁ μαχητής πάνω ἀπ' τό κεφάλι του χιλιάδες βλήματα. Ἡ πολιτική δουλειά, τό προσωπικό παράδειγμα τοῦ Π.Ε., τό ἐνδιαφέρον καί ἡ στοργή κ.π. ὅλα αὐτά θά κάνουν τό μαχητή βράχο ἀνίκητο. Ὁ Γράμμος μέ ὅλη τή μεγαλόπρεπη ἀγριάδα του ἔδειξε ὅτι πιό γερός κι' ἀπ' τά βουνά εἶναι ὁ μαχητής τοῦ Δ.Σ.Ε. πού παλεύει γιά τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας του.

ε) Ἕνα ζήτημα πού πρέπει νά προσέχει ὁ διοικητής εἶναι ἡ ποιοτική κατανομή τῶν δυνάμεων. Δηλ. νά τοποθετεῖ ὄχι μόνο τά στελέχη του μά καί ὅλους τούς ἄνδρες στά τμήματα ἔτσι πού νά μή συγκεντρώνει τό καλύτερο ὑλικό σέ ὁρισμένες μονάδες καί σέ ἄλλες τό ἀδύνατο ὑλικό. Ὅπου ἔγινε τό ἀντίθετο στό Γράμμο, τό πληρώσαμε. Ὁ Δ.Σ.Ε. διαρκῶς τροφοδοτεῖται ἀπό καινούργιους μαχητές πού εἶναι φυσικό νἆνε στήν ἀρχή ἀπροσάρμοστοι στόν πόλεμο καί πρέπει νά ἐξοικειωθοῦν μ' αὐτόν καί νά προσαρμοστοῦν. Αὐτό θά τό πετύχουμε ὅταν θά βρίσκονται σέ καλά τμήματα. Ἐδῶ πρέπει νά προσθέσουμε ὅτι μᾶς χρειάζονται καί τά ὑποδειγματικά τμήματα πού πρέπει νά τά δημιουργήσουμε γιά τήν ἐκπλήρωση εἰδικῶν ἀποστολῶν.

στ) Ὁ Γράμμος ἔδειξε ὅτι ὁ διοικητής καί ὁ Π.Ε. πρέπει νά προσέχουν πολύ τά ζητήματα τῆς ὀργανωτικοτεχνικῆς προετοιμασίας πρίν τή μάχη καί στή διάρκεια τῆς μάχης καί νά λύνουν ὅλα τά προβλήματα τῆς ἀναχορηγίας σέ πυρομαχικά, τῆς ἐπιμελητείας, ἐπένδυσης κλπ. Ὁ Δ.Σ.Ε. ἔχει τέτοια στελέχη ὅπως π.χ. ὁ ὑποστράτηγος Παλαιολόγος καί ὁ συνταγματάρχης ταξίαρχος Τομπουλίδης πού ἐκτός ἀπό τ' ἄλλα στρατιωτικά προσόντα εἶναι νοικοκύρηδες. Στό μαχητή πού πολεμᾶ στό ὀχυρό πρέπει νά τοῦ ἐξασφαλίσεις πυρομαχικά καί τρόφιμα καί νά λύνεις ὅλα τά ζητήματα πού ἔχουν σχέση μέ τή ζωή του σέ πολυβολεῖο. Οἱ Π.Ε. σάν τό Μάου, τό Μάριο, τόν Τάσο πού ἔπεσαν ἡρωϊκά γυρνώντας ἀπό χαράκωμα σέ χαράκωμα γιά νά λύνουν ἐπί τόπου ὅλα τά ζητήματα τῶν μαχητῶν καί νά τούς ἐμψυχώνουν, εἶναι ὑπόδειγμα Π.Ε. γιά ὅλο τό Δ.Σ.Ε.

* *

Συμπεράσματα: Ἡ μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου μᾶς δίνει στόν τομέα τῆς ταχτικῆς πλούσια συμπεράσματα πού μπορεῖ νά συνοψιστοῦν στά παρακάτω:

1) Ὁ Γράμμος εἶναι ἕνα μεγάλο σχολειό λαϊκοεπαναστατικῆς ταχτικῆς. Ὁ Γράμμος δικαίωσε τή λαϊκοεπαναστατική μας ταχτική. Μέ τά διδάγματα τοῦ Γράμμου θά πρέπει νά διαπαιδαγωγοῦμε ὅλα τά στελέχη μας. Τά διδάγματα τοῦ Γράμμου θά πρέπει νά ἀποτελέσουν τό πρόγραμμα σέ ὅλες τίς σχολές ἀξιωματικῶν τοῦ Δ.Σ.Ε.

2) Ἡ ἐπαναστατική ταχτική τοῦ Δ.Σ.Ε. ἀποδείχτηκε ἀνώτερη ἀπό τήν ταχτική τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Οἱ ἐργάτες καί ἀγρότες στρατηγοί καί ἀξιωματικοί μας ἔβαλαν κάτω τούς ἀντιδραστικούς στρατηγούς σάν τό Βάν Φλήτ καί τόν [illegible].

3) Ἡ ταχτική μας πρέπει νἆναι εὐλύγιστη, ζωντανή καί νά συνδυάζει [illegible] μορφές πολέμου [illegible] ἁπλά.

4) Ἡ ταχτική μας [illegible] καί στην ἐ-

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΦΕΔΡΕΙΕΣ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΒΛΑΝΤΑ, ὑποστράτηγου

Ἡ ἐξασφάλιση τῶν ἀπαραίτητων ταχτικῶν καί στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά πιό σπουδαῖα καί πιό δυσκολόλυτα προβλήματα γιά τό Δημοκρατικό Στρατό μας. Εἶναι σπουδαῖο πρόβλημα, διότι χωρίς τή λύση του δέν εἶναι δυνατό νά κερδιθεῖ ἡ νίκη. Εἶναι δυσκολόλυτο πρόβλημα, διότι ὁ ἐχθρός παίρνει τόσα καί τέτοια τρομοκρατικά μέτρα, πού δυσκολεύει ἐξαιρετικά τό μάχιμο μέρος τοῦ λαοῦ πού θέλει νά βγεῖ στό βουνό γιά νά πολεμήσει μέσα ἀπό τίς γραμμές τοῦ Δ.Σ.Ε. γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας μας καί γιά τή Λαϊκή Δημοκρατία. Εἶναι ἀκόμα δυσκολόλυτο πρόβλημα, διότι ἐμεῖς στήν πράξη ὑποτιμοῦμε τό ρόλο, τόσο τῶν ταχτικῶν ὅσο καί τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Ὅμως, παρά τά μέτρα πού παίρνει ὁ ἐχθρός μποροῦμε καί πρέπει νά λύσουμε στήν πράξη τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Καί τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης τῶν ταχτικῶν ἐφεδρειῶν μποροῦμε καί πρέπει νά τό λύσουμε, διότι ἐδῶ ἔχουμε βασικά μόνο δικές μας ἐσωτερικές ἀδυναμίες πού πηγάζουν ἀπό ὑποτίμηση τοῦ ρόλου αὐτῶν τῶν ἐφεδρειῶν καί ἀπό ἔλλειψη σοβαρῆς ταχτικῆς ἀντίληψης. Ἡ πεῖρα ἀπό τίς μάχες στή Β. Πίνδο μᾶς ἔδειξε καθαρά τή μεγάλη σπουδαιότητα πού ἔχουν οἱ ταχτικές καί στρατηγικές ἐφεδρεῖες. Αὐτή ἡ πεῖρα φώτισε περισσότερο αὐτό τό πρόβλημα.

ΤΑΧΤΙΚΗ ΕΦΕΔΡΕΙΑ

Θέτοντας τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης ταχτικῆς ἐφεδρείας πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά ξεκαθαρίσουμε τί ἐννοοῦμε ταχτική ἐφεδρεία. Ταχτική ἐφεδρεία εἶναι ἐκείνη ἡ δύναμη πού ἔχει στή διάθεσή του ἕνας διοικητής κατά τή διάρκεια μιᾶς μάχης καί πού τή ρίχνει στή μάχη στήν κατάλληλη στιγμή γιά νά πετύχει ἕνα ταχτικό ἀποτέλεσμα. Αὐτή τήν ταχτική ἐφεδρική δύναμη πρέπει νά τήν ἐξοικονομάει κάθε διοικητής ἀπό τό τμῆμα πού διοικεῖ στή μάχη.

Κάθε διοικητής διμοιρίας, λόχου, τάγματος, ταξιαρχίας, μεραρχίας διοικεῖ μιά ὁρισμένη δύναμη. Μέ βάση αὐτή τή δύναμη καί τίς κάθε φορά ἀνάγκες παίρνει μιά ὁρισμένη ἀποστολή. Μιά ἀπό τίς βασικές προϋποθέσεις γιά νά τελειώσει μέ ἐπιτυχία τήν ἀποστολή του κάθε διοικητής, εἶναι νά ἔχει μιά ἐφεδρική δύναμη στή διάθεσή του. Ὁ διοικητής πού δέν θά ἔχει αὐτή τήν ἐφεδρική δύναμη στή διάθεσή του, ἀντικειμενικά, δέν μπορεῖ νά παίξει τό ρόλο του σάν διοικητής στή μάχη. Χωρίς τέτοια ἐφεδρεία καταντάει ἕνας ἁπλός θεατής τῆς μάχης.

Στήν ἐξέλιξη κάθε μάχης μπορεῖ νά δημιουργηθοῦν βασικά τρεῖς καταστάσεις, ὄχι βέβαια ταυτόχρονα καί οἱ τρεῖς. Αὐτές οἱ τρεῖς καταστάσεις εἶναι οἱ ἀκόλουθες. Πρῶτο: Μπορεῖ νά λυγίσεις τόν ἐχθρό, μέ τίς δυνάμεις πού ἔχεις ρίξει στή μάχη. Ὅμως, εἴτε γιατί εἶναι λίγες, εἴτε γιατί ἔχουν πάθει μιά ὁρισμένη φθορά δέν μπορεῖς ν' ἀνατρέψεις καί νά ἐκμηδενίσεις μερικά ἤ ὁλοκληρωτικά τήν ἐχθρική δύναμη πού ἀντιμετωπίζεις. Ἐδῶ λοιπόν ἡ ἀνατροπή καί ἡ μερική εἴτε ὁλοκληρωτική ἐκμηδένιση πού προετοίμασες στόν ἐχθρό θά πραγματοποιηθεῖ μόνο ἄν ἔχεις μιά ἐφεδρική δύναμη στή διάθεσή σου, πού θά τή ρίξεις στή μάχη στήν ἀποφασιστική στιγμή. Καθένας πού διοίκησε μικρό εἴτε μεγάλο τμῆμα τοῦ στρατοῦ μας στή Β. Πίνδο, ἄς θυμηθεῖ πόσες φορές δημιουργήσαμε κρίσιμες ταχτικές καταστάσεις στόν ἐχθρό, πού ὅμως δέν τίς μεταφέραμε σέ ἀνατροπή του σέ μερική εἴτε ὁλοκληρωτική ἐκμηδένιση τῆς δύναμης πού ἀντιμετωπίζαμε, ὅπως τόν

πίθεση πρέπει νά χρησιμοποιεῖ ἀριστοτεχνικά τό ἔδαφος. Ἡ ὀχύρωση τοῦ ἐδάφους καί ἡ καλή ταχτική χρησιμοποίηση τῶν ὀχυρῶν εἶναι ἕνα ἀπό τά βασικά στοιχεῖα τῆς νίκης.

5) Ἡ ταχτική μας τόσο τῆς ἄμυνας ὅσο καί τῆς ἐπίθεσης στηρίζεται στούς ἀνθρώπους. Συνεπῶς πρέπει νά προετοιμάζονται ἀπό κάθε ἄποψη οἱ μαχητές καί τά στελέχη μας γιά νά τήν ἐφαρμόζουν σωστά. Τόν πόλεμο τόν κερδίζει ὁ παράγοντας ἄνθρωπος. Αὐτό ἰσχύει περισσότερο γιά τόν ἐπαναστατικό δημοκρατικό πόλεμο πού κάνουμε σήμερα στήν Ἑλλάδα.

6) Ἡ ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας πρέπει σέ δεδομένη στιγμή νά συμπληρώνεται μέ τίς μαζικές ἐπιθετικές ἐνέργειες. Αὐτό τό βασικό δίδαγμα μᾶς ἔδωσε ὁ Γράμμος. Καί μᾶς ἐξασφάλισε τή δυνατότητα γιά νά περάσουμε σέ ἐπιθετικές ἐνέργειες στό Βίτσι. Στό Γράμμο ἔμαθαν οἱ μαχητές καί τά στελέχη τοῦ Δ.Σ.Ε. ὅτι τόν πόλεμο τόν κερδίζεις μέ ἐπίθεση. Ἡ ἄμυνα δέν εἶναι τίποτα παρά προετοιμασία γιά τήν ἐπίθεση. Ὁ Γράμμος προετοίμασε τίς ἐπιτυχίες μας στό Βίτσι καί τίς μελλοντικές μεγάλες νίκες τοῦ Δ.Σ.Ε. πού θά ὁδηγήσουν στήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας.

εἴχαμε ἐξασφαλίσει τήν ἀπαραίτητη ταχτική ἐφεδρεία. Τέτοιες κρίσιμες καταστάσεις δημιουργήσαμε στόν ἐχθρό, κατά τή διάρκεια τῶν μαχῶν στή Β. Πίνδο, μέσα στό χῶρο πού ὑπερασπίζονταν διμοιρία, λόχος, τάγμα καί ἀκόμα ταξιαρχία μας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ ἀνατροπή τῆς ἐπιθετικῆς προσπάθειας τοῦ ἐχθροῦ στά Βόλια—'Αλεβίτσα, κατά τήν πρώτη φάση τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκεῖ, πού ἐπειδή δέν εἴχαμε ταχτική ἐφεδρική δύναμη, ἡ ἀνατροπή ἦταν μερική καί ὄχι πέρα γιά πέρα ἐκμηδενιστική. Ποιό χαρακτηριστικό παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ ἀνατροπή τοῦ ἐχθροῦ στό Μάλι-Μάδι, ἄν καί ἐδῶ ἡ μή ἐκμηδένιση σοβαρῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων δέν ἦταν μόνο ἀποτέλεσμα ἔλλειψης ταχτικῶν ἐφεδρειῶν. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Στήν ἐξέλιξη μιᾶς μάχης μπορεῖ καί τό δικό σου τμῆμα νά λυγίσει καί νά σοῦ δημιουργήσει ρῆγμα ὁ ἐχθρός. Τό ρῆγμα αὐτό μπορεῖ νά ὁδηγήσει σέ μιά μερική εἴτε καί μεγαλύτερη ἀνατροπή σου, σέ ἕνα μικρό εἴτε μεγαλύτερο ἐκμηδενισμό τῆς δύναμής σου, ἄν δέν ἔχεις μιά ἐφεδρική δύναμη στή διάθεσή σου, πού θά τήν ρίξεις στή μάχη στήν ἀποφασιστική στιγμή.

Πολλές τέτοιες κρίσιμες καταστάσεις μᾶς δημιούργησε ὁ ἐχθρός, κατά τή διάρκεια τῶν μαχῶν στή Βόρεια Πίνδο. Εἶναι γεγονός ὅτι τίς τέτοιες κρίσιμες καταστάσεις κατά κανόνα τίς ἀντιμετωπίζαμε μέ σύμπτυξη τῶν τμημάτων μας σ' ἄλλες θέσεις καί πολλές φορές μέ πολλές ἀπώλειες γιατί δέν εἴχαμε στή διάθεσή μας μιά ἐφεδρική δύναμη. Τ ρ ί τ ο: Στήν ἐξέλιξη μιᾶς μάχης μπορεῖ νά παρουσιαστεῖ καί περίπτωση ἰσορροπίας τῶν δυό ἀντιπάλων δυνάμεων πού ἔχουν μπλεχτεῖ στή μάχη. Αὐτή ἡ ἰσορροπία δέν κρατάει πολύ σέ χρόνο. Εἴτε σύ εἴτε ὁ ἐχθρός θά τήν ἀνατρέψει. Στήν ἀνατροπή αὐτῆς τῆς ἰσορροπίας βασικό πρωταρχικό ρόλο παίζει ἡ ὕπαρξη καί ἔγκαιρη διάθεση τῆς ταχτικῆς ἐφεδρικῆς δύναμης πού ἔχεις στή διάθεσή σου. Καθένας ἀπό μᾶς ἄς σκεφτεῖ πόσες φορές στή Βόρεια Πίνδο δέν παρουσιάστηκαν τέτοιες καταστάσεις ἰσορροπίας δυνάμεων πού ἐπειδή δέν εἴχαμε τήν ἀπαραίτητη ταχτική ἐφεδρεία στό δοσμένο τομέα, ἡ ἰσορροπία αὐτή τραβοῦσε χρονικά σέ μάκρος καί τό χειρότερο δίναμε στόν ἐχθρό τό χρόνο νά φέρει δυνάμεις καί νά συγκεντρώσει περισσότερα πυρά, μέ συνέπεια τήν ἀνατροπή τῆς ἰσορροπίας σέ βάρος μας, μέ χάσιμο δικῶν μας θέσεων καί πολλές φορές μέ σοβαρές δικές μας ἀπώλειες.

Δημιουργήθηκαν, βέβαια καί κρίσιμες γιά μᾶς καταστάσεις στή Βόρεια Πίνδο πού μᾶς ὑποχρέωναν νά συμπτυσσόμαστε, ἔστω καί ἄν εἴχαμε μιά ἐφεδρική δύναμη στή διάθεσή μας. Αὐτές ὅμως οἱ περιπτώσεις ἦταν ἐλάχιστες. 'Ο κανόνας στή Βόρεια Πίνδο ἦταν ὅτι κάθε φορά πού ὁ ἐχθρός μᾶς δημιουργοῦσε κρίσιμη κατάσταση, ἐμεῖς δέν εἴχαμε στή διάθεσή μας οὔτε τήν ἐλάχιστη ἐφεδρική δύναμη. Αὐτό μᾶς στοίχιζε πολύ σέ θέσεις καί σέ αἷμα. Συμπέρασμα ἀπό τά δυό ζητήματα πού δείξαμε εἶναι: 'Η τ α χ τ ι κ ή ἐ φ ε δ ρ ι κ ή δ ύ ν α μ η ε ἶ ν α ι ἀ π ό λ υ τ α ἀ π α ρ α ί τ η τ η, σ τ ά κ λ ι μ ά κ ι α τ ῆ ς δ ι ο ί κ η σ η ς τ ο ῦ σ τ ρ α τ ο ῦ μ α ς, ὥ ς τ ή Μ ε ρ α ρ χ ί α.

Στά λόγια κάθε διοικητής μας παραδέχεται καί μάλιστα πλειοδοτεῖ, γιά τήν ἀνάγκη ὕπαρξης ταχτικῆς ἐφεδρικῆς δύναμης στή διάθεσή του. Ὅμως, ἀντικειμενικά, τήν ἐξασφάλιση αὐτῆς τῆς ἐφεδρικῆς δύναμης δέν τή βλέπει ἀπό τό τμῆμα πού διοικεῖ, ἀλλά ἀπό τό παραπάνω κλιμάκιο τῆς διοίκησης. Ἔτσι ὅμως δέν μπαίνει τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης τῆς ταχτικῆς ἐφεδρείας, πού πρέπει νά ἔχει κάθε διοικητής. 'Επαναλαβαίνουμε ὅτι τήν ταχτική ἐφεδρική δύναμη πρέπει νά τήν ἐξοικονομάει κάθε διοικητής ἀπό τό τμῆμα πού διοικεῖ στή μάχη. Τό πρόβλημα λοιπόν εἶναι καθαρό. Γιατί τότε δέν λύνεται στήν πράξη; Κατά τή γνώμη μου γιά τούς παρακάτω λόγους: Π ρ ῶ τ ο: Οἱ διοικητές μας—ἄλλος λίγο ἄλλος πολύ— δέν διαθέτουν ἀκόμα τίς γνώσεις ταχτικῆς πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά ἕνα διοικητή. Αὐτό ἔχει σά συνέπεια νά μήν μποροῦν νά ἐχτιμοῦν σωστά τήν κάθε φορά ταχτική κατάσταση καί νά δίνουν στό τμῆμα τους κείνη τή διάταξη πού ἐπιβάλλει ἡ ταχτική κατάσταση. 'Από ἔλλειψη σωστῆς ἐχτίμησης τῆς κάθε φορά ταχτικῆς κατάστασης, πολλοί διοικητές μας θεωροῦν πώς ὁ καλύτερος τρόπος ἀντιμετώπισης τῆς ἐπιθετικῆς προσπάθειας τοῦ ἐχθροῦ, εἶναι νά «βουλώνεις ὅλες τίς τρύπες». 'Από τήν ἴδια αἰτία ἀκολουθοῦν τήν ἴδια ταχτική καί στίς ἐπιθετικές τους ἐνέργειες: π.χ. ἀφίνουν στηρίγματα παντοῦ πού αὐτό ὁδηγεῖ στόν ἐκμηδενισμό τῆς δύναμης πού κάνει τήν ἐπιθετική ἐνέργεια καί σ' ἐμποδίζει νά ἔχεις στή διάθεσή σου ἐφεδρεία, ἀπαραίτητη καί στήν ἐπίθεση. Ἔτσι, πολλοί διοικητές μας σκαλώνουν ὅλη τους τή δύναμη σ' ὅλα τά τσουγκάρια τόσο στήν ἐνεργητική ἄμυνα, ὅσο καί στήν ἐπίθεση. Ὅμως ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι οἱ διοικητές μας πού κάνουν τέτοια χρήση τῆς δύναμής τους χάνουν ὅλα τά τσουγκάρια καί μάλιστα μέ σοβαρές ἀπώλειες σέ αἷμα, εἴτε ἀποτυχαίνουν στίς ἐπιθετικές τους ἐνέργειες. 'Η ἱκανότητα σωστῆς ἐχτίμησης τῆς κάθε φορά ταχτικῆς κατάστασης δέν ἔρχεται μόνη της. 'Αποχτιέται στά πολεμικά σχολεῖα καί προπαντός στό πεδίο τῆς μάχης. Στό στρατό μας τό μοναδικό σχεδόν σχολειό εἶναι τό πεδίο τῆς μάχης. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Πολλοί διοικητές μας δέν ἔμαθαν ἀκόμα νά μελετᾶνε τό ἔδαφος. 'Αρκετοί διοικητές μας δέν νοιώθουν τήν ἀνάγκη νά μελετᾶνε τό ἔδαφος. Καί ὅμως εἶναι φανερό πώς ἡ κάθε μάχη ἀρχίζει, ξετυλίγεται καί τελειώνει πάνω στό ἔδαφος. Πῶς λοιπόν νά καθοδηγήσεις σωστά μιά μάχη, ἄν δέν μελετήσεις συστηματικά, λεπτομερειακά τό ἔδαφος πάνω στό ὁποῖο θά διεξαχθεῖ ἡ μάχη πού σοῦ κάνει ὁ ἐχθρός, εἴτε πού θά ὀργανώσεις σέ βάρος τοῦ ἐχθροῦ; 'Η ἔλλειψη συστηματικῆς λεπτομερειακῆς μελέτης τοῦ ἐδάφους δέν σοῦ ἐπιτρέπει νά βρεῖς τούς ἄξονες κίνησης τοῦ ἐχθροῦ

γιά νά δώσεις έκεῖ διάταξη στίς ἔμψυχες δυνάμεις σου καί στά βαριά σου ὅπλα, δέν σοῦ ἐπιτρέπει νά καθορίσεις στήν ἐπίθεσή σου πῶς θά συνδυάζεις τήν κίνηση τῶν τμημάτων σου καί τά πυρά σου γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἀντικειμενικῶν σου σκοπῶν. Ἡ ἄγνοια τοῦ ἐδάφους δέν σοῦ ἐπιτρέπει νά ἐξοικονομήσεις ταχτική ἐφεδρεία, διότι σέ ὁδηγεῖ στήν ἀπόφαση νά πιάσεις ὅλα τά τσουγκάρια. Τρίτο: Οἱ διοικητές μας, πολλές φορές, δέν ἐχτιμοῦν σωστά τίς ἐχθρικές δυνάμεις. Ὅταν ἄρχισε ὁ ἐχθρός τήν ἐκστρατεία στή Βόρεια Πίνδο διέθετε τεράστια ἀριθμητική ὑπεροχή ἔμψυχων καί ἄψυχων δυνάμεων. Παρά τίς σοβαρότατες ἀπώλειες πού εἶχε, ἀπό τότε ὥς τώρα, διατηρεῖ ἀκόμα σοβαρότατη ἀριθμητική ὑπεροχή. Μά τά νούμερα δέν ἀποτελοῦν τό πᾶν. Ἡ ἠθικοπολιτική κατάσταση ἑνός στρατοπέδου παίζει ἀποφασιστικό ρόλο στήν ἐχτίμηση τῆς πραγματικῆς του δύναμης. Ἡ σωστή ἐχτίμηση τοῦ ἀντιπάλου μᾶς δίνει τό μέτρο τῶν δικῶν του, μά καί ὥς ἕνα βαθμό καί τῶν δικῶν μας δυνατοτήτων. Ἡ ἠθικοπολιτική κατάσταση ἑνός στρατοπέδου καθορίζεται καί ἐξαρτᾶται βασικά ἀπό τά ἰδανικά αὐτοῦ τοῦ στρατοπέδου καί ἀπό τή δουλειά πού γίνεται γιά τήν ἀφομοίωση αὐτῶν τῶν ἰδανικῶν ἀπό τούς φαντάρους του. Εἶναι φανερό πώς οἱ ἐχθροί μας ἔχουν ἀντεθνικά ἀντιλαϊκά ἰδανικά. Αὐτό τό γεγονός, μαζί μέ τά δυνατά χτυπήματα πού τούς δίνουμε δέν τούς ἐπιτρέπει νά κερδίσουν τήν ψυχή τῶν φαντάρων τους. Αὐτά βέβαια θεωροῦνται πράματα αὐτονόητα. Μά τό ζήτημα ἐδῶ εἶναι νά μπορεῖς κάθε φορά νά κάνεις μιά σωστή ἐχτίμηση τῆς κατάστασης τοῦ ἀντιπάλου καί τῆς δικιᾶς σου. Στή Βόρεια Πίνδο π.χ. ἦρθε ὁ ἐχθρός μέ συντριφτική ἀριθμητική ὑπεροχή ἔμψυχων καί ἄψυχων δυνάμεων. Τό μυαλό τῶν φαντάρων του ἦταν πολιτικά ἀρκετά θολωμένο. Ἡ ἐχθρική προπαγάνδα δηλαδή εἶχε πείσει σέ μεγάλο βαθμό τούς φαντάρους τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ὅτι θά μᾶς νικοῦσαν εὔκολα. Καί κάθε φαντάρος τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, ἀκόμα καί κεῖνοι πού προέρχονταν ἀπό τό δικό μας κόσμο— ἄς σημειωθεῖ πώς αὐτοί ἀποτελοῦν τή συντριφτική πλειοψηφία τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ—ἔκανε τούτη τήν ἁπλή σκέψη: «Καλά κακά ἡ ἐξόντωση τοῦ Δ.Σ.Ε., ἐμεῖς τελειώνουμε πέρνοντας ἀπολυτήριο γιά τά σπίτια μας». Ἔτσι λοιπόν ἦρθαν μέ πολύ φόρα. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ἐμεῖς βλέπαμε μέ ἀνησυχία τίς προετοιμασίες τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας. «Θά τά καταφέρουμε»; Πρέπει νά τό ποῦμε ἀνοιχτά ὅτι οἱ μαχητές μας ξεπέρασαν τίς προσδοκίες μας. Καί πραγματικά, αὐτό πού ἔκανε ὁ στρατός μας στή Βόρεια Πίνδο ἦταν κάτι τό ὑπεράνθρωπο. Βέβαια ἐδῶ δέν ὑπάρχει τίποτα τό ὑπεράνθρωπο. Αὐτό πού ἔφτιασε ὁ στρατός μας στή Βόρεια Πίνδο ἦταν βασικά ἀποτέλεσμα τῆς λαϊκοεπαναστατικῆς του φύσης.

Ἀπό τίς 15 Ἰούνη ὥς τώρα, ἡ κατάσταση μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό, μά καί στό δικό μας στρατό ἄλλαξε. Στό μοναρχοφασιστικό στρατό ὑπάρχει σοβαρή κρίση πού βαθαίνει. Στό δικό μας στρατό φουσκώνει ἀνέρας πεποίθησης στή δύναμη καί στή νίκη μας. Αὐτή ἡ ἀλλαγή εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἧττας τοῦ ἐχθροῦ στό Γράμμο καί τῶν χτυπημάτων πού παθαίνει ἐδῶ στό Βίτσι καί στά ἄλλα μέρη τῆς χώρας. Αὐτή ἡ ἀλλαγή εἶχε καί θά ἔχει μιά ἐξέλιξη (προοπτική). Ἡ σωστή ἐχτίμηση αὐτοῦ τοῦ προτσές ἔχει μεγάλη σημασία καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐξασφάλισης τῶν ἀπαραίτητων ταχτικῶν καί στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Τώρα κάθε μαχητής μας ἀπό ἄποψη πολεμικῆς ἀπόδοσης, ἀξίζει γιά πολλούς μαχητές μας ἀπό κείνους πού εἴχαμε στίς 15 τοῦ Ἰούνη. Τώρα κάθε φαντάρος τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ δέν ἔχει τή μαχητική ἀξία πού εἶχε στίς 15 τοῦ Ἰούνη. Αὐτά εἶναι πράματα φανερά στό πεδίο τῆς μάχης. Κατά συνέπεια, τώρα κάθε διοικητής μας μπορεῖ νά κρατάει ἕναν τομέα, ἤ νά ἐπιτεθεῖ σέ μιά ἐχθρική δύναμη, μέ λιγότερη δικιά μας δύναμη ἀπό ὅτι χρειάζονταν γιά τόν ἴδιο τομέα, ἤ γιά τήν ἐπίθεση ἐνάντια στήν ἴδια ἀριθμητικά ἐχθρική δύναμη, στίς 15 τοῦ Ἰούνη. Ἡ σωστή λοιπόν ἐχτίμηση τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ καί τῶν δικῶν μας δυνάμεων ἔχει τεράστια σημασία καί ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἐφεδρειῶν. Στή βάση τῆς ἀδυναμίας τῶν διοικητῶν μας νά ἐχτιμοῦν σωστά κάθε φορά τήν κατάσταση τοῦ ἀντιπάλου καί τή δική μας κατάσταση βρίσκεται τό χαμηλό ἰδεολογικό τους ἐπίπεδο καί οἱ ἀνεπαρκεῖς στρατιωτικές τους γνώσεις. Τέταρτο: Στήν ἐνεργητική ἄμυνα, σπουδαῖο ρόλο γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν ἀπαραίτητων ταχτικῶν ἐφεδρειῶν παίζουν καί μιά σειρά ἄλλοι παράγοντες. Ὅπως π.χ. ἡ ναρκοθέτηση δευτερευόντων σημείων γιά νά μή βάζεις ἐκεῖ δύναμη— ναρκοθέτηση φυσικά πρέπει νά γίνεται καί στά κύρια σημεῖα τῆς διάταξης—δεντροτομίες, ὀχύρωση μέ ἐξασφάλιση διασταυρούμενων πυρῶν κλπ. κλπ.

Ἔτσι μπαίνει τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης ταχτικῶν ἐφεδρειῶν στά χέρια κάθε διοικητή μας. Τό τριαδικό σύστημα στήν ὀργάνωση τοῦ στρατοῦ—τρεῖς ὁμάδες ἡ διμοιρία, τρεῖς διμοιρίες ὁ λόχος, τρεῖς λόχοι τό τάγμα κλπ—ἔχει καί τό νόημα τῆς ἐξασφάλισης ταχτικῆς ἐφεδρείας στή διάθεση τοῦ διοικητῆ. Ἀνάλογα μέ τήν ταχτική κατάσταση θά κάνεις κάθε φορά τή διάταξη τῆς δύναμής σου. Πάντως τό σωστό εἶναι νά ἔχεις ἀπό τή διμοιρία σέ διάταξη μιά τό πολύ δυό ὁμάδες, γιά νά ἔχεις δυό ὁμάδες εἴτε τουλάχιστο μιά σ' ἐφεδρεία. Τό ἴδιο πρέπει νά γίνεται ἀπό τό λόχο μέ τίς διμοιρίες, ἀπό τό τάγμα μέ τούς

λόχους, ἀπό τήν ταξιαρχία μέ τά τάγματα, ἀπό τίς μεραρχίες μέ τίς ταξιαρχίες. Ἔχοντας ταχτική ἐφεδρεία στή διάθεσή του κάθε διοικητής μας θά ἔχει τίς λιγότερες ἀπώλειες, τίς λιγότερες ἀποτυχίες, τίς περισσότερες ἐπιτυχίες, διότι θά εἶναι σέ θέση νά ἀντιμετωπίζει τίς κρίσιμες καταστάσεις πού τοῦ δημιουργεῖ ὁ ἐχθρός καί θά ἐκμεταλλεύεται τίς κρίσιμες καταστάσεις πού δημιουργοῦμε στόν ἐχθρό.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΦΕΔΡΕΙΑ

Θέτοντας τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης στρατηγικῆς ἐφεδρείας πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά ξεκαθαρίσουμε τί ἐννοοῦμε στρατηγική ἐφεδρεία. Στρατηγική ἐφεδρεία ἐννοοῦμε ἐκεῖνες τίς δυνάμεις πού ἐξασφαλίζει τό ἀνώτατο κλιμάκιο τῆς διοίκησης ἑνός στρατοῦ, καί πού στηριζόμενο στίς ταχτικές ἐπιτυχίες αὐτοῦ τοῦ στρατοῦ, τίς ρίχνει στή μάχη ὅταν ὡριμάσει ἡ στιγμή, γιά στρατηγική ἀνατροπή τοῦ ἀντιπάλου. Σ' αὐτό τό ἄρθρο δέν ἔχει τή θέση του τό τί θά πεῖ στρατηγική ἀνατροπή. Πάντως ἔτσι πρέπει νά ἐννοοῦμε τίς στρατηγικές ἐφεδρεῖες.

Πῶς εἴμασταν στή Β. Πίνδο ἀπό τήν ἄποψη τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν; Δέν εἴχαμε στρατηγικές ἐφεδρεῖες. Κεῖνες οἱ δυνάμεις πού εἶχαν συγκεντρωθεῖ ἀπό τό Γενικό Ἀρχηγεῖο, γιά στρατηγική ἐφεδρεία, σχεδόν ἀπό τήν πρώτη στιγμή μπλέχτηκαν στίς μάχες τῆς Β. Πίνδου καί μετά στήν ἐξέλιξή τους μπῆκαν στή μάχη ὅλες αὐτές οἱ δυνάμεις. Γιά νά παραμείνει αὐτή ἡ δύναμη τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου σάν στρατηγική ἐφεδρεία ἔπρεπε νά ἔχουμε στό χῶρο τῆς Β. Πίνδου ἀκόμα τουλάχιστο 10.000 στρατό. Αὐτόν δέν τόν εἴχαμε. Ἔτσι, ἐνῶ φθείραμε σοβαρά τόν ἐχθρό καί εἴχαμε προετοιμάσει ταχτικά τίς προϋποθέσεις ἑνός σοβαροῦ στρατηγικοῦ χτυπήματος δέν μπορέσαμε νά τό δώσουμε ἀπό τήν ἔλλειψη τῆς ἀπαραίτητης στρατηγικῆς ἐφεδρείας. Ἔτσι ἀπό ἔλλειψη στρατηγικῆς ἐφεδρείας δέν μπορέσαμε νά καρπωθοῦμε ὅλους τούς καρπούς τῆς νίκης πού οἱ μαχητές μας κέρδισαν στό Γράμμο. Αὐτό εἶναι σοβαρότατο ζήτημα. Φαίνεται παράξενο καί ὅμως γιά 10.000 μαχητές πού δέν εἴχαμε δέν πετύχαμε μιά σοβαρή στροφή. Ἔτσι ὅμως εἶναι τό ζήτημα. Μιά ἀπόδειξη γι' αὐτό εἶναι ὁ ἑλιγμός μας στίς 20 πρός 21 Αὐγούστου. Αὐτός ὁ ἑλιγμός ἔγινε μέ τίς δυνάμεις πού 70 περίπου μέρες μάχονταν. Καθένας μπορεῖ νά σκεφτεῖ τί θά γίνονταν ἄν εἴχαμε ἀκόμα 10.000 στρατό πού ξεκούραστος κι' ἐμπειροπόλεμος θά ἔκανε ἕνα πιό εὐρύ ἑλιγμό. Μέ τέτοια δύναμη μεγάλο μέρος τῆς χώρας θά ἦταν τώρα ἐλεύθερο, ἡ ἐσωτερική καί διεθνής θέση τοῦ κινήματός μας θά ἦταν διαφορετική, ἡ κρίση μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο θά ἦταν μεγαλύτερη σέ βάθος καί σέ πλάτος, οἱ προϋποθέσεις γιά πιό μεγάλες νίκες θά ἦταν περισσότερες καί μεγαλύτερες.

Ἔτσι ἔχουν τά ζητήματα μέ τίς στρατηγικές ἐφεδρεῖες. Ἐδῶ τώρα φαίνεται πιό καθαρά πόσο σωστή ἦταν ἡ ἀπόφαση τῆς 3ης ὁλομέλειας τῆς Κ. Ε. τοῦ Κομμ. Κόμματος Ἑλλάδας γιά τίς ἐφεδρεῖες. Ἦταν ὅμως πραγματοποιήσιμο καθῆκο αὐτό πού ἔβαλε ἡ 3η ὁλομέλεια γιά τίς ἐφεδρεῖες; Ἐδῶ δέν χωράει συζήτηση. Ἦταν σωστό καί πραγματοποιήσιμο καθῆκο. Οἱ βασικές προϋποθέσεις ὑπῆρχαν γιά τήν ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος καί μέ τό παραπάνω. Αὐτές ἦσαν: Πρῶτο: Μπῆκε ἔγκαιρα, μέ σαφήνεια καί μέ τήν ἀπαραίτητη ὀξύτητα τό πρόβλημα. Δεύτερο: Εἴχαμε ἀκόμα ἀπό τότε ἕνα ἀρκετό ἀριθμητικά καί ἀξιόμαχο στρατό. Τρίτο: Εἴχαμε τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μαζί μας, πού βέβαια ταλαντεύονταν, γι' αὐτό δέν ἔβγαιναν μόνοι τους στό βουνό. Τέταρτο: Ὁ ἐχθρός, παρά τά μέτρα πού ἔπαιρνε—π.χ. ἄδειασμα χωριῶν, περιχαράκωση στά κέντρα, τρομοκρατία χωρίς προηγούμενο κλπ.—δέν ἦταν σέ θέση νά μᾶς ἐμποδίσει στή δουλειά μας γιά τή συγκέντρωση τῶν ἀπαραίτητων σέ μᾶς ἐφεδρειῶν.

Παρ' ὅλα αὐτά ἐμεῖς δέν καταφέραμε νά λύσουμε στήν πράξη καί ἱκανοποιητικά τό πρόβλημα τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Ποιές αἰτίες μᾶς ἐμπόδισαν στή λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος; Κατά τή γνώμη μου οἱ ἀκόλουθες: Πρῶτο: Οἱ κομμουνιστές στίς πόλεις δέν πάλαιψαν ἀποφασιστικά γιά τήν ἐφαρμογή στήν πράξη τῆς γραμμῆς μας. Βάλτωσαν μέσα στίς ὀππορτουνιστικές ταλαντεύσεις. Αὐτό εἶχε σοβαρότατη κακή ἐπίδραση καί ἀπό τήν ἄποψη τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Δεύτερο: Στήν πράξη ἡ ἐξασφάλιση τῶν ἐφεδρειῶν δέν μπῆκε ἀπό τίς διοικήσεις τῶν μονάδων μας σά ζήτημα ἀσταμάτητης δράσης, μέ τολμηρές διεισδύσεις, μέ συγκεντρωτικά χτυπήματα. Ἐκεῖ πού μπῆκε τό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης τῶν ἐφεδρειῶν σά ζήτημα δράσης—π.χ. Ρούμελη—εἴχαμε σοβαρές ἐπιτυχίες. Τρίτο: Ἡ τότε ἐπισιτιστική κατάσταση τοῦ στρατοῦ μας ἐμπόδισε σημαντικά τή συγκέντρωση τῶν ἀπαραίτητων στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Ὅλοι θυμούμαστε τίς περιβόητες «ἐπιμελητειακές ἐπιχειρήσεις» γιά τήν ἐξασφάλιση τοῦ ἐπισιτισμοῦ, πού κι' αὐτό δέν τό καταφέραμε. Μᾶς ἔσφιγγε τόσο πολύ ἡ τροφοδοσία τῶν τμημάτων μας, πού κάναμε ἐπιχειρήσεις ὅπως-ὅπως γιά φαγητό. Στήν πράξη δέν συνδυάζονταν ἡ ἐπιμελητειακή ἐκμετάλλευση μιᾶς ἐπιχείρησης μέ τή στρατολογία νέων μαχητῶν. Ἔτσι ἡ ἐξασφάλιση φαγητοῦ ἔφαγε τίς ἐφεδρεῖες. Τέταρτο: Τό πλάνο στρατολογίας τῶν περισσότερων ἀρχηγείων μας, βασικά ἀποτελοῦνταν ἀπό νούμερα, χωρίς [illegible] του. Πέμπτο: Τό [illegible] ἐφεδρική δύναμη πού [illegible] ἐπιχειρήσεις -π.χ. [illegible] Πτολεμαΐδας κλπ.- [illegible] μαχητῶν. Ἕκτο: [illegible] καθημερινός, αὐστηρός [illegible] ἀρχηγεῖα

περιοχῶν, μὰ καὶ ἀπό τό ἴδιο τό Γ.Α.

Αὐτὲς εἶναι κατά τή γνώμη μου, οἱ βασικές αἰτίες πού μᾶς ἐμπόδισαν νά συγκεντρώσουμε τίς ἀπαραίτητες στρατηγικές ἐφεδρείες. Ἐδῶ πρέπει νά σημειωθεῖ ἀκόμα ὅτι ἡ συγκέντρωση τῆς ἐφεδρικῆς δύναμης πού τελικά εἶχε τό Γ.Α. στίς 15 τοῦ Ἰούνη, προῆλθε βασικά ἀπό τὴν ἀπογύμνωση τῶν ἀρχηγείων περιοχῶν, ἀπ' τίς ἀπαραίτητες σ' αὐτά δυνάμεις. Αὐτό εἶχε σοβαρές συνέπειες σ' ὅλη τή δουλειά τους, ἀλλά καί γιά τή συγκέντρωση τῶν ἐφεδρειῶν πού ἔπρεπε νά δώσουν στό Γ.Α.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΦΕΔΡΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 1949.

Στή δουλειά μας γιά τή συγκέντρωση τῶν ἀπαραίτητων στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν τοῦ 1949 *πρέπει νά ξεκινήσουμε ἀπό τή βάση ὅτι φέτος ἔχουμε πιό εὐνοϊκές συνθῆκες ἀπό πέρισυ, γιά τή λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Οἱ νίκες τοῦ στρατοῦ μας στή Βόρεια Πίνδο καί στό Βίτσι, τά σοβαρά χτυπήματα πού δώσαμε στόν ἐχθρό σέ σειρά ἄλλες περιοχές τῆς χώρας δημιούργησαν μιά ἀλλαγή. Τώρα ἔχουμε σοβαρές στρατιωτικές δυνάμεις κι' ἐξαιρετικά ἐμπειροπόλεμες. Τά στελέχη τοῦ στρατοῦ μας ἔχουν τώρα σοβαρή πεῖρα στην ὀργάνωση καί διεξαγωγή μεγάλων ἐπιχειρήσεων. Στό στρατό μας φυσάει ἀγέρας αὐτοπεποίθησης καί αἰσιοδοξίας. Ὁ λαός τῆς σκλάβας Ἑλλάδας ἔχει τώρα μεγαλύτερη πεποίθηση στή νίκη τοῦ στρατοῦ μας καί γι' αὐτό πλατειές μάχιμες δυνάμεις του ποθοῦν νἄρθουν στό στρατό μας. Στό μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο ὑπάρχει ὁλόπλευρη κρίση πού βαθαίνει μέ τά χτυπήματά μας. Σοβαροί μαζικοί ἀγῶνες ὀριμάζουν στίς πόλεις.*

Ἔχουμε λοιπόν σοβαρά ἀτοῦ στά χέρια μας, γιά τήν ἐπιτυχή λύση τοῦ προβλήματος τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Τό πρόβλημα ὅμως πρέπει νά μπεῖ ἐντελῶς πραχτικά. Γιά τή σωστή λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος πρέπει νά παρθοῦν σειρά μέτρα. Θεωρῶ σάν πιό σπουδαῖα τ' ἀκόλουθα. Π ρ ῶ τ ο: Οἱ διοικήσεις τῶν μονάδων μας πρέπει νά ἐπεξεργαστοῦν γρήγορα ἕνα σχέδιο δράσης, γιά ὅλο τό χρονικό διάστημα ἀπό τώρα ὥς τό Μάη τοῦ 1949, *χωρισμένο σέ μηνιάτικα πλάνα. Τό πλάνο πρέπει νά ἔχει σειρά ἐπιχειρήσεις. Πραγματοποιώντας τή μιά ἐπιχείρηση πρέπει νά δουλεύεις ἐπιτελικά τήν ἑπόμενη. Κύριο χαραχτηριστικό γνώρισμα αὐτῶν τῶν ἐπιχειρήσεων πρέπει νά εἶναι ἡ σωστή ἐπιτελική μελέτη στήν ὀργάνωση, ἡ ἀποφασιστικότητα, μαστοριά, σβελτάδα στην ἐχτέλεση. Ἀκόμα χρειάζεται τόλμη γιά βαθειές διεισδύσεις. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Ποτέ νά μή χωρίζουμε τήν ἐπιμελητειακή ἐκμετάλλευση μιᾶς ἐπιχείρησης ἀπό τήν στρατιολογία. Ἐδῶ τό πρωταρχικό εἶναι ἡ στρατολογία. Καμμιά ἐπιχείρησή μας δέν πρέπει νά τήν ὑπαγορεύει τό φαγητό. Σέ κάθε ἐπιχείρηση, συντρίβοντας τόν ἐχθρό, ὅλη μας ἡ προσοχή στή στρατολογία, καί μόνο μιά εἰδική ἀπό πριν ὀργανωμένη ὑπηρεσία γιά τή δουλειά τῆς ἐπιμελητείας. Ἄλωστε, ἐφ' ὅσο τά τμήματά μας θά βρίσκονται σέ διαρκῆ μάχη, τό πρόβλημα τῆς διατροφῆς δέν εἶναι ζήτημα ἀποθηκῶν τροφίμων πού συγκεντρώνεις σ' ὁρισμένα μέρη. Τό τονίζω αὐτό, γιατί πέρισυ κάναμε ἐπιμελητειακές ἐπιδρομές, συγκεντρώναμε ὁρισμένα τρόφιμα, πού τά μεταφέρναμε στίς βάσεις μας, τά τρώγαμε καί μετά ἄλλη ἐπιμελητειακή ἐπιδρομή. Τ ρ ί τ ο: Συγκεκριμμένη μελέτη τῆς στρατολογικῆς περιφέρειας κάθε μονάδας μας. Ἡ διοίκηση κάθε μονάδας μας, πρέπει νά ξαίρει μέ ἀκρίβεια πόσος ἱκανός γιά ὅπλα πληθυσμός ὑπάρχει σέ κάθε χωριό, κεφαλοχώρι, πόλη τοῦ χώρου στόν ὁποῖο δρᾶ, ποιές εἶναι οἱ δουλειές αὐτοῦ τοῦ πληθυσμοῦ σέ κάθε ἐποχή. Π.χ. ἄν δουλεύουν σέ ἔργα ὁδοποιΐας ποῦ καί πόσοι, ἄν δουλεύουν σέ μεταλλεῖα ποῦ καί πόσοι, ἄν παράγει τό δοσμένο χωριό στάρι κλπ. καί πόσος μάχιμος κόσμος βγαίνει κάθε μέρα γιά ὄργωμα κλπ. ποῦ γίνονται παζάρια, ποιές μέρες, πόσος μάχιμος κόσμος πηγαίνει σ' αὐτά κλπ. κλπ. Τ έ τ α ρ τ ο: Ξεριζώσουμε, μέ γερή ἐσωτερική διαφωτιστική δουλειά, ἀλλά καί μέ καυτό σίδερο, κάθε ἀντιλαϊκῆς πράξης ἀπό μέρους μαχητῶν καί στελεχῶν μας. Μπαίνοντας σ' ἕνα σκλαβωμένο χῶρο δίνουμε ἐξετάσεις στήν πράξη. Ὁ λαός μᾶς μετράει στήν πράξη. Ἡ συμπεριφορά μας ἀπέναντι στό λαό ἔχει ἀποφασιστική σημασία γιά τή συγκέντρωση ἐφεδρειῶν. Πέρισυ ἦταν πολλές φορές τέτοια ἡ διαγωγή μας ὅταν μπαίναμε σέ σκλαβωμένους κατοικημένους τόπους — π.χ. σπάζαμε πόρτες, παίρναμε καί τήν τελευταία μπουκιά ἀπό τό φτωχόκοσμο, πολλές φορές δέρναμε κλπ — πού κόσμος δικός μας ἔφευγε γιά τά κέντρα πού κρατοῦσε ὁ ἐχθρός, ἔκρυβε τά παιδιά του καί ἀκούγαμε καί βαριές φράσεις, ὅπως «εἶστε χειρότεροι καί ἀπό τούς μπουραντάδες», «πλάκωσαν οἱ μπουραντάδες» κλπ. Π έ μ π τ ο: Τά γερά στρατιωτικά χτυπήματα νά συνδυάζονται μέ σοβαρή διαφωτιστική δουλιά στό λαό τῶν σκλαβωμένων περιοχῶν. Βασικό περιεχόμενό της νά εἶναι ἡ πολιτική μας τῆς εἰρήνευσης πάνω σέ βάση ἔντιμης δημοκρατικῆς συνεννόησης, σέ ἀντίθεση μέ τήν πολιτική ἐμφυλίου πολέμου και ξεπουλήματος τῆς χώρας στόν ἀμερικανοαγγλικό ἰμπεριαλισμό, ἡ ἐκλαΐκευση τῆς πλούσιας δράσης τοῦ στρατοῦ μας. Ἕ κ τ ο: Ν' ἀνοίξουμε μέτωπο στίς πόλεις, μέ ταυτόχρονο ξεσήκωμα μαζικῶν ἀγώνων γιά τή ζωή τοῦ λαοῦ. Οἱ συνθῆκες εἶναι τώρα εὐνοϊκές περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Ἕ β δ ο μ ο: Νά κάνουμε στροφή στή διαλυτική δουλιά μας μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι ἐδῶ ὑπάρχουν μεγάλες δυνατότητες. Ὁ μ ο ν α ρ χ ο φ α σ ι σ τ ι κ ό ς σ τ ρ α τ ό ς, μιά πού σ τ ή ν π λ ε ι ο ψ η φ ί α τ ο υ ἀ π ο τ ε λ ε ῖ τ α ι ἀ π ό δ ι κ ό μ α ς κ ό σ μ ο, ε ἶ ν α ι μ ι ά β α σ ι κ ή π η γ ή ἐ φ ε δ ρ ε ι ῶ ν. Ὄ γ δ ο ο: Νά λύσουμε ἀποφασιστικά τά προβλήματα τοῦ ἐξοπλισμοῦ, τροφοδοσίας, ἱματισμοῦ,*

ὑπόδησης τῶν νεοστρατολογημένων δυνάμεων

Τή βασική εὐθύνη ἐδῶ θὰ τήν ἔχει τό Γ.Α. ἀλλά αὐτό δὲ σημαίνει ὅτι αὐτό δέν ἀποτελεῖ πρόβλημα καί γιά τίς παρακάτω ἀπό τό Γ.Α. διοικήσεις. Αὐτό τό πρόβλημα θέλει ὁλόπλευρη μελέτη ἀπό τό Γ.Α. καί ὅλες τίς παρακάτω ἀπ' αὐτό διοικήσεις τῶν μονάδων μας. Ὁ καθένας ἔχει τό δικό του τό μεριδικό ἀπό τή δουλειά γιά τή λύση αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος. Ἔνατο: Γερός ἔλεγχος ἀπό τά πάνω πρός τά κάτω. Ἐδῶ ὁ ἔλεγχος δέν πρέπει νά εἶναι ἐπεισοδιακός καί γενικός ἀλλά καθημερινός καί πρακτικός. Αὐτό σημαίνει νά μελετᾶμε τήν πορεία τῆς δουλιᾶς γιά τίς ἐφεδρεῖες, νά βρίσκουμε ποῦ σκοντάφτουμε καί γιατί σκοντάφτουμε, νά συγκεντρώνουμε νά μελετᾶμε καί νά ἐκλαϊκεύουμε τήν πεῖρα ἀπό τήν καλή καί τήν κακή δουλεια τῶν μονάδων μας, νά παίρνουμε ἔγκαιρα ἀκόμα καί σκληρά μέτρα γιά τήν ὑπερνίκηση τῶν ἀδυναμιῶν καί γενικά τῆς καθυστέρησης. Δέκατο: Τέλος πρέπει νά μπεῖ ἀποφασιστικά τό πρόβλημα τῆς στελέχωσης τῶν νεοεπιστρατευμένων δυνάμεων, τόσο ἀπό τήν ἄποψη τῶν διμοιριτῶν, ὅσο καί ἀπό τήν ἄποψη τῶν ὁμαδαρχῶν. Ἡ σχολή τοῦ Γ.Α. γιά ἀνθυπολοχαγούς, καθώς καί τοῦ κλιμακίου τοῦ Γ.Α. ἡ σχολή ὁμαδαρχῶν σέ κάθε Μεραρχία πρέπει νά μπεῖ στό κέντρο τῆς προσοχῆς μας. Αὐτές οἱ σχολές πρέπει νά ξεκινήσουν, ἀπό ἄποψη ποσότητας μαθητῶν, ἀπό τή βάση τοῦ ὑπολογισμοῦ πόσες ἐφεδρεῖες θὰ συγκεντρώσουμε. Μά τό πρόβλημα δέν εἶναι μόνο οἱ ὁμαδάρχες καί διμοιρίτες. Θά μᾶς χρειαστοῦν λοχαγοί, ταγματάρχες, ταξίαρχοι γιά τίς νέες μονάδες πού θά συγκροτοῦμε. Ἐδῶ θά χρειαστεῖ μιά πορα πέρα μελέτη τῶν ὑπαρχόντων στελεχῶν καί ἴσως καί εἰδική μετεκπαίδευσή τους.

Φυσικά τό ζήτημα τῶν στελεχῶν ἀποτελεῖ πρόβλημα πού πρέπει νά μπαστεῖ σέ χωριστό ἄρθρο. Τό θίγω ἁπλῶς ἐδῶ γιατί εἶναι στενὰ συνδεδεμένο μέ τό πρόβλημα τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν.

Ἀπό τώρα ὥς τήν ἄνοιξη ἡ ἐπιδίωξή μας, ἀπό τήν ἄποψη τῶν στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν πρέπει νά εἶναι. Συγκέντρωση τῶν ἀπαραίτητων σέ μᾶς στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν καί σοβαρό στραπατσάρισμα τῶν προετοιμασιῶν τοῦ ἐχθροῦ. Στό κέντρο τῆς ἅμιλλας πού τώρα ξεσηκώνει ὅλο τό στρατό μας σέ ἀσταμάτητη πολύπλευρη δράση πρέπει νά μπεῖ ἡ ἐξασφάλιση τῶν ἀπαραίτητων στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Καί τοῦτο γιατί ἡ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἀποτελεῖ τή βασικότερη προϋπόθεση γιά τή λύση καί τῶν ἄλλων προβλημάτων μας, γιά τήν ἴδια τή νίκη.

8-10-48

Ο ΛΑΪΚΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ

Τοῦ σ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ, ἀντιστρατήγου

Ἄν ὁλόκληρος ὁ Λαϊκός—ἐπαναστατικός πόλεμος εἶναι ἰδιόμορφος πόλεμος, ὁ Λαϊκός—ἐπαναστατικός πόλεμος στίς συνθῆκες τοῦ κάμπου εἶναι δύο φορές ἰδιόμορφος. Πρόκειται κυρίως γιά τό μεγάλο κάμπο τῆς Θεσσαλίας, τό μεγαλύτερο τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Συγκρινόμενος φυσικά μέ τούς κάμπους π.χ. τῆς Πολωνίας καί πολύ περισσότερο τῆς Ρωσσίας ὅπου ἔγινε σχεδόν ὁλόκληρος ὁ παρτιζάνικος δικός τους πόλεμος, ὁ θεσσαλικός κάμπος ἀποτελεῖ μιά μικρογραφία. Ἀλλά ἀπό τή δική του πλευρά παρουσιάζει τά δικά του στρατιωτικά γεωγραφικά μειονεκτήματα. Δέν ἔχει ἴχνος δάσους γιά κανενός εἴδους κάλυψη. Διασχίζεται ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἀπό τή μεγάλη σιδηρή γραμμή Ἀθηνῶν-Θεσσαλονίκης. Καί πρός ἄλλες κατευθύνσεις ἀπό τούς θεσσαλικούς σιδηροδρόμους Βόλου-Λάρισσας καί Βόλου-Καλαμπάκας.

Σέ κάθε σου βῆμα σχεδόν πρέπει νά περάσεις αὐτοκινητόδρομο. Ἀλλά καί—τό καλοκαίρι ἰδίως-ὅλοι οἱ ἄπειροι καρόδρομοι τῆς Θεσσαλίας γίνονται βατοί στά αὐτοκίνητα καί στά τάνκς.

Ἀκόμα περισσότερο τό καλοκαίρι τά αὐτοκίνητα καί ἰδίως τά τάνκς δέν χρειάζονται κάν δρόμους σέ πολλές περιπτώσεις. Προχωροῦν καί μέσα στά χωράφια. Ἡ λίμνη Κάρλα καί ὁ βάλτος της πρός τή Λάρισσα καθώς καί ὁ ἄλλος μεγάλος βάλτος μεταξύ Τρικάλων καί Καρδίτσας καί ἄλλοι μικρότεροι βάλτοι ὅπως στά Καραλέδια τῶν Σοφάδων ἀποτελοῦν ἕνα πρόσθετο στρατιωτικό—γεωγραφικό ἐμπόδιο, μαζί μέ τά ἄλλα φυσικά ἐμπόδια τοῦ Πηνειοῦ, πού διαπερνάει κατά πλάτος τή Θεσσαλία, τοῦ Ἐνιπέα καί ἄλλων πολλῶν ποταμῶν καί παραπόταμων ἰδίως τό χειμώνα. Ἀκόμα το χειμώνα ὁ παράγοντας τῆς λάσπης ἀποτελεῖ γιά ὁλόκληρο τόν κάμπο ἕνα σημαντικό φυσικό ἐμπόδιο γιά τή δράση τῶν τμημάτων πεζικοῦ καί ἱππικοῦ τοῦ Δ.Σ. Ἀπό τήν ἀεροπορική πλευρά ὁ θεσσαλικός κάμπος ἀποτελεῖ ὁλόκληρος ἕναν στόχο ἔτσι πώς εἶναι, κατά τήν ἀντάρτικη ὁρολογία «ταψί»—τέλος δέν ἀποτελεῖ τό μικρότερο ἀρνητικό στρατιωτικό—γεωγραφικό παράγοντα τό γεγονός ὅτι ἀπό τή Βόρεια, Ἀνατολική καί Νότια πλευρά της ἡ θεσσαλική «γούρνα» περιβάλλεται ἀπό βουνά μικρά, στενά, ξεμοναχιασμένα ἀπό μεγαλύτερους ὀρεινούς ὄγκους.

Τό Πήλιο, τό Μαυροβούνι, ὁ Κίσσαβος καί ὁ Κάτω Ὄλυμπος εἶναι στριμωγμένα ἀνάμεσα θάλασσα, κάμπο, λίμνη τῆς Κάρλας καί Πηνειό χωριζόμενα καί ἀναμεταξύ τους μέ μικρούς κάμπους ὅπως ὁ Ἀγυιόκαμπος, τό Τσάγεζι στό δέλτα τοῦ Πηνειοῦ.

Τά Ἀντιχάσια καί ὁ Ἀμάρμπεης (Καμβούνια), βουνά ἄνυδρα καί συχνά γυμνά ἀπό δάση, εἶναι στριμωγμένα ἀνάμεσα στόν κάμπο τῆς Ἐλασσώνας καί τῆς Ποταμιᾶς, τόν κάμπο τῆς Καλαμπάκας, τόν Ἀλιάκμονα καί τόν Πηνειό. Στά Νότια τῆς Θεσσαλίας ἡ Ὄθρυ (Γούρα) εἶναι στριμωγμένη ἀνάμεσα κάμπο Ἀλμυροῦ, κάμπο Φαρσάλων, κάμπο Δομοκοῦ καί κάμπο Σπερχειάδας —Λαμίας.

Ὅλα αὐτά τά βουνά περιβάλλονται καί ἐν μέρει διασχίζονται ἀπό αὐτοκινητόδρομους. Τά περισσότερα ἐλέγχονται καί χτυπιοῦνται ἀπό τή θάλασσα μέ πυροβολικό τοῦ ναυτικοῦ καί μέ ἀποβάσεις. Πρέπει νά προστεθεῖ σ' αὐτά καί τό γεγονός ὅτι οἱ τέσσερις μεγαλύτερες πόλεις τῆς Θεσσαλίας βρίσκονται εἴτε μέσα στόν κάμπο (οἱ τρεῖς), ἀρκετά χιλιόμετρα μακρυά ἀπό τά κοντινότερα ριζά, εἴτε (ὅπως ὁ Βόλος) ἀνάμεσα σέ δυό θάλασσες, τό μεγάλο κάμπο, τή λίμνη τῆς Κάρλας καί τό στενόμακρο ὀρεινό βραχίονα τοῦ Πηλίου.

Ἀπό τήν ἀντίθετη πλευρά, πολλοί ἀπ' αὐτούς τούς ἰδιόμορφους καί δυσμενεῖς γιά συστηματική ἀντάρτικη δράση παράγοντες παρουσιάζουν καί θετική ἀξία γιά τήν ἀνάπτυξη καμπίσιας δράσης τοῦ Δ.Σ. στή Θεσσαλία.

Μέ τά πολλά καί ξεμοναχιασμένα βουνά πού περιβάλλουν σά στεφάνι ὁλόκληρο τό θεσσαλικό κάμπο μπορεῖ νά ἐλεγχθεῖ κάθε γωνιά σχεδόν τοῦ κάμπου αὐτοῦ.

Ἰδίως ἄν, μέ τολμηρή χρησιμοποίηση, προστεθοῦν σάν ὁρμητήρια καί τά τρία μικρά βουνά πού σάν ἀκρωτήρια τῆς Ὄθρυς ἁπλώνονται μέσα στό κέντρο τοῦ κάμπου καί χωρίζουν τή Θεσσαλία σέ Ἀνατολική καί Δυτική. Εἶναι τό βουνό τοῦ Κασιδιάρη τῶν Φαρσάλων, τό Ντομπρούζι ἀνάμεσα Λάρισσα καί Καρδίτσα καί τό Καρα-τάσο, πού οἱ [illegible] τό ἔλεγαν «ἀστεροσκοπεῖο» [illegible] του. Ἡ λίμνη τῆς Κάρλα[illegible] τος της, ὅπως καί ὁ βάλ[illegible] Θεσσαλίας καί ὁ Πηνειός ἀπο[illegible] ἐμπόδια καί γιά τόν ἐχθρό καί [illegible] χρησιμοποιηθοῦν γιά πρόσκαιρα [illegible]

τάρτικα καί πολύ περισσότερο γιά ὁρμητήρια ἐλευθεροσκοπευτικά ἤ σαμποταριστικά.

Τό ἴδιο καί ὁ παράγοντας τῆς λάσπης ἀποτελεῖ φυσικό ἐμπόδιο τό χειμῶνα γιά τήν κίνηση καί τή δράση τοῦ ἐχθροῦ καί ἰδίως τῶν μηχανοκίνητων του καί μπορεῖ νά ἀξιοποιηθεῖ γιά λογαριασμό τοῦ Δ.Σ. Ἡ πληθώρα τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καί τῶν ἄλλων συγκοινωνιακῶν γραμμῶν κάνει τή Θεσσαλία ὁλόκληρη ἕναν προ›ληπτικό στόχο πολύ περισσότερο πού ἡ περιοχή αὐτή βρίσκεται στήν καρδιά τῆς χώρας καί τόσο ἡ Λάρισσα ὅσο καί ὁ Βόλος (καί σέ δεύτερη μοίρα τά Τρίκκαλα) ἀποτελοῦν κόμβους συγκοινωνιακούς σέ στεριά, ἀέρα καί θάλασσα πανελλαδικῆς, στρατιωτικῆς σημασίας.

Οἱ κατοικημένοι τόποι καί κατά πρῶτο λόγο οἱ μεγαλύτερες πόλεις, ἀκριβῶς γιατί αἰσθάνονται ὅτι «περιφρουροῦνται» ἀπό τό κενό τοῦ κάμπου πού τίς περιβάλλει παρέχουν κάθε τόσο εὐκαιρίες ἀνανεωνομένου τακτικοῦ αἰφνιδιασμοῦ-κι' ἄς βρίσκονται παράλληλα καί ὑπό τή συνεχῆ ἐντύπωση ὅτι ὁ Δ.Σ. στέκει πλάϊ τους καί ἀπό πάνω τους. Τέλος ὁ κάμπος δίνει τή δυνατότητα κατά καιρούς στό Δ.Σ. νά χρησιμοποιεῖ αὐτός ἔστω καί ἐπεισοδειακά, ἀλλά μέ θράσος καί μέ «ρόδα» τοῦ αὐτοκίνητου καί τοῦ κάρρου (ὅπως ἔγινε στά 1946 στό Καλαμάκι εἴτε φέτος στίς μάχες τῆς Φαρκαδώνας καί τοῦ Τυρνάβου) καθώς καί τίς βάρκες τῆς Κάρλας ἤ τοῦ Πηνειοῦ καί τά καΐκια τῆς θάλασσας τοῦ Αἰγαίου.

Ἀπό πολεμικο—οἰκονομική ἄποψη εἶναι γνωστό ὅτι ὁ θεσσαλικός κάμπος ἀποτελεῖ ἐπισιτιστική πηγή ἀνεφοδιασμοῦ σέ σιτηρά, νομή, ἄλογα καί σφάγια γιά τό στρατόπεδο τοῦ ἐχθροῦ πανελλαδικῆς σημασίας. (Ἐπί ΕΛΑΣ ἡ θεσσαλική ἐπιμελητεία τοῦ ἀντάρτη εἶχε λύσει τό πρόβλημα τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ γιά 30—40.000 ἄνδρες τῶν μονάδων μας). Ἀπό τή βιομηχανική πλευρά πρέπει νά σημειωθεῖ ἡ ἰδιαίτερη σημασία τοῦ Βόλου, τοῦ τρίτου βιομηχανικοῦ καί προλεταριακοῦ κέντρου τῆς χώρας μέ τόν ἄμεσα ἤ ἔμμεσα πολεμικό χαραχτῆρα τῶν ἐργοστασίων του. Τό λιμάνι τοῦ Βόλου ἐξ' ἄλλου ἔχει ἀποκτήσει κυρίως πολεμική σημασία ἰδίως σέ σχέση μέ τίς ἐπιχειρήσεις στή Βόρεια Ἑλλάδα.

Τή γενική αὐτή στρατιωτικο—γεωγραφική καί πολεμικο—οἰκονομική εἰκόνα τῆς Θεσσαλίας σάν δυνατή βάση γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ Δ.Σ. ἕως τό κέντρο τοῦ κάμπου μας, συμπληρώνει ἡ δυτική ὀρεινή κάλυψή της. Ἡ ἀνταρτομάννα θεσσαλική Πίνδος, δηλαδή τά Ἄγραφα, ὁ Κόζιακας καί τό φυσικό τους συμπλήρωμα τά Τζουμέρκα. Πού καί τά τρία πατᾶνε πάνω στό ἄλλο βασικό γιά τή δράση τοῦ Δ.Σ. στήν κεντρική Ἑλλάδα τρίγωνο Γκιώνα-Οἴτη Βαρδούσια καί προεκτείνονται πρός τά πάνω στόν ἄλλο βασικώτατο γιά τή δράση τοῦ Δ.Σ. στή βόρεια Ἑλλάδα κορμό τῆς Μακεδονικῆς Πίνδου (Σμόλικας, Βόϊο-Γράμμος). Ἡ ὀρεινή δυτική Θεσσαλία στηρίζεται καί ὄχι μόνο ἀξιοποιεῖ γιά τό λαϊκοεπαναστατικό πόλεμο ὅλα τά ὑπόλοιπα ξεμοναχιασμένα βουνά τῆς Θεσσαλίας μέσον τῶν Ἀντιχασίων καί τῆς Ὄθρυς, ἀλλά καί ἀνοίγει τόν ὁρίζοντα τῆς παρτιζάνικης δράσης στή νότια Ἤπειρο καί στό Βάλτο ὅσο καί παρέχει τή γεωγραφική βάση γιά μιά ἀνώτερη συνδυασμένη κοινή θεσσαλο-ρουμελιώτικη ἀκόμα καί πελοποννησιακή μαζί δράση τοῦ Δ.Σ., αὐτήν ἀκριβῶς πού ἦρθε στήν ὥρα της νά ἐγκαινιάσει ἡ συγκρότηση τοῦ Κλιμακίου Νότιας Ἑλλάδας τοῦ Γ.Α.

***

Ἡ ἀντικειμενική αὐτή στρατιωτικογεωγραφική πραγματικότητα τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου σάν «στόχου» τοῦ Δ.Σ. γίνεται πολύ περισσότερο αἰσθητή ἄν πλαισιωθεῖ μέ τίς ζωντανές παραδόσεις τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου στόν κάμπο αὐτόν ἀκόμα ἀπό τήν ἄλλη κατοχή, πού κι' αὐτές πρέπει νά συνδεθοῦν φυσιολογικά μέ τίς γενικώτερες ἐπαναστατικές παραδόσεις τοῦ θεσσαλικοῦ λαϊκοῦ κινήματος, ἀγροτικοῦ καί ἐργατικοῦ-κομμουνιστικοῦ.

Χρειάστηκε στόν ΕΛΑΣ νά δώσει καί στά 1943 καί στά 1944 τή μάχη τοῦ κάμπου τῆς Θεσσαλίας καί τήν εἶχε κερδίσει... «στούς κάμπους βροντάει τό κανόνι» καί βρόντηξε ὅταν στό πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ 43 ἐξόρμησαν οἱ ἐλασίτες ἀπό ὅλα τά θεσσαλικά βουνά, καθάρισαν σά σίφουνας τά καθάρματα πού εἶχαν πουληθεῖ στούς ἰταλούς καί γερμανούς, διαλύοντας τούς βλάχους λεγεωνάριους τοῦ Διαμαντῆ καί τοῦ Ματούση, χτυπώντας τά Φάρσαλα καί κατέχοντας τήν Καρδίτσα, τούς Σοφάδες, τήν Καλαμπάκα, τό Μουζάκι. Τό Μάη τοῦ 43 μέ μιά τολμηρή του ἀπόφαση τό τότε «Στρατηγεῖο Θεσσαλίας» τοῦ ΕΛΑΣ πέρασε ὁριζόντια μέσα ἀπό ὁλόκληρον τόν κάμπο, ἀπό Κίσσαβο πρός Ἄγραφα, ἀντάρτικους σχηματισμούς ἀπό 1500 καί πάνω ἄνδρες, 2 ὧρες ἔξω ἀπό τή Λάρισσα μέ τήν πτώση τοῦ Μουσσολίνι περισφίγγοντας τά Τρίκκαλα καί τήν ἴδια τή Λάρισσα καί τό Βόλο ἀνάγκασαν τή μεραρχία Πινερόλο νά παραδοθεῖ στά Τρίκκαλα δίνοντας μέ χιλιάδες ὅπλα, χίλια ἄλογα ἱππικοῦ, πυροβολικό, ἀκόμα καί θωρακισμένα αὐτοκίνητα τή βάση στόν ΕΛΑΣ τῆς Θεσσαλίας νά ἀποκτήσει μιά δεύτερη μεραρχία πεζικοῦ καί μιά Ταξιαρχία ἱππικοῦ. Ἔτσι κατακτήθηκε ὁ κάμπος τῆς Θεσσαλίας ἀπό τά μέσα τοῦ 43 καί ἡ λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση μπόρεσε νά ἀγκαλιάσει ὄχι μόνο τό σύνολο τῶν καραγγούνηδων τοῦ κάμπου ἀλλά νά εἰσχωρήσει πολύ βαθειά μέσα στό λαό ὅλων τῶν θεσσαλικῶν πόλεων.

Καί ὅταν τήν ἄνοιξη τοῦ 44 οἱ γερμανοί, χρησιμοποιώντας ἀκόμη καί [illegible] τάνκς πού ἀπό τά χωράφια ἔμπαιναν κατευθεῖαν μέ-

σα στά ποτάμια καί τή θάλασσα δοκίμασαν νά πάρουν τή σοδειά ὁ ΕΛΑΣ ἔδωσε μέ τό ἱππικό καί πεζικό του τή «μάχη τῆς σοδειᾶς». Ἔσωσε τό στάρι καί τό καλαμπόκι τῆς Θεσσαλίας ἔστω καί ραντισμένο μέ τό ἀντάρτικο αἷμα καί ἐξασφάλισε ἔτσι μαζύ μέ τή διατροφή τοῦ θεσσαλικοῦ Λαοῦ καί τόν ἐπισιτισμό τῶν μεγαλύτερων ἀντάρτικων μονάδων.

Φυσικά, καί στό θεσσαλικό κάμπο ὅπως καί παντοῦ ἀλλοῦ στήν Ἑλλάδα θά μποροῦσαν τότε νά γίνουν ἀσύγκριτα περισσότερα πράγματα ἀπό στρατιωτικοπολεμική ἄποψη ἄν τό ζήτημα εἶχε τεθεῖ ἀλλοιῶς. Τά παλληκάρια τοῦ Ἐλασίτικου πεζικοῦ καί ἱππικοῦ ἦταν ἕτοιμα γιά ὅλα τά καθήκοντα πού θά ἔβαζε μπροστά τους ἡ λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση.

Αὐτό φάνηκε ἀργότερα μετά τή Βάρκιζα ὅταν ἡ Θεσσαλία βόγγιζε κάτω ἀπό τό δολοφονικό μαχαίρι τῶν Σούρληδων καί Καλαμπαλίκηδων πού ὅπλισαν καί καθοδηγοῦσαν οἱ ἄγγλοι Βρόντηξε γιά ἄλλη μιά φορά τό κανόνι στούς κάμπους. Ἀπό τή Θεσσαλία, μαζύ μέ τή Μακεδονία φούντωσε μέ θυελλώδικους ρυθμούς ὁ Δημοκρατικός Στρατός τῆς Ἑλλάδας. Στά 1946 καί στούς πρώτους μῆνες τοῦ 47 ὁ θεσσαλικός κάμπος ξανάζησε τό ἀντάρτικο.

Χτυπήθηκαν οἱ Σουρλικοί, περιορίστηκαν στά κέντρα, ἔφυγαν γιά τήν Ἀθήνα Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ μεγάλες ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ 47 πού γιά θέατρό τους εἶχαν κυρίως τή θεσσαλία ἔφεραν μιά ἀνακοπή στή νότια Θεσσαλία. Χάρη στό ἱππικό τοῦ Δ.Σ. κατά πρῶτο λόγο, ἐξακολούθησε νά ἁπλώνεται ὁ ἀντάρτικος ἴσκιος. Τό ἴδιο καί σ' ὅσο κάμπο τῆς ἀνατολικῆς θεσσαλίας μποροῦσε νά πιάσει τό ἀντάρτικο τοῦ Πήλιου Μαυροβουνίου καί Κισσάβου. Ἀλλά ὁ λαρισσινός καί περισσότερο τρικκαλινός κάμπος ἔμενε σκλαβωμένος, ὥσπου ἦρθε ἡ ὥρα καί ξαναπάτησε φέτος ὁ Δ.Σ. στή Νευρούπολη, τόν Κόζιακα καί τώρα τελευταῖα τά Ἀντιχάσια καί τόν Κάτω Ὄλυμπο καί δέν τά ξαναπάτησε μόνο ἀλλά τά κατέκτησε καί τά κρατάει Καί μέ βάση πιά ὅλα τά βουνά τῆς Θεσσαλίας, ξανάβαλε πόδι στό σύνολο τοῦ μεγάλου κάμπου, μέ τό πεζικό ὡς ἐκεῖ πού φτάνει αὐτό καί μέ τό ἱππικό ὡς ἐκεῖ πού δέν μπορεῖ νά φτάσει πεζικό, δηλαδή παντοῦ.

Καί μέ συνδυασμένες ἐνέργειες πεζικοῦ καί ἱππικοῦ ρίχτηκε τό τελευταῖο δίμηνο καί στίς ἴδιες τίς καμπίσιες πόλεις τοῦ ἐχθροῦ. Στήν Καρδίτσα, στήν Καλαμπάκα, στά Τρίκκαλα, στόν Τύρναβο στήν Ἀγυιά ὅπως πρίν μερικούς μῆνες εἶχαν χτυπηθεῖ οἱ Σοφάδες, ὁ Ἀλμυρός, ἡ Ἀγχίαλος, τά Φάρσαλα, τό Καλλιφώνι.

Χωρίς νά λογαριάσουμε τίς κρούσεις σέ ἄλλα κέντρα τοῦ κάμπου. Καί ἔπεται συνέχεια.

***

Ἡ ταχτική τῶν μονάδων τοῦ Δ.Σ. πού δροῦν στή Θεσσαλία δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι προσαρμοσμένη στίς πεδινές συνθῆκες αὐτῆς τῆς περιοχῆς. Φυσικά οἱ κύριες δυνάμεις κρούσης τοῦ Δ.Σ πού θά βρίσκονται στήν περιοχή, θά ἔχουν ἀφετηρία καί ἑδραίωση στόν ὀρεινό ὄγκο τῆς Δυτικῆς Θεσσαλίας. Ἀπό κεῖ σέ συνεργασία καί μέ ρουμελιώτικα ἠπειρωτικά καί μακεδονικά τμήματα θά κάνουν ὅσο μποροῦν «τακτικώτερο» παρτιζάνικο πόλεμο ὄχι μόνο πρός τήν κατεύθυνση τῆς Θεσσαλίας ἀλλά καί τῆς Νότιας Ἠπείρου καί τοῦ Βάλτου καί τῆς Ρούμελης ἤ καί τῆς Μακεδονίας.

Τά ἄλλα τμήματα τοῦ Δ.Σ. πού θά βρίσκονται «μονιμώτερα» στά ἀντιχάσια, στόν Ὄλυμπο, στόν Κίσσαβο, στό Μαυροβούνι στό Πήλιο καί στήν Ὄθρυ, καθώς καί τό ἱππικό μας στόν κάμπο κάνουν ἕνα ἀδιάκοπο καί ἀμείλικτο σαμποταριστικό, ἐνεδρευτικό καί ἐλευθεροσκοπευτικό πόλεμο. Μέ πιό συγκεντρωμένες τοπικές δυνάμεις δίνονται σοβαρώτερα κτυπήματα καί ἀκόμα πιό σοβαρά ὅταν συνδυάζεται ἡ ἐνέργεια τῶν «τοπικῶν» τμημάτων μέ τίς μεγαλύτερες δυνάμεις κρούσης πού βρίσκονται στά χέρια τῆς 1ης Μεραρχίας καί τοῦ Κλιμακίου τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου.

Μεγάλοι ὁρίζοντες στόν κάμπο τῆς Θεσσαλίας ἀνοίχτηκαν ὅταν ἔγινε δυνατό νά συνδυαστεῖ ἀποφασιστικά ἡ δράση σοβαρῶν μονάδων πεζικοῦ μέ τήν ταξιαρχία ἱππικοῦ πού ἐγκαινιάστηκε μέ τή μάχη τῆς Φαρκαδώνας καί τήν ἐπίθεση κατά τῶν Τρικκάλων.

Μπρός στήν καθοδήγηση τῶν τμημάτων μας πού δροῦν στό χῶρο τοῦ Κλιμακίου Ν Ἑλλάδας μπῆκε πλατύ τό πρόβλημα τῆς συνδυασμένης δράσης πεζικοῦ καί ἱππικοῦ, συνδυασμένη μέ τήν ἱκανοποιητική λύση τοῦ σοβαρότατου προβλήματος τῶν διαβιβάσεων.

Τό χτύπημα καί ἡ ἐξάρθρωση τῶν πεδινῶν καί ὀρεινῶν συγκοινωνιῶν τοῦ ἐχθροῦ, ἡ παρεμπόδιση τοῦ ἐπισιτιστικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ του ἀπό τήν πλούσια σοδειά τοῦ κάμπου καί τά ἀδιάκοπα χτυπήματα ἐναντίον τῶν κατοικημένων τόπων τοῦ κάμπου, κωμοπόλεων καί πόλεων ἀποτελεῖ τό περιεχόμενο τῆς ταχτικῆς τοῦ ΔΣ στή Θεσσαλία. Τό τελευταῖο δίμηνο μέ τή γρήγορη διείσδυση δυνάμεων τοῦ Κλιμακίου Νοτίας Ἑλλάδας στή Βόρεια καί Ἀνατολική Θεσσαλία, μέ σύγχρονο ἁλώνισμα τοῦ κάμπου ἀπό τήν ταξιαρχία ἱππικοῦ πρός ὅλες, χωρίς ἐξαίρεση, τίς κατευθύνσεις καί διαγωνίους καί μέ τό διαδοχικό χτύπημα πέντε πόλεων τῆς Θεσσαλίας ὡς τώρα, μᾶς ἔδωσε δείγματα αὐτῆς τῆς ταχτικῆς, πού θά πρέπει ὅμως, σάν συγκεκριμένες μάχες καί ἐπιθέσεις, μέ ὅλες τίς θετικές καί ἀρνητικές τους πλευρές, νά μελετήσουν σέ ἰδιαίτερα ἄρθρα.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΦΑΡΚΑΔΩΝΑΣ

Τοῦ σ. ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ (Γιώτη), ὑποστράτηγου

Γενικά. Ἡ διείσδυση καί δράση τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ. στό χῶρο Ἀντιχασίων-Φαρκαδώνας ἀνοίγει μιά ἐντελῶς καινούργια περίοδο γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος στή Θεσσαλία καί ἀποτελεῖ μιά καλή ἀπάντηση στούς ἰσχυρισμούς καί πανηγυρισμούς τοῦ μοναρχοφασισμοῦ γιά τή νίκη του στό Γράμμο καί προπαντός γιά τή συντριβή τοῦ «συμμοριτισμοῦ».

Ἡ ἑδραίωση τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ. στά Ἀντιχάσια γεμίζει ἕνα βασικό κενό πού ὑπῆρχε ἀνάμεσα στή Δυτική καί Ἀνατολική Θεσσαλία. Δίνει τή δυνατότητα στό Δ.Σ. νά ἐλέγχει βασικές συγκοινωνιακές ἀρτηρίες μέ μεγάλη στρατιωτική σημασία, (Τρίκαλα—Καλαμπάκα, Μέτσοβο —Καλαμπάκα, Γρεβενά—Τρίκκαλα, Λάρισσα—Τύρναβο, Ἐλασσώνα, Κοζάνη) καί νά ἀπειλεῖ ἀστικά καί στρατιωτικά κέντρα σάν τήν Καλαμπάκα, Τρίκκαλα, Ἐλασσώνα, Τύρναβο κλπ. Ἀκόμα δίνει ὅλη τή δυνατότητα γιά σοβαρές ἐπιθετικές διεισδύσεις καί ἔλεγχο στόν κάμπο πού ἀποτελεῖ τόν πιό πλούσιο στρατολογικό καί ἐπιμελητειακό πόρο ὄχι μόνο γιά τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας ἀλλά καί γενικώτερα.

Ἡ ἑδραίωση τμημάτων τοῦ Δ.Σ. στό χῶρο αὐτό ἀποτελοῦσε μιά ἀπό τίς στρατηγικές ἐπιδιώξεις τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας, μέ ἰδιαίτερη δέ ἱκανοποίηση εἶδε νά συμπεριλαμβάνεται ἡ στρατηγική αὐτή ἐπιδίωξη στή γενικώτερη ἀποστολή τοῦ ΚΓΑΝΕ στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Σμόλικα πρῶτα γιατί ἔβλεπε τήν ταυτόχρονη πραγματοποίηση ἑνός σοβαροῦ κομματιοῦ τοῦ γενικωτέρου σχεδίου τοῦ ΚΓΑΝΕ καί ὕστερα γιατί οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές θά γίνονταν κάτω ἀπό τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ διοικητῆ τοῦ ΚΓΑΝΕ ὑποστράτηγου σ. Καραγιώργη, πού ἐκτός τῶν ἄλλων ἦταν ὁ καλύτερος γνώστης τῆς περιοχῆς.

Ὁλόκληρο σχεδόν τό μῆνα Αὔγουστο δόθηκαν στό χῶρο Ἀντιχασίων Φαρκαδώνας μιά σειρά ἀπό σοβαρές μάχες πού βασικό τους γνώρισμα ἦταν 1) Τό μαζικό ἐπιθετικό σέ κατοικημένο τόπο, στόν κάμπο μέ σοβαρά ὀχυρωμένο ἐχθρό καί τάνκς. 2) Ἡ ταχύτητα στήν κίνηση καί ἐκτέλεση. 3) Ὁ συνδυασμός ὅπλων (πεζικοῦ καί ἱππικοῦ). 4) Ἡ ἔκταση τῶν ἐπιχειρήσεων (ταυτόχρονο χτύπημα πολλῶν στόχων κλπ.) μιά ἀπ' τίς σοβαρώτερες καί δύσκολες ἐπιχειρήσεις ἦτανε ἡ ἐπιχείρηση τῆς Φαρκαδώνας πού ἔγινε στίς 20 καί 21 τοῦ Αὐγούστου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.

Ἡ Φαρκαδώνα εἶναι ἐπαρχία τῆς Θεσσαλίας ἀνατολικά τῆς πόλης Τρικκάλων καί νοτιοανατολικά τῶν Ἀντιχασίων μέ σύνορο πρός Νότο τόν Πηνειό καί πρός Ἀνατολάς τή γέφυρα Κουτσόχειρο, εἶναι μιά ἀπό τίς πιό πλούσιες (ἔχει τόν πιό παχύ καί καρποφόρο κάμπο) καί ζωντανές θεσσαλικές ἐπαρχίες. Ἔχει πυκνό συγκοινωνιακό δίχτυ. Περιλαβαίνει περί τά 12 χωριά πού τά βασικώτερα εἶναι τό Νεοχώρι, Τσιότι, Γριζάνο, Ζάρκο μέ κατοίκους περί τίς 2-3 χιλιάδες τό καθένα. Ἡ συμμετοχή του στόν ἐθνικο ἀπελευθερωτικό ἀγώνα ἦτανε καθολική. Εἶναι ἀπό τίς πρῶτες ἐπαρχίες πού δέ δέχτηκε νά σκύψει στήν τρομοκρατία καί στήν καινούργια κατοχή. Ξεσηκώθηκε καί ἔγινε ὁ καλύτερος ἀνταρτοδότης στά Χάσια. Εἶναι γνωστή ἡ μαζική καί αὐθόρμητη ἔξοδος στά Ἀντιχάσια 1000 κατοίκων τῆς Φαρκαδώνας γιά κατάταξη στό Δ.Σ. τό μῆνα Ἰούνη 1947.

Μετά τά ἀτυχήματα τοῦ Δ.Σ. στόν Κόζιακα καί Ἀντιχάσια ἡ Φαρκαδώνα δέχτηκε τά πιό σκληρά χτυπήματα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ὁ νέος θεωρητικός τοῦ χαφιεδισμοῦ Κιτριλάκης ἐπιτελικά ὀργάνωσε καί μεθοδικά ἐφάρμοσε τό βασάνισμα καί ξεκλήρισμα τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς μέ μοναδική ἐπιδίωξη νά μήν ξανασηκώσει κεφάλι. Πῆρε μέτρα νά τήν απομονώσει καί νά τήν κάμει ἀπροσπέλαστη στά τμήματα τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ δημιουργώντας μιά ἐξωτερική, σχετικά ἰσχυρή ζώνη ἀσφάλειας σέ σχῆμα πετάλου. Γιά τό σκοπό αὐτό πρόσεξε ἰδιαίτερα τήν Ὀξυά πού δεσπόζει καί ἀποτελεῖ μιά καλή βάση ἐξόρμησης γιά τή Φαρκαδώνα. Ἐγκατάστησε μόνιμο ἰσχυρό στρατιωτικό τμῆμα στόν Κονισκό, φανάτισε καί συνέδεσε μέ πολύ αἷμα τά χωριά Κούρσοβο, Σμόλια, Βερδικούσια. 60 κεφάλια ἀνταρτῶν πῆγαν στά Τρίκκαλα οἱ ΜΑΔ τῆς Σμόλιας καί Βερδικούσιας τήν ἄνοιξη τοῦ 1947 παίρνοντας ἀπό τόν Κιτριλάκη μεγάλο μιά λίρα γιά κάθε κεφάλι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.

Ἡ διοίκηση τῶν ἐπιχειρήσεων μετά τίς ἐπιχειρήσεις στήν περιοχή Βλαχάβας-Καλαμπάκας καί Κονισκοῦ ἀποφάσισε τήν ἐπίθεση τῆς Φαρκαδώνας καί καθόρισε σάν βασικό σκοπό τή στρατολογία καί ταυτόχρονα ξεκαθ-

ρισμα τῆς περιοχῆς ἀπό τούς σταθμούς χωροφυλακῆς καί ΜΑΔ.

Ἡ κατάσταση ἀπό ἄποψη ἐχθροῦ ἦταν ἡ παρακάτω: Σέ ὅλα τά χωριά ΜΑΔ ὀργανωμένοι στρατιωτικά. Τσιότι σταθμός χωροφυλακῆς, στό ἀντέρεισμα Βούλας διμοιρία στρατοῦ, Ἐλευθεροχώρι Μπάνιστα, Κούρσοβο Σμόλια Βερδικούσια, ἀπό 50 ἕως 80 ΜΑΔ. Τρίκκαλα—Ἐλασσώνα—Τύρναβος πάνω ἀπό τάγμα σύν μηχανοκίνητα, Λάρισσα ἀκαθόριστη δύναμη σύν σύνταγμα μηχανοκινήτων. Ἡ ἐπιχείρηση ἀπό τήν πλευρά τῆς ἐξουδετέρωσης τῶν ἐχθρικῶν στόχων δέν παρουσίασε σοβαρές δυσκολίες. Ἐκεῖνο πού ἀποτελοῦσε δύσκολο πρόβλημα ἤτανε τό πῶς θά καταφέρναμε νά φτάσουμε στά χωριά τῆς Φαρκαδώνας αἰφνιδιαστικά καί νά φράξουμε τόν κάμπο πρίν προφτάσουν οἱ χωροφύλακες καί ΜΑΔ νά ἀδειάσουν τά χωριά ἀπό τούς κατοίκους. Ἀκόμα ν' ἀντιμετωπίσουμε τή στρατιωτική κατάσταση πού θά δημιουργοῦσαν στόν κάμπο λόγω τῆς πυκνῆς συγκοινωνίας καί τῆς ὕπαρξης πολλῶν τάνκς σέ συνδυασμό φυσικά μέ τόν καινούργιο παράγοντα πού θά προστίθετο: τούς νεοστρατολογημένους.

Ἔχοντας μπροστά της τό πρόβλημα αὐτό, ἡ διοίκηση τῆς ἐπιχείρησης κατέστρωσε τό παρακάτω σχέδιο ἐνεργειας. Νά ἐνεργήσει 1) ἀπό πολύ μεγάλο βάθος γιά νά πετύχει στρατηγικό αἰφνιδιασμό τοῦ ἐχθροῦ. 2) Ἀπό Β.Δ. κατεύθυνση, ἀπίθανο κι' ἀσυνήθιστο δρομολόγιο καί ταυτόχρονα στά χωριά Μπάγια, Νεοχώρι, Βόριανη, Γριζανο, Τσιότι, Ζάρκο. 3) Ἀπό Ν.Α κατεύθυνση μέ τό ἱππικό στήν περιοχή Τσιότι, Ζάρκο, γιά νά φράξει καί ἐλέγξει τόν κάμπο τῶν παραπάνω χωριῶν. 4) Νά καλύψει τήν ἐπιχείρηση ἀπό Τρίκκαλα καταλαμβάνοντας καί κρατώντας σταθερά τό ἀντέρεισμα Βούλας, ἀπό Λάρισσα τό ὕψωμα Κοκκινάκι, ἀπό Ἐλασσώνα-Τύρναβο κρατώντας τά ὑψώματα Μπάνιτσας. 5) Νά παραπλανήσει τόν ἐχθρό σχετικά μέ τούς στόχους πού ἐπιδιώκαμε 6) Νά ἐξασφαλίσουμε σοβαρά στηρίγματα (ἀντερείσματα Ὀξυᾶς) γιά τήν ἀσφαλή ἀποχώρηση τμημάτων καί νεοστρατολογημένων, κατά τή διάρκεια τῆς ἐπιχείρησης (πρίν ἀπό τήν ἐπιχείρηση χτύπημα Σμόλιας—Βερδικούσιας γιά ἐξασφάλιση τῆς Ὀξυᾶς σάν στήριγμα θά ἀπεκάλυπτε τίς προθέσεις μας καί οἱ χωροφύλακες καί Μ.Α.Υ.—Μ.Α.Δ θά ἄδειαζαν τά χωριά ἀπό τούς κατοίκους).

Τά τμήματα πού διατέθηκαν γιά τήν ἐπιχείρηση ἀκόμα στίς 19 Αὐγούστου βρίσκονταν στά ὑψώματα Πάδες Ν.Α. τοῦ Κονισκοῦ καί τό ἱππικό στά Γαβράκια τῆς ἐπαρχίας Δομοκοῦ πάνω ἀπό 60 χιλμ. Νότια τοῦ στόχου.

Ἡ πραγματοποίηση τοῦ παραπάνω σχεδίου πού κατά τή γνώμη μου ἦταν τό ἐνδεδειγμένο στήν προκειμένη περίπτωση, ἤτανε πολύ λεπτή καί δύσκολη γιατί προϋπόθετε. 1) Σύντομη μακρυνή πορεία μέσα ἀπό ἐχθρικές ἀντιστάσεις καί σέ συνέχεια μάχη. 2) Ἀκριβή συντονισμό στίς κινήσεις καί ἐνέργειες (ἴδια ὥρα ἐκδήλωσης τοῦ πεζικοῦ σ' ὅλα τά χωριά καί ταυτόχρονα φτάσιμο τοῦ ἱππικοῦ Βορείως τοῦ Πηνειοῦ). 3) Ἐξαιρετική ἀποφασιστικότητα στήν ἐπιθετική ἐνέργεια κατά τοῦ ἀντερείσματος Βούλας καί ἀντερείσματα Ὀξυᾶς γιά τήν ὁπωσδήποτε κατάληψή τους. 4) Ἐξασφάλιση καί κατοχύρωση τῆς ἐπιτυχίας λόγω τοῦ ὅτι θά συγκεντρώνονταν νεοστρατολογούμενοι, μηχανοκίνητα, ὁ κάμπος, τά γυμνά καί πολύ χαμηλά ὑψώματα, τό ἱππικό καί ἡ ἐχθρική ἀεροπορία.

Ἰδιαίτερα ἡ διαμετρική διάσχιση τῆς καρδιᾶς τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου πάνω ἀπό 60 χιλμ. ἀπόσταση ἀπό τό ἱππικό ἀνάμεσα ἀπό φωλιές ἐχθρικῶν ἀντιστάσεων παρουσίαζε σοβαρές δυσκολίες.

Ἡ διοίκηση παρά τίς δυσκολίες, ἀποφασιστικά ἔβαλε σέ ἐνέργεια τό παραπάνω σχέδιο καί ἦταν βέβαιη γιά τήν πετυχημένη πραγματοποίησή του γιατί στηρίχτηκε στήν ἠθική ἀνωτερότητα τῶν μαχητῶν τοῦ Δ.Σ. καί στήν εὐλυγισία προσαρμογῆς τῆς τακτικῆς του πού χαρακτηρίζει τά στελέχη καί διοικήσεις τοῦ Δ.Σ.

Τίς πρωϊνές ὧρες τῆς 20)8)48 τά τμήματα βρίσκονταν στούς παρακάτω τελευταίους χώρους κάλυψης. Τό τμῆμα πού θά ἐνεργοῦσε στή Σμόλια—Βερδικούσια στίς θέσεις Μπαροῦχες—Κατσαοῦνι Ἀνατολικά Κονισκοῦ. Τά τμήματα πού θά ἐνεργοῦσαν στόν κύριο στόχο ἀπό ὕψωμα Ράχη Μανώλη Ν.Α. Κονισκοῦ καί τό ἱππικό στά Γαβράκια.

Τίς μεσημβρινές ὧρες ἐλαφρό τμῆμα μας ἐπετέθηκε πρός τα ὑψώματα Ἑλληνόκαστρου Λιόπρασσο μέ σκοπό νά χτυπήσει τά φυλάκια τῶν ΜΑΥ καί νά τούς κυνηγήσει πρός τήν κατεύθυνση τῶν Τρικκάλων γιά παραπλάνηση καί ἀπόκρυψη τῶν προθέσεών μας πράγμα καί πού ἐπιτεύχθηκε τήν ὥρα πού καθορίστηκε. Ὅλα τά τμήματα πεζικοῦ ἐξόρμησαν πρός τούς ἀντικειμενικούς των σκοπούς ὅπου καί ἔφτασαν σέ διάστημα 5 ὡρῶν (κανονική πορεία φάλαγγας ἦταν 8 ὧρες). Τό ἱππικό ἤδη εἶχε φτάσει στόν Πηνειό, διασχίζοντας τήν καρδιά τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου παρακάμπτοντας τίς ἐχθρικές ἀντιστάσεις καί σύγχρονα μέ τήν ἐκδήλωση τῶν πυρῶν πεζικοῦ στούς στόχους ἄρχισε τήν ἀνάπτυξή του στόν κάμπο τοῦ Τσιότι καί Ζάρκο καί σέ συνέχεια πῆρε ἐπαφή μέ τά τμήματα πεζικοῦ καί βοήθησε ἀποφασιστικά στήν πολιορκία καί ἐξουδετέρωση τοῦ σταθμοῦ χωρ)κῆς Τσιότι πού ἐξακολουθοῦσε νά ἀμύνεται ἀκόμα στά ὀχυρά του. Τά τμήματα τῆς κάλυψης ἐξουδετέρωσαν τίς ἐχθρικές ἀντιστάσεις ἤ τίς παρέκαμψαν καί ἔγκαιρα κατέλαβαν τίς ὑποδειχθεῖσες θέσεις καί τίς διατήρησαν μέχρι τέλους ἀντιμετωπίζοντας ὅλες τίς ἐχθρικές προσπάθειες πού ἔγιναν ἀπό Τρίκκαλα—Λάρισσα—Καρδίτσα μέ τμήμα-

τα πεζικοῦ καί τάνκς. Σύγχρονα ἄλλα τμήματά μας μέ ὁρμητική ἐπίθεση ἀνέτρεψαν τίς ἐχθρικές ἀντιστάσεις στά ὑψώματα 'Οξυᾶς καί κατέλαβαν τά χωριά Σμόλια καί Βέρδικούσια. Γενικά ὅλα τά τμήματα ἔφεραν σέ πέρας μέ ἀκρίβεια τήν ἀποστολή πού τούς ἀνατέθηκε καί ἀποσύρθηκαν κανονικά ὕστερα ἀπό διαταγή καί ἀπό μέρος πού τούς καθορίσθηκε.

'Ο ἐχθρός κινητοποίησε στό χῶρο τῶν ἐπιχειρήσεων διλοχία πεζικοῦ ἀπό Τρίκκαλα, διλοχία πεζικοῦ ἀπό Λάρισσα, διλοχία πεζικοῦ ἀπό Καρδίτσα μέσω Παλαμᾶ καί 16 τάνκς συνολικά ἀπ' ὅλες τίς κατευθύνσεις. 'Αποτελέσματα τῆς ἐπιχείρησης:

'Ο ἐχθρός εἶχε 10 νεκρούς ἐξακριβωμένους, 18 αἰχμαλώτους καί πολλούς τραυματίες. Στρατολογήθηκαν 600 περίπου νέοι μαχητές καί μαχήτριες στό Δ.Σ. Πάρθηκαν λάφυρα 4 ἀτομικά τουφέκια, 5 ἡμιαυτόματα, ἕνας ἀτομικός ὅλμος, 2 ὁπλοπολυβόλα, χειροβομβίδες, πυρομαχικά, ἱματισμός. Κατασχέθηκαν 5.000 πρόβατα, 400 γελάδια κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ.

'Η κατανόηση ἀπό μαχητές καί στελέχη τῆς σημασίας τῆς ἐπιχείρησης τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ καί ὁ τρόπος (ταχτική) ἐκτέλεσης προκαθόρισε βασικά τήν ἐπιτυχία. Τήν ἀπόσταση ἀπό τή βάση ἐξόρμησης 8 ὧρες τήν κάλυψαν μέσα σέ 5 ὧρες. Τό τμῆμα πού πῆγε στό Ζάρκο Μαρί γιά νά καλύψει τήν ἐπιχείρηση ἀπό Λάρισσα πέρασε μέ πολύ εὐλυγισία ἀνάμεσα ἀπό τίς ἐχθρικές ἀντιστάσεις Τσιότι Ζάρκο ἀπόφυγε τήν ἀγκίστρωση καί ἔφτασε ἔγκαιρα στή θέση του. Μέ ἐνεργητική δεξιοτεχνία πέτυχε τό ἱππικό νά φτάσει στόν προορισμό του παρακάμπτοντας τίς ἐχθρικές ἀντιστάσεις τοῦ κάμπου. 'Εδῶ ἀποδείχτηκε ὁ ἀποφασιστικός ρόλος γιά τήν ἔκβαση μιᾶς μάχης, ἡ καλή προετοιμασία καί ἡ ἰδεολογική προπαρασκευή.

'Ο συνδυασμός τοῦ πεζικοῦ καί ἱππικοῦ μέ τή βελτίωση λειτουργίας τῶν διαβιβάσεων καί ἀπό μεγάλο βάθος ἐξόρμηση ἐξουδετερώνει μιά σειρά μέτρα τοῦ ἐχθροῦ πού παίρνει γιά νά ἀποφεύγει τούς αἰφνιδιασμούς καί νά ἐμποδίζει τή στρατολογία τοῦ Δ.Σ.

Γενικά ἡ ἐπιχείρηση αὐτή ἄνοιξε καινούργιες προοπτικές χρησιμοποίησης καί ἀξιοποίησης τοῦ ἱππικοῦ γιά ἁλώνισμα ὁλόκληρου τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου καί ἀποφασιστικοῦ παράγοντα γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στρατηγικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας. 'Η ἐπιτελική σχεδιασμένη δράση τοῦ ἱππικοῦ μέσα στό θεσσαλικό κάμπο σέ συνδυασμό μέ τό πεζικό μπορεῖ γρήγορα νά ἀχρηστέψει καί ἀνατρέψει τήν ἐχθρική διάταξη στά ριζά τῶν θεσσαλικῶν βουνῶν, τόν προσανατολισμό τοῦ ἐχθροῦ πρός ὀρεινούς ὄγκους ἤ νά τόν ἀναγκάσει νά κλειστεῖ ἀποκλειστικά στά μεγάλα ἀστικά κέντρα τῆς Θεσσαλίας. Σύγχρονα ἔφερε στήν ἐπιφάνεια καινούργια προβλήματα, (προσαρμογή τῆς τακτικῆς μας γιά συνδυασμένη δράση πεζικοῦ - ἱππικοῦ στό βουνό, στόν κάμπο, σέ κατοικημένο τόπο, σέ χῶρο μέ ποτάμια, μέ βάλτο, μέ τάνκς, δημιουργία σχηματισμῶν ἀντιτάνκς, παραμονή καί δράση ἐλευθέρων σκοπευτῶν καί σαμποτέρ ἀποκλειστικά μέσα στόν κάμπο, βάσεων ἀνεφοδιασμοῦ ἰδιαίτερα σέ νομή τοῦ ἱππικοῦ στά ριζά τῶν θεσσαλικῶν βουνῶν) πού ἡ προώθηση καί λύση τους μπορεῖ νά κάνει τή Θεσσαλία δεύτερο Γράμμο.

10)9)48

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (Ι ΜΕΡΑΡΧΙΑ)

24-9-46 — 24-9-48

Τοῦ σ. ΖΗΣΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, συνταγματάρχη Π. Ε.

«Μή σκιάζεσαι ἀπ' τούς ἀντιδρῶντες. Μήν πτοεῖσαι ἀπ' τούς κοτσαμπάσηδες. Αὐτοί ὅλοι εἶναι γεννημένοι πρός τοῦτο. Ὁ τίμιος λαός θ' ἀποφασίσει τό πᾶν».

Ρήγας Βελεστινλῆς

Ὁ «τίμιος» λαός στήν Ἑλλάδα ὁλόκληρη καί μαζί ὁ θεσσαλικός λαός εἶχαν πραγματικά «ἀποφασίσει τό πᾶν».

Μά οἱ «ἀντιδρῶντες» μέ τά ξένα ὅπλα ἅρπαξαν ἀπ' τά χέρια του τή νίκη καί ρίχτηκαν πάνω του μέ τήν ὠμή βία καί τρομοκρατία νά λυγίσουν τήν ἀντίστασή του καί νά τόν ἐξανδραποδίσουν. Ἀπό τή λυσσασμένη αὐτή ἐξόρμηση δέν ἔμεινε (δέν μποροῦσε νά μείνει) ἔξω ἡ Θεσσαλία μέ τίς πλούσιες λαϊκές, ἐπαναστατικές δημοκρατικές παραδόσεις καί ἀγῶνες. Πάνω ἀπό τήν αἱματοποτισμένη της γῆ πέρασε ἀκόμα μιά φορά ὁ ἀντιλαϊκός μοναρχοφασιστικός ὁδοστρωτήρας, γιά νά σκορπίσει τή φρίκη καί τήν ἐρήμωση, ἐρείπια καί καταστροφές. Πέρασμα τοῦ ληστοσυμμορίτη καί τοῦ ἐγκληματία τῆς ἐθνοφυλακῆς, τοῦ χαφιέ τῆς ἀσφάλειας καί τοῦ χτήνους τῆς Ε.Σ.Α. Ἀκολούθησαν οἱ ὁμαδικές σφαγές καί δολοφονίες, πού καθοδήγησαν σατανικοί ἄγγλοι ὀργανωτές τύπου «Λίνακερ».

Γιά τό θεσσαλικό λαό, βαθειά διαπαιδαγωγημένο ἀπ' τό ἐθνικό—ἀπελευθερωτικό κίνημα καί διαποτισμένο μέ τά ἰδανικά τῆς λευτεριᾶς, τῆς δημοκρατίας καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί προπαντός γιά τούς πρωτοπόρους ἀγωνιστές τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης δέν ὑπάρχει δίλημμα στήν ἐκλογή. Ἀπό τό δρόμο τῆς προδοσίας προτίμησαν τόν τιμημένο δρόμο τοῦ βουνοῦ στήν ἀρχή καί κατόπιν ἔδραξαν τά ὅπλα.

Στά χιλιοτραγουδισμένα βουνά τῆς Θεσσαλίας καί τόν ἀδούλωτο κάμπο της ξαναζωντάνεψαν γρήγορα οἱ ἐπικοί ἐλασίτικοι ἀγῶνες τῆς 1ης καί 16ης Μεραρχίας τῶν μπουρλοτιέρηδων καί τοῦ θρυλλικοῦ ἱππικοῦ κι' ἔτσι ὅταν ἱδρύθηκε τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας (24 9 46) οἱ δημοκράτες τῆς Θεσσαλίας ὄχι μόνο εἶχαν ὀργανώσει τίς δυνάμεις τους, στά πιό πολλά θεσσαλικά βουνά μά εἶχαν κι' ὅλας δώσει τά πρῶτα σκληρά χτυπήματα στό μοναρχοφασισμό κι' εἶχαν ματαιώσει τίς περίφημες ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ Ρόλι κς καί τοῦ Σπ. Θεοτόκη τόν Αὔγουστο τοῦ 1946 στό Ν. Ὄλυμπο.

Νά γιατί ἡ συγκρότηση τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας ἐκφράζει τήν ἀνάγκη ὄχι νά δημιουργηθεῖ, μά νά ὀργανωθεῖ καλύτερα καί νά καθοδηγηθεῖ ἐπιτελικώτερα, νά δράσει πιό συντονισμένα καί ἀποτελεσματικά τό ἀντάρτικο θεσσαλικό κίνημα, πού εἶχε ἀναπτυχθεῖ ἀποθυελλώδικα καί εἶχε κιόλας ὀργανωτικά ἀποκρυσταλλωθεῖ σέ ἀρχηγεῖα (Ὀλύμπου, Κισσάβου, Πήλιου, Χασίων, Δ. Θεσσαλίας) καί συγκροτήματα (Μαυροβουνίου—Ὄθρυς).

ΜΑ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕ ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΕΠΕΧΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ Σ' ΟΛΗ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ. ΚΙΝΗΤΡΟ ΓΙΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΩΤΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΥΤΕΡΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ.

Μέσα στά δυό χρόνια ἀπ' τήν ἵδρυση τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας ὁ ἐχθρός ἔκανε στό θεσσαλικό χῶρο πάνω ἀπό 30 ἐκκαθαριστικές ἐνέργειες εὐρύτερης σημασίας μέ τό σκοπό νά συντρίψει τό θεσσαλικό ἀντάρτικο. Γιά νά φτάσει σέ τελικά ἀποτελέσματα δέ δίστασε νά πάρει τά πιό ἀπάνθρωπα μέτρα. Ξαπολύοντας μιά ἀνήκουστη τρομοκρατία στίς πόλεις (συλλήψεις, φυλακίσεις, ἐκτοπίσεις, θανατικές ἐκτελέσεις), στά χωριά πυροβολισμοί, ἐμπρησμοί καί τό βάρβαρο ξεκλήρισμα ἑκατοντάδων χωριῶν. Τά τμήματα τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας σέ σκληρές μάχες καί κάτω ἀπό τίς ἰδιόμορφες ἐξαιρετικά δύσκολες συνθῆκες τῆς Θεσσαλίας ὄχι μόνο κατόρθωσαν νά ματαιώσουν τά σχέδια τοῦ ἐχθροῦ ἀλλά καί νά τοῦ προξενήσουν σοβαρές ἀπώλειες. Νά σταθοῦν παραστάτες στό θεσσαλικό λαό. Νά εὐρύνουν τόν ἐλεύθερο χῶρο (κρατώντας καί ἀπελευθερώνοντας κάθε φορά καινούργιες περιοχές).

Νά πολλαπλασιάσουν ἀριθμητικά τίς δυνάμεις τους (οἱ θεσσαλοί ἀντάρτες πού ὑπάρχουν σήμερα στό Δ.Σ.Ε. ξεπερνοῦν τίς 10.000) καί μέσα στούς σκληρούς αὐτούς ἀγῶνες ν' ἀνδρωθοῦν, ν' ἀτσαλωθοῦν ἀκόμα πιό πολύ. Νά [illegible] πλουτίσουν τή στρατιωτική τους πείρα. Νά δει-

τιώσουν σημαντικά τήν πολεμική τους ἐπίδοση καί δράση. Ἀπ' τίς 652 μάχες πού ἔδωσαν τά τμήματα τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας ὑπάρχουν πολλές πού εἶναι ἀνάμεσα στίς μάχες τοῦ Δ.Σ.Ε. ἐξαιρετικά χαραχτηριστικές.

1) Γιά τήν ἀντοχή καί καρτερία στίς δύσκολες καιρικές συνθῆκες καί στερήσεις. Πορεία 2.000 περίπου μαχητῶν τό Φλεβάρη τοῦ 1947 ἀπό Ἀνατολική Θεσσαλία πρός Κόζιακα—Ἄγραφα

Ἀντιμετώπιση ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων στόν Κίσσαβο στήν καρδιά τοῦ χειμώνα τοῦ 1946. Πορεία στή Νιάλα τῶν Ἀγράφων μέ χιονοθύελλα τόν Ἀπρίλη τοῦ 1947. Μάχη τῆς Σελίτσανης μέ σφοδρή χιονοθύελλα καί χρησιμοποιώντας κύκλο τό χειμώνα τοῦ 1946. Πρώτη εἰσβολή στή Νευρούπολη τόν Ἀπρίλη τοῦ 1947. Συνοδεία τῶν ἀόπλων τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1947 κ.λ.π.

2) Στήν τόλμη. Μάχη Τσούκας—Ροβολιάρη (Ἰούλης 1947). Βαθειές διεισδύσεις τοῦ ἱππικοῦ στόν κάμπο (σάν τήν ἐπιχείρηση τοῦ Μάρτη 1947 στήν Κόρδα—Βανάρι), τῶν Τρικάλων τόν Αὔγουστο τοῦ 1948.

3) Γιά τή σκληρότητα καί ἐπιμονή στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς Μάχη Μετσόβου (Β φάση)—Κόνιτσας—Ἀλμυροῦ τό Φλεβάρη τοῦ 1948. Τῆς Πουλιἰνας καί σέ συνέχεια ὁ ἑλιγμός στό Ν. Ὄλυμπο τό Φλεβάρη—Μάρτη 1948. Μάχη Τσαρδακιοῦ τόν Ἀπρίλη 1948 Ξηροβουνιοῦ τόν Ἰούνη 1948 κ.λ.π.

4) Γιά τήν ὁρμητικότητα καί ἐπιθετικό πνεῦμα. Γσοπανλάτες τόν Αὔγουστο 1947. Παληοκαίτσα Σεπτέμβρης 1947. Ὀλυμπιάδας Ἰούλη, καί Αὔγουστος 1948.

5) Γιά τόν ἡρωϊσμό, αὐτοθυσία καί ἀκλόνητη πίστη στή νίκη. Ἡ ἡρωϊκή ἐποποιΐα ἀπ' τίς ξεκομένες μονάδες καί μαχητές τοῦ Ἀρχηγείου Κόζιακα στίς ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις καί μετά ἀπ' αὐτές. Κόνιτσα. Τομέας Γκραμπάλας, ἡρωϊκό πέρασμα ἀπό τμῆμα τῆς 38 ταξιαρχίας τοῦ Ἄθου ἀρχές Γενάρη 1948. Μέτωπο Γράμμου, τομέας Φούρκας, ἀπό τμῆμα τῆς 123 ταξιαρχιας τόν Ἰούλη τοῦ 1948 κ.λ.π.

6) Γιά τήν μεγάλη στρατιωτική σημασία (Ἑλιγμός τοῦ Σ.Δ. τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μέ τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου στίς ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τό Νοέμβρη τοῦ 1947 καί στ' Ἄγραφα τόν Ἀπρίλη—Μάη τοῦ 1947. Στόν Κόζιακα στίς 7 Μάη 1948.—Μάχη τῆς Παληοκαίτσας, εἰσβολή στή Νευρούπολη τό Μάη τοῦ 1948. Στό ὀψίπεδο τῶν Γιαννίνων τόν Ἰούλη 1948. Ἑλιγμός ἀπό τό Γράμμο τόν Ἰούλη καί μάχη Καλαμπάκας τόν Αὔγουστο τοῦ 1948 κ.λ.π.)

Στόν παρακάτω πίνακα, ὅσα κι' ἄν εἶναι τά στοιχεῖα, δίνεται μιά εἰκόνα γιά τ' ἀποτελέσματα τῆς δράσης τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μέσα στή διετία αὐτή.

Στατιστικός πίνακας τῆς πολεμικῆς δράσης τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας ἀπό τήν ἵδρυσή του 24—9—46 μέχρι 1—8—48.

Α) Ἐπιχειρήσεις. 1) Ἐπιθετικές 432 2) Ἀμυντικές 220 3) Κρούσεις 429.

Β) ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΞΕΝΗΣΑΝ ΣΤΟΝ ΕΧΘΡΟ

1) Νεκροί ἀξιωματικοί 83. 2) Νεκροί στρατιῶτες 3217. 3) Τραυματίες ἀξιωματικοί 42. 4) Τραυματίες στρατιῶτες 2356. 5) Αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοί 23. 6) Αἰχμάλωτοι στρατιῶτες 1115. Συνολικές ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ ἀξιωματικοί 148. Στρατιῶτες 6688

Γ) ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

1) Γέφυρες 49 2) Τάνκς 39. 3) Αὐτοκίνητα 235 4) Ἀτμομηχανές 14.

Δ) ΤΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΛΑΦΥΡΑ

1) Ὁμαδικοί ὅλμοι 29 μέ 7180 βλήματα. 2) Ἀτομικοί ὅλμοι 35. 3) Πολυβόλα 16. 4) Ὁπλοπολυβόλα 170. 5) Ἀτομικά αὐτόματα 228 καί 57 πιστόλια. 6) Σφαῖρες 488 575. 7) Ντουφέκια 1716. 8) Χειροβομβίδες 1112. 9) Ἀσύρματοι 12 καί ἀσυρματοτηλέφωνα 13.

Δίπλα στην πολεμική αὐτή δράση παρ' ὅλες τίς ἀναμφισβήτητες ἐλλείψεις καί ἀδυναμίες ὑπάρχει παράλληλα μιά ἀρκετά σημαντική στρατιωτική, ὀργανωτική, πολιτική, διαφωτιστική ἐπίδοση.

Πραχτική ἐκδήλωση τῆς ὅλης αὐτῆς δουλειᾶς εἶναι ἀνάμεσα σ' ἄλλα τό γεγονός ὅτι δυό ἀπό τά τάγματα τοῦ Α.Θ. εἶναι ἀπό τά πρῶτα τοῦ Δ.Σ.Ε. πού ὀνομάστηκαν «Ἐπίλεκτα» ἐνῶ πολλά ἀπό τά στελέχη κρατοῦν ὑπεύθυνες θέσεις στό Δ.Σ.Ε. καί μέλη τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Α.Θ. προσφέρουν σήμερα τίς ὑπηρεσίες τους σέ ἀνώτερες μονάδες.

Προσπάθεια στόν ὀργανωτικό τομέα γίνεται ἀπό τό Α. Θ. ἀκόμα ἀπ' τά πρῶτα βήματα. Γιά νά ὀργανωθεῖ τό ἐπιτελεῖο καί οἱ ὑπηρεσίες του. Νά γίνει μιά ἀνακατανομή στίς θεσσαλικές δυνάμεις ὅπως συμφέρει καλύτερα στό θεσσαλικό καί πανελλαδικό κίνημα. Νά συντονιστεῖ καί νά καθοδηγηθεῖ ἡ δράση σέ σημαντικώτερες περιοχές καί σοβαρώτερους στόχους. Πάνω στή βάση αὐτή, πρίν ἀκόμα ἀπ' τίς ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ 1947, ὀργανώθηκε τό κλιμάκιο τοῦ Α.Θ. στήν Ἀνατολική Θεσσαλία. Τά νέα Ἀρχηγεῖα Κόζιακα καί Ἀγράφων, τό συγκρότημα ἱππικοῦ καί τό ἀνεξάρτητο τάγμα στήν Ὄθρυ. [illegible] τίς ὑπηρεσίες του, ὑγειονομικό, [illegible] διαβιβάσεων καί ἰδιαίτερα [illegible]

Γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς ἐχθρικῆς ἐκκαθα-

τείας πού πυρετώδικα προετοίμασε ό μοναρχοφασισμός καί πού όλα έδειχναν ότι θά ήταν πολύ μεγαλύτερης έκτασης καί σημασίας άπ' όλες τίς προηγούμενες, προετοίμασε όργανωτικά - τεχνικά τά τμήματα καί έδωσε όδηγίες γιά τήν άφομοίωση τής ταχτικής πού χάραξε τό Γ. Α. γιά τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε.

Μά ή πιό κοπιαστική στόν τομέα αύτό γιά τό Α. Θ. ήταν ή δουλειά ύστερα άπό τίς έκκαθαριστικές έπιχειρήσεις, ίδιαίτερα στά Άγραφα - Κόζιακα. Μπροστά του όρθώνονταν άρκετά σοβαρά προβλήματα. Νά άνασυνδεθεί μέ τά περιφερειακά του άρχηγεία. Νά άνασυντάξει τίς δυνάμεις του καί ν' άνασυγκροτήσει τά τμήματά του ώστε νά ξαναποχτήσουν τούς όργανικούς τους δεσμούς. Νά άπαλλάξει τά τμήματα άπ' όλα τά στελέχη πού έκδήλωσαν δισταγμούς, ταλαντεύσεις καί μιά σειρά άλλες άδυναμίες, βάζοντας σοβαρό φραγμό στή δουλειά καί δράση τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας. Νά προετοιμάσει σύντομα μαχητές καί στελέχη γιά τήν άντιμετώπιση νέας έκκαθαριστικής ένέργειας τοῦ έχθροῦ. Νά δώσει στό μεταξύ χτυπήματα στίς μοναρχοφασιστικές δυνάμεις πού θά βοηθοῦσαν τά τμήματα νά ξαναβροῦν τόν έαυτό τους καί τό λαό νά μή πιστεύει στίς διακηρύξεις τοῦ Κατριλάκη ότι τό άντάρτικο στό Κόζιακα - Άγραφα διαλύθηκε όριστικά καί τελειωτικά.

Σοβαρή προσπάθεια γίνεται έπίσης μέσα στα πλαίσια τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας άπό τό Νοέμβρη τοῦ 1947 κι' έπειτα, πού, ύστερα άπό τό ξεκαθάρισμα τῶν γενικώτερων προθέσεων καί έπιδιώξεων τοῦ Γ. Α. μπροστά στό 'Αρχηγείο Θεσσαλίας όπως καί σ' άλλα άρχηγεία, μπαίνει τό καθῆκον νά πραγματοποιήσουν μιά ριζική στροφή σ' όλους τούς τομείς δουλειᾶς γιά νά μετατρέψει τά τμήματά του σέ μονάδες τακτικοῦ στρατοῦ. Νά δώσει άποφασιστικά χτυπήματα ίδιαίτερα στήν έθνοφρουρά. Καί νά πραγματοποιήσει τό στρατολογικό πλάνο πού έβαλε στό 'Αρχηγείο Θεσσαλίας τό Γ. Α. Μέσα στά πλαίσια τῶν καθηκόντων αύτῶν σημειώνονται σημαντικά βήματα.

Α.—Στήν όργάνωση καί τό σύστημα δουλειᾶς τοῦ ίδιου τοῦ έπιτελείου πού συνηθίζει νά δουλεύει χωρίς διακοπή κάτω άπ' τίς πιό σκληρές συνθῆκες. Νά προβληματίζεται, νά μπαίνει σέ μιά καθολικώτερη άντιμετώπιση τῶν ζητημάτων, ξεπερνώντας τήν περιπτωσιολογική καί σπασμωδική λύση τους.

Β.—Στήν όργάνωση καί στρατιωτικοποίηση τῶν τμημάτων του, ίδιαίτερα στήν 38 ταξιαρχία πού μέσα σέ έλάχιστο χρονικό διάστημα όργάνωσε τό έπιτελείο καί τά τάγματα καί είχε ταυτόχρονα μιά λαμπρή δράση.

Γ.—Στήν έκπαίδευση καί τήν πειθαρχία.

Στήν έπίλυση καί καθοδήγηση γενικώτερων συνδυασμένων έπιχειρήσεων. Στήν άκριβή έκπλήρωση άποστολῶν πού πῆρε κατά καιρούς άπό τό Γ.Α.

***

Σχετικά μέ τήν πολιτική διαφωτιστική δουλειά άπό τά δεδόμενα καί άπό τήν πεῖρα τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας έπιβεβαιώνεται ή θέση ή βγαλμένη άπ' τή ζωή όλάκερου τοῦ Δ.Σ.Ε. ότι δηλ. ή πολιτική δουλειά άποτελεί άποφασιστικό μοχλό στήν έκπλήρωση τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος, στήν έκπλήρωση τῶν έπιδιώξεων καί σκοπῶν τοῦ Δ.Σ.Ε.

Είναι έξω άπό κάθε άμφιβολία ότι ή έπίμονη συστηματική—πολιτική — διαφωτιστική — κομματική δουλειά, πού έγινε στά θεσσαλικά τμήματα καί πρό παντός τῆς Δυτικῆς Θεσσαλίας (άχτίφ, συσκέψεις, θέσεις γιά τήν πολιτική κατάσταση, είδικό έσωκομματικό δελτίο, συζήτηση σέ όλα τα τμήματα πάνω σέ γραφτά συμπεράσματα άπό τά άχτίφ), ύστερα άπό τήν έαρινή έκστρατεία τοῦ 1947 βοήθησαν πολύ τά τμήματά μας νά πάρουν ξανά τήν έπάνω βόλτα. Βγαίνει έπίσης καί άπό τήν πεῖρα τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας ότι άποτελεί άναμφισβήτητη διαπίστωση γιά όλο τό Δ.Σ.Ε. ότι: όπου έγινε καλή πολιτική δουλειά καί καλή ίδεολογική προετοιμασία, οί έπιχειρήσεις είχαν πάντα θετικά άποτελέσματα, ένώ είχαμε πάντα άρνητικά άποτελέσματα όπου άγνοήθηκε όλοκληρωτικά είτε ύποτιμήθηκε ή σημασία της. Εὔγλωττο, παράδειγμα ή σοβαρότατη έπίδραση τῆς όλόπλευρης πολιτικῆς—ίδεολογικῆς δουλειᾶς στήν πρόσφατη δράση τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας. Δικαιολογημένα ό ταξίαρχος τῆς 38 ταξιαρχίας κλείνει τήν έκθεση γιά τή συμβολή τῆς ταξιαρχίας του στή μάχη τῆς Κόνιτσας μέ τήν παρακάτω διαπίστωση:

«Ή θαυμάσια πολεμική έπίδοση τῶν τμημάτων μας κατά τή γνώμη μου όφείλεται φυσικά—γενικά στήν άνωτερότητα τῶν σκοπῶν καί έπιδιώξεων τοῦ Δ.Σ.Ε., μά καί στό συγκεκριμμένο γεγονός ότι έγινε πολύ καλή ποιοτικά καί ποσοτικά πολιτική καί διαφωτιστική δουλειά, τόσο προηγούμενα όσο καί κατά τήν ήθική ψυχολογική προετοίμασία τῶν τμημάτων γιά τήν έκτέλεση τῆς άποστολῆς τῆς ταξιαρχίας. Πέτυχε πραγματικά ή δουλειά αύτή νά κάμει πίστη όλων τῶν μαχητῶν τή Νίκη»

***

Στή ζωή τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας ύπάρχουν δυό γεγονότα, πού είχαν, σοβαρό άντίχτυπο στήν όλη στρατιωτικοπολεμική έπίδοσή του. Τό ένα είναι: τά χτυπήματα πού έφαγαν τά τμήματά του στ' Άγραφα καί ίδιαίτερα στόν Κόζιακα. Τό δεύτερο είναι: Ή άπομάκρυνση τῆς διοίκησης τοῦ 'Αρχηγείου Θεσσαλίας μέ τίς κύριες δυ-

νάμεις τῆς Δυτικῆς Θεσσαλίας καί ἡ παραμονή τους πέντε μῆνες ἔξω ἀπό τό χῶρο τους.

Εἶναι βέβαια γεγονός ὅτι ὁ ἐχθρός ἔρριξε σοβαρές ἀπ' τίς πιό ἐπίλεκτες δυνάμεις του καί ἔδειξε ἐξαιρετική ἐπιμονή στό νά διχοτομήσει τίς δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. καί νά κρατήσει τ' Ἄγραφα—Κόζιακα. Θά ἦταν ὅμως λάθος οἱ ζημιές πού ἔπαθε ὁ Δ.Σ.Ε. στήν περιοχή αὐτή ν' ἀποδοθοῦν στίς ἀντικειμενικές συνθῆκες, τίς δυνάμεις καί τήν καπατσωσύνη τοῦ ἐχθροῦ. Ὑπάρχουν ἐδῶ μιά σειρά ἀδυναμίες καί λάθη τοῦ Α. Θ., τῶν Ἀρχηγείων Κόζιακα-Ἀγράφων καί ὁρισμένων στελεχῶν ταγμάτων τοῦ Ἀρχηγείου Κόζιακα, πού ἔπαιξαν καθοριστικό ρόλο. Θά μποροῦσε κανείς ν' ἀναφέρει γενικά γιά τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας. Α) Δέν εἶχε γίνει πετυχημένη ἐπιλογή καί τοποθέτηση τῶν στελεχῶν στά τάγματα αὐτά. Β) Δέν εἶχε γίνει (ἔστω μέσα στό σύντομο χρονικό διάστημα πού μεσολάβησε) ἡ ὀργανωτικο-τεχνική προπαρασκευή γιά νά ἐξασφαλιστεῖ κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες ἡ ἐπαφή μέ τά Ἀρχηγεῖα καί τά τμήματα. Γ) Ἔλλειψε ἡ ζωντανή καθοδήγηση, ἡ ἐπαναστατική λαϊκοδημοκρατική φλόγα καί ὁ συστηματικός ἔλεγχος στήν ἐφαρμογή καί ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν. Θεωροῦνταν ἀρκετό, ἕνα πρόβλημα νά τεθεῖ μέ μιά διαταγή, χωρίς νά παρακολουθιέται ἡ τύχη τῆς διαταγῆς αὐτῆς.

Γιά τά Ἀρχηγεῖα Κόζιακα-Ἀγράφων: 1) Δέν εἶχαν ἀφομοιώσει στό βαθμό πού ἔπρεπε τήν προηγούμενη πεῖρα ἀπό τήν τακτική τοῦ ἐχθροῦ καί τοῦ Δ.Σ.Ε. 2) Δέν ἔδειξαν τήν ἐπιβαλλόμενη στίς περιστάσεις αὐτές ψυχραιμία, ἀποφασιστικότητα στίς δύσκολες τακτικές καταστάσεις, πού εἶχε δημιουργήσει ὁ ἐχθρός. 3) Δέν εἶχαν ξεδιαλύνει στό μυαλό τους τή διαφορά πού θά εἶχε ἡ ἐαρινή ἐκστρατεία σέ σύγκριση μέ ὅλες τίς προηγούμενες ἐπιχειρήσεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ.

Ἰδιαίτερα: Ἡ καθοδήγηση τῶν Ἀγράφων ἀποτελοῦσε μιά συνισταμένη γραφειοκρατικῆς καθοδήγησης ἐνῶ ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόζιακα 1) Διάσπασε τίς δυνάμεις της περίσσεια καί ὄχι σέ μιά ἀποφασιστική ἄμυνα καί ἀντεπίθεση μέ σκοπό τήν ἀνατροπή τοῦ ἐχθροῦ. 2) Ἐγκατέλειψε ὁλοκληρωτικά τό χῶρο της παρά τίς ἀντίθετες διαταγές καί ὁδηγίες. 3) Ἔχασε ἀπό τίς πρῶτες μέρες τήν ἐπαφή μέ τά τμήματά της καί μοναδική ἰδέα πού κυριάρχησε στό μυαλό της ἦταν τό πέρασμα σέ γειτονικό χῶρο. 4) Δέν κατανόησε τή σημασία τῆς βαθειᾶς διείσδυσης στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ. 5. Δέν προπαρασκεύασε ὅπως ἔπρεπε τήν ἐπιστροφή στό χῶρο της. Δέν ἀναζητήθηκαν ἀπό τό ἴδιο τό Ἀρχηγεῖο πληροφορίες γιά τή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ, δέν ἐκμεταλλεύτηκαν τά χτυπήματα πού θά δίνονταν μέ τήν ἐπιστροφή. Δέν ὀργανώθηκε ἡ στοιχειώδικη ἐπαφή-σύνδεση καί ἀλληλοϋποστήριξη τῶν δυό φαλάγγων πού ξαναμπῆκαν στόν Κόζιακα.

Γιά τά στελέχη: 1) Πολλά ἀπ' αὐτά «παληές ἀξίες» ἔδειξαν δισταγμούς, ταλαντεύσεις καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις δειλία. 2) Ὁρισμένα τά χαραχτήρισε μιά ἀνήκουστη χαλάρωση στό αἴσθημα τῆς εὐθύνης. 3) Αὐτό πού ἀποτέλεσε τή χαριστική βολή γιά τά τμήματα τοῦ Κόζιακα ἡ κατάτμηση τῶν δυνάμεων πού ἐφαρμόστηκε ἀπ' τή διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου Κόζιακα καί ἀπ' ὅλα τά παρακάτω κλιμάκια, πραγματοποιήθηκε ἀπό ὁρισμένα στελέχη κατά ἐγκληματικό τρόπο καί μέ ἀποκλειστικό σκοπό νά περισώσουν τόν ἑαυτό τους.

Τό χτύπημα αὐτό ἀπ' τό μοναρχοφασισμό στό Ἀρχηγεῖο Κόζιακα. Ἡ ἀπώλεια τῶν πολιτικῶν στελεχῶν μέ τή χιονοθύελλα στή Νιάλα τῶν Ἀγράφων (Ἀπρίλης τοῦ 1947). Ἡ ἀπομάκρυνση ἀπό τμῆμα μακεδονικό τῶν αὐτοαμυνιτῶν Χασίων πού εἶχε σά συνέπεια νά πάθουν σοβαρές ζημιές ἀπ' τόν ἐχθρό, τά χτυπήματα στίς πόλεις καί προπαντός στά Τρίκκαλα κλπ. εἶχαν σάν ἄμεσο ἀποτέλεσμα νά γίνει στά μέσα τοῦ 1947 πολύ δύσκολη ἡ κατάσταση στή Θεσσαλία. Εἶναι εὐτύχημα, ἀνεξάρτητα ἀπ' τή γενικότερη ἀξιοποίηση τοῦ γεγονότος αὐτοῦ (πού κατά τή γνώμη μου μπορεῖ νά εἶναι διαφορετική) γιά τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας, ὅτι ἐλίχθηκε στό χῶρο του τό Γ.Α. καί ὁ ἴδιος ὁ στρατηγός Μάρκος. Τό Γ.Α. βοήθησε ἀποτελεσματικά στό νά βροῦν τά θεσσαλικά τμήματα τόν ἑαυτό τους. Τ' ἀποτελέσματα θἄρχονταν πιό γρήγορα χωρίς ἄλλο ἄν μαζί μέ τήν ὁλόπλευρη στρατιωτική — ὀργανωτική — πολιτική δουλειά συμβάδιζε μιά τολμηρότερη πολιτική ἀπέναντι στά χρεωκοπημένα στελέχη. Ἄν χτυπιοῦνταν μέ ἀκόμα μεγαλύτερη αὐστηρότητα, μέ τήν αὐστηρότητα πού ἐπιβάλλουν οἱ συνθῆκες κάθε παρέκλιση καί ἀσυγχώρητα λάθη, παράλληλα μέ μιά τολμηρή πολιτική ἀνάδειξης καινούργιων στελεχῶν (πού ξεχώρισαν καί διακρίθηκαν στή φωτιά τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων) πολιτική πού ἔδωσε λαμπρά ἀποτελέσματα, ὅπου ἐφαρμόστηκε μέ συνέπεια (π.χ. ἱππικό, τάγμα Μπαντέκου ὕστερα ἀπό τήν πρώτη εἰσβολή στή Νευροκόπουλη κ.π.).

Τό δεύτερο γεγονός εἶναι τό πέρασμα τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μέ τίς κυριώτερες δυνάμεις του καί ἡ παραμονή του 5 μῆνες ἔξω ἀπό τό χῶρο του.

Ἡ πορεία αὐτή πού πραγματοποιήθηκε τόν Ὀχτώβρη 1947 ἀποτέλ[illegible]ητη στρατιωτική ἐπιτυχία [illegible] πού [illegible] μέρος σ' αὐτή ὄχι μόνο ἀπό [illegible] τῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἐχ[illegible] ἀλλά καί ἀπό τήν ἄποψη [illegible] χῆς στίς στερήσεις, [illegible] κλπ.

Σχετικά μέ [illegible] αὐτό

θά μποροῦσε νά τονίσει κανείς ὅτι εἶχε ἀναμφισβήτητα θετικά ἀποτελέσματα.

α) Γιά τίς συγκεκριμμένες καί εὐρύτερες ἐπιδιώξεις τοῦ Γ.Α., πού μπόρεσε νά χρησιμοποιήσει κατί τίς κύριες δυνάμεις τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας (Ἀπόκρουση ἐκκαθαριστικῆς ἐπιχείρησης στό χῶρο Δ. Μακεδονίας. Μάχη Μετσόβου—Κόνιτσας. Ὑποδοχή φάλαγγας ἀόπλων Δεκέμβρη κλπ.).

β) Ἡ Διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας ἦρθε ἐπανειλημμένα σέ προσωπική ἐπαφή μέ τό Γ.Α. καί βοήθησε στήν ἐκπλήρωση τῶν γενικώτερων καί ειδικώτερων καθηκόντων της.

Τά ἀρνητικά ὅμως ἀποτελέσματα ἦταν πολύ σοβαρώτερα.

α) Ἡ περιοχή Θεσσαλίας στερήθηκε ἀπ' τήν κύρια μαχητική της δύναμη. Αὐτό εἶχε βαθύ ἀντίχτυπο στό ἠθικό τοῦ λαοῦ καί στήν ἐκπλήρωση τοῦ βασικώτερου πατριωτικοῦ καθήκοντος τῆς ἐπιστράτευσης πού ὑπῆρχαν σοβαρές προϋποθέσεις.

β) Τά θεσσαλικά τμήματα ὑποχρεώθηκαν παρ' ὅλη τή σημαντική στρατιωτική—πολιτική τους ἐπίδοση νά μείνουν ἀπό εὐνόητους λόγους σέ μιά ἀφάνεια πού εἶχε ἀντίχτυπο στούς ἴδιους τούς θεσσαλούς μαχητές, πού βρίσκονται Β. Μέτσοβου ἀλλά καί στά τμήματα πού εἶχαν μείνει στή Θεσσαλία.

Τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας στερήθηκε ἀπό τή δυνατότητα νά ἔρθει σέ ἐπαφή μέ τά τμήματα καί νά βοηθήσει πραχτικά σέ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων του. Αὐτό εἶχε ἀντίχτυπο σ' ὅλους τούς τομείς δουλειᾶς τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας.

Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά στά ἀπομακρυσμένα τμήματα ξαναφούντωσαν ὅλες οἱ ἀδυναμίες πού εἶχαν μέ συνεχῆ δουλειά ξεπεραστεῖ προηγούμενα.

Εἰδικά γιά τή Θεσσαλία ἡ ἀρνητική ἐπίδοση ἦταν ἀπό τήν ἀρχή ἀναμφισβήτητη. Δέ θά μποροῦσε ὅμως κανένας μέ τά θεσσαλικά δεδομένα νά κρίνει καί τό γενικώτερο ἀντίχτυπο μέσα στά πλαίσια τῆς δράσης ὁλάκερου τοῦ Δ.Σ.Ε; Στό ἐρωτηματικό ἔδωσε ἀπάντηση ὁ ἴδιος ὁ στρατηγός Μάρκος πού στήν εἰσήγησή του στήν 4η ὁλομέλεια ὑπογράμμισε ὅτι: «ἦταν λάθος τοῦ Γ.Α. πού κράτησε τή διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μέ τίς κυριώτερες δυνάμεις της ἔξω ἀπ' τό χῶρο του».

Ἡ δημιουργία τοῦ Κ.Γ.Α.Ν.Ε. Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Α.Θ. στό χῶρο του. Ἡ τοποθέτηση νέου στρατιωτικοῦ διοικητῆ. Ἡ αἰσθητή βελτίωση στήν πολιτική δουλειά, βασισμένη στίς πολύτιμες πραχτικές ὑποδείξεις τῆς σύσκεψης τοῦ Γενάρη, ἦταν οἱ ἀποφασιστικοί συντελεστές γιά νά πραγματοποιηθεῖ μιά στροφή στήν ὅλη δουλειά καί δράση τοῦ Α.Θ. μέσα στίς εὐνοϊκές, κατά τά ἄλλα συνθῆκες, πού εἶχαν δημιουργηθεῖ ἀπό κάθε ἄποψη μέσα σέ θεσσαλικά τμήματα στήν περιοχή αὐτή. Ἡ στροφή αὐτή καθρεφτίζεται στά παρακάτω γεγονότα:

α) Τά θεσσαλικά τμήματα στήν περιοχή αὐτή ἀναπτύσσουν μιά συνεχῆ πολύμορφη δράση μέ πλούσια θετικά ἀποτελέσματα. Ἀπασχολοῦν καί φθείρουν ἀρκετές δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ. Χτυποῦν τίς συγκοινωνίες του. Βοηθοῦν ἄμεσα καί ἔμεσα στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου. Σημειώνουν θετικά βήματα στή στρατολογία. Πραγματοποιοῦν δυό ἐπιτυχεῖς ἀποστολές ἀόπλων. Ἐλευθερώνουν καινούργιες περιοχές. Συγκεντρώνουν ἀρκετά ἀποθέματα τροφίμων κλπ.

β) Ἀνεβαίνει σταθερά τό μαχητικό ἐπιθετικό πνεῦμα πού φτάνει σέ ἱκανοποιητικό βαθμό στίς τελευταῖες μάχες Γράμμου—Ξηροβουνιοῦ—Καλαμπάκας—Κονισκοῦ). Πλουτίζεται ἡ πολεμική τους πεῖρα.

γ) Μαχητές καί στελέχη δείχνουν σταθερότητα, ἀντοχή, καρτερία στίς ἐλλείψεις καί στερήσεις. Μαζικό καί ἀτομικό ἡρωϊσμό, ἰδιαίτερα οἱ γυναῖκες σέ μάχες, πού σέ πολλές περιπτώσεις ἔγιναν σῶμα πρός σῶμα.

δ) Σταθεροποιοῦνται οἱ ὀργανωτικοί δεσμοί στά τμήματα καί ἐξασφαλίζεται κανονική, σταθερή, ζωντανή εἴτε μέ ἀσύρματο ἐπαφή μέ τά διάφορα ἀρχηγεῖα.

ε) Βελτιώνεται ἡ δουλειά τοῦ ἐπιτελείου τόσο στήν ἐπεξεργασία τῶν ζητημάτων ὅσο καί στή μελέτη τους καί σχεδιασμένη δράση.

στ) Ἐξασφαλίζεται σταθερώτερη ἐπαφή μέ τίς πόλεις.

ζ) Βελτιώνεται αἰσθητά ἡ διαφωτιστική δουλειά καί σημειώνεται ἰδιαίτερα τόν τελευταῖο καιρό, ἐξαιρετική δραστηριότητα γύρω ἀπ' τήν πολιτική δουλειά μέ ἄμεσο ἀντίχτυπο στήν καλύτερη ἐκπλήρωση τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος, τήν ἐπαγρύπνηση καί τόν περιορισμό τῶν ἀντιλαϊκῶν πράξεων. Στή συμπεριφορά καί τίς σχέσεις τῶν στελεχῶν μεταξύ τους καί μέ τούς ἀντάρτες. Στίς μέθοδες παρακολούθησης, καθοδήγησης καί ἐλέγχου τῆς δουλειᾶς. Στήν ἀφομοίωση τοῦ νεοεπιστρατευμένου ὑλικοῦ κλπ.

***

Ἡ πραγματοποίηση τῆς στροφῆς στήν πολεμικοστρατιωτική ἐπίδοση καί δράση τῶν θεσσαλικῶν τμημάτων ἐκφράζεται μέ ἀπόλυτη ἀντικειμενικότητα στίς παρακάτω δυό θέσεις τοῦ στρατηγοῦ Μάρκου.

Ἡ πρώτη (Γενάρης 1948) πού σημειώνει τό ἀνοδικό ξεκίνημα, βρίσκεται στήν κριτική του γιά τή μάχη τῆς Κόνιτσας. «Τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας σημείωσε πρόοδο σέ ὁρισμένους τομείς, ἰδιαίτερα στόν τομέα τῆς ζωντανῆς παρακολούθησης τῆς βάσης σέ ὁρισμένα τμήματα, χωρίς νά κατορθώσει νά μπάσει τό ἀνάλογο στά περισσότερα τμήματα καί τό κυριότερο, χωρίς αὐτή ἡ προσπάθεια νά ἐκδηλώνεται ὅσο πρέπει στόν τομέα τῆς πολεμικῆς ἐπίδοσης.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ Π.Γ. ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ Κ.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ 3-9-48

Τὸ Π. Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. στὴ συνεδρίασή του στὶς 3-9-48, ἀφοῦ ἄκουσε ἔκθεση τοῦ σ. Λασσάνη γιὰ τὴν κατάσταση στὸ Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. καὶ ἔπειτα ἀπὸ συζήτηση, κατάληξε στὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα:

1.—Ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε τοῦ Κ.Κ.Ε. διαπίστωσε ὅτι δίπλα στὴ γενικὴ προσπάθεια ποὺ γίνεται σ' ὁλάκληρο τὸ ΔΣΕ στὶς δύσκολες αὐτὲς στιγμὲς γιὰ τὴν καλύτερη ἀπόδοση καὶ τὴν ἀνώτερη μαχητικότητα, «καθυστερεῖ σοβαρὰ ἡ δουλιὰ στὰ Ἀρχηγεῖα Α.Μ.Θ. καὶ Κ.Μ.» Ἡ ἀπόφαση τοῦ Π.Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. τῆς 25 Αὐγούστου 1948 διαπιστώνει ὅτι ἡ καθυστέρηση στὸ Ἀρχηγεῖο αὐτὸ συνεχίζεται. Τὸ Ἀρχηγεῖο Ἀνατ. Μακεδονίας—Θράκης δὲ μπόρεσε νὰ ἐκπληρώσει τὴ στρατηγικὴ του ἀποστολὴ ποὺ εἶναι ἡ ἀπασχόληση ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερων ἐχθρικῶν δυνάμεων μὲ ἀδιάκοπη πολεμικὴ δράση καὶ συγκεντρωτικὰ χτυπήματα σὲ βασικοὺς ἐχθρικοὺς στόχους. Καὶ ἡ προοδευτικὴ καὶ αὐξάνουσα μετατόπιση τοῦ κέντρου βάρους τῆς πίεσής του πρὸς δυσμάς. Τὸ Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. δὲν ἐκμεταλλεύτηκε τὴν εὐνοϊκὴ κατάσταση ποὺ δημιούργησε καὶ γιὰ τὴν περιοχὴ αὐτὴ ἡ μάχη τοῦ Γράμμου καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν ἔκανε σχεδὸν τίποτα. Στὴ διάρκεια τῆς μάχης τῆς Β. Πίνδου τὸ δελτίο Ἀρχ. Ἀνατ. Μακεδονίας πολλὲς φορὲς εἶναι ἀρνητικό. Οἱ προηγούμενες μάχες τῆς Κομοτινῆς καὶ ἰδιαίτερα ἡ τελευταία τῶν Παπάδων ὀργανώθηκαν κακὰ καὶ σημείωσαν ἀποτυχία. Ὁ αἰφνιδιασμὸς ποὺ ἔπαθε τὸ Ἀρχηγεῖο στὶς τελευταῖες ἐπιχειρήσεις τοῦ Τριγώνου δείχνει τὴν ἔλλειψη καὶ τῆς πιὸ στοιχειώδικης στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς ἐπαγρύπνησης. Τὸ Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. περιόρισε τὴ δράση του κυρίως στὸ ναρκοπόλεμο ποὺ κι' αὐτὸς δὲ βρίσκεται στὸ ὕψος ποὺ ἀπαιτοῦν οἱ περιστάσεις καὶ στὸ χτύπημα ὁρισμένων στόχων μὲ τὸ πυροβολικό. Στὸ Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. γίνεται μεγάλη σπατάλη πολεμικοῦ ὑλικοῦ χωρὶς νὰ ἔχουμε τὰ ἀνάλογα στρατιωτικὰ ἀποτελέσματα. Γενικὰ ἡ πολεμική μας δραστηριότητα στὸ Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. εἶναι πολὺ ἀδύναμη. Ὁ μοναρχοφασισμὸς ὄχι μόνο δὲ δυσκολεύεται ἀπ' τὴ δράση τοῦ Ἀρχηγείου μας στὴν Α.Μ.Θ. ἀλλὰ βασικὰ αὐτὸς μὲ μικρὲς δυνάμεις κρατᾶ τὶς παρυφές, ἀπασχολεῖ τὶς δικές μας δυνάμεις καὶ μᾶς ἐπιβάλλει τὶς θελήσεις του.

2.—Ἡ βασικὴ αἰτία τῆς καθυστέρησης στὸ Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. βρίσκεται στὸ ὅτι δὲν ἐφαρμόστηκε στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἡ 3η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε τοῦ Κ.Κ.Ε. ἡ σύσκεψη τῶν κομματικῶν, στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν στελεχῶν τοῦ Γενάρη 1948, τὸ Π. Γ. τῆς Κ.Ε. στὴ συνεδρίασή του τῆς 12 Φλεβάρη μὲ τὰ συμπεράσματά του γιὰ τὴ δουλιὰ τοῦ Ἀρχηγείου Α.Μ.Θ. καθόριζαν

Ἡ δεύτερη θέση (Αὔγουστος 1948) ποὺ ἐπισφραγίζει τοὺς πλούσιους καρποὺς ἀπ' τὴν πραγματοποίηση τῆς καμπῆς, βρίσκεται στὰ δυὸ πρόσφατα ἀνακοινωθέντα, τῆς 23)8)48 καὶ 24)8)48 τοῦ Γ. Α. γιὰ τὶς μάχες στὶς περιοχὲς Καλαμπάκας - Τρικκάλων.

«Τὸ Γενικὸ Ἀρχηγεῖο συγχαίρει τοὺς μαχητὲς καὶ ἀξιωματικοὺς τῶν παραπάνω τμημάτων, ποὺ μὲ τὴ λαμπρὴ δράση τους δίνουν τὴν καλύτερη ἀπάντηση στὶς θριαμβολογίες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ γιὰ δῆθεν νίκες του στὴ Β. Πίνδο».

Οἱ μαχητὲς καὶ τὰ στελέχη τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μὲ τὴν τελευταία «λαμπρή», ὅπως τὴν ὀνομάζει τὸ Γενικὸ Ἀρχηγεῖο μας, δράση τους κάνουνε πράξη τὸ σύνθημα ποὺ ρίχτηκε ἀπ' τὴ διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας σὲ ὅλα τὰ θεσσαλικὰ τμήματα στὶς 22 Ἰούλη 1948. «Νὰ θεωρήσουμε ζήτημα τιμῆς νὰ συναπαντηθοῦμε μὲ τὴ δεύτερη ἐπέτειο τῆς συγκρότησης τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μὲ μιὰ μαχητικὴ ἐξόρμηση γιὰ καινούργιες ἐπιτυχίες καὶ νίκες».

Οἱ ἀποφάσεις τῆς 3ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. τὰ τελευταῖα ἀνακοινωθέντα τοῦ Γ.Α. φορτώνουν μαχητὲς καὶ στελέχη, τὴν ἴδια τὴ διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας, μὲ πιὸ βαριὲς εὐθύνες, μὲ πιὸ σοβαρὰ καὶ ὑπεύθυνα καθήκοντα. Βελτιώνοντας τὴ δουλειά τους σ' ὅλους τοὺς τομεῖς νὰ πραγματοποιήσουν τὸ πλάνο τῆς ἐπιστράτευσης. Νὰ δώσουν ἀκόμα πιὸ σκληρὰ χτυπήματα στὸ μοναρχοφασισμό. «Νὰ κάνουμε τὴ Θεσσαλία δεύτερο Γράμμο». Γιὰ νὰ χαρίσουν στὴν αἱματοποτισμένη θεσσαλικὴ γῆ τὴ λευτεριὰ καὶ στὸ μαρτυρικό, μὰ ἡρωϊκὸ θεσσαλικὸ λαό, τὴ δυνατότητα «ν' ἀποφασίσει τὸ πᾶν» ὅπως τὸ διακήρυξε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ἕνα ἀπὸ τὰ ὑπέροχα παιδιὰ τῆς Θεσσαλίας, ὁ Ρήγας Βελεστινλῆς.

μμένα τὸ καθήκοντα πού ἔμπαιναν στό
ιο αὐτό. Ἡ διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου δέν
ἡ τήν ἀποστολή της καί δέν χρησιμοποί-
εὐνοϊκὲς συνθῆκες πού ὑπῆρχαν καί ὑ
στήν Α.Μ.Θ. Ἀντί νά ξεσηκώσει εἰς
ς τοῦ ΔΣΕ σέ μιά γενική κινητοποίηση
στό μοναρχοφασισμό καί νά δώσει σειρά
άλες μάχες, βάλτωσε κυριολεχτικά, ἔχασε
προσανατολισμό της καί προσπαθεῖ νά δι-
ήσει τίς ἀποτυχίες της μέ διάφορες «θεω-
ίως π.χ. «ὁ ἐδαφικός χῶρος εἶναι διαφο-
ἀπ' τίς ἄλλες περιοχές.» «τά στελέχη μας
ύνατα» «τό 1/3 τῶν δυνάμεών μας εἶ-
ρατάχτη δύναμη», «ἄν κινηθοῦμε συγκεν-
ά ὁ ἐχθρός πού εἶναι εὐκολοκινητοποιήσι-
μᾶς χτυπήσει καλύτερα» κ.λ.π., πού ἀπο-
χοντροκομμένη διαστρέβλωση τῆς πολιτικῆς
ς τοῦ Κ.Κ.Ε.
διοίκηση τοῦ Ἀρχηγείου Α.Μ.Θ. δέν ἀν-
θηκε στά καθήκοντα πού τῆς ἔβαλε τό
αί ἀπότυχε.
–Ἡ πολιτική δουλειά στό Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ.
ηδαμινή. Βασικό κριτήριο γιά τό ἄν πάει
πολιτική μας δουλειά σ' ἕνα Ἀρχηγεῖο εἶ-
πολεμική ἀπόδοση. Αὐτό τόν κύριο
ἐξυπηρετεῖ σήμερα ἡ πολιτική μας δουλειά.
λιτική μας δουλειά δέν ἐξυπηρετεῖ τόν πό-
τήν Α.Μ.Θ. καί δέν προετοιμάζει τούς μα-
καί τά στελέχη γιά τό ξεπέρασμα τῆς καθυ-
ης πού διαπίστωσε ἡ 4η Ὁλομέλεια τοῦ
. Ἡ ἀδύνατη καί μηδαμινή πολιτική δου-
ό Ἀρχηγεῖο αὐτό φαίνεται:
Ἀπ' τό ὅτι στό Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. ὑπάρ-
οἱ περισσότερες λιποταξίες πού φτάνουν σχε-
ς λιποταξίες ὅλων μαζί τῶν ἄλλων μονά-
οῦ Δ.Σ.Ε. Εἶναι χαραχτηριστικό ὅτι λιπο-
δέν ἔχουμε μόνο ἀπ' τούς νεοεπιστρατευμέ-
ά καί ἀπό παληούς ἀντάρτες.
Ἀπ' τό ὅτι δέν ὑπάρχει ἐπαγρύπνηση στό
γεῖο Α.Μ.Θ. Ὁ ἐχθρός ἁλωνίζει μέσα
γραμμές μας, μαθαίνει πολύ γρήγορα γιά
κήσεις μας, μᾶς αἰφνιδιάζει καί μᾶς χτυπά-
ποτε θέλει αὐτός.
Ἡ διαφωτιστική μας δουλειά εἶναι γενι-
αί ἀφηρημένη, δέν τή διακρίνει ὁ παλμός
ολέμου καί τό μαχητικό πνεῦμα. Εἶναι χα-
ριστικό ὅτι ἐφημερίδες τοῦ Ἀρχηγείου ὅ-
ἡ «Ἀγωνίστρια» βγαίνουν στή διάρκεια τῆς
ς τοῦ Γράμμου χωρίς νά γράφουν σχεδόν
υτόν.
– Ἡ συμπεριφορά τοῦ Ἀρχηγείου Α.Μ.Θ.
ιδιαίτερα τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης ἀπέ-
στό λαό καί τίς ἄλλες ὀργανώσεις ὅπως τοῦ
Ε. εἶναι ἀπαράδεχτη γιά τό Κόμμα
Ἔχουμε στό Ἀρχηγεῖο αὐτό πάρα πολλές
λώσεις διαστρέβλωσης τῆς κομματικῆς γραμ-
μή ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων καί τῶν νό-
τῆς Κυβέρνησης, ἀντιλαϊκῆς συμπεριφορᾶς
τραμπουκισμούς, ἀκόμα καί ἀνωτέρων στε-
ν μας. Ὁ ἴδιος ὁ Π. Ε. τοῦ Α.Μ.Θ. πρω-

τοστατεῖ σέ πράξεις ἐχθρικές στά Ἑαμικὰ κόμ-
ματα καί παρουσιάζει ἀντιλαϊκές ἐκδηλώσεις.
Γράφει σέ στελέχη τοῦ Α.Κ.Ε. ὅτι δέ θά
ἐπιτρέψει νά κάνουν ἀντιπολίτευση στό Δ.Σ.Ε.
ἀπειλεῖ στελέχη τοῦ Α.Κ.Ε. χτυπώντας τό πιστό-
λι του μέ τό χέρι του καί λέγοντας: «τό βλέπεις
αὐτό τό πιστόλι, μ' αὐτό θά ὑπερασπίσουμε τό
Δ.Σ.Ε.». Κάνει κατασχέσεις τῆς λαϊκῆς περιουσίας
ἔξω ἀπ' τούς νόμους τῆς Π.Δ.Κ. καί χωρίς νά
ρωτᾶ τά ὑπεύθυνα κυβερνητικά ὄργανα. Ἐπι-
τρέπει στούς ἄλλους Π.Ε. νά παίρνουν ἀπ' τό
λαό μέ τή βία τά ἀροτριῶντα ζῶα ν' ἀφεροῦν
τό γέννημα τοῦ λαοῦ, νά κάνουν πολιτική ἐπι-
στράτευση. Ὁ ἴδιος Π.Ε. τοῦ Ἀρχηγείου Α.Μ.Θ.
ἀντί νά προετοιμάζει ρωμαλέα τό λαό καί τούς
μαχητές γιά τίς δυσκολίες καταφεύγει σέ μιά ἀ-
παράδεχτη καταφερτζίδικη πολιτική ὑποσχέσεων
ὅπως π.χ. ἡ περίπτωση πού ὑποσχέθηκαν ἀπό-
λυση στούς πομάκους. Μιά ἀπ' τίς ἐκδηλώσεις
τῆς ἀντιλαϊκῆς συμπεριφορᾶς εἶναι καί τό ὅτι
δέ δέχονται νά γυρίσει ὁ πληθυσμός στά χωριά
του μέ τή δικαιολογία ὅτι θά γυρίσουν μαζί καί
οἱ πράχτορες τοῦ ἐχθροῦ.

5.—Γιά νά ἀλλάξει ἡ ἄσχημη αὐτή κατάστα-
ση στό Α.Μ.Θ. τό Π.Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.
προτείνει νά παρθοῦν τά παρακάτω μέτρα:

α) Νά καταργηθεῖ τό Ἀρχηγεῖο Α.Μ.Θ. Νά
σχηματιστεῖ ἡ 7η Μεραρχία τοῦ Δ.Σ.Ε.

β) Νά ξεκαθαριστεῖ ἡ μεγάλη διαφορά ἀνά-
μεσα στήν ὀργανωτική καί παρατάχτη δύναμη
καί νά ἀποτελεστεῖ ἡ 7η Μεραρχία ἀπό μάχιμους
ἀγωνιστές.

γ) Οἱ βασικές δυνάμεις τῆς 7ης Μεραρχίας
νά δροῦν στό χῶρο τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας,
νά χτυποῦν ἀδιάκοπα τά τμήματα τῆς ἐθνοφρου-
ρᾶς καί ἄλλους στρατιωτικούς στόχους Νά ἐξον-
τώσουν ὁλοκληρωτικά τή δύναμη τοῦ Ἀντὼν
Τσαούς.

δ) Νά στρατολογήσουμε στήν Α.Μ.Θ. μέχρι
τό τέλος τοῦ χρόνου 5.000 καινούργιους μαχητές.

ε) Νά ἀναπτυχθεῖ ποσοτικά καί ποιοτικά τό
σαμποτάζ πού νάχει σά βασική κατεύθυνση τή
διακοπή τῶν συγκοινωνιῶν στήν περιοχή αὐτή.
Ἰδιαίτερα πρέπει νά ἀποκοπεῖ στό Τρίγωνο ἡ
συγκοινωνία μέ τήν Τουρκία.

στ) Νά ἀναπτυχθεῖ ἰδιαίτερα σχηματισμός
ἱππικοῦ καί ἐλεύθερων σκοπευτῶν.

ζ) Νά καλυτερέψει ἀποφασιστικά ἡ πολιτική
δουλειά, ἡ ἰδεολογικοπολιτική προετοιμασία τῶν
μαχητῶν, ἡ στοργή καί τό ἐνδιαφέρον γι' αὐτούς.

η) Νά καλυτερέψουν οἱ σχέσεις μέ τό λαό καί
νά σταματήσουν ὅλες οἱ ἀντιλαϊκές ἐκδηλώσεις.

θ) Ἡ πραγματοποίηση τῶν πιό πάνω ὑπεύ-
θυνων καθηκόντων ἀπαιτεῖ νά ἀποτελεστεῖ ἡ δι-
οίκηση τῆς 7ης Μεραρχίας, τῶν Ταξιαρχιῶν,
Ταγμάτων ἀπό κατάλληλους συντρόφους πού θά
ἐφαρμόσουν ἀποφασιστικά τήν κομματική γραμμή
καί τίς ἐντολές τοῦ Γ. Α. τοῦ Δ. Σ. Ε. Νά δυνα-
μώσει ὁ ἔλεγχος καί γενικά νά γίνει στροφή γιά
ζωντανή καθοδήγηση στή βάση. Τό ξεκαθάρισμα,

ἡ ἀνάπτυξη στελεχῶν, ἡ δημιουργία νέων στελεχῶν ἀποτελεῖ ἕνα ἄμεσο καί βασικό καθῆκο γιά τό Α.Μ.Θ. Αὐτό μπορεῖ νά γίνει μέσα στίς μάχες καί μέ βασικό κριτήριο τὴν πολεμικὴ ἐπίδοση καθενός.

Στὴν 'Ανατολ. Μακεδονία - Θράκη ὑπάρχουν ὅλες οἱ δυνατότητες γιά τό ξεπέρασμα τῆς καθυστέρησης καί τὴν ὁλόπλευρη ἀνάπτυξη τῆς μαχητικῆς πολεμικῆς δραστηριότητας ἐφ' ὅσον οἱ κομμουνιστές τῆς περιοχῆς αὐτῆς θά ἐφαρμόσουν τὴν κομματική γραμμή καί θά ἐκπληρώσουν στό ἀκέραιο τό καθῆκο τους.

Τό Π. Γ. θά παρακολουθήσει ἀπό κοντά τὴν πραγματοποίηση τῆς ἀπόφασής του αὐτῆς καί θά συζητήσει ὕστερα ἀπό δυό μῆνες τὴν κατάσταση στὴν Α.Μ.Θ.

3/9/48 *Τό Π. Γ. τῆς Κ·Ε. τοῦ Κ. Κ. Ε.*

Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΛΑΒΟΜΑΚΕΔΟΝΕΣ

Τοῦ σ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΒΑ·Ι·ΝΑ, ἀντισυνταγματάρχη πεζικοῦ

'Ο μοναρχοφασισμός στή χώρα μας μή μπορώντας νά τά βγάλει πέρα μέ τό Δημοκρατικό Λαό καί νά τόν ὑποτάξει, ὅλο ἀπάτες σοφίζεται.

Τή σοβαρώτερη πού ὡς τώρα δούλεψε μέ πολύ σοφιστεία, ἦταν ὁ σλαβικός κίνδυνος. 'Εκμεταλλευόμενος πάντα τόν ἁγνό πατριωτισμό τοῦ λαοῦ προσπαθεῖ νά τόν ξεσηκώσει ἐνάντια στό Δημοκρατικό Στρατό μέ τή δικαιολογία ὅτι σ' αὐτόν ὑπάρχουν σλάβοι κλπ. Φυσικά στήν Πελοπόννησο, Ρούμελη, Θεσσαλία τό κόλπο αὐτό δέν πιάνει. Ὅταν πρόκειται ὅμως γιά τή Μακεδονία καί ἰδιαίτερα γιά κείνους πού ἔρχονται ἀπ' ἀλλοῦ νά πολεμήσουν ἐδῶ κάπως τά ψέμματα πιάνουν. Γι' αὐτό χρειάζεται νά μάθει κι' ὁ τελευταῖος ἕλληνας πῶς ἔχουν τά πράγματα. 'Εδῶ δέν θ' ἀσχοληθοῦμε μέ τίς δῆθεν προθέσεις τῶν γειτονικῶν σλαβικῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν, γιατί αὐτές ἔχουν ἀρκετή φροντίδα γιά τὴν ἀνοικοδόμησή τους καί δέν τούς μένει καιρός ν' ἀκολουθοῦν τούς μοναρχοφασίστες στά παραληρήματα τῆς βλακώδικης συκοφαντίας.

'Εδῶ πρέπει νά ἀσχοληθοῦμε μέ τούς σλαβομακεδόνες πού βρίσκονται στήν 'Ελλάδα. Μέ τή μειονότητα αὐτή, πού πολλά καλά ἔκαιε καί πολλά δεινά ὑπόφερε ὡς τά τώρα ἀπό τίς ἀστοτσιφλικάδικες κυβερνήσεις ἀπ' τό 1912 *ὡς τά σήμερα. Δέν εἶναι καιρός ἱστορικά νά ἐξετάσουμε καί τοποθετήσουμε τό σλαβομακεδόνικο λαό στόν τόπο τοῦτο. Μερικά γεγονότα ἀναμφισβήτητα ὅμως πρέπει νά ποῦμε:* 1) *Ὅπως ὁ μωραΐτης, ὁ ρουμελιώτης, ὁ θεσσαλός, ὁ ἠπειρώτης, ὁ Κοζανίτης, ὁ Βερροιώτης κλπ. εἶναι γεννημένοι καί ζοῦν στόν τόπο τους, ἔτσι καί οἱ σλαβομακεδόνες γεννήθηκαν καί ζοῦν στόν τόπο τοῦτο. Εἶναι δηλ. 'Εδεσσαῖοι, Γιαννιτσῶτες, Φλωρινιῶτες, Πρεσπιῶτες, Καστοριανοί κλπ.* 2) *'Από τότε πού ὑπάρχει 'Ελλάδα ἐδῶ, ὅπως δούλεψε καί πολέμησε γι' αὐτήν ὁ κάθε ἕλληνας ἀπ' τὴν Κρήτη ὡς τόν Ἕβρο, ἔτσι καί ὁ κάθε σλαβομακεδόνας δούλεψε καί πολέμησε ἀπό τό* 1912, 1922 *καί στά* 1940-1944. 3) *Οἱ σλαβομακεδόνες δουλεύουν παραγωγικά καί προσφέρουν στό σύνολο ὅπως κι' ὁ ἑλληνικός λαός. Συνεργάζονται μέ τούς Ελληνες πολύ καλά κι' αὐτό φαίνεται ὅπου ζοῦν μαζί, ἀνάμεικτα. Ὄχι μόνο δέν τούς χωρίζει τίποτα μά ἀντίθετα φιλικώτατα περνᾶν τίς μέρες καί τά χρόνια τους. Ὅμως μιά διαφορά ὑ ἀρχει. Ἄν στίς ὑποχρεώσεις τους οἱ σλαβομακεδόνες σέ τίποτα δέν ὑστεροῦσαν ἀπ' τούς ἕλληνες, στά δικαιώματά τους ὅμως ὑστέρησαν φοβερά. Τό ἀναφαίρετο δικαίωμα νά μιλᾶν τή γλῶσσα τῆς μάννας τους τό στερήθηκαν πάντα.*

'Ιδιαίτερα στά χρόνια τῆς 4ης Αὐγούστου τό στοιχειώδικο αὐτό δίκιο τους τό πλήρωσαν μέ ἑκατόμβες θυσιῶν. 'Η ρέγγα καί τό ρετσινόλαδο θά μείνουν σάν τά μελανώτερα σημάδια, σάν κηλίδες στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία. 'Ενάντια στὴν καταπίεση αὐτή οἱ Σλαβομακεδόνες πάντα ξεσηκώνονταν καί δέν ζητοῦσαν τίποτε ἄλλο ἀπό ἰσότιμη μεταχείρησή τους. 'Από τό 1903 *ἰδιαίτερα χρονολογοῦνται οἱ τέτοιοι ἀγῶνες καί παρά τίς τεράστιες προσπάθειες τῶν μεγαλοβουλγάρων—Σέρβων καί 'Ελλήνων καπιταλιστῶν δέν ἔσβυσε ἡ 'Εθνική Συνείδηση τῶν Σλαβομακεδόνων. Βέβαια οἱ ἕλληνες καρχαρίες τούς ἤθελαν ἕλληνες καί τούς ὀνόμαζαν σλαβόφωνους ἤ βουλγαρόφωνους ἕλληνες. Οἱ Βούλγαροι τούς ἤθελαν δικούς τους καί οἱ Σέρβοι τό ἴδιο. Ὅμως τά πράγματα τούς διάψευσαν. Κι' ἐπειδή ὁ λόγος γιά τούς Σλαβομακεδόνες τῆς 'Ελλάδας πρέπει νά ποῦμε δυό λόγια γιά τὴν περίοδο ἀπ' τό* 1912 *κι' ἐδῶ. Τά ἀστοτσιφλικάδικα πολιτικά κόμματα τῆς χώρας στούς ἀγῶνες ἐπικράτησής τους, προσπαθούσανε μέ τή μέθοδο τῆς ἐξαπάτησης νά τούς κάνουν δικούς τους, χωρίς νά τούς ἀναγνωρίζουν κανένα δικαίωμα ἐθνικῆς ὑπόστασης. Μάλιστα διαστρεβλώνοντας τὴν ἱστορία τούς ἔκαναν Ἕλληνες. Γι' αὐτό καί δίνουν τό δικαίωμα στούς συναδέλφους τους τῆς Βουλγαρίας νά ψαρεύουν στά θολά νερά (μεγαλοβούλγαροι σωβινιστές* 1903-1918 *ὡς τούς Κάλτσεφ—Νεϊμπάτσεφ). Στήν 'Ελλάδα τό πολιτικό Κόμμα πού εἶδε σωστά τά πράγμα-*

τα, πού ἀκολούθησε σωστή ἐθνική πολιτική κατά τοῦ σοβινισμοῦ ἦταν τό Κομμουνιστικό Κόμμα.

Τσακίζοντας τήν πολιτική τῆς διαίρεσης πού ἀκολουθοῦσαν τά κόμματα τῆς πλουτοκρατίας διακήρυξε πώς κάθε ἐθνική μειονότητα στήν Ἑλλάδα ἔχει πλέρια τά δικαιώματα τῆς ἰσοτιμίας, ἰσονομίας, καί ἰσοπολιτείας. Τό γεγονός αὐτό ὄχι μόνο ἀφυπνίζει τήν πραγματική ἐθνική συνείδηση τῶν σλαβομακεδόνων, ὄχι μόνο σταματάει τήν ἐχθρική διαίρεση ἑλλήνων—σλαβομακεδόνων, μά τό σοβαρότερο πετυχαίνει τήν ἑνότητα. Ἔτσι χάρη στό γράμμα τοῦ σ. Νίκου Ζαχαριάδη οἱ σλαβομακεδόνες ρίχτηκαν μαζί μέ τούς ἕλληνες καί τσάκισαν τίς ὀρδές τοῦ Μουσολίνι. Χιλιάδες εἶναι οἱ νεκροί σλαβομακεδόνες στήν Ἀλβανία. Κι' ὅταν οἱ Τσολάκογλοι καί Ράλληδες ἄνοιξαν τίς πόρτες τῆς Ἑλλάδας στούς γερμανοϊταλοβουλγάρους καταχτητές, ὅταν παρέδιναν στό βουλγάρικο φασισμό τήν Ἀνατ. Μακεδονία καί Θράκη, ὅταν ὑποδέχτηκαν σάν φίλους τούς πράχτορες τοῦ βουλγάρικου φασισμοῦ Κάλτσεφ—Νιήμτσεφ, οἱ σλαβομακεδόνες, χάρη στό Κ.Κ.Ε. πού ὀργάνωσε τήν ἀντίσταση τοῦ ἑλληνικοῦ καί σλαβομακεδόνικου λαοῦ, δημιουργώντας τό Ε.Α.Μ. καί τόν Ε.Λ.Α.Σ. ἀντί ν' ἀκολουθήσουν τούς πράχτορες, στήν καταπληκτική τους πλειοψηφία ὀρ[γ]ανώθηκαν καί πάλαιψαν ἐνάντια στούς καταχτητές. 25 χιλιάδες σλαβομακεδόνες πολέμησαν στό μόνιμο καί ἐφεδρικό Ε.Λ.Α.Σ. μαζί μέ τούς ἕλληνες γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας καί γιατί στήν καινούργια Λαϊκοδημοκρατική Ἑλλάδα, πού τήν θεμελίωνε ἡ Π.Ε.Ε.Α., οἱ σλαβομακεδόνες ἐξασφάλιζαν τα δικαιώματα τῆς ἰσοτιμίας, ἰσονομίας ἰσοπολιτείας. Πολλές ἑκατοντάδες εἶναι οἱ νεκροί καί τραυματίες σλαβομακεδόνες στόν ἀγώνα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Ἡρωϊκές προβάλλουν οἱ μορφές τῶν νεκρῶν μας Ταράσφσκυ, Καρατζᾶ, Πεταινάρη Παπαβασιλείου Κύρου. κ.λ.π.

Τή λευτεριά ἐκείνη τοῦ 1944 πού μέ αἷμα τήν κατάχτησε ὁ σλαβομακεδόνικος λαός μαζί μέ τον ἑλληνικό δέν πρόλαβε νά τή χαρεῖ, γιατί τή Λαϊκοδημοκρατική πορεία στή χώρα μας τήν ἀνάκοψε ἡ ἀγγλοαμερικάνικη ἐπέμβαση. Ὁ μοναρχοφασισμός πού ξανακάθησε στό σβέρκο τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μέ τά κανόνια τοῦ Σκόμπυ, μέ ξεχωρη λύσσα ρίχτηκε ἐνάντια στούς σλαβομακεδόνες. Ἔτσι ἀρχίζουν καινούργια βάσανα, καινούργιοι διωγμοί τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ, πού προηγούμενο δέν ἔχουν. Ἕνας απολογισμός τῶν πρώτων μεταβαρκιζιανῶν μηνῶν παρουσιάζει 20 χιλ. ἐκπατρισμένους σλαβομακεδόνες στις Λαϊκές Δημοκρατίες καί ἀρκετές χιλιάδες στά κρατητήρια καί στίς φυλακές, χιλιάδες ξυλοδαρμένους, ἑκατοντάδες δολοφονημένους, δεκάδες βιασμένες γυναῖκες καί κορίτσια. Ὁ Θανάσης Κουρόβσκης ἀπό την Κρυσταλλοπη ἤ κι' ὁ ἐπιλοχίας Δουτσίνης (Μαγάβας) απ' τά Γιαννιτσα πέφτουν κάτω απ' τα φασιστικά βόλια, πολεμώντας κοντά στο σλαβομακεδόνικο λαό, καθοδηγώντας τον στήν πάλη του γιά τή λευτεριά καί τά δικαιώματά του.

Ἦταν τέτοιο τό ὄργιο τῶν ἄγγλων ἐπιδρομέων καί τῶν ντόπιων λακέδων πού κάθε λεβέντης νέος, πού ἤθελε νά σώσει τόν ἑαυτό του ἔπρεπε νά πιάσει τά βουνά. Γι' αὐτό καί ἀπ' τούς πρώτους μεταβαρκιζιανούς μῆνες ἄρχισαν ν' ἀντιλαλοῦν τ' ἀντάρτικα τραγούδια στά δοξασμένα βουνά μας. Ἦταν οἱ πρῶτοι καταδιωκόμενοι. Οἱ κορφές τοῦ Βίτσι καί τοῦ Πάϊκου, τοῦ Βερμίου καί τοῦ Καϊμακτσαλάν ἄνοιξαν τή φιλόξενη ἀγκαλιά τους στούς καινούργιους κυνηγημένους. Αὐτό γινόταν καί σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα. Ὅμως οἱ σλαβομακεδόνες δέχτηκαν τό μεγαλύτερο βάρος τῆς μοναρχοφασιστικῆς λέπρας. Περισσότερο αὐτοί δοκίμασαν τά ἀγαθά τῆς περίφημης δυτικῆς δημοκρατίας.

Ἡ πανούκλα στήν Ἑλλάδα ἔπαιρνε ἔκταση Μέ τήν καθοδήγηση καί ἐνίσχυση τῶν «συμμάχων», πού γλύψαν τίς ὑπογραφές τους ἀπ' τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας, οἱ μοναρχοφασίστες μεγάλωναν τό ὄργιο καί τά ἐγκλήματα περίσσευαν. Ἡ ὑποχωρητικότητα τῶν Δημοκρατικῶν καί ἡ ἀνεχτικότητα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ ΕΑΜ—ΕΛΑΣ παραξηγήθηκε. Οἱ φυλακές καί τά μπουντρούμια γέμιζαν καί τό πένθος ἀγκάλιαζε ὅλη τήν Ἑλλάδα. Ἡ κατάσταση ἦταν ἀνυπόφορη καί τά βουνά ἄρχιζαν νά δέχονται φάλαγγες κυνηγημένων. Κι' ἡ ὀργή τους δέν ἄργησε νά ξεσπάσει στό Λιτόχωρο. Ἀρκετό διάστημα κι' οἱ σλαβομακεδόνες καταδιωκόμενοι ἀνέχτηκαν τήν κατάσταση. Τό κακό ὅμως προχωροῦσε κι' ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπιστεῖ ἡ μανία τῶν μοναρχοφασιστῶν. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ ἐκδίκηση, ἡ τιμωρία. Ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλο ξηλώνονται οἱ ἀστυνομικοί σταθμοί. Ὅσοι ἐγκληματίες χωροφύλακες δέν πληρώνουν μέ τά κεφάλια τους τά ἐγκλήματα πού κάναν, παίρνανε τό δρόμο γιά τά κέντρα. Οἱ πρῶτες ἀντάρτικες ὁμάδες ἀρχίζουν νά λευτερώνουν περιοχές. Εἶναι δέ τέτοιο τό ξεσήκωμα τῶν ἑλλήνων καί σλαβομακεδόνων, γίνεται μέ τέτοιους γοργούς ρυθμούς σ' ὅλη τή χώρα, πού δυσκολεύεται κανένας νά ξεχωρίσει τήν ἱστορία τοῦ σλαβομακεδόνικου ἀπό τό ἑλληνικό ξεσήκωμα. Ἡ βασική διαφορά εἶναι στόν ἀριθμό, γιατί οἱ Σλαβομακεδόνες δέχονται πιό ὠμή τήν πίεση ἀπό ἄγγλους καί ντόπιους φασίστες. Ἔτσι ὁ σλαβομακεδόνικος λαός ἀρχίζει νά ἐκδικιέται γιά τά ἐγκλήματα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Εἶναι οἱ μέρες πού ἡ ὀργάνωση τῶν σλαβομακεδόνων, τό Λαϊκό Ἀπελευθερωτικό Μέτωπο (ΝΟΦ—ΑΦΖ), ἀγκαλιάζει τίς μάζες καί καθοδηγεῖ το σλαβομακεδόνικο λαό στον ἀγώνα γιά τή λευτεριά. Στελέχη τοῦ ΝΟΦ—ΑΦΖ καί γκρούπες καταδιωκομένων δίνουν τίς πρῶτες πετυχημένες μάχες στό Ἀρμενοχώρι καί στό [illegible] (Μάης 1946), στή Σωτήρα καί τό [illegible] Ἔδεσσας, στην Ἁγία Φωτεινή Βερμίου [illegible] ὅσο οἱ μαχητές πεισμώνουν τόσο κι [illegible] πιό ἀποτελεσματικές. Ἡ μάχη στό [illegible] αὐλή 1946, ὅπου ἐξοντώθηκε ὁ τ[illegible] ροφυλακῆς Φλώρινας, ἡ ἐξόντωση [illegible] Καϊμακτσαλάν κ.λ.π. Στό Λέρβενι—[illegible]

Αὔγουστο 1946 διαλύεται ὁ λόχος Κοΐδη καί παίρνουμε πολλά λάφυρα. Οἱ μάχες στό Μουρίκι (Αὔγουστος—Σεπτέβρης 1946). Οἱ ἀντάρτικες γκροῦπες στό μεταξύ περίσσεψαν, κύματα σλαβομακεδόνων καί ἑλλήνων καταδιωκομένων ἀνέβαιναν στό βουνό. Στήν ἀρχή, στούς πρώτους μῆνες φαίνεται σάν ξεχωριστός ὁ ἀγώνας τῶν σλαβομακεδόνων ἀνταρτῶν. Ὅμως ὁ Λαός εἶχε ἄλλη ἀπαίτηση. Ζητοῦσε νά εἶναι ἑνιαῖος ὁ ἀγώνας. Μά καί τά πράγματα τό ἴδιο ἐπέβαλαν. Τά τμήματα τῶν ἀνταρτῶν σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα ἔπαιρναν τή μορφή ὀργανωμένου στρατοῦ. Οἱ γκροῦπες ἔγιναν συγκροτήματα, λόχοι, τάγματα, Ἀρχηγεῖα. Καί γιά τό ἑνιαῖο τῆς Διοίκησης ὅλων τῶν τμημάτων, τόν Ὀχτώβρη 1946 ἱδρύεται τό Γενικό Ἀρχηγεῖο τοῦ Δ.Σ.Ε. Ἔτσι τά σλαβομακεδόνικα τμήματα ὑπακούοντας στήν ἀπαίτηση τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ μέ τήν πρωτοβουλία τοῦ Γ.Α. ἑνώθηκαν μέ τά ἑλληνικά καί ὑπάχτηκαν στό Γ.Α. τοῦ Δ.Σ.Ε. ὅπου ἦταν ἡ φυσική τους θέση. Ἀπ' τήν ἄλλη τό Γ.Α. τοῦ Δ.Σ. βλέποντας τίς ἐπιδιώξεις τῶν σλαβομακεδόνων ἀνταρτῶν, τή σταθερή ἀπόφασή τους νά πολεμήσουν τό μοναρχοφασισμό, τούς ξένους, ὄχι μόνο τούς ἀγκάλιασε, ὄχι μόνο τούς ἔδειξε τό δρόμο, μά γιατί ἦταν βαθειά διαποτισμένο ἀπό τήν ἀπόφαση νά ἀποκαταστήσει τή Δημοκρατία στήν Ἑλλάδα, νά δώσει ὁλόπλευρη λευτεριά στό λαό τῆς Ἑλλάδας, νά ἐξασφαλίσει τήν ἰσοτιμία σ' ὅλες τίς μειονότητες πού ζοῦν στήν Ἑλλάδα, μέ τίς Καταστατικές Διατάξεις καί τίς Νομοθετικές Πράξεις, ἔκαμε πραγματικότητα αὐτό πού χρόνια ὀνειρευόταν, αὐτό πού χρόνια ἐπεδίωκε ὁ σλαβομακεδόνικος λαός καί πού γι' αὐτό ἔχυνε ποτάμια αἷμα.

Ὁ σλαβομακεδόνικος λαός ἔχει πικρή πεῖρα ἀπό τίς διαιρέσεις καί τά τσακώματα καί ξαίρει τίς συνέπειές τους. Τέτοια ἦταν ἄλλωστε ἡ πολιτική τῶν ἀστοτσιφλικάδικων κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδας. Γι' αὐτό τήν ΕΝΟΤΗΤΑ τή δέχτηκε σάν πραγματική σωτηρία του. Σάν σταθμό στό ἀπελευθερωτικό κίνημα. Ἦταν δέ τέτοια ἡ ἀπήχηση τῆς ἑνότητας, ὥστε ἄρχισε πραγματική συρροή στίς τάξεις τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ. Ὁλόκληρα χωριά ἄδειασαν ἀπ' τούς νέους. Νά μερικά παραδείγματα: Βαψῶρι πάνω ἀπό 100 ἀντάρτες, Σιδηροχῶρι 100, Ἀσπρόγεια, Πολυκέρασος, Σταυροπόταμος, Ὀξυά, Σφήκα, Κρυσταλλοπηγή, Μοσχοχῶρι, Ἅγιος Γερμανός, Ράντοβο, Σαρακίνοβο, Κερασιά, Τέχοβο, Κόρπη κ.ἄ. σύσσωμη ἦταν ἡ κατάταξή τους. Ἀπό τά χωριά τῆς Φλώρινας, Καστοριᾶς, Γουμένισσας, Ἔδεσσας, Καρατζόβας κλπ. χιλιάδες καινούργιοι μαχητές ἐντάχτηκαν στό Δημοκρατικό Στρατό. Ἔτσι τό Γενάρη 1948 οἱ κατατανμένοι σλαβομακεδόνες στό Δημοκρατικό Στρατό φτάνουν τίς 11 χιλιάδες.

Αὐτό τό μαζικό ξεσήκωμα ἔκανε τό μοναρχοφασισμό νά λυσσάξει. Οἱ διωγμοί ἐντάθηκαν, ἀπό 70 χωριά στό Ν. Πέλλης, τα 90 ο/ο σλαβομακεδόνικα, ξεσπιτώθηκε ὁ κόσμος. Οἱ ἐκτελέσεις ἀπ' τά ἀποσπάσματα γίνονταν κατά δεκάδες (20 ἀπ' τό Παλαιοχῶρι—Καϊλαρίων, 17 ἀπ' τόν Περδίκκα) κατά δεκάδες ἀπ' τήν Ἔδεσσα, Φλώρινα, Καστοριά. Ἕνας ἀπολογισμός τοῦ Γενάρη 1948 μᾶς δίνει τοῦτα τά στοιχεῖα. Δολοφονήθηκαν σλαβομακεδόνες 399, ἐξορίστηκαν 2178, ξυλοκοπήθηκαν 17.906, φυλακίστηκαν 7976, ἀτιμάστηκαν 419 γυναῖκες καί κορίτσια, τρελλάθηκαν ἀπό ξύλο 31, κάηκαν 3.069 σπίτια, βομβαρδίστηκαν 44 χωριά, ἐκτοπίστηκαν 25.765. Στίς Λαϊκές Δημοκρατίες ἐκπατρίστηκαν πάνω ἀπό 20.000. Καταδικάστηκαν 3240, δικάστηκαν 4215. Ἁρπάχτηκαν 1042 μεγάλα ζῶα, καί 23.380 μικρά. Αὐτό εἶναι μόνο ἕνα κομμάτι ἀπ' τό ὄργιο. Ἀνάμεσα στούς ἥρωες πού πέσαν ἀπ' τό ἀπόσπασμα ξεχωρίζει ἡ Εἰρήνη Γκίνη (Μόκα). Ὅλος ὁ κόσμος μίλησε γι' αὐτή. Ἔτσι ἔπεσαν οἱ Περτσεμλῆς Πέτρος, Παντελῆς Τέρπου, Ἰάσιος Ἰβανίδης, Εὐθυμία Πατσῆ καί ἑκατοντάδες ἄλλοι. Ὅμως ἄν ὁ μοναρχοφασισμός ἀλύπητα ξεκοντώνει τούς σλαβομακεδόνες πού πέφτουν στά χέρια του, γεγονός ἀναμφισβήτητο εἶναι πώς 1) μέ τή δράση τοῦ Δ.Σ.Ε., 2) μέ τή δημιουργία τῆς Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης, πού ἔμπραχτα ἀναγνώρισε τά δίκαια τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ καί νομοθετικά τά κατοχύρωσε καί 3) μέ τήν παλλαϊκή συμμετοχή τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ στόν ὅλο ἀγώνα πού κάνει ὁ ἑλληνικός λαός μέ τήν πρωτοπορεία του τό Δ.Σ.Ε. ἡ νίκη τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ εἶναι ἐξασφαλισμένη. Ἡ ὕπαρξη τοῦ Δ.Σ.Ε., ἡ ὁλοένα ἀνάπτυξή του καί ἡ Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση μας ἀποτελοῦν ἐγγύηση γιά τήν τελική νίκη μαζί μέ τόν ἑλληνικό καί τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ. Αὐτό τό ξαίρει καί ὁ τελευταῖος σλαβομακεδόνας καί γι' αὐτό ἀφειδώλευτα ἐνισχύει τό Δ.Σ. ὄχι μόνο μέ τά παιδιά καί τά κορίτσια του μά καί μέ ὅλα τά ὑπάρχοντά του. Γι' αὐτό μπαίνοντας κανείς στά χωριά δέν βλέπει παρά γέρους καί γυναῖκες. Τά παιδάκια λείπουν κι' αὐτά, γιατί τά περισσότερα στάλθηκαν ἀπο τούς γονεῖς τους στίς Λαϊκές Δημοκρατίες γιά νά γλυτώσουν ἀπ' τό δήμιο φασίστα. Εἶναι κι' αὐτό ἕνα καλό, πού τό χρωστᾶ ἡ σλαβομακεδόνισσα μάννα στήν Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση

Εἶναι πραγματικό θαῦμα τό ξεσήκωμα πού ἔχει γίνει στούς σλαβομακεδόνες. Χιλιάδες ἄνδρες καί γυναῖκες σλαβομακεδόνες, πού μπῆκαν στίς τάξεις τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ μαζί μέ τούς συναγωνιστές τους Ἕλληνες πολέμησαν καί πολεμοῦν τό μοναρχοφασισμό σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα. Στή Ρούμελη, στή Θεσσαλία, τήν Ἤπειρο καί τή Μακεδονία. Πολλοί ἀπ' αὐτούς ἔπεσαν παλληκαρίσια στό πεδίο τῆς τιμῆς κι' ἔγιναν σύμβολα τῆς λεβεντιᾶς. Ὁ Πάντος Συντέρκος ἀντ/χης πεζικοῦ τοῦ Δ.Σ.Ε. οἱ ταγματάρχες Γρανίτης, Κίτας, Καλογιάννης, οἱ λοχαγοί Σούλιος, Λαμπριανίδης, Μοκρης, Χατζῆς, Βάμβας, Στόϊτσος, ὁ Θῶδας Γκῶτσος ἕνα ἀπ' τά βασικά σλαβομακεδόνικα στελέχη-

Μά ἐκεῖνο πού ξεχωρίζει μέσα στήν ἐποποιΐα αὐτή εἶναι ὁ θρύλλος τοῦ Γράμμου. Χιλιάδες σλαβομακεδόνες πολέμησαν ἡρωϊκά καί δεῖξαν στό μοναρχοφασισμό πώς ὁ Δ.Σ.Ε. δέν νικιέται, δέν συντρίβεται, ὅπως νομίζουν. Ἀμέτρητοι εἶναι οἱ ἥρωες πού ἀνδραγάθησαν στό Γράμμο. Κι' ἀνάμεσα σ' ὅλους ξεχωρίζουν μερικές μορφές πού λείπουν σήμερα. Ὁ Κυριάκος Γκροζντανόπουλος (Τσαπάγιεφ), Μπόσκος, Χριστόπουλος. Τό θαῦμα ὅμως τοῦ Γράμμου δέν τελείωσε. Ὁ Γράμμος ὅπως τό ξαίρει ὁ κάθε μαχητής τοῦ Δημ. Στρατοῦ δέν εἶναι ἕνας. Τελευταῖα στό Βίτσι ὁ μοναρχοφασισμός δοκίμασε νά προχωρήσει, ὅμως κατατροπιασμένος κυνηγήθηκε μέχρι κοντά στήν Καστοριά.

Ἄν ὑπάρχει ὅμως κάτι πού δέν περιγράφεται εἶναι ἡ κυριολεκτικά παλλαϊκή συμμετοχή τῶν σλαβομακεδόνων ἀνδρῶν, γυναικῶν, νέων καί γέρων στούς ἀγῶνες τοῦ Γράμμου—Βίτσι. Μόνο ἐκεῖνος πού περπάτησε μέ τίς ἀτέλειωτες φάλαγγες πού κουβαλοῦσαν τρόφιμα στό Γράμμο μπορεῖ νά ξαίρει τί γίνονταν. Μόνο ἐκεῖνος πού κουβέντιασε μέ τίς γρηοῦλες τῶν 60 καί 70 χρόνων μπορεῖ νάχει ἀντίληψη πώς νοιώθουν τόν ἀγώνα τοῦ Δ.Σ.Ε. οἱ σλαβομακεδόνες. Καί δέν ἦταν μόνο πού ὁλόψυχα κουβαλοῦσαν ἀπ' τό Βίτσι στό Γράμμο τό στάρι, τό καλαμπόκι, τά φροῦτα κι' ἄλλα πολλά πού ἀκούραστα περπατοῦσαν μερόνυχτα. Ἀκόμα καί στή συνωμοτικότητα ἦταν ἄφθαστες. «Ζνιράβο ντρούζε» σούλεγε σιγανά ἡ κάθε συναγωνίστρια γιά νά μήν ἀκουστεῖ ἀπ' τούς μοναρχοφασίστες πού ἦταν στή Φαλτσάτα καί τόν Πολυάνεμο καί περπατοῦσε μόνη της μακρυά ἀπ' τίς ἄλλες μέ κανονική ἀπόσταση, κρατώντας ἀπ' τό καπίστρι τό μουλαράκι της. Μά ὅταν μέ τόν ἑλιγμό στίς 20—21 Αὐγούστου 1948 οἱ δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. ἦρθαν στό Βίτσι τότε ἔγινε πανζουρλισμός. Τί νά πεῖ κανείς γι' αὐτόν τόν κόσμο; Ἔχετε δεῖ φάλαγγες ἀπό γυναῖκες νά ξαγρυπνοῦν ὅλη τή νύχτα γιά νά ὑποδεχτοῦν τούς μαχητές τοῦ Γράμμου; Εἴδατε συγκινητικώτερο θέαμα ἀπό τό νά μή ξαίρουν πῶς νά περιποιηθοῦν τούς ἥρωές μας; Φανταστήκατε ἀκόμα οἰκογένειες ὁλόκληρες νά κλείνουν τά σπίτια τους καί νά μπαίνουν ἀνεξαίρετα ἀπό ἡλικία στά τμήματα τοῦ Δ Σ Ε. καί νά ζητᾶν νά βοηθήσουν σ' ὅτι μποροῦν; Ἀκούσατε πῶς 3.500 γυναῖκες χωρίς ν' ἀκουστεῖ γογγυτό δουλεύουν μέρα καί νύχτα στήν ὀχύρωση κάτω ἀπό βροχή βλημάτων πυροβολικοῦ, ὄλμων, κλπ; Μάθατε ἀκόμα τίς προσφορές τοῦ κόσμου αὐτοῦ στό Δ. Στρατό; Νά μερικές προσφορές τῶν χωριῶν μας μέ τόν ἑλιγμό τῶν τμημάτων τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ. Τό χωριό Λευκώνα πρόσφερε 12 ἀγελάδες, 4 μοσχάρια 20 γίδες, 2 γουρούνια, 1 λίρα. Τό χωριό Ὀξυά-Πρέσπας πρόσφερε 8.000 ὀκ. στάρι. Τό χωριό Καλλιθέα 25 πρόβατα, 14 ὀκ. τυρί 3 ὀκ. βούτυρο καί χθές μόλις μέ τίς μάχες τῶν ἡρώων τοῦ Μάλι-Μάδι τα χωριά Κρυσταλλοπηγή—Δενδροχώρι—Ἱεροπηγή ἔδωσαν 803 πρόβατα, 160 βώδια, 35 ἀγελάδες, 21 δαμάλια, κ.ἄ. Εἶναι μερικά παραδείγματα ἀπ' τίς χιλιάδες προσφορές πού ἔκανε μέχρι σήμερα ὁ σλαβομακεδόνικος λαός.

Σέ ποιό στρατό, σέ ποιόν πόλεμο ζήσαμε τέτοιο παλλαϊκό συναγερμό; Οἱ σλαβομακεδόνισσες γυναῖκες δουλεύουν στά ὀχυρά, εἶναι μεταγωγικοί, τραυματιοφορεῖς κλπ. Αὐτό πού γίνεται τίς τελευταῖες μέρες μόνο σάν κάτι τό πρωτόφαντο, τό πρωτότυπο, τό ἀσύλληπτο μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ.

Ἔχει λοιπόν δίκαιο ἡ Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. ὅταν στήν 4η Ὁλομέλεια της διαπιστώνει ὅτι ἡ συμμετοχή τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ εἶναι παλλαϊκή.

Ὁ Δημοκρατικός Στρατός εἶναι τό ἔνοπλο κομμάτι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πού παλεύει γιά τή λευτεριά, τήν ἀνεξαρτησία, τή δημοκρατία. Τό ἴδιο ὁ Δημοκρατικος Στρατός ἔχει μέσα του τό κομμάτι τοῦ σλαβομακεδόνικου λαοῦ πού πρωτοπόρα παλεύει γιά τά ἴδια ἰδανικά μέ τόν ἕλληνα μαχητή τοῦ Δ.Σ.

Ὁ Δ.Σ.Ε. εἶναι ἡ δύναμη τοῦ λαοῦ, πού θά διώξει τόν ἀμερικάνο ἰμπεριαλιστή, θά καθαρίσει τή χώρα ἀπ' τό μίασμα τῶν λακέδων του καί θά χαρίσει τή λευτεριά στον ἑλληνικό καί σλαβομακεδόνικο λαό. Μέ τήν πάλη του ὁ σλαβομακεδονικός λαός ἔδειξε καί στόν τελευταῖο ἕλληνα καί στόν τελευταῖο ἄνθρωπο τοῦ κόσμου, ὅτι ὅπως ἰσότιμα πολεμᾶ μέ τόν ἕλληνα ἔτσι ἰσότιμα πρέπει νά ζήσει στήν Ἑλλάδα τῆς Λ. Δημοκρατίας. Μέ τήν πάλη του ὁ σλαβομακεδόνικος λαός βοηθάει τόν ἑλληνικό λαό πιό γρήγορα νά γλυτώσει ἀπ' τό μίασμα του μοναρχοφασισμοῦ. Μέ τίς ἑκατόμβες τῶν θυσιῶν του πῆρε τή θέση πού ἔπρεπε ἀνάμεσα στούς Δημοκρατικούς Λαούς καί γίνεται τό παράδειγμα σ' ὅλους τούς λαούς γιά τό ξεσήκωμά τους καί τήν ἀνειρήνευτη πάλη ἐνάντια σέ κάθε εἶδος καταπίεσης.

Μέσα στήν καινούργια λαϊκοδημοκρατική Ἑλλάδα πού ἀνοικοδομιέται πάνω στά ἐρείπια, πού ἄλλοι συσσώρευσαν, ὁ σλαβομακεδόνικος λαός θά βρεῖ τήν ἰσοτιμία, ἰσονομία, ἰσοπολιτεία καί θά βρεῖ τόν καιρό ν' ἀναπτύξει τόν καινούργιο ἐθνικό του πολιτισμό.

Ὅμως ἀκόμα ὁ ἀγώνας δέν τελείωσε. Ἀκόμα χιλιάδες ἀδέρφια μας στενάζουν κάτω ἀπ' τήν πιό ὠμή τυραννία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἡ Ἔδεσσα, τά Γιαννιτσά, ἡ Φλώρινα, ἡ Καστοριά ἔχουν χιλιάδες ἄνδρες, γυναῖκες σλαβομακεδόνες, πού μποροῦν καί πρέπει νά δώσουν στό Δημοκρατικό Στρατό.

Μπροστά σέ κάθε μαχητή καί ἀξιωματικό σλαβομακεδόνα ἐπιταχτικό μπαίνει τό καθῆκον νά τραβήξουν τίς χιλιάδες αὐτές στό Δ.Σ.Ε.

Ἔτσι ἐκτελώντας τίς βασικές διαταγές τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν ἐ-

Ο ΜΟΝΑΡΧΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗΣ ΚΑΙ Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ Σ' ΑΥΤΟΝ

Τοῦ σ. ΓΑΒΡΙΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, λοχαγοῦ Π. Ε.

'Ο μοναρχοφασιστικός στρατός δέν ἔχει ἠθικό. Μιά μούχλα τόν περιβάλλει καί τό μικρόβιο τῆς ἀποσύνθεσης δουλεύει πυρετώδικα ἀπό τή βάση του ὡς τήν κορφή του.

Εἶναι μιά πραγματικότητα πού προβάλλει ἀπό τήν ἴδια τή ζωή. 'Ο Γράμμος καί τό Βίτσι καί ὅλα τά πολεμικά μέτωπα καί μετόπισθεν. Οἱ ἀπόρρητες διαταγές τῶν μοναρχοφασιστικῶν στρατιωτικῶν διοικήσεων, οἱ ἀποκαλυπτικές καταθέσεις τῶν αἰχμαλώτων καί αὐτομόλων, ὅλα συγκροτοῦν αὐτήν τήν πραγματικότητα, πού δημιουργεῖ στό μοναρχοφασισμό ἕνα τρομερό ἀδιέξοδο.

'Ως τόσο ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός μᾶς πολεμάει. Καί προβάλλει τό ἐρώτημα: Πῶς ὁ μοναρχοφασισμός τά καταφέρνει νά μᾶς πολεμάει μέ ἑκατοντάδες χιλιάδες παιδιά τοῦ λαοῦ πού κοινωνικά καί στήν πλειοψηφία τους ἰδεολογικά, ἀνήκουν στό λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο;

Μιά ἔρευνα πάνω στούς αὐτόμολους καί τούς αἰχμάλωτους τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ πού πιάστηκαν στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Βίτσι μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά ἀπαντήσουμε πιό σωστά στό παραπάνω ἐρώτημα καί νά ἀφομοιώσουμε ἀποτελεσματικά τό μέρος τῆς ἀπόφασης τοῦ Π.Γ. τῆς Κ.Ε τοῦ Κ.Κ.Ε. (25/8/48) «Παρά μιά σχετική βελτίωση, παρατηρήθηκε μιά γενική ὑποτίμηση, εἴτε καί ἄγνοια, γιά τή σημασία πού ἔχει ἡ διαφωτιστική διαλυτική δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Τίς δυνατότητες πού δίνονταν στόν τομέα αὐτό δέν τίς ἐκμεταλλευτήκαμε παρά σέ πολύ μικρό βαθμό».

* * *

Σ' ἕνα στρατόπεδο 138 αἰχμαλώτων πού ἀνάμεσά τους εἶναι 4 ἀξιωματικοί (3 ἔφεδροι καί 1 μόνιμος) καί 7 λοχίες ἡ κοινωνική τους σύνθεση εἶναι: ἀγρότες 62, ἐργάτες 46, ἐργατοεπαγγελματοβιοτέχνες 18, ὑπάλληλοι 6, φοιτητές 2, μέσοι κτηματίες-κτηνοτρόφοι 3 καί 1 μόνιμος ἀξιωματικός.

'Από τούς ἐργάτες συνδικαλισμένοι ἦταν οἱ 16. Οἱ 34 δέν ἀνῆκαν σέ καμμιά πολιτική ὀργάνωση, 1 ἦταν στή Χ, 1 στή ΒΕΝ καί οἱ ὑπόλοιποι 102 στήν ΕΠΟΝ, ΕΑΜ καί ΚΚΕ 'Απ' αὐτούς οἱ περισσότεροι ἔκαναν στό μόνιμο ἤ ἐφεδρικό ΕΛΑΣ, Μερικοί στήν 'Εθνική Πολιτοφυλακή καί περί τους 8 ἦταν ὀργανωμένοι στό Κ.Κ.Ε. 12 ἐγκληματήσαν στό στρατό (ἀπ' αὐτούς οἱ 8 ἦταν ἐπονίτες πού πέρασαν στή ΒΕΝ).

'Η ἡλικία τους κυμαίνεται ἀπό 23—28 χρόνων (λίγοι πάνω ἀπό 28, οἱ 43 εἶναι 23 χρόνων).

Στό σύνολό τους ἡ οἰκονομική τους κατάσταση καί τῶν οἰκογενειῶν τους εἶναι ἄσχημη. Οἱ γραμματικές τους γνώσεις εἶναι τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (3 ἀγράμματοι) 'Από τούς ὑπαλλήλους οἱ 4 εἶναι δάσκαλοι καί ἕνας τραπεζικός (ὅλοι ἐφεδρικές).

'Η καταγωγή τους εἶναι ἀπ' ὅλες τίς μεριές τῆς 'Ελλάδας. 'Αρκετοί νησιῶτες (19 ἀπό τή Μυτιλήνη καί 12 ἀπό τήν Κρήτη). Δέ συμπίπτει νἆναι δυό ἀπό τό ἴδιο χωριό, κι' ἄν κατάγονται ἀπ' τήν ἴδια πόλη προέρχονται ἀπό διαφορετικές καί ἀπομακρυσμένες συνοικίες καί τόπο δουλειᾶς.

Οἱ 80 ἀπ' αὐτούς ἀνῆκαν στό 571 ΤΠ τῆς 45 Ταξιαρχίας. Οἱ 15 στό 117 τῆς 61 ταξιαρ. 'Από 8 στά 509 καί 591 τάγματα, ἀπό 4 στά 581 καί 619 τάγματα καί ἀπό 1—3 σέ ἄλλα.

Ὅπως βλέπουμε μέ ἐργάτες καί ἀγρότες μᾶς πολεμάει ὁ μοναρχοφασισμός, πού πρίν στρατευτοῦν οἱ περισσότεροι ἦταν πολιτικά ὀργανωμένοι στίς ὀργανώσεις μας.

*

'Εδῶ θά πρέπει νά βροῦμε [illegible] ὁ ἐχθρός γιά τή συγκρότηση καί [illegible] κίνηση τοῦ στρατοῦ μέ τήν [illegible] τῶν ἀγγλοαμερικάνων ὀργανωτῶν.

Παρόλη τη διαλογή πού [illegible] στή στρατολογία ὁ ἐχθρός [illegible] τά κριτήρια καί τήν ἀντιλαϊκή [illegible] τῶν στρατευσίμων καί πάλι πλεονάζει στό στρατό τό δημο-

---

φεδρειῶν, θά μπορέσουμε σύντομα μαζί μέ τούς συναγωνιστές μας ἕλληνες σέ πνεῦμα ἑνότητας ἀδερφικῆς καί συντροφικῆς συνεργασίας νά δώσουμε πιό ἀποτελεσματικά, πιό συντριπτικά, πιό ἀποφασιστικά χτυπήματα στήν ξένη καί ντόπια ἀντίδραση καί σέ σύντομο χρονικό διάστημα θά λευθερώσουμε τήν πατρίδα.

Ἔτσι γιά μᾶς παραμένει ἀκόμα ἀκέραιο τό σύνθημα.

ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ—ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ

κρατικό στοιχείο. Κατάφερε μόνο νά φκιάξει ένα σκελετό άπό χίτες, ταγματαλήτες καί όπα δούς του. Άμέσως μετά τίς έκλογές τοῦ Μπέβιν άλλαξε ταχτική στρατολογώντας όλους καί στράφηκε στήν έξουδετέρωση κάθε άντίδρασης μέσα στό στρατό καί στήν μέ κάθε μέσο ύπο-ταγή τής μάζας τών φαντάρων στίς έπιδιώξεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ.

Ό μοναρχοφασισμός δέν είχε αύταπάτες ό-τι θά μποροῦσε νά δημιουργήσει στρατό μέ ή-θικές άρχές, ίδεολογικά κίνητρα καί συνειδητή πειθαρχία. Τέτοια περιθώρια δέν τοῦ έμειναν καί οί έπιδιώξεις του τοῦ άφαιροῦν κάθε δυ-νατότητα.

Έφαρμόζοντας ό μοναρχοφασισμός μέσα στό στρατό μιά άγρια τρομοκρατία, καθεστώς χαφιεδοκρατίας, συλλήψεις, έκβιασμούς, στρα τόπεδα Κρήτης, στρατοδικεία καί Μακρονήσια, κατάφερε νά έξουδετερώσει σέ μεγάλη κλίμα κα τήν όργανωμένη δουλειά καί νά άποκεφα-λίσει τή μάζα τών στρατιωτών άπό τούς άντι-φασιστικούς καί ίδεολογικά ώριμους άγωνιστές φαντάρους καί άξιωματικούς.

Έκανε μιά συστηματική άνακατάταξη τών φαντάρων άπό τήν όμάδα ώς καί τό τάγμα έτσι πού νά μήν ύπάρχουν γνώριμοι τής ίδιας καταγωγής. Μέ τήν ΕΣΑ καί τούς μπράβους καί άργότερα μέ τήν ΑΜ (άστυνομία μονά-δας) έξασφάλισε σημαντικά τήν παρακολούθη-ση τής κίνησης καί τής ζωής τών φαντάρων στίς μονάδες καί τά ΚΒΕ.

Μέσα σέ μιά τέτοια άτμόσφαιρα τρομοκρα-τίας καί άποξένωσης ό έχθρός δούλεψε συστη-ματικά καί ψυχολογημένα. Δημιούργησε ένα κλίμα κατάλληλο γιά νά καλλιεργεί αύταπά-τες. Κατάφερε νά θολώσει ίδεολογικά τή μάζα τών φαντάρων καί έπιφέρει μιά σοβαρή σύγ-χιση καί ταλάντευση πάνω στή στρατιωτικοπο-λιτική καί πολεμική κατάσταση καί νά άφαι-ρέσει τήν πίστη στή νίκη τοῦ Δ.Σ. τήν άγωνι-στική διάθεση καί τήν άπόφαση. Έκανε τούς φαντάρους εύκολόπιστους καί εύκολοπρόσβλη τους άπό τή συκοφαντική δηλητηριασμένη προ-παγάνδα του ένάντια στό Δ.Σ. Νά ύπολογίζουν τίς δυσκολίες καί νά βλέπουν τή σωτηρία τους σέ μιά όποιαδήποτε κατάσταση πού δήθεν θά τούς ξανάστελνε στά σπίτια τους μέ λιγότερες θυσίες καί ταλαιπωρίες.

Τά συνθήματα πού καλλιέργησε ό έχθρός καί ό βαθμός τής έπίδρασής τους στούς φαν-τάρους είχαν έτσι:

1) «Ύπαίτιοι τής κατάστασης είναι μιά χού-φτα αναρχικών καταδιωχόμενων, πού γιά νά σώσουν τό κεφάλι τους πολεμάνε καί βίαια στρατολογοῦν κι' άλλους γιά νά φέρνουν μεγαλύτερες καταστροφές» κ.λ.π. Τό σύνθημα αύτό έπιανε στούς καθυστερημένους.

2) «Ό Δ.Σ. δέ μπορεί νά νικήσει. Έμεῖς έχουμε όλη τή βοήθεια τής Άμερικής, είμαστε οί πολλοί καί τακτικός στρατός, ένώ αύτοί εί-ναι συμμοριακά συγκροτήματα πού ζοῦν μέ άρ-παγές, χωρίς δικό τους έλεύθερο χώρο καί καταδικασμένοι σέ διαρκείς έξαντλητικές πο-ρείες, γυμνοί, πεινασμένοι κλπ». Αύτό έπηρέα-ζε τά 80ο)ο.

3) «Όποιος πιαστεί αίχμάλωτος ή αύτομο-λήσει βασανίζεται καί σφάζεται άπό τό Δ.Σ.» Αύτό τό σύνθημα έπιδρᾶ στά 95ο/ο. Ένας αύ-τόμολος, παληός έλασίτης, όταν συνήλθε έ-λεγε: άν καί ήξερα ότι θά μέ σκοτώσετε, ά-ποφάσισα νά αύτομολήσω. Είπα: έκεί πού θά σκοτωθώ άτιμα στό μοναρχοφασιστικό στρατό άς μέ σκοτώσουν οί άντάρτες». Σέ έρώτηση, πώς αύτός παληός έλασίτης πίστευε ότι ό Δ.Σ. σκοτώνει τούς αύτόμολους, έλεγε. «Γιατί όχι; ύπηρετώ δυό χρόνια στό μοναρχοφασιστικό στρατό, μέ στείλαν στόν πόλεμο καί βγήκα λοχίας. Πίστευα πιά όπως μάς έλεγαν ότι εί-μαι προδότης καί θά μέ σκοτώσετε».

Τό σύνθημα αύτό τό καλλιέργησε ίδιαίτε-ρα ό έχθρός. Διαστρέβλωσε τίς θέσεις τοῦ Γ.Α. καί τοῦ Π.Γ. τής Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. ότι όσοι δέν έρχονται δήθεν στό Δ.Σ καί τά στελέχη άκό-μα τοῦ Κ.Κ.Ε. έχουν χαρακτηριστεί σάν προ-δότες πού θά έκτελοῦνται. Καί μέ τίς ψευτο-μαρτυρίες λιποτακτών τοῦ Δ.Σ. πώς τάχα μέ τά μάτια τους διαπίστωσαν τά παραπάνω, έ-καναν νά γίνει πιστευτό άπό τά 95ο)ο τών φαντάρων ότι σκοτώνουμε τούς αύτόμολους καί τούς αίχμάλωτους.

4) Έσπειραν τό φόβο ότι θά έφαρμόζονται σκληρά άντίποινα στίς οίκογένειες τών αύτό-μολων, πού έπέδρασε σ' όλους τούς φαντά-ρους.

5) «Όποιος πάει στό Δ.Σ. κι' άν άκόμα δέν τόν σκοτώσουν, τόν άναγκάζουν μέ τή βία νά πολεμήσει μαζί τους. Θά ύποφέρει ό-λες τίς στερήσεις ή θά τρώει τίς μπόμπες καί τίς όβίδες τής άεροπορίας καί τοῦ πυροβολικοῦ». Άντίθετα τούς έλεγαν ότι στόν «έθνικό» στρα-τό καλοτρώνε έχουν όλα τά μέσα καί μέ λί-γη ύπομονή θά συντρίψουν τό Δ.Σ. στό Γράμ-μο καί ύστερα θά πάνε στά σπίτια τους. Κι' αύτά τούς έπηρέαζαν όλους.

6) Παρακινοῦν τούς φαντάρους στό έγκλη-μα γιά νά τούς έκθέσουν άπέναντί μας καί νά τούς δέσουν κοντά τους.

Τά μέσα πού χρησιμοποιεί ό έχθρός στήν προπαγάνδα του είναι οί όμιλίες άξιωματικών, οί συγκεντρώσεις τών λόχων, ή διάδοση τών συνθημάτων του μέ τούς καταστρωμένους πρά-κτορές του, λιποτάχτες καί έξαγορασμένους, ή άλληλογραφία μέ τίς «άγνωστες δεσποινίδες» καί ό τύπος (περιοδικό, κεντρικός κατά μεραρ-χία καί ταξιαρχία καί τό δελτίο ειδήσεων πού μοιράζεται άπό τήν άεροπορία).

Οί συγκεντρώσεις τους φυσικά δέν έχουν τίποτα τό κοινό μέ τίς Δημοκρατικές Συναλλε-ύσεις τοῦ στρατοῦ μας πού μέσα κατάστασης άπο-φασίζει ό μαχητής μας. Οί συγκεντρώσεις τοῦ

ἐχθροῦ εἶναι μιά ὑποχρεωτική σύνταξη τοῦ λόχου πού μιλάει ὁ λαχαγός καί τούς ὑποχρεώνει νά τόν πιστεύουν οἱ φαντάροι. Σ' αὐτές τίς συγκεντρώσεις ὁ ἐχθρός πιάνει ἕνα σύνθημα πού μέ ψευτιές, πλαστογραφίες καί πράκτορές του (λιποτάκτες) πάει νά τό «ντουκουμεντάρει» καί νά τό καλλιεργήσει στούς φαντάρους. Τό θέμα αὐτό πού κάθε φορά ὁ ἐχθρός πιάνει ἔχει σχέση μέ μιά ὁρισμένη κατάσταση πού ἀπασχολεῖ τούς φαντάρους καί τό μυρίζεται ἀπό τούς χαφιέδες του. Π. χ. λιποταξία, παράδοση ἤ γιά κάποια καινούργια συκοφαντία πού θέλει νά καλλιεργήσει (παιδομάζωμα κλπ). Σέ μιά συγκέντρωση ὁ λοχαγός διαβασε ἕνα γράμμα (πού λογοκρίθηκε) τῆς ἀρραβωνιαστικιᾶς ἑνός φαντάρου πού τοὔγραφε νά μήν προχωράει μπροστά στή μάχη, νά προσέχει μή σκοτωθεῖ καί τόν χάσει. Ὁ λοχαγός ἀφοῦ τό διάβασε στούς φαντάρους ἔλεγε: αὐτή δέν εἶναι ἑλληνίδα, εἶναι βουλγάρα, πράκτορας τοῦ ἐχθροῦ πού ἔχει σκοπό νά μειώσει τό ἠθικό τοῦ στρατοῦ. Στό τέλος καταλήγει μέ τήν ἀπειλή τοῦ στρατοδικείου κι' ἔτσι οἱ φαντάροι πού φοβοῦνται γράφουν στούς συγγενεῖς τους νά μή γράφουν τέτοια στά γράμμα τους.

Οἱ ἐπιστολές τῶν «ἄγνωστων δεσποινίδων» ἀρχίζουν μέ μιά ἀνόητη πατριδοκαπηλεία καί καταλήγουν στήν πορνογροφία. Ἔχουν σκοπό νά ἀπασχολοῦν τούς φαντάρους πρός τά κεῖ καί στό περιεχόμενο ἀπό ἕνα τέτοιο εἶδος γυναικεῖο γράμμα πού γιά τό ἀγροτόπαιδο φαντάρο εἶναι ἄγνωστο, κολακευτικό καί τοῦ δημιουργεῖ στό μυαλό φοῦσκες καί αὐταπάτες ἥρωα, ἐκλεκτοῦ κλπ. Ἐπίσης καλλιεργεῖ ὁ ἐχθρός συστηματικά τή θρησκοληψία, μοιρολατρεία διοχετεύοντας καί «θαυματουργές» προσευχές κλπ.

Ὁ μοναρχοφασισμός τήν ἰδεολογική του πάλη, (ἄς τήν ποῦμε ἔτσι), τήν ἀνήγαγε στό ψέμμα, στή συκοφαντία καί σέ πολλές περιπτώσεις στήν οἰκειοποίηση ἤ διαστρέβλωση δικῶν μας συνθημάτων (Δημοκρατία, εἰρήνη, ἀνεξαρτησία κλπ.). Φουρνίζει καί ξαναζεσταίνει τά στερεότυπα συνθήματά του γιά τήν «αὐτονόμηση τῆς Μακεδονίας», «ξεπούλημα τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας στούς Σλάβους», «Βούλγαροι», «καταλύουν τή θρησκεία καί τήν οἰκογένεια», «γλεντᾶνε μέ τίς συμμαρίτισσες». Κι' ὅλα αὐτά ὄχι γιατί μπορεῖ νά καταφέρει μιά ἰδεολογική—πολιτική μεταστροφή στούς φαντάρους, μά περισσότερο γιά νά συγκρατήσει πολιτικά τούς ὀπαδούς του. Στό περιοδικό του τύπο «Ἀκρίτας» (ἔκδοση τῶν στρατιωτῶν ὑπηρεσίας τύπου), «Ἀθηνᾶ» ὄργανο τῆς IIης μεραρχίας κλπ. καταγίνεται σέ μιά ψευτοθριαμβολογία καί ἐπίδειξη τῶν ἀμερικάνικων πολεμικῶν του ἐφοδίων γιά νά συγκρατήσει τήν ἀποσύνθεση. Ἡ ἀρθρογραφία του εἶναι μιά ἄρνηση μέ διαστρέβλωση τῶν θέσεών μας καί ἐκδηλώνει ὅλη τήν ἀνησυχία του καί τή σύγχισή του μπρός στήν πολεμική κρίση καί τήν ἀπογοήτευση τοῦ στρατοῦ.

* * *

Κάτω ἀπ' αὐτή τήν ἐπίδραση οἱ φαντάροι ξεκίνησαν γιά τό Γράμμο. Σύμφωνα μέ τίς καταθέσεις τῶν αἰχμάλωτων κατά 70ο)ο πίστευαν ὅτι ὁ Δ.Σ.Ε. θά νικηθεῖ καί σύντομα θά πᾶνε στά σπίτια τους. Εἶχαν κάποιο ἀέρα, γιατί ὥς τότε δέν ἀντιμετώπισαν τό Δ.Σ.Ε. παρά σέ ψευτοεκκαθαρίσεις ὅπως στά Πιέρρια.

Ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῶν ἐπιχειρήσεων στό Γράμμο οἱ φαντάροι καί οἱ ἀξιωματικοί γνωρίστηκαν μέ τήν πραγματικότητα τῆς δύναμης καί συγκρότησης τοῦ Δ.Σ. Πολύ γρήγορα ἄλλαξαν γνώμη καί πίστεψαν πιά πώς ὁ Δ.Σ. δέ νικιέται. Καλλιεργήθηκε καί γενικεύτηκε τό προηγούμενο μεμονωμένο σύνθημα: «Μόνο μέ τήν πέννα θά σιάξει ἡ κατάσταση» Τό ἠθικό ἔπεφτε καί μεγάλωνε ἡ ἀπογοήτευση. Οἱ φαντάροι παρόλη τήν ἐπίδραση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ δέν ἔπαυσαν νά πιστεύουν στό δίκαιο ἀγῶνα τοῦ Δ.Σ. Τώρα τό μίσος τους ἐνάντια στούς μοναρχοφασίστες καί τούς ἀμερικάνους μεγάλωνε γιατί βλέπανε ὅτι χύνουν τό αἷμα τους γιά τά συμφέροντα τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ. Βλέπανε πιά ὅτι ὁ Δ.Σ. εἶναι δυνατός. Ὅλα ὅμως τάβλεπαν κάτω ἀπό μιά φιλοτομαριστική προσήλωση. Στό Γράμμο μπρός στήν αἱματηρή πραγματικότητα οἱ φαντάροι στριμώχνονταν νά βροῦνε λύση γιά νά σωθοῦν. Ξέσπαγαν σέ αὐθόρμητες ἀρνήσεις νά μποῦνε στή μάχη πού παίρνανε σέ μαζικότητα τή μορφή στάσεων, χωρίς ὅμως τόν ὀργανωμένο χαρακτῆρα καί χωρίς ἀποτέλεσμα γιατί μόνο προσωρινά γλύτωναν. Τό γλύτωμά τους τό ἔβλεπαν στή φυγή, στόν τραυματισμό, αὐτοτραυματισμό, στό κρύψιμό τους τήν ὥρα τῆς μάχης καί στήν αὐταπάτη πού τούς καλλιεργοῦσαν ὅτι θά τούς στείλουν σέ λίγο στά μετόπισθεν, ὅτι θά τούς ἀλλάξουν μέ ἄλλη μονάδα κλπ. Ὅταν ρωτάει κανείς τούς αἰχμάλωτους γιατί δέν ἔρχονταν στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ἀπαντοῦν, ὅτι φοβόνταν μή τούς σκοτώνουμε καί τίς ταλαιπωρίες. Ἀκόμα δέ θέλανε νά χτυποῦν τό Δ.Σ. Ἕνας πρώην ἔλασίτης σκοπευτής—ὅπως καταθέτει ἕνας αἰχμάλωτος— ἔβαζε καί μετά ἔπεφτε καί ἔκλαιγε. Τούς κατεῖχε μιά μοιρολατρεία καί πρόληψη. Δέν ἔφαγαν κοτόπουλα πού τούς δώσανε ἀπ' αὐτά πού ἅρπαξαν οἱ μοναρχοφασίστες ἀπό ἕνα χωριό, γιατί λέγανε: ὅποιος τρώει κλεμένο σκοτώνεται στή μάχη. Τήν περιγραφή τῆς γενικῆς ψυχολογίας τῶν φαντάρων στό Γράμμο τή βλέπουμε στό γράμμα τοῦ φαντάρου Ζαμπα Δημήτρη τοῦ 526 Τ.Π.

«...Στήν πρώτη γραμμή εἶναι ὅλα τά φτωχόπαιδα καί σκοτώνονται. Ἀλλοίμονο σέ κεῖνα τά παιδάκια πού παίρνει ἡ μπόρα. Ἀλλοίμονο σέ κεῖνες τίς μητέρες καί τούς πατεράδες καί

ἀδελφές πού περιμένουν μέ μεγάλη λαχτάρα
τά ἀγαπημένα τους παιδιά. Οἱ αἴτιοι τῆς κατά
στασης κάνουν πίσω τό θεατή καί τήν πληρώ-
νει ὁ φτωχός λαός. Δέν τούς λογαριάζουν κα
θόλου τούς στρατιῶτες πού σκοτώνονται στήν
πρώτη γραμμή. Ὅσοι στό τάγμα μας τραυματί-
στηκαν ἐλαφρά τούς κατηγοράνε ὅτι τραυμα-
τίστηκαν μόνοι τους Ἄν τυχόν καί ἀρρωστήσει
κανείς δέν τόν λογαριάζει καθόλου. Χειρότε-
ρα ἀπό ζῶα μᾶς ἔχουν. Τούς ἄρρωστους τούς
κάνουν μήνυση γιά ἐγκατάλειψη θέσεως. Ἀπό
αὐτά καί ἄλλα ἔρχεται σέ ἀπελπισία ὁ στρα-
τός.. θά ἀκοῦμε Γράμμο καί θά τρέμουμε..
μᾶς λένε γιά ἐπίθεση καί κάνουμε 1 βῆμα
μπρός καί 10 πίσω. Ὁ θεός νά μᾶς λυπηθεῖ».
Καί μέσα στό φάκελό του ἔχει μιά προσευχή
πού λέει: «νά τήν γράψεις ἐννέα φορές καί
νά τή δώσεις σέ 9 ἀνθρώπους καί μετά 9 ἡμέ-
ρας θά δεῖτε μεγάλο καλό».

Κι ὁ ταγματάρχης Σωκράτης Φίλιος τοῦ
501 Τ.Π. στήν ὑπ' ἀριθ. 1620 ἔκθεσή του γιά
τό ἠθικό τοῦ τάγματος γράφει «εὑρίσκονται οἱ
ὁπλῖται εἰς κατάστασιν νάρκωσεως καί καταπτο
ημένοι, μή συζητῶντες παρά διά νάρκας καί
τήν ἀντικατάστασιν των εἰς τά μετόπισθεν. Πα-
ρουσιάσθησαν περιπτώσεις αὐτοτραυματισμῶν
... Ἔχουν ἀπωλέσει τήν αὐτοπεποίθησίν των.
Τήν ἠρεμίαν των καί τήν ψυχραιμίαν των καί
ἅμα τῇ ἐλεύσει τοῦ σκότους ἀρχίζουν τούς πυ-
ροβολισμούς. Οἱ ἀξιωματικοί στεροῦνται ψυ
χικῆς ἐπαφῆς μεταξύ των καί τῶν τμημάτων
των. Δέν ὑπάρχει σύμπνοια. Διοικοῦν διά τοῦ
«ναί» ἤ «ὄχι»».

Τούς φαντάρους τσακισμένους ἀπό τό Γράμ-
μο καί γελασμένους ὅτι θά τούς στέλναν στά
σπίτια τους, τούς φέρανε στό Βίτσι. Ἐδῶ ἡ κα-
τάσταση ἀλλάζει γιά τούς φαντάρους καί ἀρ-
κετούς ἀξιωματικούς. Ἡ ἀποσύνθεση προχωράει
πιό βαθειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό καί
οἱ φαντάροι περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά
ἀγανακτισμένοι, ἄρχισαν νά προσανατολίζον-
ται στήν παράδοση καί τή λιποταξία πρός τά
πίσω (σέ μικρότερο βαθμό). Τό Βίτσι τό λέ-
νε «χειρότερο ἀπό τό Γράμμο».

Τούς ταράζει ἡ ἐπιθετική τακτική τοῦ Δ.Σ.
στό Βίτσι μέ τίς ὁρμητικές ἀντεπιθέσεις καί ἑ
λιγμούς μέ χτυπήματα στά πλευρά καί τά νῶ-
τα τοῦ ἐχθροῦ μέ διεισδύσεις ὡς τούς σταθ
μούς διοικήσεων μοναδων. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀ-
ξιωματικοί ὁμολογοῦν ὅτι σέ τέτοιες περιπτώ
σεις οἱ φαντάροι ξεσπάνε σέ συνθήματα ἀπό-
γνωσης: «ἔρχονται» «χαθήκαμε» καί μόνο μέ
τήν ἐκδήλωση τῶν πυρῶν ἤ μέ ἕνα βλῆμα ὅλ-
μου τοῦ Δ.Σ Ἕνας ὅταν σηκωθεῖ ὅλοι τόν ἀ-
κολουθοῦν καί φεύγουν πανικόβλητοι.

Δέν λογαριάζουν ἀπειλές καί τα χτυπήμα-
τα τῆς ΑΜ πού πίσω τους πιάνει θέσεις καί
μόλις ὑποχωροῦν τούς χτυπάνε. Αὐτό ἔγινε στό
ὕψωμα 1121. Πήρανε κατήφορο καί ἡ ΑΜ χτύ
πησε τρεῖς μά τίποτα δέν τούς σταματοῦσε.

Οἱ αἰχμαλωσίες θἆταν πιό μαζικές ἄν ὁ
Δ.Σ. δέν ἔχανε σέ μερικές περιπτώσεις τήν ἐ-
παφή μέ τόν ἐχθρό πού ἄτακτα ὑποχωροῦσε-
—καί ὅπως καταθέτουν οἱ αἰχμάλωτοι—δέν
σκέπτεται καθόλου νά ἀντισταθεῖ. Στή μάχη
γιά τό ὕψωμα 1121 τρεῖς μαχητές μας αἰχμα-
λώτισαν 15.

Τώρα στή μάζα τῶν φαντάρων —στό Βί-
τσι—δέν ὑπάρχουν οἱ φανατισμένοι ἤ ὑποπτο
ἐθνικόφρονες Κι' αὐτοί πειθαρχοῦν στήν πλει-
οψηφία προκειμένου νά σωθοῦν. Οἱ ἐγκληματα
τίες, χαφιέδες καί ΑΜ δέν ὑπερβαίνουν ἕνα
10ο)ο στό σύνολο τοῦ στρατοῦ. Δέν φοβοῦν-
ται πιά τήν ἀνοιχτή συζήτηση. Γνωρίστηκαν οἱ
καλοί καί ἀπομόνωσαν τούς λίγους χαφιέδες.

Σ' ἕνα λόχο τοῦ 571 ΤΠ οἱ λοχίες συνε
νοήθηκαν νά φυλάξουν αὐτοί σκοπιά γιά νά
παραδώσουν ὅλο τό λοχο. Ἡ δουλειά χάλασε
ἀπό ἀλλαγιές πού ἔγιναν. Ὑπάρχουν πολλές
περιπτώσεις πού παρέες φαντάρων συζητάνε
πῶς θά παραδοθοῦν μά διστάζουν ἀπό φόβο
ὅτι θά τούς σκοτώσουμε.

Ἡ πολεμική στρατιωτική κρίση τοῦ μοναρ-
χοφασισμοῦ ἐκδηλώνεται καί στήν ἀνώτερη ἡ-
γεσία τοῦ στρατοῦ καί ἀποσυνθετικά ξαπλώνε-
ται στούς περισσότερους κατώτερους ἀξιωματι-
κούς. Ὁ «φαβορί» στρατηγός τοῦ Γκρέιντυ καί
τοῦ Σοφούλη, ὁ Κιτριλάκης βρίσκεται στό πα-
ριθώριο. Μιά σειρά ἀντικαταστάσεις γίνονται
στίς ἀνώτερες καί κατώτερες διοικήσεις. Ἔχου-
με πολλές περιπτώσεις διοικητῶν λόχων καί
ταγμάτων πού ἀρνήθηκαν νά ἐκτελέσουν δια-
ταγές ἐπίθεσης ὅπως ὁ λοχαγός Φρουζάκης
τοῦ 508 ΤΠ ἀρνήθηκε λέγοντας στόν ὑποδιοι-
κητή τοῦ τάγματος Μοσχόπουλο «ἐγώ δέ μπο-
ρῶ μέ ἀπειλές νά κάνω τούς στρατιῶτες μου
νά πολεμήσουν. Θέλεις ἐσύ, βγάλε τό πιστόλι
σου καί πάρτους». Ὅταν ὁ Μοσχόπουλος διέ-
ταξε τόν ἀνθ)γό Ζαφειρόπουλο νά κάνει ἐπίθε
ση καί αὐτός τοῦ ἀπάντησε: «ἐγώ δέ μπορῶ
νά πάρω τά παιδιά στό λαιμό μου. Θέλεις πάρε
τή διμοιρία μου καί πᾶνε τους». Οἱ ἀξιωματι-
κοί σέ συζητήσεις τους λέγανε—ὅτι στό Γράμ-
μο δέν νικήσαμε γιατί εἴχαμε τεράστιες ἀπώ-
λειες». Ὁ Ἀνθ)γός Παπαϊωάννης δ)τής λό-
χου καταδικάστηκε σέ θάνατο ἀπό τό στρατο-
δικεῖο καί ἐκτελέστηκε γιατί ἐγκατέλειψε μέ τό
λόχο του ἕνα ὕψωμα στήν Ἱεροπηγή. Ὁ ἀν-
τισυνταγματάρχης Μαντούβαλος δ)τής τῆς 501 ΤΠ ἀν-
τικαταστάθηκε γιατί ζήτησε νά πάει πίσω τό τάγ
μα του. Οἱ λοχαγοί τοῦ 501 ἔλεγαν στούς φαν
τάρους: «ἀπό σᾶς ἐξαρτᾶται ἄν ξαναρχίσουμε
στήν ἐπίθεση». Ὁ ὑποδ)τής τῆς 571 ΤΠ Τσακ-
μιράκης πού στραυματίστηκε καί ἔφυγε στά μετό-
πισθεν, τό ἴδιο καί ὁ ὑπολοχαγός Στεφανάκης
καί ἄλλες πολλές περιπτώσεις. Πάνω σ' αὐτό
μιλᾶνε ὁ δηλωτικά οἱ ἀπόρρητες τους διαταγές
γές. Ἡ ὑπ' ἀριθ 2762)Φ4)386) ΑΙ ...
ξιαρχίας Ρίμινι ἀναφέρει «...4) Τό τάγμα δύνα-
ται νά ἀναθέτη εἰς οἱονδήποτε ὑπεύθυνον ἀξιω-

κησιν διμοιρίας, καταργοῦν τόν ἀξ)κόν, ὅν θά παραπέμψη εἰς στρατοδικεῖον ἐπί μή ἐκτελέσει στρατιωτικῆς ἐντολῆς ἐνώπιον ἐχθροῦ. 5) Διά τόν ἀξ)κόν τόν μέχρι τοῦδε συζητοῦντα μετά ὁπλιτῶν καί παρουσιάζοντα παραλόγως μαύρην τήν κατάστασιν, θά τόν παραπέμψετε εἰς τό στρατοδικεῖον ἄνευ δισταγμοῦ, ἐπι ὑποσκάψει τῶν θεμελίων στρατοῦ καί κράτους».

Ὁ αἰχμάλωτος ὑπολοχαγός Σουμελίδης βεβαιώνει ὅτι: Χαίρονται οἱ περισσότεροι ἀξιωματικοί ὅταν ἐγκαταλείπουν τή μάχη οἱ στρατιῶτες, γιατί χωρίς συνέπειες δίνεται ἡ εὐκαιρία σ' αὐτούς νά ἀποφεύγουν τούς κινδύνους.

***

Ἐδῶ βγαίνουν δυό βασικά συμπεράσματα:

Πρῶτο: Ὁ προσανατολισμός τῶν φαντάρων σέ ἀποφασιστικές λύσεις γιά τή σωτηρία τους βασικά καί κύρια ὀφείλεται στά δυνατά χτυπήματα τοῦ Δ.Σ. Ἡ ἐπιθετική δραστηριότητα τοῦ στρατοῦ μας μαζί μέ τό πυροβολικό μας, τούς ὅλμους καί τό ναρκοπόλεμο στίς βάσεις καί τήν κίνηση τοῦ ἐχθροῦ, σάν τακτική ἐπιχείρηση, ὁδηγεῖ τό μοναρχοφασιστικό στρατό στή διάλυση. Ὅσο πιό δυνατά καί μαστορικά χτυπᾶμε, τόσο πιό γρήγορα συμμορφώνονται οἱ φαντάροι.

Δεύτερο: Ἡ διαφωτιστική μας διαλυτική δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό εἶναι ἀδύναμη. Καί ἐδῶ πρέπει νά τό ποῦμε ὅτι στόν τομέα αὐτό συνυπάρχει ἡ ὑποτίμηση μέ τήν ἄγνοια. Λείπει ἡ μελετημένη, συστηματική καί ἐπίμονη δουλειά πού νά δίνει ὑλικό κάθε φορά προσαρμοσμένο στή στρατιωτική—πολεμική—πολιτική κατάσταση καί ψυχολογία τοῦ φαντάρου στή δοσμένη στιγμή. Διαφώτιση πού νά ἀπαντᾶ μέ μέθοδες πού πείθουν στά ἐρωτήματα τοῦ φαντάρου, πού κάθε τόσο τοῦ δημιουργεῖ ἡ πολεμική κατάσταση καί ἡ μοναρχοφασιστική ἐπίδραση.

Συνεπῶς χρειάζεται νά ὁλοκληρώσουμε τό λαϊκοεπαναστατικό μας μέτωπο. Πρέπει νά κλείσουμε αὐτή τήν ἀπόσταση ἀνάμεσα στό χτύπημα καί τή διαφωτιστική διαλυτική δουλειά στόν ἐχθρό. Εὐθυγραμμίζοντας τά δυό μέτωπα αὐτά βοηθᾶμε καί κάνουμε στό μέγιστο ἀποτελεσματική τή δράση στό καθένα χωριστά πού καί τά δυό ἀποβλέπουν στή συντομώτερη ἐξάρθρωση καί συντριβή τῆς μοναρχοφασιστικῆς πολεμικῆς μηχανῆς.

Σήμερα ἡ κεντρική μας προσπάθεια στόν τομέα τῆς διαφωτιστικῆς διαλυτικῆς δουλειᾶς μας μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό εἶναι νά μᾶς πιστέψουν οἱ φαντάροι καί τίμιοι ἀξιωματικοί πάνω σ' αὐτά: Ὅσο βρίσκεται Ἀμερικάνος στήν Ἑλλάδα δέν πρόκειται νά δοῦνε τά σπίτια τους, ἀντίθετα τούς περιμένουν πιό αἱματηρές περιπέτειες. Μποροῦν νά σωθοῦν ἄν πάψουν νά ὑπηρετοῦν στό μισθοφορικό στρατό, ἄν ἔρθουν στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα. Δέν σκοτώνουμε οὔτε αἰχμάλωτο οὔτε αὐτόμολο. Εἶναι ἀδέρφια μας καί πολεμᾶμε γιά τή λευτεριά τους γιά τήν εἰρήνη. Ὅσοι ἔρχονται στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα δέν τούς ὑποχρεώνουμε νά πολεμήσουν. Θά ζήσουν εἰρηνικά μακρυά ἀπό τόν πόλεμο. Νά πειστοῦν πώς ἔχουμε μετόπισθεν. Ὅτι εἴμαστε ὀργανωμένος τακτικός στρατός. Οἱ οἰκογένειες τῶν αὐτόμολων δέν διατρέχουν κίνδυνο, γιατί κι' αὐτές παλεύουν γιά τή σωτηρία τους, γιά τήν ἀπόλυσή τους γιά τήν εἰρήνη (συλλαλητήρια γυναικῶν κλπ). Το πρόβλημα τῆς εἰρήνευσης εἶναι πρόβλημα ἐσωτερικό καί τή λύση του τήν κρατᾶνε στά χέρια τους οἱ φαντάροι καί ἐθνοφρουρίτες. Διάλυση τῆς αὐταπάτης πώς μόνο οἱ μεγάλοι ἄν θέλουν θά ἀλλάξουν τήν κατάσταση. Συγκεκριμμένη κάθε φορά ἀπόδοση τῆς πρότασής γιά εἰρήνη-ἡσυχία τῆς Π.Δ.Κ. Τά ταξίδια τοῦ Φλίν εἶναι προμήνυμα γιά καινούργιες συμφορές γιά τούς φαντάρους. Νά τσακίσουν οἱ φαντάροι τούς δημίους τῆς Α. Μ πού εἶναι μιά χούφτα κλπ.

Οἱ μέθοδες τῆς δουλειᾶς μας πρέπει νἆναι ζωντανές καί πιστευτές.

Σ' αὐτό μᾶς βοηθάει τό θαυμάσιο ὑλικό (ἀλληλογραφία φαντάρων, ἀπορρίψεις διαταγῆς, αἰχμάλωτοι κλπ) πού παίρνουμε ἀπ' τόν πόλεμο.

Στά γράμματα τά περισσότερα τῶν φαντάρων καί οἰκογένειῶν τους ἀποδίδεται ζωντανά μέ δικά τους λόγια ἡ θέση μας. Μέ μιά καλή ταξινόμηση καί ἐπεξεργασία στά γράμματα ἀπαντᾶμε στά ἐρωτήματα τῶν φαντάρων μέ τό δικό τους στόμα. Μέ τά γράμματα οἱ ἴδιοι οἱ φαντάροι φωνάζουν: «Δέν θέλω νά πολεμήσω», «Γιατί δέν θέλω νά πολεμήσω», «ἀπώλειες μακελειό», «ὁ Δ. Σ. εἶναι δυνατός, δέν νικιέται», «Τό Βίτσι δεύτερος Γράμμος» κλπ. Καί οἱ αἰχμάλωτοι φωνάζουν «ἔλα μαζί μας φαντάρε». Νά δώσουμε τέτοιο ὑλικό στούς φαντάρους.

Τρίκ καί συνθήματα γραμμένα ἀπό τόν αἰχμάλωτο στούς συναδέλφους τῆς μονάδας τους μέ ἕνα χαρακτηριστικό περιστατικό ἀπό τή ζωή του ὅταν ἦταν στό τάγμα του. Στίς ὁμάδες ἀνίχνευσης νά στέλνεται κι' ἕνας αἰχμάλωτος ἢ μονάδας πού βρίσκεται ἀπέναντί μας. Ὅταν πιάνεται ὁ καινούργιος νά τοῦ μιλάει, νά τοῦ ὑποδείχνει πρόσωπα, νά τοῦ διαβεβαιώνει τήν ἀλήθεια καί νά τοῦ ὀργανώνουν ἀκόμα τήν παράδοση φαντάρων μέ τόπο καί χρόνο κι' ὕστερα νά ἀφήνεται νά ἐπιστρέψει ο καινούργιος στή μονάδα του. Νά χρησιμοποιήσουμε τή φωτογραφία ἀπ' τή ζωή τῶν αἰχμαλώτων, ἀπό τή ζωή τῶν μαχητῶν τοῦ Δ. Σ., τήν ἐμφάνισή μας καί γιά τήν ταπώσουμε γιά τόν ἐχθρό. Νά βάζουμε τούς αἰχμαλώτους νά μιλᾶνε μέ τόν τηλεβόα. Σ' ἀπευθυνόμαστε καί στούς τίμιους ἀξιωματικούς.

Σύμφωνα μέ τίς ὁμολογίες τῶν αἰχμαλώτων οἱ φαντάροι ἐπιδιώκουν νά διαλύσουν τό

ὑλικό μας, ὅταν τό βροῦνε τό βάζουν στήν τσέπη καί τό διαβάζουν σ' ἕνα ἀπομονωμένο μέρος. Ἀκόμα λένε ὅτι θέλουν νά διαβάζουν ὄχι μόνο τρίκ μά καί ἀναλυτικότερα κείμενά μας. Στό ὑλικό μας νά δείχνουμε τήν κόλαση τῆς σκλάβας Ἑλλάδας, τήν ἐκμετάλλευση, τούς ἀγῶνες τῶν ἐργαζόμενων. «Φαντάρε ἐσύ σκοτώνεσαι καί οἱ μοναρχοφασίστες καί ἀμερικάνοι σοῦ ληστεύουν τό στάρι σου, τή σταφίδα σου, τό μόχθο σου, σοῦ ἀτιμάζουν τίς ἀδελφές σου, σοῦ καῖνε τό σπίτι σου, σοῦ κάνουν ὑπηρέτριες στά ἀρχοντόσπιτα τά ἀδελφάκια σου». Ἔχουμε πολλές περιπτώσεις πού κάψανε σπίτια ἐθνικοφρόνων φαντάρων καί κακοποίησαν τούς γονεῖς τους ἤ τίς γυναῖκες τους. Κάνουν ἔξωση ἀπό τά σπίτια οἰκογένειες φαντάρων πού πολεμᾶνε, κατάσχουν χωράφια τους γιατί δέν ἔχουν νά πληρώσουν χρέη. Κατέβασαν τίς συντάξεις τῶν θυμάτων ἀπό 125.000 σέ 28.000 τό μῆνα κλπ.

Ἡ διαφωτιστική μας δουλειά στό στρατό πρέπει καί ἰδιαίτερα νά ἀπασχολήσει τούς Π.Ε. τῶν πόλεων. Οἱ τραυματίες πού περιφέρονται στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ εἶναι οἱ καλύτεροι φορεῖς τῆς πραγματικότητας. Νά σμπαραλιάσουμε τίς ἐφεδρεῖες τοῦ ἐχθροῦ πρίν ἔρθουν νά μᾶς πολεμήσουν. Αὐτό νά συνδιασθεῖ μέ τήν ὀργάνωση τῶν τραυματιῶν καί θυμάτων γιά τίς διεκδικήσεις τους (συντάξεις, περίθαλψη, ἐπιδόματα, χορηγήσεις τροφίμων, ἀτέλειες, ἀναστολή χρεῶν, φορολογίες κλπ). Νά φτάσουν οἱ φωτογραφίες αἰχμαλώτων καί δικές μας στίς πόλεις.

Στό ἄρθρο αὐτό χαράζονται ὁρισμένες γενικές κατευθύνσεις καί διαπιστώσεις πού θέλουν δούλεμα. Χρειάζεται ὀργάνωση τῆς δουλειᾶς μέ περιεχόμενο καί μορφές προσαρμοσμένες στίς κάθε φορά συνθῆκες. Αὐτή εἶναι δουλειά τοῦ Π. Ε. κάθε μονάδας.

* * *

Οἱ αἰχμάλωτοι μέ μιά καλή δουλειά μποροῦν καί γίνονται ἕνα καλό ἀξιόμαχο ὑλικό δίπλα στούς μαχητές τοῦ Δ.Σ. Τό Γ.Α. σύμφωνα μέ ἀπόφαση τῆς Π.Δ.Κ. ἔβαλε τό ἐρώτημα σέ 124 αἰχμάλωτους, ποιοί θέλουν νά γυρίσουν στά σπίτια τους γιά νά τούς διευκολύνει ἀμέσως. Ζήτησαν μόνο 8 νά φύγουν. Οἱ 68 αὐθόρμητα, στή συγκέντρωσή τους μπρός στόν ἐκπρόσωπο τοῦ Γ.Α., σέ μιά σκηνή ἐνθουσιασμοῦ ζήτησαν νά πολεμήσουν σάν μαχητές τοῦ Δ.Σ. Οἱ ὑπόλοιποι 48 ζήτησαν νά μείνουν στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα καί νά δουλέψουν στά μετόπισθεν. Οἱ μέχρι χτές μοιρολάτρες καί ἀναποφάσιστοι καί οἱ τραυματισμένοι ἀκόμα αἰχμάλωτοι ζήτησαν νά πολεμήσουν δίπλα μας ἐνάντια στό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀμερικανοκρατία.

* * *

Δέν πρέπει οὔτε στιγμή νά ξεχνᾶμε ὅτι οἱ αἰτίες πού συγκρότησαν καί κινοῦν τό μοναρχοφασιστικό στρατό εἶναι καί οἱ αἰτίες τῆς ἀποσύνθεσής του. Ὅσο πιό ἔντονα ἐπιδιώκει ὁ μοναρχοφασισμός τόσο ἐπιταχύνει τό τέλος του. Τήν ἀντίθεση αὐτή, πού γέννησε τό μοναρχοφασιστικό στρατό καί τόν σπρώχνει ἀπό τήν ἀποτυχία στήν καταστροφή, τήν κάνουμε ὅπλο δικό μας δραστικό καί μικρόβιο ἀποσύνθεσης τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ὅταν κάνουμε ἀκέραια τό λαϊκοεπαναστατικό μας καθῆκον. Ὅταν δέν ξεχνᾶμε τήν ἠθικοπολιτική μας ἀνωτερότητα καί τήν ἀντιπαρατάχνουμε μέ τό ὅπλο καί μέ τό πειθώ.

Τότε δέν ἀφίνουμε ἄτρωτο σημεῖο στόν ἐχθρό, δέν τοῦ ἀφίνουμε κανένα καταφύγιο νά κρυφτεῖ.

Ἄς μή ξεχνᾶμε αὐτό πού μᾶς εἶπαν οἱ αἰχμάλωτοι «Ἄν ξέρανε οἱ συνάδελφοί μας τήν ἐδῶ πραγματικότητα πάνω ἀπό τούς μισούς θἄρχονταν στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ὁ στρατός μας ἀπό τή μάχη τοῦ Γράμμου καί ἀπό τίς τελευταῖες ἐπιχειρήσεις βγῆκε ἀνεβασμένος ποιοτικά σ' ὅλους τούς τομεῖς, ἔγινε «ἕνα μπόϊ πιό ἀντρειωμένος». Τήν καινούργια αὐτή ποιοτική ἀνάπτυξη τοῦ στρατοῦ μας πρέπει νά τή μελετήσουμε συγκεντρώνοντας τήν πεῖρα ἀπό αὐτές τίς ἐπιχειρήσεις. Ὁ κάθε ἕνας ἀξιωματικός τοῦ Δ.Σ. τό κάθε ἕνα στέλεχός μας μπορεῖ νά δώσει τήν πεῖρα του ἀπό τόν τομέα πού δούλεψε στό Γράμμο. Οἱ ταξίαρχοι, ταγματάρχες καί λοχαγοί μας μποροῦν νά δώσουν τήν πεῖρα τους ἀπό τίς μάχες τοῦ Κλέφτη, Πολιάνας, Γύφτισσας, Λάκου, Γκορούσια κ.λ.π. Τό περιοδικό μας δημοσιεύει καί θά δημοσιεύσει καί στό μέλλον τέτοια ἄρθρα. Οἱ σελίδες τοῦ περιοδικοῦ μας πρέπει νά γίνουν τό βῆμα ἀπ' ὅπου τά στελέχη μας θά ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τους πάνω σ' ὅλα τά προβλήματα τοῦ πολέμου. Ὅλα μας τά στελέχη ἔχουν ἐπιτυχίες νά συμβάλουν μέ τίς δυνάμεις τους στή συγκέντρωση μά καί ἀκόμα στή γενίκευση αὐτῆς τῆς πείρας πού ἀνέβασε ποιοτικά τό στρατό μας. Κάθε ὑποτίμηση στόν τομέα αὐτόν πρέπει νά ἐκλείψει.

Ἡ συνταχτική ἐπιτροπή τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ»

Η ΑΜΙΛΛΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΟΠΛΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΣ

ΣΟΒΑΡΗ ΗΘΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΗΡΙΑ ΔΥΝΑΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΙΩΞΕΩΝ ΜΑΣ

Τοῦ σ. ΛΕΥΤΕΡΗ Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, λοχαγοῦ Π. Ε.

Καινούργιο ὅπλο τοῦ στρατοῦ μας. Ἔτσι φυσικά καί αὐθόρμητα χαραχτήρισαν οἱ μαχητές μας τήν ἅμιλλα πού προκήρυξε τό Γ.Α. γιά τήν ἐπέτειο τῶν δύο χρόνων ἀπ' τήν ἵδρυσή του. Σήμερα ὁλόκληρος ὁ Δημοκρατικός Στρατός ἀπ' ἄκρο σ' ἄκρο τῆς Ἑλλάδα, κυριαρχεῖται ἀπ' τή λέξη ἅμιλλα κι' αὐτό πιό πολύ γίνεται στούς σταυραετούς τοῦ Γράμμου.

Ὁ τόσο πετυχημένος καί βαθύτατος σέ νόημα χαραχτηρισμός τῆς ἅμιλλας ἀπ' τούς μαχητές μας, ὁ ἄφθαστος ἐνθουσιασμός πού ξεσήκωσε, νἆναι ἄραγε τυχαῖος; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἡ ἐξήγηση βρίσκεται μέσα στή σημερινή κατάσταση τοῦ Δ.Σ.Ε., μέσα στό νόημα τῶν στιγμῶν πού περνᾶμε σήμερα. Ὁ Δ.Σ.Ε. μέσα ἀπ' τή μάχη τοῦ Γράμμου βγῆκε «ἕνα μπόι πιό ἀνδρειωμένος, ἀψήλωσε καί μεγάλωσε σέ μεγάλο βαθμό». Ὁ μαχητής τοῦ Γράμμου σάν ἄτομο μέσα στή μεγάλη ἐποποιΐα πολλαπλασίασε σωματικά καί ἠθικά τόν ἑαυτό του, ὡρίμασε περισσότερο ἰδεολογικά—πολιτικά, ἔγινε καλλίτερος στρατιωτικοτεχνικά Ὁλοκλήρωσε περισσότερο τήν ἀτομικότητά του, ἔλαβε συνείδηση τῆς προσωπικότητάς του σάν συνειδητοῦ φορέα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς πού πᾶμε νά πραγματοποιήσουμε, τοποθέτησε σωστά τόν ἑαυτό του σάν «ἕνα ἀπ' τούς στύλους τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ συντροφικοῦ».

Βγῆκε μέσα ἀπ' αὐτήν μένα αἴσθημα ἀγωνιστικῆς περηφάνειας γιά τό μεγάλο ἔργο πού δημιούργησε μά καί μέ μιά ἔντονη φιλοτιμία καί εὐγενικιά φιλοδοξία ν' ἀναδειχθεῖ ἠθικά μέσα στό Δημοκρατικό μας στρατό. Αὐτό εἶναι ἕνα γεγονός. Τό θαῦμα τοῦ Γράμμου πού ὀφείλεται στό ἁπλό ὄνομα μαχητής τοῦ Δ.Σ.Ε. δημιούργησε μιά καινούργια ποιότητα στό στρατό μας. Στόν κάθε ἕνα ἁπλό μαχητή μας εἶναι συσσωρευμένη συνειδητά εἴτε ἀσυνείδητα αὐτή ἡ καινούργια ποιότητα. Καί ἡ ποιότητα αὐτή ζητάει διέξοδο. Θέλει νά ξεχυθεῖ καί ν' ἀγκαλιάσει περισσότερο ἀπ' ὅτι πρίν ἀγκάλιαζε, ζητάει νά με.ατραπεῖ σέ δύναμη καινούργια.

Ἀλλά καί κάτι ἄλλο ἀκόμα. Ἀπό τό Γράμμο, ἀπ' τόν ἑλιγμό, οἱ μαχητές μας βγῆκαν μέ περισσότερη ἐμπιστοσύνη στόν ἑαυτό τους, στίς δυνάμεις τους, μέ περισσότερη πίστη γιά τή νίκη μας καί μέ μιά μεγάλη ἐπιθυμία πότε νά 'ρθει ἡ στιγμή τῆς δικιᾶς μας ἐπίθεσης σάν συμπλήρωμα τῆς ἐνεργητικῆς μας ἄμυνας. Ὁ πετυχημένος ἐπιθετικός ἑλιγμός τῆς 20 μέ 21 Αὐγούστου, ἡ ἐπιτυχία στίς μαζικές ἐπιθετικές ἐνέργειες στό Βίτσι δέν εἶναι ἄσχετες καί μέ τήν ψυχολογία αὐτή τῶν μαχητῶν μας. Ἔτσι στίς σημερινές στιγμές, στιγμές καμπῆς, οἱ μαχητές μας δέχονται τήν ἅμιλλα σάν μιά καινούργια προωθητική δύναμη πρός τά μπρός, σάν κάτι πού δίνει διέξοδο στήν ποιοτική τους ἀνάπτυξη, σάν ἕνα καινούργιο ὅπλο στήν πραγματοποίηση τῶν ἐπιδιώξεών μας, σάν κάτι μέ τό ὁποῖο θά δικαιώσουν τήν εὐγενικιά τους φιλοδοξία γιά τήν ἠθική τους ἀνάδειξη. Καί γι' αὐτό ἡ ἅμιλλα σήμερα εἶναι σοβαρή ἠθικοπολιτική καί ὀργανωτική κινητήρια δύναμη γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἐπιδιώξεών μας, γι' αὐτό δέν μπορεῖ κανείς παρά νά δεῖ πόσο σωστό καί ψυχολογημένο εἶναι τό ρίξιμο τοῦ συνθήματος τῆς ἅμιλλας ἀπό τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο.

Δέν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία πώς ἡ ἅμιλλα μόνο στό δικό μας λαϊκοεπαναστατικό στρατό μέ τ' ἀνώτερα ἰδανικά του μπορεῖ νά καρποφορίσει καί ν' ἀποδώσει. Τό ὁμηρικό «Αἰέν ἀριστεύειν» μόνο σέ μᾶς μπορεῖ νά σταθεῖ ἠθικό κίνητρο γιά δράση. Πῶς μποροῦσε ποτέ νά ἐφαρμοστεῖ στό μισθοφορικό στρατό τοῦ Τρούμαν πού δέν ἔχει ἰδανικά, δέν ἔχει ἠθικό, δέν ἔχει συνείδηση τῆς ἀποστολῆς του καί δέν θέλει νά πολεμήσει; Ἡ ἅμιλλα σά νόημα καί μέσο κινητοποίησης ὁλοκληρώνεται μόνο μέσα στή λαϊκοδημοκρατική μας πολιτική καί συνενώνει σέ μιά ἑνότητα τήν ἀρχή τῆς ὁμαδικῆς συνεργασίας καί ἀλληλεγγύης μέ τήν ἀνάδειξη τῶν πιό διαλεχτῶν μέσα ἀπ' τήν ὁμαδική δράση.

* *

Μέ τήν ἀνακοίνωση πού ἔκανε τό Γ.Α. γιά τήν προκήρυξη τῆς ἅμιλλας καθόρισε πάνω σέ ποιά βάση θά γίνει ἡ ἅμιλλα. Ἀνάπτυξη πολεμικῆς ἐπίδοσης, [illegible] νούργιων μαχητῶν καί μαχητριῶν, [illegible] τῆς πολεμικῆς τέχνης, ἠθικοπολιτική [illegible]

μασία μαχητῶν, διαλυτική-διαφωτιστική δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό. (Προστέθηκε μέ τό ἄρθρο τοῦ σ. Ζαχαριάδη). Καί οἱ πέντε αὐτοί τομεῖς τῆς ἅμιλλας, πέντε καθήκοντα πού βάζει, χρειάζεται ὅλα νά συγκλίνουν στό ἕνα καί κεντρικό σήμερα. Τήν ἀνάπτυξη τῆς πολεμικῆς μας ἐπίδοσης, τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιθετικῆς μας ταχτικῆς πού σήμερα πιά χαρακτηρίζει τήν πολεμική μας δράση. Ὅλα νά τά κάνει μιά μονάδα, πολεμική δράση νά μήν ἀναπτύξει, γι' αὐτήν ἡ ἅμιλλα ἀπότυχε, καί δέν κατάλαβε τήν ἐπιθετικότητα που κλείνει μέσα σήμερα ἡ ἅμιλλα. Ἡ ταχτική μας αὐτή ὁλοκληρώνεται σήμερα μέ τή διαφωτιστική διαλυτική δουλειά πού θά κάνουμε στούς φαντάρους καί πού τόσο ἀναλυτικά καί δημοκρατικά μπαίνει μέ τό γράμμα τοῦ σ. Μπαρτζιώτα πρός τούς Πολιτικούς Ἐπίτροπους. Ἡ σωστή ἐκτίμηση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ κρίκου τῆς νίκης δίνεται ἀπό τό ἄρθρο τοῦ σ. Ζαχαριάδη.

Ἀνάπτυξη τῆς πολεμικῆς μας ἐπίδοσης (ἐπιθετική ταχτική) καί δουλειά μέσα στούς φαντάρους, ἐδῶ πρέπει νά συγκεντρώνεται γιά τήν ὥρα τό βασικό στρατιωτικοπολιτικό νόημα τῆς ἅμιλλας.

Ἔχουν περάσει ἀρκετές μέρες ἀπό τή μέρα πού ἄρχισε ἡ ἅμιλλα. Ἐκτός ἀπό τόν ἐνθουσιασμό πού ξεσήκωσε σ' ὅλους τούς μαχητές καί τά στελέχη μας, ξεσήκωσε ἀκόμα ἕναν ἐσωτερικό ὀργανωτικό ὀργασμό μέσα στά τμήματά μας. Ἡ κάπως χαλαρωμένη ὀργανωτική ζωή ἀπό τίς πολεμικές συνθῆκες τοῦ Γράμμου δυναμώνει, πράγμα πού δέ μπορεῖ παρά νά ἔχει σοβαρή ἐπίδραση στήν πραγματοποίηση τῶν καθηκόντων τῆς ἅμιλλας. Συνελεύσεις στελεχῶν, δημοκρατικές συνελεύσεις, συνελεύσεις ξεχωριστές τῆς Νεολαίας καί τῶν γυναικῶν, ὀργάνωση εἰδικῶν πολεμικῶν σχηματισμῶν, πλάνα, γίνονται σ' ὅλες τίς μονάδες. Μελετώντας κανείς τά ψηφίσματα, ἀποφάσεις, χαιρετιστήρια, τήν κατάστρωση τῶν σχεδίων βλέπει καί ἀπό τήν ὀργανωτική ἄποψη τό ποιοτικό ἀνέβασμα τοῦ στρατοῦ μας. Μέσα στό πλάνο κάθε μονάδα, Μεραρχίας Ταξιαρχίας, Τάγματος κλπ. βρίσκει κανείς τή συνισταμένη τῆς πολιτικῆς κατανόησης τῆς ἅμιλλας καί τῆς σωστῆς ὀργανωτικῆς τοποθέτησής της. Γενικά ἔχουμε πλάνα ἐπιτυχημένα, μελετημένα. Ἔχουμε καί πλάνα πού εἶναι κάπως ἀφηρημένα, ἄλλα πού πιάνουν περισσότερο τήν ἐσωτερική ζωή καί λιγότερο τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις, ἄλλα πάλι πού πιάνουν πολύ λίγο τό ζήτημα τῆς δουλειᾶς μας στούς φαντάρους καί ἄλλα πού πιάνουν τήν πολιτική δουλειά π.χ. κάπως ἀφηρημένα. Γενικά μποροῦμε νά ποῦμε πώς στήν κατάστρωση τῶν πλάνων καί αὐτό ἔχει ἀπό ὀργανωτική ἄποψη τήν ἀξία του, λαμβάνονται ὑπόψη οἱ ἰδιαίτερες συνθῆκες τῶν μονάδων, οἱ ἀδυναμίες πού παρουσιάζουν καί δέ βλέπει κανείς τή μηχανικότητα στήν ἐπεξεργασία τῶν σχεδίων. Πολύ λίγα εἶναι τά παραδείγματα τῆς μηχανικότητας στά πλάνα τῶν διαφόρων μονάδων μας. Καλό καί σωστό πλάνο θά ἐκφράζει τό βαθμό ἐπαφῆς τῆς διοίκησης μέ τίς μονάδες της, δίνει ἕνα μέτρο τῆς ἐκτίμησης τοῦ πολιτικοῦ καί ὀργανωτικοῦ ἀνεβάσματος στελεχῶν καί μαχητῶν μας, δίνει ἕνα μέτρο τῆς αἴσθησης τῶν δυνατοτήτων πού ἔχουν οἱ διοικήσεις μας καί ἕνα ἀκόμα μέτρο τοῦ στρατιωτικοπολεμικοῦ δυναμικοῦ πού κλείνει τό κάθε τμῆμα.

Ἡ ὀργανωμένη καί σχεδιασμένη μέ πλάνα δουλειά βγαλμένη μέσα ἀπό δημοκρατικές συνελεύσεις εἶναι μιά κατάχτηση τοῦ λαϊκοῦ μας στρατοῦ στενά συνδεδεμένη μέ τή λαϊκοδημοκρατική ἀποστολή του καί ἀσφαλῶς θά πρέπει νά ἔχει συνέχεια καί νά γίνει νόμος καί μέθοδος τῆς δουλειᾶς μας. Φυσικά ἕνα καλό καί σωστά τοποθετημένο πλάνο εἶναι ἡ ἀρχή τῆς δουλειᾶς. Τά πλάνα ὅμως γιά νά μή μείνουν λόγια καί ὡραῖα σχέδια, χρειάζεται νά ἐφαρμοστοῦν, νά περάσουν ἀπό τό χαρτί καί τήν καλή διάθεση στήν πράξη. Αὐτό σημαίνει καθημερινό καί συγκεκριμένο ἔλεγχο, ἐπιτελική διεύθυνση τῆς ἅμιλλας ἐκλαΐκευση τῶν καλῶν παραδειγμάτων καί πράξεων, ἀνάδειξη καί προβολή αὐτῶν πού ἀναδείχνονται στήν ἅμιλλα μονάδων, ἀτόμων κλπ. Οἱ ἐπιτροπές ἅμιλλας πού σχηματίστηκαν κατά ταξιαρχίες, τάγματα κλπ. στήν IX μεραρχία, τό ἐσωτερικό δελτίο ἅμιλλας τῆς X μεραρχίας, τό δελτίο δράσης γιά τήν πορεία τῆς ἅμιλλας στήν XI μεραρχία, εἶναι ὁρισμένοι καλοί τρόποι ὥς τώρα γιά τήν ὀργάνωση, διεύθυνση καί ἐκλαΐκευση τῆς ἅμιλλας.

Ὁ ἔλεγχος χρειάζεται τώρα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά νά εἶναι δημιουργικός καί ἐφευρετικός, συνεχής, νά παροτρύνει καί νά ἐνθουσιάζει στελέχη καί μαχητές καί νά συγκεντρώνεται κάθε φορά ἐκεῖ πού ἡ κατάσταση τό ἐπιβάλλει καί ὄχι νά ἀρχίσει μέ τό πρῶτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο, πέμπτο κλπ. καί τί ἔγινε. Ἡ ἐπιτελική διεύθυνση τῆς ἅμιλλας σημαίνει συνεχῆ προσαρμογή τοῦ σχεδίου ἅμιλλας στίς κάθε φορά συνθῆκες καί καταστάσεις, προβολή κάθε φορά τοῦ κεντρικοῦ συγκέντρωση τῆς προσοχῆς καί δράσης σ' ἕνα σημεῖο, συνεχή προσπάθεια γιά τό φρεσκάρισμα τῆς ἅμιλλας καί τῆς ἐξεύρεσης καινούργιων μεθόδων ἅμιλλας σημαίνει καθημερινή σύνδεση τῆς ἅμιλλας μέ τή ζωή καί δράση τοῦ τμήματος. Αὐτό φυσικά εἶναι ἔργο τῶν Διοικήσεων. Οἱ διοικήσεις κρατοῦν σήμερα καινούργιο ὅπλο τοῦ Δ.Σ.Ε. τήν ἅμιλλα, πού πρέπει νά τό χρησιμοποιήσουν ἐξυπνα καί ψυχολογημένα.

Στήν ἐκλαΐκευση τῆς ἅμιλλας φυσικά πρέπει νά κυριαρχοῦν τα καλά παραδείγματα δουλειᾶς, χωρίς ὅμως νά λείψουν καί [illegible]

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Κ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ
ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ Κ. Γ. Α. Ν. Ε.

'Αγαπητοί μου συναγωνιστές καί συναγωνίστριες, σύντροφοι καί συντρόφισσες.

«"Εκλεισε ή περίοδος τής μαθητείας σας στή Σχολή, είπε ό συναγωνιστής Καραγιώργης στούς νέους άξιωματικούς. Φεύγετε αύριο γιά τά τμήματά σας. Σάν άετοί άνυπόμονοι θά πετάξετε πρός όλες τίς γωνιές τής θεσσαλικής καί ρουμελιώτικης γής. "Εχετε όλοι καί όλες σας τήν πιό εύγενική φιλοδοξία τοῦ άγωνιστή, τοῦ στελέχους, θέλετε νά μπάσετε μέσα στή ζωή αύτά πού μάθατε, θά πάρετε στά χέρια σας τήν τύχη τών 20—30 άνθρώπων τής διμοιρίας καί άργότερα τοῦ λόχου σας νά τούς όργανώσετε, νά έκπαιδεύσετε, νά διαπλάσετε μηχητικά τήν ψυχή τους, νά τούς όδηγήσετε σέ σκληρές μάχες, νά κερδίσετε μαζί τους τήν ύπόθεση τής έλληνικής λαϊκής δημοκρατίας καί νά κατεβεῖτε θριαμβευτές στή Λάρισσα καί στό Βόλο, στή Λαμία καί στό 'Αγρίνι, στή Λειβαδιά καί στήν ἴδια τήν 'Αθήνα.

Καί είναι άλήθεια ότι παλαίψατε γερά γιά νά δώσετε σωστή βάση σ' αύτή τήν εύγενική σας φιλοδοξία. Πρίν ναρθεῖτε στή Σχολή εἴχατε ξεχωρίσει σάν μαχητές καί μαχήτριες είτε σάν όμαδάρχες καί έπίτροποι διμοιρίας σέ πολλές μάχες μέ τήν παλληκαριά σας, τήν έξυπνάδα σας, τήν έπιμέλειά σας. Μέσα στή Σχολή, τέσσερες σχεδόν μήνες τώρα κάνατε ότι μπορούσατε γιά νά άφομοιώσετε τά διδάγματα τής πολεμικής έπιστήμης, έκεῖνα πού είναι άπαραίτητα γιά τό λαϊκό έπαναστατικό πόλεμο, πού άπό σήμερα είσαστε έλπιδοφόροι άξιωματικοί του.

Δέν τά πήρατε μέσα σέ αἴθουσες καί πάνω σέ θρανία τά διδάγματα αύτά. Καί ένας τέτοιος άξιωματικός θά ξαίρει τόν τρόπο νά έπιβληθεῖ στό τμήμα του. Γιατί ξαίρει ότι θά έπιβληθεῖ μόνο μέ τό άτομικό του παράδειγμα σέ όλα, άπό τόν τρόπο πού θά διευθύνει τούς άνδρες του στή μάχη ώς τήν όργάνωση τής άτομικής του ζωής. Θά έπιβληθεῖ μέ τήν άτομική παλληκαριά άλλά καί μέ τή σκέψη, μέ τήν έξυπνάδα καί τήν πολεμική πονηριά πού θά τοῦ έξασφαλίσουν τή σιγουριά στή καθοδήγηση, τήν ήγετική παλληκαριά. "Οταν θέλεις νά παίξεις τή ζωή τών άνδρών σου στή μάχη οί άνδρες σου πρέπει νά σοῦ έχουν έμπιστοσύνη, άν έχουν πεισθεῖ μόνοι τους γιά τήν άξία σου γιά τήν ίκανότητά σου, γιά τό κῦρος σου, και

νητικά σημεία τής δουλειάς μας. Καί στήν έκλαίκευση τής άμιλλας κι' αύτήν πρέπει νά τήν κάνουμε μέ βάση ένα έπιτελικό σχέδιο.

Μεγάλη προσοχή χρειάζεται στήν προβολή καί άνάδειξη τών μαχητών καί στελεχών πού άναδείχνονται μέσα στήν άμιλλα. 'Η εύγενική φιλοδοξία σ' όλους τούς μαχητές μας είναι έντονη. Γι' αύτό στήν άπονομή τών ήθικών άμοιβών πρέπει νάμαστε πρώτ' άπ' όλα δίκαιοι καί μήν ξεχνάμε πώς μέσα στήν άπονομή τών ήθικών άμοιβών ύπάρχει καί ή άρνητική άποψη, πού άντί νά βοηθάει στήν καλλιτέρεψη τής δράσης τοῦ τμήματος, άντίθετα τό ρίχνει πίσω άν ή άπονομή τών ήθικών άμοιβών έρχεται σέ άντίθεση μέ τό δημόσιο αίσθημα τών μαχητών μας. Τό δημοκρατικό όργανωτικό μέτρο πού καθορίζεται τώρα μέ τίς προτάσεις γιά τήν άπονομή ήθικών άμοιβών νά γίνονται μέσα στίς δημοκρατικές συνελεύσεις τών τμημάτων, μπορεί νά μειώσει στό έλάχιστο άν όχι νά έξαλείψει κάθε «άδικία» στήν άπονομή τών ήθικών άμοιβών.

Σά συμπέρασμα μπορούμε νά πούμε άπό τώρα τό έξής: 'Η άμιλλα πραγματικά γίνεται ένα καινούργιο όπλο τοῦ στρατοῦ μας. 'Η άμιλλα σάν ήθικοπολιτική ένέργεια καί σά μέθοδος δουλειάς είναι κάτι τό καινούργιο γιά μάς καί άσφαλώς πολύ θά μάς βοηθήσει στήν πραγματοποίηση τών έπιδιώξεών μας. Χρειάζεται τήν πείρα άπό τήν άμιλλα, νά τή μελετήσουμε καί νά τή μελετοῦμε συνεχώς άπό κάθε άποψη. 'Η σοσιαλιστική άμιλλα καί μέ τήν άνώτερη έκφρασή της μέ τό Σταχανωφικό κίνημα, στάθηκε καί στέκεται στή Σοβιετική "Ενωση μεγάλη κινητήρια δύναμη γιά τήν οίκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Γίνεται σήμερα τό ἴδιο καί στίς Λαϊκές Δημοκρατίες [illegible] μή γίνει καί στή δική μας [illegible] δημιουργία πού κυρίως σήμερα είναι πολεμική.

τό κῦρος εἶναι ἕνα σύνθετο πρᾶγμα πού πηγάζει αὐτόματα ἀπό τήν προσωπικότητα τοῦ ἡγέτη. Δέν ἐπιβάλλεται οὔτε μέ φωνές οὔτε μέ διαταγές οὔτε μέ τιμωρίες. Δέν ἐπιβάλλεται ἀπό τά πάνω. Οὔτε στά λόγια. Ὁ πόλεμος δέ σηκώνει τσαρλατανιά. Ἐδῶ εἶναι ἡ μάχη κάθε φορά καί ἰδού ἡ Ρόδος ἰδού καί τό πήδημα. Καί μέσα σ' αὐτά τά πηδήματα θά πεισθεῖ ὁ μαχητής γιά τόν ἀξ)κό του.

Καί θά πεισθεῖ, αὐτόματα ὁ μαχητής ὅταν σέ δεῖ νά ἀναπτύσσεις στή ζωή, στήν πράξη καί ὄχι στά λόγια ἕνα εἰλικρινές καί πρακτικό ἐνδιαφέρον γιά τό μαχητή. Ἐμεῖς ὅλοι εἴμαστε παιδιά τῆς ἐπαναστατικῆς θύελλας, εἴμαστε παιδιά τῆς Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Δημοκρατικῆς ἐπανάστασης. Ἀλλά ἡ λογική τῆς ἐπανάστασης, πού τά ἀναποδογυρίζει ὅλα εἶναι βουτηγμένη μέσα στίς δυσκολίες.

Στίς μεγάλες δυσκολίες πού καλοῦν τά παιδιά τῆς ἐπανάστασης σ' ἕναν ἀδιάκοπο σκληρόν ἀγώνα γιά νά τίς ξεπερνᾶνε. Πιν τα ξαίρουν τά παιδιά τῆς ἐπανάστασης ὅτι δέν ὑπάρχει γι' αὐτά καμμιά δυσκολία πού νά εἶναι ἀξεπέραστη, κανένα φρούριο πού νά εἶναι ἀπόρθητο. Ἐσεῖς οἱ νέοι ἀξ)κοί, νέοι ἀνθυπολοχαγοί τοῦ πεζικοῦ, οἱ νέοι ἀνθυπολοχαγοί Π.Ε. οἱ νέοι ἀνθυπομοίραρχοι τῆς Λαϊκῆς Πολιτοφυλακῆς εἴσαστε ἀπό τά καλύτερα παιδιά τῆς Λαϊκοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης. Ξεπηδήσατε ὅλοι μέσα ἀπό τή φωτιά αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης μέσα ἀπό τίς μεγάλες δυσκολίες της.

Καί μ' αὐτές τίς μεγάλες δυσκολίες θά παλαίψετε ἀπό τήν πρώτη μέρα, πού θά πάρετε τμῆμα στά χέρια σας. Τίποτα δέν θά βρεῖτε ἕτοιμο, τίποτα δέν θά βρεῖτε τακτοποιημένο, θά παλαίψετε γιά τούς στρατολογημένους νέους μαχητές καί μαχήτριες γιά νά αὐξήσετε τή δύναμη καί το λόχο σας πού πάντα θά εἶναι λειψή. Θά παλαίψετε γιά νά βρεῖτε ὅπλα καί πυρομαχικά γιατί ποτέ δέν θἄχετε ἀρκετά. Θά παλαίψετε γιά νά βρεῖτε ἄρβυλα καί ζεστά ρούχα γιά τό τμῆμα σας, γιατί καμμιά ἀποθήκη δέν θά ἔχει στή διάθεσή σας, θά παλαίψετε γιά νά βρεῖτε ἱματισμό καί γιά νά φτιάξετε ἀπό κουβέρτες στρατιωτικά παντελόνια γιά τίς μαχήτριές σας γιά νά μήν τίς βλέπετε νά πολεμᾶνε μέ φουστάνια, θά παλαίψετε γιά ἕνα νοσοκομεῖο, γιά ἕναν ἐπίδεσμο ἀκόμα γιά νά μή χάνετε τούς τραυματίες σας τζάμπα ἀπό αἱμορραγία, θά παλαίψετε γιά νά ἐκπαιδεύσετε τό τμῆμα σας, τούς νέους μαχητές σας, γιά νά στρατιωτικοποιήσετε τίς νέες μαχήτριες πού ἀποτελοῦν πιά ἕνα μόνιμο καί σημαντικό ποσοστό ἀλλά πολύτιμο ποσοστό σέ μαχητικότητα καί αὐταπάρνηση τῶν μαχίμων τμημάτων μας. Μέσα σ' αὐτή τήν τρομερή πάλη μέ τίς δυσκολίες θά ἀτσαλώσετε τόν ἑαυτό σας, θά τόν διαπαιδαγωγεῖτε μέρα μέ τή μέρα σέ ἀξ)κούς νέου τύπου, σέ λαϊκούς ἀξ)κούς μέ καθαρό μυαλό φωτισμένο πολιτικά καί πλουτισμένο ἐπιστημονικά μέ τά διδάγματα τῆς σταλινικῆς πολεμικῆς ἐπιστήμης. Μέ γερό σῶμα καί ἀτσάλινη ψυχή μέ ἴδιον χαρακτῆρα καί σεμνό ἦθος ἀντάξια παιδιά τοῦ Ζαχαριάδη καί τοῦ Μάρκου. Στίς σχέσεις σας μέ τόν πολύπαθο Λαό μας θά ἔχετε πάντα σά γνώμονα αὐτά πού ἀκούσατε πρίν ἀπό λίγο στό χαιρετιστήριο τῆς Κυβέρνησης καί τοῦ Γεν. Ἀρχηγείου μας.

Μή ξεχνᾶτε οὔτε στιγμή ὅτι ἡ ἀκατανίκητη δύναμή μας πηγάζει ἀπό τό Λαό καί ὅτι συνεπῶς, οἱ σχέσεις μας μέ τό Λαό πρέπει νά εἶναι ἄψογες. Μέ τήν πολεμική σας ἐπίδοση καί τίς ἄλλες φιλολαϊκές πράξεις σας νά σφυρηλατεῖτε καθημερινά τήν ἀδιάσπαστη ἑνότητα τοῦ Λαοῦ καί στρατοῦ σάν τή μεγαλύτερη προϋπόθεση τῆς Νίκης.

Ἀγαπητοί συναγωνιστές καί συναγωνίστριες, σύντροφοι καί συντρόφισσες, ὀχτώ χρόνια τώρα περισσότερο ἤ λιγώτερο, παλεύουμε μέ τό ὅπλο στό χέρι γιά νά λευτερώσουμε τόν τόπο μας ἀπό τούς ξένους ἰμπεριαλιστές καί τούς ἐγχώριους μοναρχοφασίστες καί νά ἐγκαθιδρύσουμε τήν Λαϊκή Δημοκρατία. Ἡ λαϊκή καί ἑλληνική δημοκρατική ἐπανάσταση στή χώρα μας ἔχει μπεῖ πιά στήν ἀποφασιστική, τήν κρίσιμη, στήν τελευταία της φάση πού πρέπει νά τελειώσει σύντομα μέ τή μεγάλη, τήν τελική νίκη.

Γι' αὐτή τη μεγάλη νίκη θά πᾶτε νά παλαίψετε μέ σίδερο στό κορμί, ἀτσάλι στό μυαλό, μέ φλόγα στήν καρδιά, ἐσεῖς τά παιδιά τοῦ Μάρκου καί τοῦ Ζαχαριάδη, οἱ νέοι ἀετοί πού θά πετάξετε σήμερα τό ἀπόγευμα ἀπό τήν ὑπαίθρια σχολή σας πρός τά τμήματά σας σέ κάθε γωνιά τῆς Θεσσαλικῆς καί Ρουμελιώτικης γῆς.

Ζήτω ἡ Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση.

Ζήτω ὁ ἀρχηγός τῆς Κυβέρνησης καί τοῦ στρατοῦ μας, Στρατηγός Μάρκος.

Ζήτω ὁ σύντροφος Νίκος Ζαχαριάδης.

Ζήτω ἡ ἑλληνική Λαϊκή Δημοκρατία.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΜΙΜΗΣΗ

Δημοσιεύουμε τό παρακάτω έμπιστευτικό έγγραφο πού μας έφερε τό στρατιωτικό ταχυδρομείο άπό τό μοναρχοφασιστικό στρατό. Τό έγγραφο αύτό μιλάει μόνο του καί τά σχόλια είναι περιττά.

1.—Είς τόν φονευθέντα Διμοιρίτην Παπανικολάου είς Λιδωρίκι, τοῦ 84ου λόχου (3ου Τάγ. Γκιώνας) εὑρέθη τό άρχεῖον. Είς τοῦτο ὑπῆρχε τετράδιον ὅπου ὑπῆρχε κ ρ ι τ ι κ ή ἢ μᾶλλον ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ διεξαχθείσης ἐπιχειρήσεως.

2.—Κοινοποιεῖται ἵνα ἴδουν ὅλα τά στελέχη πῶς ἐργάζονται καί πῶς καλλιεργοῦν τό πνεῦμα οἱ ἡγήτορες τῶν συμμοριῶν.

Παρέχω πρός μίμησιν τήν ἐργασίαν ταύτην, ἀπό τά στελέχη.!!

Μ. ΠΡΙΝΤΖΟΣ
Ταξίαρχος Ἐπιτελάρχης
Διά τόν Ὑποστράτηγον Διοικητήν
Ι.Κ. /Ο.Ν.Κ.
Ἀκριβές ἀντίγραφον
Χ. Τσικογιάννης

—Ἡ ἐπιχείρηση ἐπέτυχε 100ο/ο.

—Ὅλα τά τμήματα ἔφεραν σέ πέρας τό σκοπό τους.

—Π λ ε ο ν ε κ τ ή μ α τ α Χ ω ρ ο φ υ λ.

—Ὀχυρές θέσεις—Σχέδιο ἀγῶνος πρόχειρο—Ξέραν τούς δρόμους—Περιβάλλον δικό τους.

—Μ ε ι ο ν ε κ τ ή μ α τ α Χ ω ρ.

—Ἄτακτα σπίτια, δρόμοι—Δέν εἶχαν ὅπλα καμπύλης τροχιᾶς—Λίγες χειροβομβίδες—Μικρές δυνάμεις.

—Π λ ε ο ν ε κ τ ή μ α τ ά μ α ς.

—Μᾶς διευκόλυνε ἡ ἀνωμαλία τῶν σπιτιῶν.

—Μέσα καμπύλης τροχιᾶς—Πίατ—Χρῆσις χειροβομβίδων—Πολλές δυνάμεις—Πρωτοβουλία—Αἰφνιδιασμός.

—Μ ε ι ο ν ε κ τ ή μ α τ α.

—Δέν ξέραμε τά σπίτια—Περιβάλλον ἐχθρικό.

—Σ υ μ π έ ρ α σ μ α.

—Μέ τίς δυνάμεις μας καί μέ τίς δυνάμεις πού διαθέτουν αὐτοί, ἐπιχειρήσεις σέ κατωκημένο τόπο εἶναι γλέντι.

—Ἐπιτυχίες μας στόν Αἰφνιδιασμό.

—Χρησιμοποιήθηκαν μέρη ἀπυρόβλητα.

—Δείχτηκε μαζικός ἡρωϊσμός.

—Διαδοχική ἐξουδετέρωση ἀντιστάσεων.

—Πειθαρχία τοῦ πυρός στήν ὥρα τῆς μάχης.

—Δέν ἔγινε πλιάτσικο.

—Ἐλλείψεις μέσα στή μάχη.

—Διοίκησης—Ἔλειψη πληροφοριῶν.

—Χτυπήθηκαν τμήματα ἀπό ἐχθρικά καί φίλια.

—Δέν ἔγινε ἀνάλυση τοῦ σχεδίου.

—Ἔλλειψη προετοιμασίας ἐπιχειρήσεως—Νάρκες—Μπουκάλια βενζίνης—Μᾶς ἔλειπαν κασμάδες.

—Δέν ὑπῆρχε ἐπαφή μέ τά γειτονικά τμήματα. Φταῖνε τά ξένα τμήματα. Δέν ζήτησαν πληροφορίες.

—Τά στελέχη ἔγιναν μόνον μαχητές.

—Δέν χρησιμοποιήσαμε τό ἔδαφος μέσα στό χωριό.

—Δέν προστατέψαμε τούς ἄντρες ἀπό τά ὅπλα καμπύλης τροχιᾶς.

—Δέν κρατήθηκαν διαστήματα—ἀποστάσεις.

—Δέν μᾶς διέκρινε ἀποφασιστικότητα.

—Δέν κάψαμε σπίτια πού ἔρναγαν ἐπάνω μας φωτιά.

—Δέν ὁρίστηκε ἡ ὥρα τῆς ἐξόρμησης.

—Δέν ἔγινε εὐρεία χρῆσις χειρο-

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(Συνέχεια ἀπ' τό ὑπ' ἀριθ. 8 τεῦχος)

Μ' αὐτόν τόν τρόπο συμπεριφέρεται «στά μικροπράματα» ὁ Μπορέϊκο. Ὅμως ὅταν οἱ δυό στρατιῶτες του, ὁ Μλόχιν κι' ὁ Γιούρκιν, πέφτουν σέ σοβαρά παραπτώματα —π. χ.— μεθᾶνε τσακώνονται στήν πόλη καί πέφτουν στά χέρια τῆς ἀστυνομίας. Τότε πιά ἔρχεται νά προστέσει καί ὁ ὑπολοχαγός καί τή δικιά του τιμωρία χωρίς ὅμως νά κάνει κατάχρηση τῆς ἐξουσίας του ὅπως κάνει ὁ λοχαγός Τσίζ.

Σ' αὐτήν τήν περίπτωση καί ὁ Μπορέϊκο τούς βάζει τήν τιμωρία τῆς πολύωρης ἄσκησης μέ τό ντουφέκι. Ὅμως τώρα, κι' οἱ τιμωρημένοι κι' ὁλόκληρος ὁ σχηματισμός τοῦ οὐλαμοῦ του, δέν τρέφουνε κανένα ἀπ' τά ἄσχημα αἰσθήματα, πού συνήθως τρέφουν ὕστερ' ἀπ' τίς ποινές τοῦ λοχαγοῦ.

Ὁ συγγραφέας ἀναφέρει, πώς μιά φορά ἕνας ἀξιωματικός βγαίνοντας ἀπ' τή σκηνή του, εἶδε τούς Γιούρκιν καί Μλόχιν πού ἐχτελοῦσανε τήν τιμωρία τους νά εἶναι περιτριγυρισμένοι ἀπό πολλούς συντρόφους τους στρατιῶτες.

Ὁ Μλόχιν ἀπαντώντας στά πειράγματα πού τοῦ κάνανε μερικοί ἀπ' τούς συντρόφους του, ὑποστήριζε πώς ὁ Μπορέϊκο... «...ἄδικα δέν τιμωρεῖ ὅμως γιά δίκαιη τιμωρία ἀξίζει νά τιμωρηθεῖς»

Αὐτό τό παράδειγμα, ὁλοφάνερα δείχνει πῶς ὁ δικός μας ὁ Ρῶσσος στρατιώτης χωρίς παράπονο καί μνησικακία, ἐχτελεῖ μιάν ἀνάλογη ποινή πού τοῦ ἐπιβάλλεται ἀπό ἕναν αὐστηρό μά δίκαιο διοικητή.

Ὁ στρατιώτης βλέπει τόν ἀξιωματικό σάν φορέα ἐξουσίας. Ὅμως ἡ ἐξουσία χωρίς αὐστηρότητα δέν εἶναι βιώσιμη πρό πάντων στό στρατό καί μάλιστα στόν ἐνεργό στρατό. Ἡ ἔλλειψη αὐστηρότητας στόν ἀξιωματικό, τοῦ ἀφαιρεῖ τήν ἀντίληψη τοῦ κύρους του πάνω στό ἔμψυχο ὑλικό τοῦ τμήματός του.

Τό μόνο πού θεωρεῖται ἀπαραίτητο — ἐπαναλαμβάνομε — εἶναι ἡ ὀμορφιά τῆς αὐστηρότητας.

Σέ μερικές περιπτώσεις πού ὁ ἀξιωματικός χρησιμοποιεῖ τά πιό σκληρά μέτρα τιμωρίας τοῦ μαχητή, εἶναι ἀπαραίτητο νά προσέξει πολύ, γιά νά μή «σκοτώσει» στό μαχητή τή θέληση καί τήν ὁρμητικότητα, καί τήν πίστη στίς δυνάμεις του, μ' ἀντίθετα, νά ξυπνήσει μέσα του τήν ὁρμή, νά ἐξαγοράσει τό παράπτωμά του μέ ὑποδειγματική μαχητική δουλειά στό μέλλον.

Θά ἐπιτρέψω στόν ἑαυτό μου, γιά μιά ἀκόμα φορά νά χρησιμοποιήσω ἕνα παράδειγμα, ἀπ' τήν πραχτική καί τούτη τή φορά τοῦ ὑπολοχαγοῦ Μπορέϊκο.

Ὅταν κάποτε ὁ Μπορέϊκο, φάνηκε πώς ἐξάντλησε ὅλα τά μέσα, γιά νά «βγάλει στό δρόμο τῆς ἀλήθειας» ἕναν ἀδιόρθωτο στρατιώτη, ὅταν πιά, δέν ἔμενε ἄλλο μέσο παρά νά παραδώσει αὐτό τό στραβόξυλο στό στρατοδικεῖο, τότες ὁ Μπορέϊκο ἐμπνεύσθηκε ξαφνικά ἀκόμα ἕνα πείραμα, γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο γιά τήν ὑπηρεσία. Ξέροντας τήν ἐξαιρετική ἀγάπη τοῦ στρατιώτη, στό στοιχεῖο του, ὁ Μπορέϊκο ἀποφάσισε νά τόν μεταθέσει σ' ἄλλο τμῆμα.

Πάνω σ' αὐτή τήν ἐνέργεια τοῦ Μπορέϊκο γίνεται μεταξύ τους ἡ παρακάτω κουβέντα.

—Εἶν' ἀλήθεια πού μέ διώχνετε ὁλότελα ἀπό κοντά σας ὑπολοχαγέ;

—Τώρα πιά βέβαια, ὅπως παραπέρα, θά ἰδοῦμε πῶς θά πάει ἡ δουλειά σου.

—Μά ὑπολοχαγέ μου, τόσο συχαμένος, ἀποκρουστικός καί καταραμένος εἶμαι, πού κανένας δέ θέλει νά μέ πλησιάσει; Ἐπιτρέψτε μου τουλάχιστο νά εἶμαι μέ τόν ἀνθυπολοχαγό!..

—Ρώτατον ἄν σέ θέλει. Ἄν σέ πάρει καλά, ἄν δέν σέ πάρει, σημαίνει πώς καί αὐτουνοῦ τοὔχεις κάτσει στό λαιμό!" Ἔτσι εἶναι ἀδερφέ μου: Ἡμάρτησες, τώρα πρέπει νά μετανοιώσεις.

βομβίδων, εὐρεῖα χρήση φυσιγγίων, πυρομαχικῶν.

—Οἱ σύνδεσμοι νά ξέρουν καλά τό ἔδαφος.

—Συγκεκριμένες ἀποστολές. Σύνδεση μέ τά τμήματά μας.

—Μαζική αἰφνιδιαστική ἐπίθεση. Πειθαρχία πυρός—οἰκονομία στά πυρομαχικά.

—Ταχύτητα, ἀποφασιστικότητα.

—Ἐξουδετέρωση ἀντιστάσεων μέ τήν κυκλωτική κίνηση. Ὄχι κατά μέτωπο.

—Πειθαρχία στό σχέδιο καί τή διαταγή ἐπιχειρήσεων.

—Χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους—προστασία ἀπό τά ὅπλα καμπύλης τροχιᾶς—Στρατιωτική ἐκπαίδευση.

Ὁ τρόπος πού μελετοῦσε τήν πεῖρα του ὁ νεκρός σύντροφός μας ἄς γίνει παράδειγμα σ' ὅλους τούς διμοιρίτες μας.

—Ἴσως μέ ξαναπάρετε ἀργότερα; ρώτησε ὁ
στρατιώτης μέ φωνή πούκρυβε κάποιαν ἐλπίδα.
—Τόν καλό ἄνθρωπο, ποιός δέν τό ξαναπαίρ-
νει.

Μέ τήν ἔννοια «ὄμορφη αὐστηρότητα» εἶναι
στενά δεμένα, ἡ ἐγκαρδιότητα τοῦ ἀξιωματικοῦ
καί ἡ ἱκανότητά του, νά εἶναι ἀκριβής, καί νά ἐ-
πιμένει στή δίκαιη ἄποψή του, ἀκόμα καί στή
συμπεριφορά του μέ κείνους πού φταίξανε.
Στή δουλειά τῆς ἀνατροφῆς τῶν νεαρῶν στε-
λεχῶν μας, τῶν ἀξιωματικῶν, πάντα προσέξαμε
καί πρέπει νά προσέχουμε ἐξαιρετικά.
Ὁ Κόκκινος Στρατός, εἶναι ὁ κληρονόμος τῶν
πιό ἐξαιρετικῶν ἰδιοτήτων, πού ξεχωρίζανε πρῶ-
τα τόν παληό Ρωσσικό στρατό.
Καί πρός τιμή τῶν ἀξιωματικῶν μας πρέπει
νά ποῦμε, πώς ἡ οὐσία τῆς «ὄμορφης αὐστηρό-
τητας» ἔχει ἀφομοιωθεῖ ἄριστα ἀπό τούς πιό πολ-
λούς ἀπ' αὐτούς.

Ξέρουν οἱ ἀξιωματικοί μας πολύ καλά πώς
μαζύ μέ τήν αὐστηρότητα, πάντα πρέπει νά ἐνερ-
γεῖ καί ἡ καλοσύνη, ἡ ἑτοιμότητα νά δόσει στό
μαχητή μιά χρήσιμη συμβουλή καί ἡ ἱκανότητα
νά μπορεῖς νά τοῦ ξεδιαλύνεις ὁποιοδήποτε ζήτη-
μα πού θά τόν ἀπασχολεῖ.

Ἄν ὁ στρατιώτης δέν βρεῖ στό διοικητή του
αὐτές τίς ἰδιότητες, τότες χάνει τή διάθεση νά
ἐκφράζει τά πραγματικά του αἰσθήματα καί σκέ-
ψεις μπροστά στόν ἀξιωματκό, ὁπότε ὁ ἀξιωμα-
τικός ἀναμφισβήτητα ἄδικα θά σπαταλάει τίς
προσπάθειές του γιά νά κερδίσει τή βαθειά συ-
μπάθεια τοῦ ὑποδεεστέρου του.
Ἀξίζει νά σταθοῦμε λίγο, πάνω στή συμπε-
ριφορά τοῦ ἀξιωματικοῦ, στό ζήτημα πού σχετί-
ζεται μέ τίς διάφορες ἠθικές ἀμοιβές γιά τούς
ὑποδεέστερούς του. Σ' αὐτή τήν περίπτωση ὁ ἀ-
ξιωματικός πρέπει νά ἐπιδείξει ἄν ὄχι περισσότε-
ρη τουλάχιστο ὄχι λιγώτερη δικαιοσύνη καί λε-
πτότητα ἀπ' ὅση χρειάζεται γιά τήν ἐπιβολή ποι-
νῶν στούς φταῖχτες.

Καμιά δουλειά καί καμιά ὑπηρεσία δέ θά ἐ-
κτελεῖται ἀπ' τούς μαχητές μέ τήν ὁλοκληρωμένη
διάθεση, ὅλων τῶν δυνάμεων καί τῶν ἱκανοτή-
των τους, ἄν ἡ ἐχτέλεση αὐτή θά περνάει χωρίς
νά τήν προσέξει ὁ διοικητής.
Καθῆκον τοῦ ἀξιωματικοῦ εἶναι νά ἐνθαρύ-
νει μ' ὅλα τά μέσα πού ἔχει στή διάθεσή του,
τήν καλή ὑπηρεσία.
Καί σ' αὐτή τήν περίπτωση, ὁ καθένας ἀξιω-
ματικός μας πρέπει νἆχει μπροστά του, τό φω-
τεινό παράδειγμα τοῦ Σουβόρωφ.
Αὐτός δέν τσιγγουνεύονταν στίς ἀμοιβές. Αὐ-
τός ποτές δέν ἐσύνδεε τίς ἀμοιβές μέ τήν προ-
σωπική του συμπάθεια ἤ ἀντιπάθεια, γιά τόν ἕνα
ἤ τόν ἄλλο ὑποδεέστερο.
Ἡ ὁλόψυχη ἐχτέλεση τῶν ὑπηρεσιακῶν κα-
θηκόντων, ποτές δέν περνοῦσε ἀπαρατήρητη, ἀπ'
τό Μεγάλο στρατηλάτη.
Ἡ δικαιοσύνη στήν ἐκτίμηση τῆς ἀξίας τοῦ
ὑποδεέστερου εἶναι ἕνα ἀπ' τά πιό ἀπαραίτητα
στοιχεῖα γιά τόν καθένα ἀξιωματικό.
Ἡ παράλειψη τῶν κερδισμένων ἐνθαρύνσεων
καί ἀμοιβῶν, θά παρουσιάζεται στά μάτια τῶν
μαχητῶν, σάν ἀποτέλεσμα χαρακτηριστικῶν ἰδιο-
τήτων τοῦ διοικητή, πού δέν εἶναι καθόλου κο-
λακευτικές γιά δαύτον, ὅπως ἀποκρουστικότητας,
ἀχαριστίας, μά ἀκόμα καί σάν ἔλλειψη κατανόη-
σης τῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ ἀδιάφορη, μά πιό πολύ ἡ ἄδικη ἐμπαθής
συμπεριφορά τοῦ διοικητή πρός τόν καθένα ξε-
χωριστά ἀπό τούς ὑποδεέστερους, δέν θά μπορέ-
σει ποτέ νά τούς πείσει, πώς ὁ διοικητής πραγ-
ματικά «πονάει γιά τήν ὑπηρεσία» καί μόνο ξεκι-
νώντας ἀπ' τό συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, διακρίνει,
τιμωρεῖ, συγχωρεῖ καί εὐχαριστεῖ.

Τέλος θά κατευθύνουμε τήν προσοχή μας,
ἀκόμα σέ μιά ἐξαιρετική σπουδαία ὑποχρέωση
τοῦ ἀξιωματικοῦ, στίς σχέσεις του μέ τούς μαχη-
τές, πού εἶναι: ἡ ἀπαραίτητη καί διαρκής φρον-
τίδα γιά τίς ἀνάγκες τῆς ζωῆς τους
Ὁ καλός ἀξιωματικός πάντα θά θεωρεῖ ὑπο-
χρέωσή του, νά εἶναι ἐνήμερος στό πῶς διατρέ-
φονται οἱ ἄνδρες του, σέ ποιά κατάσταση βρίσκεται ἡ
ὑπόδησή τους, ὁ ἱματισμός καί ἡ ἐξάρτυσή τους.
Ἄν ὁ ἕνας ἤ ὁ ἄλλος μαχητής ἀρρωστήσει ἤ
τραυματιστεῖ σέ μάχη καί βρεθεῖ σέ νοσοκομεῖο
πού νά μήν εἶναι πολύ μακρυά ἀπ' τό σχημα-
τισμό του, τότες ἕνας ἀληθινός «πατέρας τοῦ στρα-
τιώτη» ποτέ δέ θά ἀδιαφορήσει μέ πρώτη εὐκαι-
ρία νά τόν ἐπισκεφθεῖ, νά τόν ρωτήσει πώς πάει
ἡ ἀρρώστεια του, νά τόν ἐνθαρύνει μέ δυό γλυ-
κόλογα, νά πληροφορήσει κι μιά φορά μέ γράμμα
του τούς γονεῖς του, ἤ καί νά γράψει γιά λογα-
ριασμό τοῦ ἴδιου τοῦ ἄρρωστου ἕνα γράμμα στό
σπίτι του.

Αὐτό τό τελευταῖο, φαίνεται σά λεπτομέρεια,
ὅμως κι' αὐτό ὄχι λιγώτερο συντελεῖ στό πλησί-
ασμα τοῦ ἀξιωματικοῦ στούς ὑποδεέστερους.
Τό ἐνδιαφέρον καί ἡ ἀγάπη τοῦ ἀξιωματικοῦ
στούς μαχητές, μ' ὁποιοδήποτε τρόπο κι ἄν ἐκ-
φράζονται, ἀνταποδίδονται ἑκατονταπλάσια. Στόν
καιρό του, κάποιος πασίγνωστος στό Ρωσσικό
στρατό, στρατηγός Σκόμπελιεφ, σέ μιά διαταγή
του ἔγραφε: «Παρακαλῶ ὅλους τούς κ. κ. ἀξιω-
ματικούς τοῦ ἐμπιστευμένου σέ μένα ἀνδρείου
στρατοῦ, νά ποτισθοῦνε μέ τήν πεποίθηση, πώς,
ἡ ἀκούραστη φροντίδα γιά τόν στρατιώτη, ἡ ἀ-
γάπη πρός αὐτόν ἀποδειγμένη μέ ἔργα, ἀτσαλ-
λοῦν ἐνθύμηση γιά τή νίκη»
Αὐτή τή συμβουλή δέν εἶναι ἄσκοπο νά τή θυ-
μίσουμε στούς ἀξιωματικούς καί τοῦ δικοῦ μας
καιροῦ, καί πρό πάντων στούς νέους ἀξιωματι-
κούς, οἱ ὁποῖοι ἐξ αἰτίας τῆς ἀπειρίας τους, δι-
στάζουν καμμιά φορά νά πλησιάζουν τούς μαχη-
ἀπό φόβο μήπως αὐτό τό πλησίασμα στούς μα-
χητές βλάψει τήν πειθαρχία τοῦ τμήματος.
Τέτοιοι δισταγμοί καί φόβοι εἶναι ἀβάσιμοι,
γιατί δέν εἶναι τό κάθε πλησίασμα πού ἔχει σά

συνέπεια τήν άτοπη οἰκειότητα ἀνάμεσα στόν ἀνώτερο καί τόν κατώτερο.

Στήν ἐξέλιξη τοῦ θέματος παρακάτω, θά διαπιστώσουμε πώς τό πλησίασμα τῶν κατωτέρων ἀξιωματικῶν στούς ἁπλούς μαχητές, πετυχαίνεται καλύτερα, ἐκεῖ ὅπου παρουσιάζεται σά μίμηση τοῦ παραδείγματος πού δίνουνε οἱ ἀνώτεροι.

Ἄν π χ. ὁ διοικητής ἑνός λόχου, βλέπει, πώς ὁ διοικητής τοῦ συντάγματος, συναναστρεφόμενος τόν κύκλο τῶν ἀξιωματικῶν πού ἔχει κάτω ἀπ' τίς διαταγές του, συμπεριφέρεται σάν πραγματικός πατέρας ἀνάμεσα στά παιδιά του, τούς φροντίζει, τούς προσέχει, συμμετέχει στίς προσωπικές τους λύπες καί χαρές, ἄν ὁ διοικητής λόχου πειστεῖ, πώς, στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀνώτερου δέν ὑπάρχει αὐθαιρεσία καί δεσποτισμός, τότες φροντίζει ὅμοια νά συμπεριφέρεται κι' αὐτός στούς μαχητές.

Εἶναι παρατηρημένο ἀπό παληά χρόνια, πώς ἡ συμπεριφορά τῶν κατωτέρων ἀξιωματικῶν στούς ὑπό τίς διαταγές τους, εἶναι κατ' εὐθείαν ἀνάλογη μέ τή συμπεριφορά πού ἐπιδεικνύεται στούς κατώτερους ἀξιωματικούς ἀπ' τούς διοικητές τους.

Ἀκόμα εἶναι παρατηρημένο, πώς ἡ ἀληθινή ἀγάπη τῶν ἁπλῶν στρατιωτῶν στόν ἀξιωματικό, κερδίζεται μέ τήν εἰλικρινή ἀγάπη τοῦ ἀξιωματικοῦ σ' αὐτούς.

Πέφτουν σέ μεγάλη πλάνη ἐκεῖνοι οἱ διοικητές, πού πιστεύουν, πώς μποροῦν νά στηρίξουν τήν ψηλή θέση τους καί τό κύρος τους πάνω στήν ἀποκρουστικότητα, στή σκληρότητα καί στήν ἀλαζονική συμπεριφορά. μέ τούς κατώτερους τους.

Πολύ πέφτει στά μάτια τῶν ὑφισταμένων του ἐκεῖνος ὁ ἀξιωματικός πού πιστεύει πώς εἶναι ὑποτιμητικό γιά τήν προσωπικότητά του καί μειωτικό τῆς ἱκανότητάς του, νά μιλήσει. νά ἀστειευτεῖ καί νά φλυαρήσει μαζύ τους καί μέ περηφάνεια ἀποκρούει τίς προσπάθειές τους νά τόν πλησιάσουν.

Εἶναι ὁλοφάνερο, πώς τέτοια συμπεριφορά ἔχει σάν ἀποτέλεσμα, νά μήν ὑπάρχει στενός ψυχικός δεσμός μέ τούς μαχητές.

Ὅταν ὁ διοικητής εἶναι πολύ περήφανος, ἀπομακρυσμένος πολύ ἀπ' τούς κατώτερούς του, τότες ὅσο καί νἆναι μορφωμένοι καί πεπειραμένοι, οἱ κατώτεροί του, τοῦ συμπεριφέρονται μέ δυσπιστία. Καί ἀντίθετα, ὁ ἀνώτερος πού δέν ἀπομονώνεται ἀπ' τούς κατώτερούς του πού συνεχῶς, βρίσκεται σέ ἐπικοινωνία μαζί τους, ἀπολαμβάνει τόν εἰλικρινῆ καί ἀκλόνητο σεβασμό καί τήν ἀγάπη τους.

Ἡ ἱστορία, μᾶς διαφύλαξε, δύο χαρακτηριστικά ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη παραδείγματα, ἀπ' τόν καιρό τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου: Τοῦ Μένσικωβ καί τοῦ Κορνήλωβ.

Στήν τριλογία του «τά δεινά τῆς Σεβαστούπολης» ὁ συγγραφέας Σ. Ν. Σεργκέγιεφ—Τσένσκιϊ κάνει τόν παρακάτω χαρακτηρισμό γιά τούς δυό αὐτούς στρατιωτικούς διοικητές:

«Ὁ Δούκας Μένσικωφ, ναύαρχος στό βαθμό, ἀρχηγός τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Ναυτικοῦ τοποθετημένος ἀπ' τόν Τσάρο στήν Κριμαία γιά τήν ὑπεράσπισή της, δέν κατάφερε ποτές ν' ἀποχτήσει καλές σχέσεις μέ τούς ναυτικούς τοῦ στόλου τῆς Μαύρης θάλασσας...

Τούς ναυτικούς πού βρισκόντουσαν παραταγμένοι στό κατάστρωμα τῶν καραβιῶν ὅταν αὐτός περνοῦσε μέ τό κότερο ἤ μέ βάρκα ἀπό κοντά, οὔτε τούς χαιρετοῦσε καθόλου, προβάλλοντας γιά δικαιολογία τήν ἀδύνατη φωνή του. Γιαυτό οἱ ναυτικοί τοῦ κόλλησαν ὁμόφωνα τό παρατσοῦκλι «διάβολος».

Μά ἄν τέτοιες σχέσεις εἶχαν ἀποκατασταθεῖ ἀνάμεσα στό ναύαρχο Μένσικωφ καί στούς ναυτικούς, ἀκόμα χειρότερες ἦταν οἱ σχέσεις του μέ τά συντάγματα τῶν καβαλλαρέων καί τῶν πεζῶν.

Ἀντίθετα ὁ Κορνήλωφ, οἰκεῖος ἀνάμεσα στούς ναῦτες, μέ μιᾶς εἶχε ἀναγνωριστεῖ κι' ἀπ' ὅλα τά συντάγματα... Καί τότες, κάπως χωρίς καμιά προσπάθεια, σχηματίστηκε στούς μαχητές, ἡ πεποίθεση. . πώς «μέ τέτοιον διοικητή σάν τόν Κορνήλωφ, κανένας ἐχθρός δέν εἶναι τρομερός».

Κι' ὅμως, ἐδῶ πού τά λέμε, δέν τοῦ ἔτυχε ποτέ ὄχι μόνο ν' ἀμύνεται, μά οὔτε καί νά καταλάβει φρούρια, ἀντίθετα στόν Μένσικωφ ἔτυχε, πρίν εἰκοσιπέντε χρόνια νά καταλάβει τό φρούριο τῆς Ἀνάπα,* νά διευθύνει τήν πολιορκία τῆς Βάρνας καί νά ξέρει πολύ καλλίτερα ἀπ' τόν Κορνήλωφ τίς δουλειές τοῦ μηχανικοῦ.

Ὁ Μένσικωφ εἶχε τή φήμη ἑνός ἔξυπνου καί ἐξαιρετικά μορφωμένου ἀνθρώπου, ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους τῆς τότεινῆς Ρωσσίας. Τό φορτίο τῶν γνώσεών του ἦταν τεράστιο...

Οἱ γιατροί σέ συζήτηση μαζύ του λέγανε, πώς ξέρει τήν γιατρική θαυμάσια· οἱ γεωλόγοι τόν περνοῦσαν γιά γεωλόγο καί οἱ ἀστρονόμοι γιά ἀστρονόμο. Κι' ὅμως, ἕνας ἄνθρωπος, ὁ Μένσικωφ, μέ τόσο πλούσιες καί πλατειές γνώσεις, δέν ἤξερε ἕνα τόσο ἁπλό, ὅπως φαινόταν, πρᾶμα: τήν ἱκανότητα νά διοικεῖ ἀνθρώπους. Ἦταν πολύ ψυχρός στή συμπεριφορά του Αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἦταν σέ θέση νά ἐκδόσει διαταγή καλομελετημένη καί χρήσιμη, ὅμως θεωροῦσε σάν περιττό, νά ἐμπνεύσει τόν τρόπο τῆς ἐχτέλεσής της: Δέν εἶχε τό χάρισμα τῆς πειστικότητας. Κι' ἔτσι ἡ θέρμη πού ἔλειπε στόν Μένσικωφ γιά νἆναι ἀρχηγός, περίσσευε στόν Κορνήλωφ καί αὐτό ἦταν ὁλοφάνερο γιά ὅλους ὅσοι σχετίζονταν ἔτσι ἤ ἀλλοιῶς μέ δαύτους, ἀπ' τό στρατηγό ὥς τόν τελευταῖο στρατιώτη.

Σάν ἀποτέλεσμα βγῆκε ἐκεῖνο πού συμβαίνει πάντα ὅταν συμπέφτουν οἱ περιστάσεις Ὁ Κορνήλωφ εἶναι ἐκεῖνος πού ἔγινε ὁ πραγματικός ἀρχηγός καί ἡ ἀληθινή ψυχή τῆς ἄμυνας τῆς Σεβαστούπολης, ὅταν ταυτόχρονα ὁ Μένσικωφ πού κατεῖχε πολύ ψηλότερη ποστο, μεγαλύτερη πεῖρα καί περισσότερες γνώσεις, δέν πρόσφερε στήν ἄμυνα κανένα θετικό κέρδος.

Πάνω σ' αὐτό μπορεῖ κανένας, ἀρκετά ἄν

Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΙΚΙΤΣΑ)

(Συνέχεια ἀπ' τό προηγούμενο)

19 Ὀκτώβρη. Τό βράδυ ὁ σ. Μάρκος μέ τή συνοδεία του ξεκινᾶ πρός τά Χάσια. Μπροστά βαδίζει ὁ σ. Λασσάνης μέ τρεῖς ὁμάδες. Κατηφορίζουμε τήν πλαγιά μέ κατεύθυνση πρός Χάσια. Εἶναι πυκνό τό σκοτάδι καί μᾶς ὁδηγεῖ ὁ σ. Μπαρμπαβασίλης. Ἀργά τή νύχτα μπαίνουμε στό χωριό Κοσμάτι μέ τό τραγοῦδι «Ἐμπρός ΕΛΑΣ γιά τήν Ἑλλάδα..» Τό χωριό, πού πρώτη φορά μπαίνουν σ' αὐτό ἀντάρτες, ξεπετιέται στό δρόμο. Τό χωριό πού ἀπό τή Βάρκιζα καί δῶ δέν ἄκουσε τά γνώριμα τραγούδια τῆς Λευτεριᾶς ξεσηκώνεται. Ἡ μιά μετά τήν ἄλλη μᾶς πλησιάζουν σιωπηλές σκιές, μᾶς ἀγκαλιάζουν καί μᾶς φιλοῦν, ἑνώνουν τό τραγοῦδι τους μέ τό δικό μας. Μᾶς διηγοῦνται τά μαρτύρια πού τράβηξαν ἀπό τή Βάρκιζα καί δῶ. Φόβος καί τρόμος. Οἱ μοναρχοφασιστικές συμμορίες τῶν Γιωργούληδων καί ἀποσπάσματα μπουραντοχωροφυλάκων μπλοκάριζαν τακτικά τίς νύχτες τό χωριό. Ἔπιαναν τούς δημοκράτες καί τούς ἀγωνιστές τῆς ἀντίστασης καί τούς ἔδερναν χωρίς αἰτία, βασάνιζαν, ἅρπαζαν κοπέλλες καί γυναῖκες, ἔδερναν τά παιδάκια, λήστευαν, σκότωναν. Τά μικρά παιδάκια τρέχουν κοντά μας, ἀγκαλιάζουν τούς ἀντάρτες, χαϊδεύουν τά ντουφέκια.

«Δέν ὁρίζουμε τίποτε—λένε οἱ γέροντες πού μένουν στό χωριό. Τά παιδιά μας τά πιάσαν, τά στείλαν στή φυλακή, τά σκοτώνουν. Φεύγουμε τίς νύχτες καί κρυβόμαστε στίς ρεματιές. Νά μήν ξαναφύγετε ἀπό τό χωριό μας». «Μήν ἀφήσετε συναγωνιστή—λέει ἕνα μικρό ἀετόπουλο—νά ξαναρθοῦν οἱ μπουραντάδες στό χωριό μας. Αὐτοί μᾶς δέρνουν, αὐτοί πῆραν τόν πατέρα μου στή φυλακή γιατί ἦταν ἐλασίτης».

Δίνουμε θάρρος στούς χωρικούς, τούς μιλᾶμε γιά τόν ἀγώνα μας πού φουντώνει καί ξεκινᾶμε.

20 Ὀκτώβρη. Περάσαμε τό Βενέτικο καί λημεριάζουμε ἀνάμεσα στά χωριά Αἰμιλιανό—Μελίσσι. Τό σούρουπο φτάνουμε στό Μελίσσι. Οἱ ἀντάρτες τραγουδοῦν. Οἱ χωρικοί πού γνωρίζουν τούς περισσότερους ἀπό μᾶς, μᾶς καλοσωρίζουν μέ χαρά. Βρέχει, ἡ λάσπη κολλᾶ στά πόδια. Τραβᾶμε πρός τίς λαγκαδιές τῆς Ἀνθρακιᾶς. Σάν πλησιάζουμε στά ὑψώματα Ἀνθρακιᾶς ἀπό μακρυά ἀκούγονται κουδουνίσματα. Ὁ σ. Λασσάνης προχωρεῖ μπροστά καί φωνάζει συνθηματικά. Μέσα στό πυκνό δάσος ἀκούγεται ἡ ἀπάντηση. Ἔγινε ἡ ἀναγνώριση. Προχωροῦμε. Ξάφνου ἀκούγεται μιά δυνατή φωνή: «Ποιοί εἴστε. Μήν κουνηθῆτε γιατί σᾶς τήν ἄναψα»... Ἀπό δένδρο σέ δένδρο προχωρεῖ καί μᾶς σιμώνει προφυλακτικά μιά σκιά πού τό σκοτάδι τῆς νύχτας τήν κάνει ἀκόμα πιό μαύρη. Σάν πλησίασε ἀναγνωρίζουμε τό ξεθωριασμένο ράσο. Εἶναι ὁ ἀντάρτης παπᾶς τοῦ χωριοῦ Ἀνθρακιᾶς ὁ Παπαπερικλῆς. Σέ λίγο μᾶς ὁδηγεῖ στό λημέρι. Ἐκεῖ μᾶς ὑποδέχονται ὁ συγκροτάρχης Χρῖστος Παπαδόπουλος, ὁ Παπούς Γξαβέλλας καί οἱ ἀντάρτες. Μᾶς καλοσωρίζουν καί μᾶς ὁδηγοῦν κοντά στή φωτιά να ἀπαγγιάσουμε καί νά στεγνώσουμε. Τό λημέρι ὁλόκληρο βουΐζει ἀπό τά τραγούδια τοῦ ἀγώνα

22 Ὀκτώβρη. Σήμερα κάνουμε καινούργια σύσκεψη. Πρέπει νά συνδεθοῦμε μέ τίς ὁμάδες Θεσσαλίας καί μέ τίς σκόρπιες σ' ὅλα τά βουνά ὁμάδες τῶν δημοκρατικῶν καταδιωκομένων. Εἶναι ἀνάγκη νά δυναμώσουμε πιό πολύ τά τμήματα Πίνδου. Πρέπει νά τά οργανώσουμε σέ ὀργανωμένα τμήματα, πρέπει νά συγκεντρώσουμε σ' αὐτά τίς σκόρπιες ἀνεξάρτητες ὁμάδες.

Βρέχει συνέχεια. Ἡ λάσπη δυσκολεύει πολύ τήν κίνηση τή νύχτα. Ὁ ἀρχηγός δέ θέλει νά ξεκινήσω μ' αὐτό τόν καιρό. Μοῦ σφίγγει τελικά τό χέρι καί μοῦ δίνει τίς τελευταῖες ὁδηγίες: «Πρέπει νά δυναμώσουμε τά τμήματα τῆς Πίνδου, νά συγκεντρώσουμε τίς ὁμάδες». Γιά τό σκοπό αὐτό ξεκινάω γιά τά Πιέρια—[illegible] Ἔχω μαζί μου τόν Παπού Γξαβέλλα, τον [illegible]

σκεφτεῖ καί νά βγάλει χρήσιμα στοιχεῖα γιά τούς νέους ἀξιωματικούς μας.

Ἐμεῖς ἀπ' τή σκοπιά μας θά τονίσουμε καί θά ὑπογραμμίσουμε πώς τό πλησίασμα καί ἡ στενή ἐπαφή μέ τόν ἁπλό μαχητή, ἡ κατανόηση τῶν ψυχικῶν του ἰδιοτήτων, τό ἐπιβάλλον ἐπάνω του, εἶναι τέτοιος θησαυρός, πού πρέπει ὁ κάθε ἀξιωματικός νά τόν διαφυλάξει σάν τό πιό πολύτιμο. Εἶναι ἕνα τέτοιο ἀπόκτημα πού ἔχει τό δικαίωμα νά περηφανεύεται γιαυτό, σάν γιά τή μεγαλύτερη ἐπιτυχία του.

Ἡ πεῖρα τῶν αἰώνων ἀποδείχνει πώς ἡ ἐπιτυχία σ' αὐτόν τόν τομέα, ἀκολουθεῖται πάντα ἀπό λαμπρές ἐπιτυχίες στό πεδίο τῆς μάχης.

Μετάφραση: Ν. Ἀλ.

ἀδελφό του τό Βάρδα, τό Μελᾶ, Τσολιά, Μόκα. Ξημερώνουμε πιό πάνω ἀπό τήν Τρικκοκιά. Περνᾶμε ψηλότερα ἀπό τήν 'Ασπροκλησιά—Κριτσοτάδες. 'Ανηφορίζουμε καί φτάνουμε στή Νέα Τσούκα. 'Εδῶ ὁλόκληρο τό χωριό μᾶς γνωρίζει καί δέν μᾶς ἀφήνουν νά συνεχίσουμε. Θέλουν νά μάθουν τά νέα, νά μᾶς φιλοξενήσουν. Πηγαίνουμε στό σπίτι τοῦ γερο Παπα—Χρήστου. «Νάχετε τήν εὐχή μου λέει ὁ γεροπαπᾶς καί δακρύζει. "Ολο καί περίμενα νά δῶ κάποιον ἀπό σᾶς καί νά πού σᾶς βλέπω. Φέρε νύφη λίγο καφέ, φκιάσε στούς συναγωνιστές τσάϊ, φέρε γάλα. Φέρε νά φᾶνε, αὐτοί θά μᾶς σώσουν, αὐτοί δέ θ' ἀφήσουν τούς μπασκίνηδες νά ξανάρθουν στό χωριό μας, δέ θά τούς ἀφήσουν νά μᾶς ξαναδείρουν καί νά μᾶς σέρνουν δεμένους στή Δεσκάτη, νά κουρεύουν καί ν' ἀτιμάζουν τά κορίτσια τοῦ χωριοῦ μας». Καί γυρνώντας σέ μᾶς συνεχίζει: «Εἶμαι συναγωνιστές 70 χρονῶν κι' εἶδαν τά μάτια μου πολλά. Πίστευα πώς ὑπάρχουν στόν κόσμο θεριά καί ἄνθρωποι ἐγκληματίες, πίστευα πώς ὑπάρχει δικαιοσύνη. "Ομως οἱ μπασκίνηδες οὔτε ἄνθρωποι εἶναι οὔτε ἕλληνες. Εἶναι φονιάδες κακοῦργοι. "Οταν ἦρθαν στο χωριο καί δέρναν τόν κόσμο θέλησα νά γλυτώσω ἕνα χωριανό πού κόντευε να τον σκοτώσουν. Μέ σπρώξανε μακρυά καί μέ σαπισαν καί μένα στό ξύλο. Οὔτε τήν ἱερωσυνη μου δέ σεβάστηκαν οὔτε τά γερατειά μου Μᾶς λήστεψαν τό χωριό. Εἶναι κακοῦργοι». Αὐτά λέει ὁ γερο-παπᾶς καί δακρύζει. «Δέν βαστᾶν τά κότσια μου νάρθω μαζί σας νά κρατήσω ντουφέκι. 'Εδῶ στό χωριό θά βοηθήσω, δεν θ' ἀφήσω τό σατανᾶ νά δουλέψει μέσα στό χωριο μας».

Πρός τό ἡλιοβασίλεμα φτάνουμε στό Μαυρέλι. Τά ἀετόπουλα τρέχουν, φωνάζουν, πηδᾶν ἀπό τή χαρά τους. Μᾶς γνώρισαν. «Ἦρθαν. Ἦρθαν, εἶναι δικοί μας, ἦρθε ὁ Μπαρμπαγιώργης».

Το Μαυρέλι ἦταν ἡ ἕδρα τῆς Χ Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ καί πρώτη ἕδρα τῆς 'Ομάδας Μεραρχιῶν Μακεδονίας (Ο Μ.Μ.) πού εἶχε καπετάνιο της τόν ἀρχηγό σ. Μάρκο.

Περνᾶμε βιαστικά. Χαιρετᾶμε τούς γνωστούς συναγωνιστές τοῦ Μαυρελιοῦ καί τραβᾶμε. Δέν μᾶς παίρνει ἡ ὥρα νά μείνουμε στό χωριό πού τόσα μᾶς θυμίζει ἀπό τόν ἀγώνα τῆς πρώτης κατοχῆς. "Ως ἔξω ἀπό τό χωριό, τρέχουν γερόντια καί γυναίκες νά μᾶς προλάβουν καί νά μᾶς καλοσωρίσουν. «Δέ μᾶς καταδέχεστε—λέει τρέχοντας ἡ γρηά Βασίλαινα—, τί κάνει κεῖνο τό παλληκάρι ὁ Μάρκος; Πότε θά μᾶς ἔρθει; "Ας εἶναι, μή μᾶς λές. Μάθαμε ἐμεῖς πώς ἔρασε δῶ κοντά. Να τοῦ πεῖς χαιρετίματα ἀπό τή γρηά Βασίλαινα καί θέλουμε νά μᾶς λευτερώσετε γρήγουρα».

Εἶναι κάτι τό συγκινητικό γιά μένα νά βλέπω τά γνώριμα χωριά καί τούς γνωστούς συναγωνιστές.

Νύχτα μπαίνουμε στό χωριό Λογγᾶ. 'Εδῶ συναντῶ τούς σ. Κίσσαβο καί Καρτσιώτη, ἀρχηγούς τῶν ὁμάδων Θεσσαλίας. Τούς γνωρίζω ὅτι πρέπει νά πᾶνε πρός συνάντηση τοῦ σ. Μάρκου.

23 'Ο κ τ ώ β ρ η. Προσπερνᾶμε τήν 'Ανάληψη καί πρός τό βράδυ φτάνουμε στή Μικροκλησούλα. Βρέχει πολύ. Τό χωριό ὁλάκερο εἶναι φευγᾶτο μέσα στό δάσος. Κάποια γρηούλα μᾶς γνωρίζει. Μᾶς ὁδηγεῖ στό σπίτι, ἀνάβει φωτιά νά στεγνώσουμε. Τή ρωτᾶμε ποῦ εἶναι οἱ χωριανοί καί μᾶς ἀπαντάει «Ποῦ θέλτε νάν παιδιάμ. Κρύβονται μεσ' ταρμάνια. 'Εδῶ περνάει οἱ Σούρλας, χωροφύλακες, μπασκίνδες. Κι' ὅταν ἔρχονται γυόκαμ λές κείν λυσσασμένα σκυλιά Ποῦ νά μήν' δῶ ψυχή. Μέ γλέπετε γρηά γναίκα, μέ ἔχουν σπάσ τά μπλευράμ καί δέν μπορῶ νά σειρθῶ. Γι' αὐτό γυόκαμ κάθομ ἐδῶ στή γωνιά καί ὅτι θέλ' ἅς φκιάσουν ἄν ἔρθουν ξανά τά ζιγάρια». Τά δάκρυα τρέχουν στό αὐλακωμένο πρόσωπο τῆς γρηούλας. Πιό πολλά ἀκόμα ὅταν μιλᾶ γιά τό παλληκάρι της πού τό ἅρπαξαν οἱ χωροφύλακες καί τόσυραν δεμένο στή φυλακή καί ἐξορία.

Εἶναι μεσημέρι ὅταν φτάνουμε στά Γιαννωτά. 'Εδῶ βρίσκομε τό συγκρότημα τοῦ σ. Γρεβενιώτη. Μόλις φτάνει καί τό συγκρότημα τοῦ σ. 'Αλευρᾶ. Γυρίζει ἀπό ἐπιχείρηση. Τσάκισε τούς μπουραντάδες στίς «Πλακόπετρες» καί φέρνει φορτιά τά λάφυρα. Εκαψε ἀρκετά αὐτοκίνητα τοῦ ἐχθροῦ.

Τ ό χ ω ρ ι ό Γ ι α ν ν ω τ ά. Κάθε χωριό ἔχει τή δική του ἱστορία ἀπό τά χρόνια τῆς πρώτης κατοχῆς πού τη συνεχίζει μέχρι σήμερα. Τό χωριό Γιαννωτά ἔχει κι' αὐτό τήν ἱστορία του τήν ξεχωριστή. Πρῶτο στόν ἀγώνα στά χρόνια τῆς κατοχῆς, πρῶτο καί σήμερα. Στά χρόνια τῆς πρώτης κατοχῆς δέχτηκε ὅλο τό βάρος τῶν τμημάτων πού πέρναγαν ἀπό κεῖ. Καί δέν ἦταν λίγα. "Ολα τά τμήματα τῆς Χ μεραρχίας ΕΛΑΣ, τῆς Ο.Μ.Μ, τῆς Ι μεραρχίας πέρασαν ἀπό δῶ. 'Οργανώσεις, τραυματίες, μεταγωγικά ἐπιμελητείας Τό Γιαννωτά βρίσκεται κοντά στό δρόμο 'Ελασσώνας—Κοζάνης χτισμένο στήν πλαγιά τοῦ 'Αμάρπεη. Τακτικά στήν κατοχή ἀντίκρυζε τό αὐτόματο τοῦ γερμανοῦ φασίστα καί βάλλονταν μέ πυροβολικό. Μά ἀντίκρυζε παλληκαρίσια καί τά δυό καί οὔτε λεπτό δέ σταμάτησε τόν ἀγώνα. 'Ολόψυχα δοσμένο στόν ἀγώνα στάθηκε ἀλύγιστο καί τότε ὅπως καί τώρα.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟ 1—30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1948

Οἱ κυριώτερες μάχες ποὺ ἔγιναν τό μήνα αὐτόν εἶναι οἱ παρακάτω:

6)9.—Τμήματα πεζικοῦ καί ἱππικοῦ μπῆκαν ὕστερα ἀπό ἐξάωρη σκληρή μάχη στόν Τύρναβο. 250 νέοι κατατάχτηκαν στό Δ Σ.

—'Από τίς 2 μέχρι 5)9 ὁ ἐχθρός μέ δύναμη 4 ταξιαρχιῶν, πυροβολικό, ἀεροπορία καί τάνκς ἐνήργησε σοβαρή ἐπιθετική ἐνέργεια γιά τήν κατάληψη τοῦ Μάλι—Μάδι. Τά τμήματα τοῦ Δ.Σ. ἀφοῦ ἀπέκρουσαν τόν ἐχθρό, ἐνήργησαν τή νύχτα τῆς 5 πρός 6)9 ἰσχυρή ἀντεπίθεση στά πλευρά του σμπαράλιασαν τή διάταξή του καί διασκόρπισαν σοβαρά τμήματά του.

7)9.—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. μπῆκαν στήν κωμόπολη, ὀχυρωμένη βάση τοῦ ἐχθροῦ Τζουμαγιά.

12)9.—Σοβαρή ἐπιθετική ἐνέργεια τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ.Ε στόν τομέα Γάβρου-Δενδροχωρίου-Ἱεροπηγῆς. Ὕστερα ἀπό συνεχῆ ἀγῶνα 80 ὡρῶν τέθηκαν ἐκτός μάχης τ[illegible] μεγαλύτερο μέρος τῆς ΧΥ μοναρχοφασιστικῆ[illegible] [illegible]εραρχίας. Πάρθηκαν λάφυρα ὁλόκληρος ὁ ὁπλισμός καί ὁ ἐφοδιασμός τῶν 73, 22 καί 3ης ὀρεινῆς ταξιαρχίας.

14)9.—Τά τμήματα τοῦ Δ Σ. ποὺ δροῦν στό χῶρο τῆς Β. Πίνδου, ἀφοῦ χτύπησαν ἐχθρικές δυνάμεις μπῆκαν στά χωριά: Ἄρματα, Πάδες, τοῦ Σμόλικα, στό Κεράσοβο Κόνιτσας. Ἀσφάκα, Λυκόστομο, Λεπτοκαρυά, Λάϊστα, Δίστρατο, Φούρκα καί προωθήθηκαν πρός Κάμενικ—Γκόλιο.

15)9.—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. χτύπησαν τήν ἐχθρική φρουρά Ἀγυιᾶς καί μπῆκαν στην πόλη. 105 νέοι κατατάχτηκαν στό Δ.Σ.

19)9.—Τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. στήν περιοχή Μουργκάνας Ἠπείρου, ἀντιμετώπισαν ἀπ[illegible] 1 16 Σεπτέμβρη τήν ἐπίθεση τῆς XIII καί X μοναρχοφασιστικῶν Μεραρχιῶν. Ἀφοῦ σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα σέ σειρά ἀπό σκληρές μάχες προξένησαν στόν ἐχθρό σοβαρές ἀπώλειες, πραγματοποίησαν τή νύχτα τῆς 16 πρός 17)9 ἐπιθετικό ἑλιγμό. Διάσπασαν τήν ἐχθρική διάταξη στήν κύρια περιοχή τῆς Μουργκάνας καί ὕστερα ἀπό 3ήμερες σκληρές μάχες πέρασαν μέ ὅλους τούς σχηματισμούς τους καί τό βαρύ ὁπλισμό τους στά Ζαγόρια.

20)9.—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. ἔκαναν σοβαρή ἐπιθετική ἐνέργεια κατά τῶν ἐχθρικῶν θέσεων στόν τομέα Δενδροχωρίου Ἀγ. Κυριακῆς. Κατέλαβαν τίς ἐχθρικές θέσεις Ἀρμπενίτσκας Νίτσας Βρύση Δενδροχώρι, Γιάννη Κεφάλι, Πλατύδρομο, Στάροβο. Διέλυσαν μεγάλο μέρος ἀπό τό 571 τάγμα καί προξένησαν σοβαρή φθορά στά 501, 502, 573, 574 τάγματα.

21)9 —Τμήματα τοῦ Δ. Σ. μπῆκαν στίς 17)9 στό Ἄργος καί στίς 21)9 στή Νεμέα ὅπου παρέμειναν ὅλη τή νύχτα.

25)9 —Τμήματα τοῦ Δ Σ. μπῆκαν στίς κωμοπόλεις Σωχός τοῦ Λαγκαδᾶ καί Ν. Μουδανιά Χαλκιδικῆς.

29)9.—Τμήματα τοῦ ἱππικοῦ τῆς I Μεραρχίας τοῦ Δ.Σ. μπῆκαν στή Λάρισσα, ἔφτασαν στό κέντρο της καί προξένησαν σοβαρές ζημιές σέ ἐχθρικούς ὀχυρωμένους στόχους.

30)9.—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. ποὺ δροῦν στήν περιοχή Β. Πίνδου, χτύπησαν φάλαγγα ἀπό 100 αὐτοκίνητα στή θέση Πριόνια ποὺ κινοῦνταν ἀπό Ἐφταχώρι πρός Πεντάλοφο. Κάηκαν αὐτοκίνητα καί 1 τάνκς καί ἡ φάλαγγα ἀναγκάστηκε νά γυρίσει στό Ἐφταχώρι.

***

Μέσα στό μήνα Σεπτέμβρη τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. προξένησαν στόν ἐχθρό τίς παρακάτω ἀπώλειες.

Νεκροί 3 802, τραυματίες 8513, αἰχμάλωτοι 581, αὐτόμολοι 34. Πάρθηκαν λάφυρα: Ὅπλα 1632, αὐτόματα 182, ὁπλοπολυβόλα, 174 πολυβόλα 36, ὅλμοι 54, ἀσύρματοι 36, σφαίρες 5015000. Καί 1179 φορτώματα μέ διάφορο πολεμικό ὑλικό.

Καταστράφηκαν τάνκς 7, θωρακισμένα αὐτοκίνητα 1 καί ἔπαθαν βλάβες 6 τάνκς.

Ἀνατινάχτηκαν αὐτοκίνητα 83, γέφυρες 22, δρόμοι μήκους 800 μ. τοῖχοι ἀντιστήριξης μ. 265 σιδηροδρομική γραμμή μ. 820. Κόπηκαν τηλεγραφικοί στύλοι 148, συγκεντρώθηκε καλώδιο μ. 56.000.

Καταρίφτηκαν 7 ἀεροπλάνα κι' ἔπαθαν βλάβες 4.

ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΣΕ 9 ΜΗΝΕΣ

(Γενάρης—Σεπτέμβρης 1948)

Στή διάρκεια τῶν 9 μηνῶν ἀπό 1)1)48 ὡς τίς 30)9)48 τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. στίς διάφορες περιοχές τῆς χώρας εἶχαν τήν πιό κάτω δράση: Δώσανε 1024 μάχες καί [illegible] Προξένησαν στόν ἐχθρό ἀπώλειες:

Νεκρούς 24.069, τραυματ[illegible] αἰχμαλώτους 4.562, αὐτόμολους [illegible]

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΑΠΟ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ — 5 ΟΚΤΩΒΡΗ

Τό ἴδιο καί περισσότερο βασανιστικό γιά τούς μοναρχοφασίστες καί ἀμερικάνους προβάλλει τό ἐρώτημα: Καί τώρα τί θά γίνει; Κύλησε καί ὁ Σεπτέμβρης καί ὁ μοναρχοφασισμός βολοδέρνει μέσα στό ἀδιέξοδό του, πού τοῦ δημιούργησε ἡ ἀποτυχία του στό Γράμμο.

Μέσα στό Σεπτέμβρη ἔπαθε στό Βίτσι δυό σοβαρές ἧττες-πανωλεθρία· μιά στίς 9—13 τοῦ μήνα καί μιά στίς 20—21. Τέτοια ἦταν ἡ ζημιά πού ἔπαθε πού ἀκόμα δέν μπόρεσε νά ἐκδηλώσει τή διατυμπανιζόμενη ἐπίθεσή του. Καί στή Μουργκάνα τήν ἔπαθε γιατί ἐκεῖ οἱ δικοί μας τῆς 8ης Μεραρχίας μέ θαυμάσιο ἐπιθετικό ἑλιγμό πέρασαν στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ καί τόν χτυποῦν σήμερα σέ πολλά σημεία. Στό Γράμμο, στή Θεσσαλία, στήν Κεντρική Μακεδονία δέχεται ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός ἐπιθετικά χτυπήματα ἀπό τό Δ.Σ. Τό χτύπημα καί τῆς Λάρισσας στή Θεσσαλία καί ἡ ἀπελευθέρωση 323 χωριῶν στό Μωρηᾶ μεγάλωσε τόν πανικό καί τή σύγχιση τῶν μοναρχοφασιστῶν στίς περιοχές αὐτές καί σήμερα δημιούργησε γιά τούς ἀμερικανοσοφούληδες δυό σοβαρά προβλήματα πού λέγονται Θεσσαλία καί Πελοπόννησος καί τά δυό, δυστυχῶς γι'αὐτούς, πολλά χιλιόμετρα μακρυά ἀπό τά σύνορα. Ἡ ἀποσύνθεση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ προχώρησε ἀκόμα περισσότερο. Ὁ Κιτριλάκης ἔγινε κι' αὐτός ἀποστράτηγος κι' ὁ Τσακαλῶτος χάθηκε ἀπό τό πρόσωπο τῆς γῆς. Κι' αὐτός φαίνεται ἔχει τήν ἴδια τύχη. Ἀμερικάνοι καί ψευτοκυβερνῆτες τῆς Ἀθήνας προσπαθοῦν νά συγκρατήσουν τήν ἀποσύνθεση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ μέ ἐκτελέσεις καί στρατοδικεῖα. Σκότωσαν 11 ἀξιωματικούς καί στρατιῶτες στήν Καστοριά, 17 στή Λάρισσα ἀπό τήν 3η ὀρεινή ταξιαρχία σάν ὑπεύθυνους τῆς ἧττας τους στό Βίτσι, περνᾶνε γιά τόν ἴδιο λόγο τούς ταγματάρχες Ἀλευρίτη καί Φλωριᾶ ἀπό στρατοδικεῖο στή Λάρισσα, σκότωσαν 60 στρατιῶτες ἀπό τό 615 τάγμα τῆς 51 ταξιαρχίας μέ τήν κατηγορία ὅτι δέν εἶχαν προθυμία τήν ὥρα τῆς ἐπίθεσης.

Μά καί στή σκλάβα Ἑλλάδα δέν πᾶνε καλά τά πράγματα γιά τούς μοναρχοφασίστες. Οἱ προλετάριοι ἀναθαρεμένοι καί ἀποτινάσσοντας ἀπό πάνω τους τόν τρόμο τῆς τυραννίας καί τήν ἀμφιταλάντευση κατέβηκαν σέ 24ωρη πανεργατική πανελλαδική ἀπεργία παρ' ὅλες τίς μανοῦβρες τῶν ἐργατοκάπηλων γιά τή ματαίωσή της. Οἱ ἀγρότες, οἱ ἐπαγγελματίες, ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι βρίσκονται στο πόδι. Βλέπουν πώς ἀπό τά δολλάρια τῆς ἀμερικάνικης βοήθειας καμμία προκοπή δέν εἶδαν.

Οἱ γυναῖκες στή Θράκη μέ συλλαλητήρια ζητοῦν τούς ἄντρες τους τριτσματίες νά πᾶνε πίσω στά σπίτια τους, στήν Ἀθήνα γιορτάζεται ἀπό τό λαό ἡ ἐπέτειο τῶν 7χρονων τοῦ Ε.Α.Μ.

Μέσα σ' αὐτά τά χάλια τους δέν μποροῦσε φυσικά νά μή ξεσπάσουν πιό ἔντονα οἱ φαγωμάρες τους ἀνάμεσα στούς Λαϊκούς καί στούς Φιλελεύθερους. Ὁ Βενιζέλος βρίσκεται στό Παρίσι καί ραδιουργεῖ σέ βάρος τῶν Λαϊκῶν γράφει τό μοναρχικό «Φῶς» τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Μαυρομιχάλης ἀπειλεῖ παραίτηση καί γιά ἄλλη μιά φορά δημιουργεῖται γιά τους ἀμερικάνους κυβερνητικό ζήτημα (Οἱ Ἐγγλέζοι θάζουν καί τό δαχτυλάκι τους ὑποστηρίζοντας τόν Τσαλδάρη μιά πού ὁ Σοφοκλῆς ἔγινε ἀμερικανοπροστατευόμενος).

Ὁ Σεπτέμβρης ἔδειξε ἀκόμα περισσότερο ποιός ἦταν ὁ νικητής τοῦ Γράμμου καί πρόβαλε πιό ἀντρειωμένος ἀπό τίς ἐπιχειρήσεις αὐτές.

Σύνολο 77.174.

Καταστράφηκαν—ἀνατινάχτηκαν: Ἁμαξοστοιχίες 61, ἀτμομηχανές 65. Σιδηροδρομική γραμμή μήκους 37.105 μ., γέφυρες 312, τοῖχοι ἀντιστήριξης μήκους 2.695 μ. Ἐργοστάσια 9, δρόμοι 2335 μ. τοῦνελ 6, ναρκοσυλλέχτες 13, σκάρπες 680 μ., αὐτοκίνητα 1073, τάνκς 118, μοτοσυκλέτες 7, τρακτέρ 2, φαγάνες 1, τηλεφωνικοί στῦλοι 1963, τηλεφωνικές γραμμές μ. 468 847, πυροβόλα 7.

Καταρίφτηκαν 93 ἐχθρικά ἀεροπλάνα.

Πάρθηκαν λάφυρα: Πολυβόλα 139, Ὁπλοπολυβόλα 896, Τουφέκια 7059, ἡμιαυτόματα 1483, σφαίρες 10.000 000 ὁμαδ. Ὅλμοι 147, Ὁλμίσκοι 241, βλήματα Ὅλμου 16 847, νάρκες 313, Πιατ 7, χειροβομβίδες 18.249, ἀσύρματοι 131, Τηλέφωνα 103, Μπαταρίες 54, Μηχανάκια 7, Χλαίνες 3 906, Κουβέρτες 554, Χιτώνια 202, Ἀρβύλλα 6.401, Παντελόνια 2.651, Γυλιοί 900 Σακκίδια 1089, ἀντίσκηνα 783 ἀδιάβροχα 80 Μεταγωγικά 2344, ὑλικό φορτώματα 1800.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΑΠΟ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ — 5 ΟΚΤΩΒΡΗ

Στίς 21 τοῦ Σεπτέμβρη ἄρχισε τίς ἐργασίες της ἡ 3η σύνοδος τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΕΕ.

Προηγήθηκε ἡ γενική συζήτηση πάνω στό ἔργο τοῦ ΟΕΕ. Ἀνασκοπώντας στό λόγο του τό ἔργο τοῦ ΟΕΕ στό χρόνο πού πέρασε ἀπό τήν προηγούμενη σύνοδό του (Σεπτέμβρης 1947) ὁ ἀρχηγός τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας Βισίνσκυ, καταφέρθηκε ἐνάντια στή συστηματική προσπάθεια τῶν ἀμερικανοάγγλων ἰμπεριαλιστῶν νά ὑποσκάψουν τό κῦρος τοῦ ΟΕΕ, νά σαμποτάρουν τίς ἀποφάσεις πού πάρθηκαν καί νά σπρώξουν ὅλο τόν ὀργανισμό καί τό Συμβούλιο Ἀσφαλείας σέ μιά σειρά παραβάσεις τοῦ καταστατικοῦ του χάρτη.

Ὕστερα ἀπό τή γενική συζήτηση ἐπακολούθησε ἡ ἐκλογή τῶν ἀντιπροσώπων στίς διάφορες ἐπιτροπές τοῦ Ὀργανισμοῦ. Γιά νά ἀποκρούσουν τό δριμύ κατηγορητήριο καί τό ξεσκέπασμα τῶν φιλοπόλεμων ἐπιδιώξεών τους ἀπ' τίς ἀντιπροσωπεῖες τῆς Σοβ. Ἕνωσης καί τῶν δημοκρατικῶν χωρῶν καί γιά νά ἐπιβάλουν τίς ἀπόψεις τους στή Γενική Συνέλευση τοῦ ΟΕΕ οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές μέ τήν πλειοψηφία πού διαθέτουν ἀπ' τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἐξαρτημένων ἀπ' αὐτούς κρατῶν, ἔβγαλαν τούς δικούς τους ἀνθρώπους στίς παραπάνω ἐπιτροπές. Μέ τήν ἐνέργειά τους αὐτή οἱ δυτικοί ἀντιπρόσωποι καταπάτησαν τήν ἀρχή τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ χαραχτήρα τῆς ἐκλογῆς πού προβλέπει τό καταστατικό.

Ἀκολούθησε ὁ καθορισμός τῶν θεμάτων στήν ἡμερήσια διάταξη καί σάν τέτοιο πρῶτο ὁρίστηκε σάν θέμα συζήτησης ἡ ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς ἐπί τῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας.

Στό θέμα αὐτό οἱ «δυτικοί» μ' ἐπικεφαλῆς τό Μάρσαλ ἀντιτάχτηκαν ἀπεγνωσμένα στήν κατάργηση τοῦ ἀτομικοῦ ὅπλου. Ξεσκεπάζοντας τά φιλοπόλεμα καί ἀντισοβιετικά τους σχέδια ὁ Βισίνσκυ τούς ἀφόπλισε μέ τίς προτάσεις πού ὑπέβαλε: Κατάργηση τοῦ ἀτομικοῦ ὅπλου καί διεθνή ἔλεγχο ἐπί τῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας, νά ὑπογραφοῦν σύμφωνα πάνω στά δυό αὐτά ζητήματα πού θά ὑπογραφοῦν ταυτόχρονα.

Οἱ προτάσεις τοῦ Βισίνσκυ εἶχαν βαθειά ἀπήχηση σ' ὅλο τόν κόσμο. Ἀκόμα κι' αὐτοί οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δυτικῶν χωρῶν δέν τόλμησαν νά τίς πολεμήσουν ἀνοιχτά. Ὁ βρετανός μάλιστα ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν Σίνγουελ, σέ λόγο του στήν Ἀγγλία δήλωσε ὅτι οἱ προτάσεις τοῦ Βισίνσκυ ἀξίζει νά μελετηθοῦν εἰλικρινά.

Ἡ συζήτηση συνεχίζεται μέσα σέ μιά ἀτμόσφαιρα ἰδεολογικῆς καί πολιτικῆς πάλης ὅπου τήν πρωτοβουλία ἔχει ἡ σοβιετική ἀντιπροσωπεία.

ΤΟ «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ»

Στή γενική συζήτηση ὁ Μπέβιν, ὁ Μάρσαλ καί ἄλλοι ὑποτακτικοί τους ἀντιπρόσωποι θίξαν καί τό λεγόμενο «ἑλληνικό ζήτημα» καί καταφέρθηκαν ἐνάντια στή Σοβ. Ἕνωση καί τίς Λαϊκές Δημοκρατίες πού τίς κατηγόρησαν ὅτι ὑποθάλπουν τήν «ἀνταρσία» στήν Ἑλλάδα.

Ξεσκεπάζοντας τίς ὑποκρισίες τους καί τόν προβοκατόρικο ρόλο τῆς λεγόμενης «Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς» ὁ Βισίνσκυ δήλωσε: «Ἐμεῖς ὅμως δέν ἔχουμε οὔτε στρατεύματα, οὔτε πράκτορες, οὔτε ποικιλώνυμες ἀποστολές στήν Ἑλλάδα. Καί γιά τό ζήτημα πού ἐσεῖς ἀποκαλεῖτε «ἑλληνικό πρόβλημα» θά μιλήσουμε ἀναλυτικώτερα ὅταν θᾶρθει ἡ σειρά του» (4ο κατά σειρά).

Στό μεταξύ ἡ Π. Δ. Κυβέρνηση τῆς Ἐλεύθερης Ἑλλάδας προσέφυγε στόν Ο.Ε.Ε. καί μέ ὑπόμνημά της πού ὑπέβαλε στή Γεν. Γραμματεία τοῦ Ὀργανισμοῦ ζήτησε ν' ἀκουστεῖ ἡ πραγματική φωνή του Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καταβάλλονται ἐπίσης προσπάθειες ἀπό τίς Δημοκρατικές χῶρες καί τίς διεθνεῖς ὀργανώσεις γιά νά σταλεῖ καί νά μιλήσει στόν Ο.Ε.Ε. ἀντιπρόσωπος τῆς Π. Δ. Κυβέρνησής μας. Σχετικά ἄρθρα ἔγραψε ἡ «Οὐμανιτέ» τοῦ Παρισιοῦ, δηλώσεις ἔκανε ὁ γνωστός Ἄγγλος συνταγματάρχης Σέπερντ καί ψήφισμα ὑπέβαλαν τά ἐργατικά συνδικάτα τοῦ Παρισιοῦ καί ἄλλων χωρῶν.

ΓΑΛΛΙΑ

Στίς 4 τοῦ Ὀκτώβρη κατέβηκαν σέ ἀπεργία οἱ ἀνθρακωρύχοι σ' ὅλη τή Γαλλία, ζητώντας νά μήν ἐλαττωθεῖ τό προσωπικό τῶν ἀνθρακωρυχείων καί νά αὐξηθοῦν τά μεροκάματα. Ταυτόχρονα καί ἄλλοι πολλοί βιομηχανικοί κλάδοι τῆς Γαλλίας ἑτοιμάζονται νά ἀπεργήσουν μέ τά ἴδια ζητήματα καί τό αἴτημα πού εἶναι παλλαϊκή θέληση τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ, νά σχηματιστεῖ Κυβέρνηση δημοκρατικῆς ἑνότητας. Ξένοι ἀνταποκριτές γράφουν ἀπ' τή Γαλλία ὅτι ἡ ἀπεργία ἀπειλεῖ νά ἀνατρέψει τήν Κυβέρνηση κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑ
ΠΟΤΑΜΙΑ
ΔΡΟΜΟΙ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200.000
ΕΛΑΣΣΩΝΑ
ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ
ΜΠΑΡΟΥΧΕΣ
ΚΟΝΙΣΚΟΣ
ΚΑΤΣΑΟΥΝΙ
ΟΞΥΑ
ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΑ
ΡΑΧΗ ΜΑΝΩΛΗ
ΣΜΟΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΟΚΑΣΤΡΟ
ΛΙΟΠΡΑΣΟ
ΚΟΥΡΣΟΒΟ
ΤΙΤΑΡΙΣΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ
ΤΥΡΝΑΒΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΧΩΡΙ
ΒΟΡΓΑΝΗ
ΓΡΙΖΑΝΟ
ΖΑΡΚΟ
ΛΑΡΙΣΑ
ΝΕΟΧΩΡΙ
ΤΣΟΤΙ
ΚΟΚΚΙΝΑ
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ
ΜΠΑΓΙΑ
ΠΗΝΕΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ